

آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دوازدهم

مرحله چهارم

رشته انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۱۶ / شهریور / ۱۴۰۳

ویژه کنکورهای ۱۴۰۴

ویژگی‌های برنامہ راهبردی آزمون‌های آزمایشی خیلی سبز در تابستان ۱۴۰۳-۰۴

- ۱- دوره دروس پایه دهم
- ۲- دوره دروس پایه یازدهم
- ۳- مطالعه بخشی از دروس پایه دوازدهم
- ۴- امکان انتخاب فرآیند ترکیبی هر کدام از موارد فوق

پایه	مرحله	اول ۱۳ تیر	دوم ۵ مرداد	سوم ۲۶ مرداد	چهارم ۱۶ شهریور	پنجم ۷ مهر
دهم		-	✓	✓	✓	✓
یازدهم		✓	✓	✓	✓	✓
دوازدهم		-	-	✓	✓	-

با توجه به موارد فوق دفتر چه آزمون خیلی سبز در این آزمون از ۳ قسمت تشکیل شده است.

هر داوطلب باید در جلسه آزمون به یک یا دو قسمت (که قبلاً در پلن کار بری انتخاب کرده است) پاسخ دهد.

آزمون تعیین سطح (جامع پایه یازدهم) در تاریخ ۱۳ تیر ۱۴۰۳ برگزار شده است؛ چنانچه نتوانستید در این آزمون شرکت کنید، امکان برگزاری این آزمون به صورت آنلاین فراهم است.

آزمون مرحله چهارم (همین دفتر چه‌ای که در دست دارید) ادامه پیشروی پایه دهم و یازدهم و پیشروی پایه دوازدهم است.

در آزمون مرحله پنجم به دوره پایه‌های دهم و یازدهم پرداخته می‌شود.

در برنامه شروع مجدد دوازدهم از مهر، تمامی سرفصل‌های پایه دوازدهم، مجدد از مهر، در برنامه راهبردی دیده شده است.

شروع مجدد دوازدهم از مهر

پایه دهم

آزمون آزمایشی خیلی سبز - رشته انسانی

چنانچه پایه دهم را در پندل کار بری خود انتخاب کرده‌اید، به سوالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

بودجه بندی دروس	زبان عربی	علوم اجتماعی	زبان و ادبیات فارسی	ریاضی
	عربی، زبان قرآن (۱) درس ۵ و ۶ صفحه ۵۷ تا ۸۲	جامعه‌شناسی (۱) درس ۹ تا ۱۲ صفحه ۷۵ تا ۱۰۲	علوم و فنون ادبی (۱) درس ۷ تا ۹ کارگاه تحلیل فصل صفحه ۵۹ تا ۷۸	ریاضی و آمار (۱) فصل ۳ صفحه ۷۱ تا ۹۸
	اقتصاد	منطق	جغرافیا	تاریخ
درس ۸ تا ۱۱ صفحه ۸۱ تا ۱۲۸	درس ۷ و ۸ صفحه ۶۲ تا ۸۲	جغرافیا (۱) درس ۷ تا ۹ صفحه ۶۲ تا ۸۷	تاریخ (۱) درس ۹ تا ۱۲ صفحه ۸۰ تا ۱۱۷	

مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضی
۱۰ دقیقه	۲۰	۱۱	۱۰	زبان و ادبیات فارسی
۱۰ دقیقه	۳۰	۲۱	۱۰	علوم اجتماعی
۱۵ دقیقه	۴۵	۳۱	۱۵	زبان عربی
۸ دقیقه	۵۳	۴۶	۸	تاریخ
۷ دقیقه	۶۰	۵۴	۷	جغرافیا
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	منطق
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	اقتصاد
۸۵ دقیقه		۸۰		مجموع

پایه دوازدهم - مرحله چهارم - ۱۶ شهریور ۱۴۰۳

ریاضی و آمار دهم

۱- محدودیت کدام یک از روش های جمع آوری داده ها، دقت کم آن روش است؟

- (۱) مصاحبه (۲) پرسش نامه (۳) مشاهده (۴) دادگان ها

۲- مقیاس متغیر «شماره صفحات یک کتاب» کدام است؟

- (۱) فاصله ای (۲) نسبی (۳) اسمی (۴) ترتیبی

۳- میانگین ۵ عدد طبیعی متوالی، برابر با ۱۵ و میانگین ۷ عدد متوالی دیگر ۲۴ است. میانگین ۱۰ عدد کوچک تر از بین این اعداد کدام است؟

- (۱) ۱۸ (۲) ۱۸/۵ (۳) ۱۹ (۴) ۱۹/۵

۴- میانگین داده های جدول مقابل کدام است؟

داده	۱۱	۱۶	۲۱	۳۲
فراوانی	۵	۲	۱	۳

- (۱) ۱۷/۸۵ (۲) ۱۸/۵۵ (۳) ۱۹/۲۵ (۴) ۱۹/۰۵

۵- ریشه کوچک تر و بزرگ تر معادله $x^2 - 27x + 176 = 0$ به ترتیب برابر با تعداد و میانگین داده های آماری جمع آوری شده ای هستند. مجموع این داده ها کدام است؟

- (۱) ۳۵۲ (۲) ۱۷۶ (۳) ۸۸ (۴) ۲۷

۶- اگر مد داده های ۸، ۱، $a+1$ ، a ، ۲۴، ۲، ۱۶، ۱۹، ۱۵، ۱۲، ۱۰ فقط برابر با ۱۵ باشد، مجموع مقدار a و میانه کدام است؟

- (۱) ۲۸/۵ (۲) ۲۹ (۳) ۲۹/۵ (۴) ۳۰

۷- انحراف معیار اعداد زوج بین ۵ و ۱۹ چه قدر است؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۱۲ (۳) $2\sqrt{3}$ (۴) ۴

۸- در ۱۵ داده آماری، انحراف از میانگین ۱۴ داده آماری +۱ یا -۱ و انحراف از میانگین یکی از داده ها ۲ است. واریانس این ۱۵ داده کدام است؟

- (۱) ۱/۱ (۲) ۱/۲ (۳) ۱/۳ (۴) ۱/۴

۹- دامنه تغییرات داده های $3^4, \sqrt{81}, 62, 45, 39, 10, 70, 20, 14$ چه قدر از چارک سوم آن ها بیشتر است؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

۱۰- در تعداد زیادی داده نرمال با میانگین ۳۲۰ و انحراف معیار ۳، تقریباً چند درصد داده ها بین ۳۱۷ و ۳۲۶ قرار دارند؟

- (۱) ۶۸ (۲) ۷۲ (۳) ۸۲ (۴) ۹۶

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی دهم

۱۱- از دیدگاه ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی، کدام مورد «غلط» است؟

- (۱) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده محسوس و عینی است.
- (۲) روح شادی، نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد و معشوق عمدتاً زمینی است.
- (۳) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.
- (۴) فکر و کلام با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درآمیخته است.

۱۲- در مقایسه ویژگی‌های نثر دوره سامانی با دوره غزنوی و سلجوقی، ترتیب کدام موارد نادرست است؟

- (۱) بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی - افزایش کاربرد لغات عربی
- (۲) تکرار فعل یا اسم به ضرورت معنی - حذف افعال به قرینه
- (۳) جمله‌ها معمولاً طولانی هستند - کوتاهی جملات
- (۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا - اطناب

۱۳- آثار ذکرشده در کدام گزینه، تماماً مربوط به دوره «غزنوی و سلجوقی» هستند؟

- (۱) کشف‌المحجوب، تاریخ بلعمی، کیمیای سعادت
- (۲) قابوس‌نامه، سفرنامه ناصر خسرو، تاریخ بیهقی
- (۳) التّفهیم، کشف‌المحجوب، ترجمه تفسیر طبری
- (۴) شاهنامه ابومنصوری، تاریخ بیهقی، سیاست‌نامه

۱۴- در کدام ابیات، تقارن سجع‌های متوازن و متوازی، آرایه «موازنه» را پدید آورده است؟

الف) پر تو مهر است یا مهر رخ زیبای یار	قامت سرواست یا سرو قدرعناى دوست
ب) بهشت است این که من دیدم نه رخسار	کمند است آن که وی دارد نه گیسو
ج) سودای زلف و خالت جز در خیال ناید	اندیشه وصال جز در گمان نگنجد
د) جرعه جام بر این تخت روان افشانم	غلغل چنگ در این گنبد مینا فکنم
ه) می‌رسد هر دم مرا از چرخ آزاری جدا	می‌خلد در دیده من هر نفس خاری جدا

(۱) الف - ج - د	(۲) ب - ج - ه
(۳) الف - ب	(۴) ب - د

۱۵- در کدام عبارت، آرایه «ترصیع» مشهود است؟

- (۱) جان ما را صفای خود ده، دل ما را هوای خود ده، چشم ما را ضیای خود ده.
- (۲) ای صمدی که از ادراک خلق جدایی و ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی.
- (۳) ذکر او مرهم دل مجروح است و مهر او بلانشینان را کشتی نوح است.
- (۴) ای کریمی که بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی.

۱۶- هنگام خوانش کدام بیت، «همزه» حذف نمی‌شود؟

(۱) گرم از دست برخیزد که با دلدار بنشینم	ز جام وصل می نوشم ز باغ عیش گل چینم
(۲) مگر دیوانه خواهم شد در این سودا که شب تاروز	سخن با ماه می گویم پری در خواب می بینم
(۳) نه هر کاو نقش نظمی زد کلامش دلپذیر افتد	تذرو طرفه من گیرم که چالاک است شاهینم
(۴) الا ای همنشین دل که یارانت برفت از یاد	مرا روزی مباد آن دم که بی یاد تو بنشینم

۱۷- نشانه‌های هجایی کدام مصراع‌ها به صورت چهار «ل- - -» است؟

الف) قمر گفتم چو رویش دل فروز است
 ب) چه سازم که سوی تو راهی ندارم
 ج) نگارا وقت آن آمد که دل با مهر پیوندی
 د) چنان آمیختم با او که دل با من نیامیزد
 ه) ز حسرت در چمن، گل پژمریده است
 و) نه من تنها گرفتارم به دام زلف زیبایی

۱) الف - ج - و   ۲) ب - ج - ه   ۳) ج - د - و   ۴) ب - د - و

۱۸- با توجه به ابیات زیر، تمام موارد «کاملاً» درست است؛ به جز.....

بوی جوی مولیان آید همی   یاد یار مهربان آید همی
 ریگ آموی و درشتی راه او   زیر پایم پرنیان آید همی

۱) در ابیات فوق، زبان شعر ساده و برخی از لغات، کهنه و مهجور است.
 ۲) ابیات بالا با مصراع «بشنو از نی چون حکایت می‌کند» هم‌وزن هستند.
 ۳) تقارن سجع‌های متوازی در بیت اول، آرایه «ترصیع» را پدید آورده است.
 ۴) ابیات فوق، در قالب «قصیده» و در سبک «خراسانی» سروده شده است.

۱۹- بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی
 صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست
 ۱) بر طاعت و خیر خود نباید نگریست
 در رحمت و فضل او نگه باید کرد
 ۲) به طاعت چه حاصل که پشتت دوتا است
 چو روی دلت نیست با قبله راست
 ۳) طاعت از دست نیاید گنهی باید کرد
 در دل دوست به هر حيله ره‌ی باید کرد
 ۴) عبادت به جز خدمت خلق نیست
 به تسبیح و سجاده و دل‌لق نیست

۲۰- مفهوم «مقابل» بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«گر عزم جفا داری سر در رهت اندازم»
 ۱) جفا پل بود بر عاشق شکستی
 و راه وفا گیری جان در قدمت ریزم»
 ۲) حکم تو بر من روان زجر تو بر من رواست
 وفا گل بود بر دشمن فشاندی
 ۳) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی
 ز بامی که برخاست مشکل نشیند
 ۴) ای دوست بی‌آزار مرا هر چه توانی
 دل نیست اسیری که ز آزار گریزد

جامعه‌شناسی دهم

۲۱- به ترتیب «علت قدرت اقناعی بیشتر یک فرهنگ»، «تعریف جامعه‌پذیری» و «روش‌های امر به معروف و نهی از منکر» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) توانایی بیشتر فرهنگ در درونی کردن عقاید و ارزش‌های خود - فرایند مشارکت فرد در زندگی اجتماعی - رسمی و غیررسمی

(۲) بهتر انجام دادن کنش‌ها و اعمال متناسب با فرهنگ توسط افراد - فعالیت برای پذیرش فرهنگ جامعه - همگانی و رسمی

(۳) برخورداری فرهنگ از ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتر - مجموعه فعالیت‌هایی برای انطباق افراد با انتظارات جامعه - توسط حکومت و توسط افراد

(۴) سازگار بودن یک فرهنگ با فطرت انسان‌ها - مسیر شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد - تبلیغی، تشویقی و تنبیهی

۲۲- در هر یک از شرایط زیر، به ترتیب چه پیامدی حاصل می‌شود؟

• تغییرات هویتی از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود.

• در جهان‌های مختلف، فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی متفاوت است.

• افراد پس از تولد، به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند.

(۱) به دنبال آوردن شیوه‌های زندگی مخالف با عقاید و ارزش‌ها - امکان تحرک صعودی برای یک نژاد خاص در جامعه آپارتاید - کسب هویت اجتماعی انتسابی

(۲) تأثیرپذیری یک جهان اجتماعی از جهان اجتماعی دیگر - جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی - برخورداری از موقعیت‌های جدید اجتماعی

(۳) تردید در عقاید و هنجارهای سازنده هویت جهان اجتماعی - به رسمیت نشناختن هویت‌های غیردینی در یک جهان معنوی - جابه‌جایی موقعیت اجتماعی افراد

(۴) وقوع تعارض فرهنگی و به همراه داشتن اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی - عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی در جامعه سکولار - کسب هویت اکتسابی

۲۳- در ارتباط با فرایند پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی، کدام گزینه ترتیب موارد زیر را به درستی بیان کرده است؟

(الف) بی‌اعتبار شدن اشراف براساس ارزیابی آن‌ها با معیار فایده‌مندی

(ب) تعیین موقعیت اجتماعی بر مبنای وضعیت اقتصادی افراد

(ج) ارزیابی گروه‌های مختلف در جوامع فئودالی براساس فایده و کارکرد آن‌ها

(د) پذیرش معیار فایده‌مندی توسط عموم افراد جامعه

(۲) ج الف د ب ←

(۴) ج د ب الف ←

(۱) ج ب الف د ←

(۳) د ج الف ب ←

۲۴- عبارت درست درباره «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» و نادرست درباره «تحول اجتماعی» کدام است؟

(۱) هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید - تحول اجتماعی باعث تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر می‌شود.

(۲) در پرتو هویت اجتماعی جهان اجتماعی و متناسب با هویت‌های اعضا شکل می‌گیرد - تغییرات مربوط به لایه‌های عمیق و کلان، تحول اجتماعی محسوب می‌شود.

(۳) زمانی پدید می‌آید که نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد به رسمیت شناخته شود - در شرایط تحول، جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود را ندارد.

(۴) در برابر انواع هویت‌های ناسازگار با خود مقاومت می‌کند و آن‌ها را نمی‌پذیرد - در تحول اجتماعی، یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

۲۵- به ترتیب، عبارت مرتبط با هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی
  - تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
  - پیدایش رقیب‌ها و بدیل‌هایی برای زندگی خانوادگی
- (۱) از دست رفتن ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌ها در زندگی مردم - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها - ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود
- (۲) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها - تردید در عقاید و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی
- (۳) تردید در عقاید و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن عقاید با ارزش‌ها - ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود
- (۴) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن عقاید با ارزش‌ها - تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی

۲۶- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وجود راهبه‌ها و مرتاض‌ها نشان‌دهنده چه مفهومی است؟
  - مسدودبودن راه تحرک اجتماعی صعودی بیشتر در چه جوامعی وجود دارد؟
  - انتظارات جامعه از چه طریقی در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند؟
- (۱) کاستی و خلأ معنوی - جوامعی که در آن‌ها موقعیت اجتماعی براساس سرمایه اقتصادی معین می‌شود - الگوهای عمل
- (۲) مرگ جهان اجتماعی - جوامعی که موقعیت اجتماعی افراد را براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌کند - الگوهای عمل
- (۳) پوچ‌انگاری - جوامعی که مبتنی بر ویژگی‌های اکتسابی هستند و راه تحرک اجتماعی صعودی را بر محرومان می‌بندند - هنجارها
- (۴) کهولت و مرگ جهان اجتماعی - جوامعی که امکان دسترسی افراد محروم به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر را محدود می‌کند - هنجارها

۲۷- جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگر را قبول کند، به آن ملحق می‌شود. کدام گزینه مصداق مناسبی برای این موضوع است؟

- (۱) جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، ضمن این‌که به فرهنگ اسلام ملحق شد، دچار تحولات هویتی شد.
- (۲) اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، بنا بر عقلانیت خود، عناصر عقلی آن‌ها را اخذ کرد.
- (۳) جهان غرب با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به ارزش‌های سکولار روی آورد.
- (۴) جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد.

۲۸- هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام مفهوم است؟

- فرهنگ‌های ایران و مصر در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند.
  - جوامع خودباخته در مواجهه با فرهنگ دیگر هویت خود را از یاد می‌برند.
  - متفکران و اندیشمندان را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی جهان اجتماعی فرامی‌خواند.
  - گاه ناشی از علل بیرونی و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.
- (۱) تحولات هویتی - از خودبیگانگی تاریخی - کاستی و خلأ معنوی - تعارض فرهنگی
- (۲) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - بحران هویت فرهنگی - تحول هویت فرهنگی
- (۳) تحول فرهنگی مثبت - از خودبیگانگی فرهنگی - پوچ‌انگاری - بحران هویت
- (۴) روابط در محدوده عقاید - تحول فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی - تزلزل فرهنگی

۲۹- در بین موارد زیر، عبارتهای درست را مشخص کنید.

(الف) در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیتها و آرمانهای آن را فراموش نکنند، آن جهان اجتماعی دارای هویت حقیقی است.

(ب) طی قرن بیستم، متفکران جهان غرب از شکلگیری دوران متجدد و مدرن در این جهان سخن به میان آوردند.

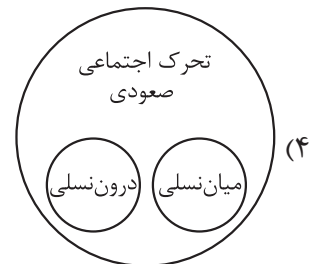
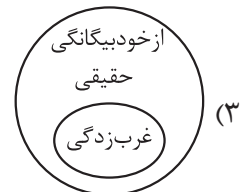
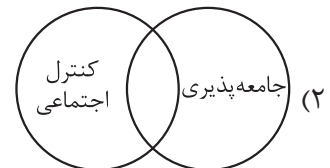
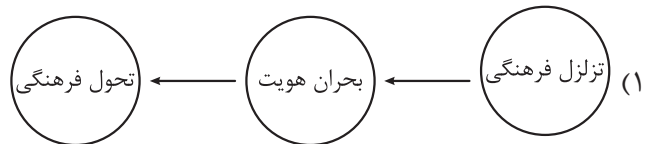
(ج) در جامعه سرمایه‌داری، مالکیت ثروت همراه با شغل، از پایه‌های اساسی هویت‌یابی افراد است.

(د) جهان اجتماعی به منظور مشارکت اجتماعی اعضا، بخشی از هویت اجتماعی اکتسابی افراد را تعیین می‌کند.

(ه) در همه کشورهای رده‌بندی مشاغل وجود دارد، اما از شیوه‌های ثابت و یکسانی پیروی نمی‌کند.

(۱) ج - ه   (۲) الف - ب - د   (۳) ب - د - ه   (۴) الف - د

۳۰- با توجه به مفاهیم اجتماعی مطرح‌شده در کتاب درسی، کدام نمودار نادرست است؟

عربی، زبان قرآن دهم

• عین الأنسب للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العربية (۳۱ - ۳۸):

۳۱- ﴿لَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ﴾:

- (۱) مؤمنان پس از آن که گروه‌ها را دیدند گفتند این چیزی است که وعده خدا به ما بود.
- (۲) زمانی که مؤمنان گروه‌ها را دیدند گفتند این چیزی است که خداوند به ما وعده داد.
- (۳) مؤمنان هنگام دیدن احزاب گفتند این چیزی که خداوند به ما وعده داده، نیست.
- (۴) وقتی که مؤمنان دسته‌ها را دیدند گفتند این است آن چه که خداوند به ما وعده می‌داد.

۳۲- «من أهم الموضوعات التي تُسببُ جذبَ السَّاحِئِينَ الْأَكْثَرَ هو استقرارُ الوضعِ الْأَمْنِيِّ في مناطقِ معالمها الْأَثْرِيَّةِ خَلَابَةً!»:

از مهم‌ترین موضوعاتی که...

- (۱) باعث جذب بیشتر گردشگران می‌شود استقرار امنیت در مناطقی است که آثار تاریخی آن بسیار جذاب است!
- (۲) گردشگران بیشتری را جذب می‌کند برقراری امنیت در مناطقی تاریخی است که آثار آن بسیار جذاب است!
- (۳) سبب می‌شود که گردشگران زیادی جذب شوند برقراری امنیت در محل‌هایی است که آثار تاریخی بسیار جذابی دارد!
- (۴) سبب جذب بیشتر گردشگران می‌شود برقراری امنیت در مکان‌هایی است که آثارش تاریخی و بسیار جذاب هستند!

۳۳- «بعض النَّاسِ يظَنُّونَ أَنَّهُ لَا ضَرَرَ لِاسْتِعْمَالِ الْحَبُوبِ الْمَسْكُونَةِ لِذَلِكَ يَشْتَرُونَهَا مِنَ الصَّيْدَلِيَّةِ دُونَ أَنْ يَكُونَ لَدَيْهِمْ وَصْفَةٌ مِنَ الطَّيِّبِ!»:

- (۱) بعضی از مردم گمان می‌کنند که استفاده از قرص‌های مسکن ضرری ندارد، برای همین بدون نسخه پزشک آن‌ها را از داروخانه می‌خرند!
- (۲) گروهی از مردم تصورشان این است که به کار بردن قرص‌های مسکن هیچ زیانی ندارد، برای همین بدون این که از پزشک نسخه‌ای داشته باشند از داروخانه می‌خرند!
- (۳) برخی از مردم خیال می‌کنند مصرف قرص‌های مسکن اصلاً ضرری ندارد، لذا آن‌ها را از داروخانه می‌خرند بدون این که نسخه‌ای از پزشک داشته باشند!
- (۴) بعضی مردم گمان می‌کنند که قرص‌های مسکن بی‌ضرر هستند، برای همین بدون این که نسخه‌ای از پزشک بگیرند آن‌ها را از داروخانه می‌خرند!

۳۴- «كُنْتُ أَحَبُّ أَنْ أَلْتَقَطَ صَوْرًا مِنَ الْعِمَارَاتِ الْأَثْرِيَّةِ لِبِلَادِنَا وَ أَطْبَعَهَا فِي الْبَطَاقَاتِ الْبَرِيدِيَّةِ لِأَعْرِفَهَا عَلَى مَنْ لَا يَعْرِفُهَا!»:

- (۱) دوست داشتم از بناهای باستانی کشورمان عکس بگیرم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها چاپ کنم تا کسی که آن‌ها را نمی‌شناسد، با آن‌ها آشنا شود!
- (۲) دوست دارم عکس‌هایی را از ساختمان‌های تاریخی در کشورم بگیرم تا آن‌ها را در کارت‌های تبلیغاتی چاپ کنم و به کسانی که با آن‌ها آشنایی ندارند بشناسانم!
- (۳) علاقه‌مند بودم از بناهای تاریخی کشورمان عکاسی کنم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها منتشر کنم تا به کسی که شناختی از آن‌ها ندارد، معرفی‌شان کنم!
- (۴) دوست داشتم از ساختمان‌های تاریخی کشورمان عکس‌برداری کنم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها چاپ کنم تا آن‌ها را به کسی که نمی‌شناسدشان معرفی کنم!

۳۵- «يَا أَوْلَادِي؛ عَامِلُوا فِي الشَّدَائِدِ كَالْبَطِّ فِي الْمَاءِ يَسِيرُ فِيهِ وَ لَكِنْ لَا يَتَأَثَّرُ بِهِ!»: ای فرزندانم؛ ...

- (۱) در سختی‌ها مانند مرغابی عمل کنید که در آب حرکت می‌کند ولی از آن تأثیر نمی‌پذیرد!
- (۲) در سختی‌ها مانند مرغابی در آب رفتار کنید که در آن حرکت کرده ولی تحت تأثیر آن قرار نمی‌گیرد!
- (۳) در دشواری‌ها آن‌گونه که مرغابی که در آب رفتار می‌کند، باشید زیرا او در آن حرکت می‌کند و از آن تأثیر نمی‌گیرد!
- (۴) در دشواری‌ها شبیه مرغابی رفتار کنید زیرا او در آب حرکت می‌کند ولی آب روی او تأثیر نمی‌گذارد!

۳۶- عین الخطأ:

- (۱) أجدُّ أن أكسب رضا الوالدين فإنَّ رضا الله فيه: برای به دست آوردن رضایت پدر و مادر می کوشم چون رضایت خداوند در آن است!
- (۲) لم لا تقومون بإحصاء سيارات تُنتج الغازات السامة؟: چرا به شمارش خودروهایی که تولیدکننده گازهای سمی هستند اقدام نمی کنید؟
- (۳) لا بدَّ من تعويض الفقر الثقافي بالتشجيع إلى قراءة الكتب: چاره‌ای جز جبران فقر فرهنگی با تشویق به خواندن کتاب‌ها نیست!
- (۴) قبل تسليم الرسائل إلى الموظفين سجّل رقمها في قائمة: پیش از تحویل دادن نامه‌ها به کارمندان شماره آن‌ها را در یک فهرست ثبت کن!

۳۷- «بیشتر همشهریان برای گذراندن تعطیلات به دو استان مازندران و گیلان سفر می کنند»:

- (۱) أكثر المواطنين يسافرون إلى محافظتنا مازندران و جیلان ليقضوا العطلات!
- (۲) كثير من المواطنين يسافرون إلى محافظة مازندران و جیلان لقضاء العطلات!
- (۳) يسافر مواطنون كثيرون إلى محافظتي مازندران و جیلان لقضاء عطلاتهم!
- (۴) أكثر المواطنين يسافرون إلى محافظتي مازندران و جیلان لقضاء العطلات!

۳۸- «الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب!» عین الأنسب لـ مفهوم العبارة:

- (۱) چون بُود دولت تو روزافزون چه زیان از حسود کارافزای!
- (۲) دنیی آن قدر ندارد که بر او رشک برند ای برادر که نه محسود بماند نه حسود!
- (۳) بمیر تا برهی ای حسود کاین رنجیست که از مشقت آن جز به مرگ نتوان رست!
- (۴) غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد!

• اقرأ النَّصَّ التالي ثمَّ أجب عن الأسئلة (۳۹ - ۴۱) بما يناسب النَّصَّ:

النَّاس يأتون بالخطِّ والكتابة في معنى واحد و لكن تطلق الكتابة في الاصطلاح الخاص بالأدباء أو العلماء على صناعة الإنشاء أو تأليف الكتب، و أما الخطُّ فيعرف بكتابة الحروف المفردة أو المركبة بقلب الحُسن و الجمال، حسب أصول الفن و قواعد التي وضعها كبار أهل فن الخطِّ. سار الخطُّ العربي في رحلة حياته مسيرة طويلة، فقد نشأ (=كَبُر) نشأة عادية و بسيطة، ثمَّ تغيَّر مع تغيَّر الحضارة. إنَّ مسيره قبل الإسلام كانت بطينة (مضاده: «سريعة») جدًّا و لكن نجده يقفز قفزات سريعة بعد الإسلام و يصل إلى درجة الإبداع. سُميت الخطوط العربية بأسماء المُدن أو الأشخاص أو الأقاليم التي كتبت بها مثلاً: الخطُّ الكوفي الذي يُعتبر من أقدم الخطوط، اهتم أهالي مدينة الكوفة بهذا الخطِّ اهتماماً خاصًّا، يعتبر الخطُّ الكوفي أفضل أنواع الخطوط العربية للفنِّ و الزخرفة (نماسازی) و من أنواع الخطوط العربية المشهورة الأخرى التي ينسب المورخون اختراعها بالفنَّانين المسلمين، خطُّ الثلث الذي يُعدُّ من أجمل الخطوط العربية، و أصعبها في الكتابة، يستعمله الخطاطون في تزيين المساجد و المحاريب غالباً.

۳۹- عین الصَّحيح:

- (۱) لا نرى نمواً في كفيَّة الخطوط العربية قبل ظهور الإسلام!
- (۲) الآيات القرآنية التي توجد على جدار المساجد القديمة كلها تُكتب بخطِّ الثلث!
- (۳) الخطُّ من أنواع الفنون التي أثر الإسلام على ازدياد حسناتها تأثيراً عميقاً!
- (۴) الكتابة فنٌّ يُطلق على تركيب الحروف حيثُ يُثير إعجاب المشاهدين!

۴۰- عین الصَّحيح:

- (۱) الخطُّ الكوفي خطُّ اخترعه سكان مدينة الكوفة حتى يكتبوا الآيات القرآنية به!
- (۲) الذي يقدر على أن يكتب بخطِّ الثلث جيداً يمكن له أن يتعلَّم الخطُّ الكوفي بسهولة!
- (۳) هناك أشياء قديمة تتعلق بعصر الساسانيين تُشاهد عليها عبارات بخطِّ الثلث!
- (۴) كبار أهل فنِّ الخطِّ هم الذين اخترعوا أنواع الخطِّ و وضعوا قواعد كتابتها!

- ۴۱- عین الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي: «كبار - اختراع - اهتم - تغير»
 (۱) كبار: جمع تكسير و مفرده «كبير» - معرب/ فاعل و مرفوع بالضمّة لفعل «وضع»
 (۲) اختراع: اسم - مفرد مذكّر - مصدر ثلاثي مزيد - حروفه الأصليّة: «خ ر ع» - معرب / مفعول و منصوب
 (۳) اهتم: فعل ماض - للغائب - على وزن «افتعل» - لازم - مبني / فعل و فاعله «أهالي» و الجملة فعلية
 (۴) تغير: فعل ماض - للغائبة - مزيد ثلاثي - حروفه الزائدة اثنتان: «ت ، ي» - متعدّد / فعل و فاعله «الحضارة»
- عین الجواب الصحيح في الأسئلة التالية: « ۴۲ - ۴۵ »

۴۲- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) قد أنشدَ شاعرانِ كبيرانِ قصيدتينَ عندَ مشاهدتهما إيوانَ كسرى!
 (۲) ما اسمُ الكهفِ الذي هوَ من أطولِ الكهوفِ المائيّةِ في العالمِ؟
 (۳) في مدينةِ «يزد» مناطقُ صحراويّةٌ جميلةٌ تحلبُ قلوبَ الناظرين!
 (۴) في البدايَةِ نَشَرَفُ بزيارةِ العتباتِ المقدّسةِ في المُدنِ الأربعةِ!

۴۳- عین المفعول ليس اسماً مبنياً:

- (۱) الحيوانات قد تدلّنا على الخواصّ الطّبيّة للنباتات،
 (۲) و بعضها تملك لغة عامّة تتفاهم بها مع بعضها،
 (۳) إنّ العلماء يبحثون عن غرائز الحيوانات ليعرفوا هذه الغرائز أكثر،
 (۴) فيجدوا في أسلوب حياتها ما يُساعدنا على تحسّن حياتنا!

۴۴- عین الخبر يختلف نوعه:

- (۱) الذّنب عضو من أعضاء جسم الحيوانات يُستخدم غالباً لطرد الحشرات!
 (۲) الحرباء ذاتُ عيون متحرّكة في اتجاهات مختلفة دون أن تحرك رأسها!
 (۳) مقبرتا حافظ و سعدى في محافظة فارس تجذبُ محبّي الأشعار الفارسيّة!
 (۴) المحافظات الشماليّة الثلاث على شاطئ بحر قزوين قطعة من الجنّة!

۴۵- عین صفة ليست مرفوعة:

- (۱) لسان القطّ سلاح طبّي مملوء بغدد يستخدمه القطّ في التّنام جروحه!
 (۲) إنّ مشهد و قم مدينتان اثنتان يأتي إليها زوّار كثيرون من كلّ إيران!
 (۳) هل تعلم أنّ سوق تبريز مشهورة بأنّها أكبر سوق مسقّفة في العالم!
 (۴) يتجلّى تعايش المسلمين السّلمي في الحجّ فيسبّب تعجّب الأعداء!

تاریخ دهم

۴۶- یک محقق پس از پژوهش دربارهٔ اقوام آریایی و حکومت‌های دوران باستانی تاریخ ایران، نتایج پژوهش خود را به صورت زیر دسته‌بندی کرده است. این محقق برای هر کدام از موارد زیر، به ترتیب به کدام منابع استناد کرده است؟

(الف) بابل توسط هخامنشیان به صورت مسالمت‌آمیز فتح شد.

(ب) هخامنشیان در جنگ ماراتن مقابل یونانیان شکست خوردند.

(ج) عده‌ای از اقوام هند و اروپایی در علفزارهای شمال شرق فلات ایران می‌زیستند.

(د) مادی‌ها از جمله اقوام آریایی بودند که در ایران حکومت می‌کردند.

(۱) منشور کورش - پژوهش‌های جدید - گزارش‌های مورخان - منابع دست دوم

(۲) سالنامه‌های آشوری - گزارش‌های مورخان - پژوهش‌های باستان‌شناسی - منابع دست اول

(۳) منابع دست اول - روایت مورخان - روایت مورخان - سالنامه‌های آشوری

(۴) منشور کورش - کاوش‌های باستان‌شناسی - روایت مورخان - سالنامه‌های آشوری

۴۷- مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱)، نسبت به کدام یک از موقعیت‌های زیر تردید دارند؟

(الف) مرگ طبیعی کمبوجیه

(ب) سکونتگاه اولیهٔ اقوام هند و اروپایی

(ج) بنیان‌گذاری شهر هگمتانه توسط دهیوک

(د) منسوب‌بودن سلسلهٔ هخامنشی به جد کورش، رئیس قبیلهٔ پاسارگادی

(۱) فقط «ب» (۲) «د» - «ج»

(۳) «ب» - «الف» (۴) «الف» - «د»

۴۸- کدام گزینه توصیف درستی از دو گزارهٔ زیر است؟

(الف) بر تخت نشستن دو تن از دختران خسرو پرویز

(ب) کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی

(۱) پس از «الف»، رقابت و کشمکش در دربار ساسانی افزایش یافت - طغیان رودهای دجله و فرات مصداقی از «ب» است.

(۲) «الف» مصداقی از بی‌ثباتی دربار ساسانیان است - طغیان رود فرات بر «ب» تأثیرگذار بود.

(۳) بی‌ثباتی دربار ساسانی در پی «الف» به وجود آمد - شکسته‌شدن سدها یکی از علت‌های «ب» است.

(۴) «الف» به علت رقابت و درگیری خاندان سلطنتی به وجود آمد - پس از «ب» امکان نجات زمین‌ها از زیر آب وجود نداشت.

۴۹- کدام مورد دربارهٔ حکومت‌های ایران باستان درست است؟

(الف) مردم ایران از سلطهٔ این بیگانگان ناراضی بودند. (دورهٔ حکومت اسکندر بر ایران)

(ب) گسترش روابط تجاری دو کشور چین و ایران از طریق جادهٔ ابریشم (دورهٔ حکومت سلوکیان)

(ج) امپراتوری روم مکرراً به مرزهای شرقی ایران حمله می‌کرد. (دورهٔ حکومت اشکانیان)

(د) اردشیر بابکان اکثر مخالفان را با نامه‌نگاری و دلیل آوردن با خود همراه کرد. (دورهٔ حکومت ساسانیان)

(۱) فقط «الف» (۲) «د» - «الف»

(۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «الف»

۵۰- کدام موارد درباره اقدامات داریوش یکم هخامنشی درست است؟

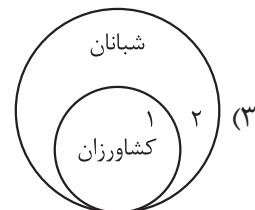
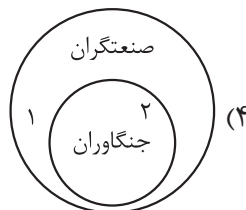
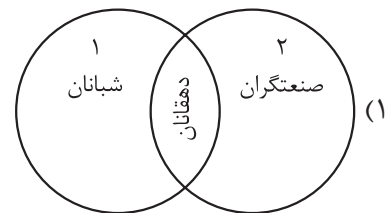
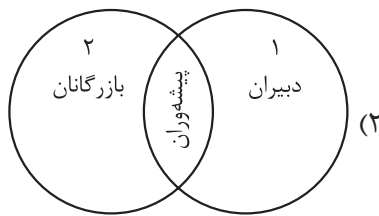
- الف) به دنبال ایجاد نظام اداری برای اداره بهتر قلمرو حکومت بود و در این امر در استفاده از روابط خانوادگی اجتناب می کرد.
 ب) مسئولیت اداره اجزای اصلی تشکیلات اداری مرکزی را فقط به نجبای پارسی سپرده بود.
 ج) از جمله پادشاهانی بود که به جنبه و مقبولیت دینی حکومت خود اهمیت بسیاری می داد.
 د) نظارت جداگانه بر تشکیلات مرکزی و استانی حکومت تا قبل از این پادشاه، محدود بود.
- ۱) «الف» - «ج» - «د»   ۲) فقط «د»
 ۳) «ب» - «الف»   ۴) فقط «ج»

۵۱- کدام گزینه درباره ابعاد مختلف کشورداری حکومت‌های ایران باستان درست است؟

الف) تشکیلات اداری و سیاسی   ب) سپاه و جنگ افزارها

- ۱) ساختار کلی «الف» و «ب» در حکومت اشکانیان پیرو حکومت هخامنشی بود.
 ۲) هخامنشیان در سلسله مراتب «الف» مشابه با اشکانیان و مخالف با ساسانیان بودند.
 ۳) در «ب» اهمیت پیاده نظام برای هخامنشیان، ساسانیان و اشکانیان به یک شکل بود.
 ۴) «ب» در مادها شامل کمان و سرنیزه بود و زرها در هخامنشیان متنوع بود.

۵۲- کدام شکل وضعیت عامه مردم در هرم اجتماعی دوران ساسانیان (۱) و اشکانیان (۲) را به درستی نشان می دهد؟

۵۳- کدام موارد درباره مفهوم خانواده در عصر باستان درست است؟

- الف) خانواده گسترده با تأثیر از رفاه اقتصادی عصر هخامنشیان، در دوره های بعدی ادامه پیدا کرد.
 ب) بزرگ تر شدن شهرها منجر به کوچک شدن خانواده در عهد ساسانیان شد.
 ج) در خانواده های ایران باستان، پدر قاضی و مادر مجری آداب و رسوم دینی محسوب می شد.
 د) خانواده، هسته اصلی جوامع آریایی، فارغ از گسترده یا کوچک بودن آن به شمار می رفت.
- ۱) «الف» - «ج»   ۲) «د» - «ب»
 ۳) فقط «ب»   ۴) «ج» - «د»

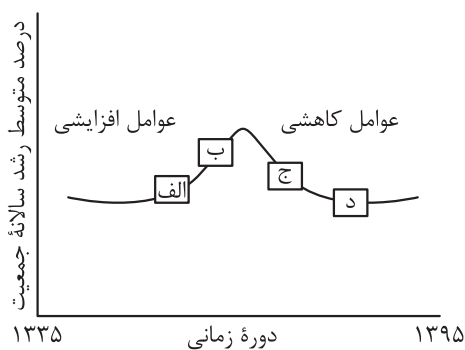
جغرافیای دهم

۵۴- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در تقسیمات کشوری ایران، شهر ..... و توسط ..... اداره می‌شود.»

- ۱) واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده - شهردار
- ۲) محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، ویژگی‌های خاص خود را دارد - فرماندار
- ۳) محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، ویژگی‌های خاص خود را دارد - شهردار
- ۴) واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده - فرماندار

۵۵- مطابق با نمودار رشد متوسط جمعیت ایران در دوره زمانی ۱۳۹۵-۱۳۳۵، کدام گزینه به موضوع درستی پرداخته است؟

- ۱) «الف» به گسترش بهداشت و واکسیناسیون، تأثیر آن بر کاهش مرگ‌ومیر و افزایش رشد طبیعی جمعیت اشاره دارد.
- ۲) «ب» به رشد مطلق جمعیت یعنی نسبت مرگ‌ومیر به مولید در اثر عواملی چون لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی اشاره دارد.
- ۳) «ج» به اجرای سیاست‌های جمعیتی با رویکرد کنترل مولید و افت شدید نرخ رشد جمعیت برای رسیدن به تعادل جمعیتی اشاره دارد.
- ۴) «د» به افزایش مهاجرت در سال‌های اخیر و تأثیر آن بر کاهش رشد طبیعی جمعیت اشاره دارد.

۵۶- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

الف) قانون ۷۰

ب) هرم سنی

- ۱) در «الف» نرخ رشد جمعیت پایه محاسبه فرمول است و در «ب»، گروه‌های سنی جمعیت بررسی می‌شود.
  - ۲) «الف» مدت‌زمان دو برابر شدن جمعیت را نشان می‌دهد و «ب» برای سرشماری نفوس و جمعیت به کار می‌رود.
  - ۳) «الف» برای اطلاع از میزان رشد مطلق جمعیت به کار می‌رود و در «ب» نسبت جنسیتی جمعیت ارائه می‌شود.
  - ۴) در «الف» برای کسب نتیجه، میزان رشد جمعیت بر عدد ۷۰ تقسیم می‌شود و «ب» ساختمان سنی جمعیت را نشان می‌دهد.
- ۵۷- در خصوص تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران، کدام گزینه به خط زمان درستی از موارد مطرح شده اشاره دارد؟

الف) ایالت، ولایت، بلوک و قصبه عناصر اصلی تقسیمات کشوری بودند.

ب) هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

ج) آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان چهار ایالت این دوره بودند.

د) در این دوره، قلمرو کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.

۱) جدیدتر → الف — ب — ج — د — قدیم‌تر

۲) جدیدتر → ب — ج — الف — د — قدیم‌تر

۳) جدیدتر → د — الف — ج — ب — قدیم‌تر

۴) جدیدتر → د — ج — ب — الف — قدیم‌تر

۵۸- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه با شکل‌های گوناگون سکونتگاه‌های شهری مطابقت دارد؟

الف) خیابان‌ها و شبکه‌های مهم شهر از مرکز به صورت شعاعی منشعب می‌شوند.

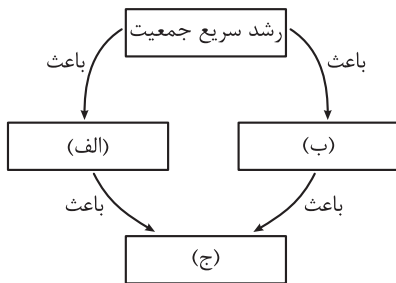
ب) حول محورهای ارتباطی و به صورت خطی شکل گرفته است.

۱) «الف» دارای یک مرکز اصلی بوده و سایر فضاها اطراف انشعاب‌ها شکل می‌گیرد و در «ب» یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی شکل می‌گیرد.

۲) شهر همدان نمونه‌ای از شهر «الف» است و شهر «ب» در امتداد رودها، دریاها و دریاچه‌ها نیز شکل می‌گیرد.

۳) «الف» شهر ستاره‌ای نیز نامیده می‌شود و شهر سلماس در آذربایجان غربی نمونه‌ای از «ب» است.

۴) در «الف» زمین‌های شهر توسط شبکه مستطیل‌شکلی از راه‌های ارتباطی به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌شود و شهر بوشهر ویژگی‌های «ب» را دارد.

۵۹- کدام گزینه موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر مقابل را به ترتیب کامل می‌کند؟

۱) افزایش جمعیت شهرها - ایجاد شهرهای پرجمعیت - رشد شهرنشینی

۲) افزایش تعداد نقاط شهری - تغییر در ظاهر سکونتگاه‌ها - رشد شهرنشینی

۳) گرایش به شهرنشینی - ایجاد شهرهای پرجمعیت - افزایش جمعیت شهرها

۴) تبدیل نقاط روستایی به شهر - افزایش جمعیت شهرها - تغییر در ظاهر سکونتگاه‌ها

۶۰- کدام گزینه مطابق با عبارت زیر تنظیم شده است؟

«قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه شناخته شده در ایران است.»

۱) اجزای آن شامل خانه‌ها، مزارع، چراگاه‌ها و شبکه معابر و راه‌هاست.

۲) به شکل پراکنده و متمرکز، پلکانی و خطی و تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود شکل می‌گیرند.

۳) زندگی اجتماعی ساکنان آن قبیله‌ای است و به طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می‌کنند.

۴) ارزش‌ها، آداب و رسوم و شیوه زندگی مردم به دلیل جمعیت زیاد بسیار متفاوت است.

منطق دهم

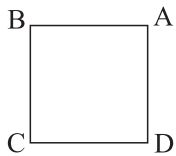
۶۱- نقیض عکس مستوی کدام مورد متضاد ندارد؟

- (۱) ایرانیان مهمان نوازند.
- (۲) اکسیژن فلز نیست.
- (۳) مرکز استان بوشهر، بوشهر است.
- (۴) پستانداران تخم گذار نیستند.

۶۲- کدام یک از گزینه‌های زیر به نتیجه نمی‌انجامد؟

- (۱) عکس مستوی متناقض قضیه «هر انسانی شاعر است.»
- (۲) متضاد متناقض قضیه «بعضی اسبها خالدار هستند.»
- (۳) عکس مستوی متضاد قضیه «هیچ کارگری شاعر نیست.»
- (۴) متداخل متضاد قضیه «هر حیوانی انسان است.»

۶۳- شکل (کذب) مربوط به کدام رابطه تقابلی است و طبق مربع زیر، تشخیص صدق یا کذب A در صورت

کذب D چگونه است؟

- (۱) تداخل - غیرممکن
- (۲) تضاد - غیرممکن
- (۳) تضاد - امکان پذیر
- (۴) تداخل - امکان پذیر

۶۴- صدق یا کذب قضیه «دانش آموزان این کلاس ۱۸ نفر هستند» با کدام رابطه سنجیده می‌شود؟

- (۱) رابطه‌ای که در آن اجتماع و ارتفاع طرفین مجاز است.
- (۲) رابطه‌ای که در آن بروز مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی محتمل است.
- (۳) رابطه‌ای که در آن دو قضیه در ذیل دو قضیه متداخل با هم تضاد دارند.
- (۴) رابطه‌ای که میان دو قضیه کلیه برقرار می‌شود که در نسبت با هم مغایرند.

۶۵- در کدام مورد، مغالطه‌ای وجود دارد که در تبلیغات استفاده زیادی از آن می‌شود؟

- (۱) چون می‌دانیم که برخی کارمندان مالیات می‌پردازند؛ پس نباید گفت برخی از آنان مالیات نمی‌دهند.
- (۲) بهار به زندگی طراوت می‌دهد، این روغن بهار است؛ پس این روغن به زندگی طراوت می‌دهد.
- (۳) همه فلزات در دمای اتاق جامدند. - پس جیوه چی؟ - با یک گل بهار نمی‌شه!
- (۴) هر کارمندی کارفرما دارد؛ پس برخی کارفرمایان کارمند دارند.

۶۶- کدام مورد، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«در یک قیاس معتبر شکل دوم .....»

- (۱) نتیجه جزئی است
- (۲) نتیجه سالبه است
- (۳) کیفیت مقدمه‌ها متفاوت است
- (۴) مقدمه دوم کلیه یا شخصیه است

۶۷- کدام عبارت، بیانی از شرط سوم اعتبار قیاس اقترانی است؟

- (۱) اگر نتیجه کلیه است، موضوع نتیجه باید در مقدمات علامت مثبت داشته باشد.
- (۲) علامت موضوع و محمول نتیجه در مقدمات، باید مانند علامت آن‌ها در نتیجه باشد.
- (۳) اگر علامت موضوع یا محمول نتیجه در مقدمات منفی است، در نتیجه نیز منفی باشد.
- (۴) اگر علامت موضوع یا محمول نتیجه در مقدمات مثبت است، در نتیجه نیز مثبت باشد.

۶۸- درباره قیاس‌های اقترانی کدام گزینه درست است؟

- (۱) اولین شرط نتیجه‌گیری در آن‌ها این است که هر دو مقدمه آن سالبه نباشند.
- (۲) یک قیاس شکل دوم در صورتی معتبر است که نتیجه سالبه داشته باشد.
- (۳) نتیجه آن صرفاً به صورت کلیه معتبر خواهد بود و چون جزئیه دارای علامت منفی است، نامعتبر است.
- (۴) برای اعتبارداشتن باید موضوع و محمول نتیجه با موضوع یا محمول مقدمات هم‌علامت باشند.

۶۹- اگر مقدمه اول قیاسی سالبه جزئیه، مقدمه دوم موجبه جزئیه و حد وسط در هر دو محمول باشد، این قیاس شکل چندم

است و نتیجه آن چگونه است؟

- (۱) شکل دوم - نامعتبر
- (۲) شکل دوم - سالبه جزئیه
- (۳) شکل سوم - نامعتبر
- (۴) شکل سوم - سالبه جزئیه

۷۰- اگر یکی از مقدمات قیاس اقترانی شکل چهارمی «هیچ ج ب نیست» باشد، کدام گزینه نمی‌تواند به عنوان نتیجه

این قیاس معتبر قرار گیرد؟

- (۱) بعضی ب الف نیست.
- (۲) هیچ ب الف نیست.
- (۳) بعضی الف ب نیست.
- (۴) بعضی الف ج نیست.

اقتصاد دهم

۷۱- اطلاعات یک جامعه فرضی مطابق جدول زیر است. اگر ۱۰ درصد از جمعیت شاغلین، به امید یافتن شغل بهتر، کار خود را ترک کنند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد و این جامعه دچار چه نوع بیکاری شده است؟

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت شاغل (نفر)
۲,۲۵۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۹۳۱,۵۰۰

(۱) نرخ بیکاری ۹/۶ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری اصطکاکی

(۲) نرخ بیکاری ۹/۶ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری ساختاری

(۳) نرخ بیکاری ۲/۷ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری ساختاری

(۴) نرخ بیکاری ۲/۷ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری اصطکاکی

۷۲- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

- بیکاری ساختاری
- بیکاری دوره‌ای
- بیکاری فصلی
- بیکاری اصطکاکی

تعریف	نوع بیکاری
بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.	د
بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست.	ب
این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.	الف
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران در بازه‌ای از زمان در طول سال به دلیل شرایط آب‌وهوایی شغل خود را از دست می‌دهند.	ج

(۴) د - ب - الف - ج

(۳) الف - د - ج - ب

(۲) ب - د - ج - الف

(۱) ب - د - الف - ج

محل انجام محاسبات

۷۳- اقتصاد کشوری در سال گذشته با تورم مواجه بوده است، آن گاه:

الف) اعمال کدام سیاست پولی، توسط بانک مرکزی می تواند شرایط اقتصادی این کشور را بهبود دهد؟
ب) اگر علت تورم، فزونی تقاضا بر عرضه کل باشد، آن گاه در این شرایط روش ترجیحی دولت برای مقابله با تورم و افزایش عرضه چیست؟

ج) در زمان تورم، پول در مقابل چه چیزی ارزش خود را حفظ نکرده است و رابطه قدرت خرید پول با چه چیزی یک رابطه غیرمستقیم است؟

۱) الف) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) مانند خرید اوراق مشارکت در دست مردم/ ب) وضع

تعرفه های گمرکی بر کالاهای صادراتی/ ج) افزایش نقدینگی - حجم پول در گردش

۲) الف) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی) مانند فروش اوراق مشارکت به مردم/ ب) کاهش موانع قانونی/ ج) افزایش نقدینگی - سطح عمومی قیمت ها

۳) الف) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) مانند خرید اوراق مشارکت در دست مردم/ ب) افزایش ظرفیت های تولیدی/ ج) سطح عمومی قیمت ها - حجم پول در گردش

۴) الف) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی) مانند فروش اوراق مشارکت به مردم/ ب) افزایش واردات/ ج) سطح عمومی قیمت ها - سطح عمومی قیمت ها

۷۴- در جدول زیر سطح عمومی قیمت ها در ابتدای و انتهای یک سال مشخص برای سه کشور فرضی A، B و C آورده شده است.

الف) سطح عمومی قیمت ها در انتهای سال برای کشور B چند واحد پولی است؟

ب) سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال برای کشور C چند واحد پولی است؟

کشورها	سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت ها در انتهای سال	نرخ تورم
A	۵۰ واحد پولی	۷۰ واحد پولی	؟
B	۸۰ واحد پولی	؟	$\frac{1}{5}$ کشور A
C	؟	۷۸ واحد پولی	$\frac{1}{2}$ کشور B

۲) الف) ۴ / ۸۶ / ب) ۷۲

۱) الف) ۲ / ۸۵ / ب) ۷۲

۴) الف) ۲ / ۸۵ / ب) ۷۵

۳) الف) ۴ / ۸۶ / ب) ۷۵

محل انجام محاسبات

۷۵- هر کدام از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام یک از دوره‌های دولت ایران در جریان توسعه است؟

- در این دوران حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند.
- در این دوران دولت نظام نوینی را در بودجه‌بندی کشور ایجاد کرد.
- ضعف نیروهای نظامی، ناکارآمدی تشکیلات اداری، فرسودگی نظام مالی و افول نهادهای تربیتی و آموزشی از مشخصات این دوره است.

• در این دوران علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت.

• دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت‌وساز شد.

• در این دوره کشورهای دیگر منطقه همچون مصر، ترکیه، سوریه و لبنان، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند اما ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

(۱) دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت پهلوی، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار، دوره پایانی حکومت صفویه

(۲) حکومت پهلوی، نیمه اول حکومت صفویه، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت پهلوی، حکومت قاجار

(۳) حکومت پهلوی، دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت قاجار، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، دوره پایانی حکومت صفویه

(۴) دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار

۷۶- اطلاعات ارائه شده در جدول زیر مربوط به یک جامعه فرضی است؛ با توجه به این اطلاعات:

الف) میزان نقدینگی و ب) میزان حجم پول در این جامعه، کدام است؟

۱	اسکناس	۲۵۰۰ واحد
۲	موجودی حساب پس‌انداز بلندمدت	۱۷۵۰ واحد
۳	موجودی حساب‌های جاری مردم	۵۴۸ واحد
۴	ارزش مسکوکات مردم معادل	$\frac{1}{4}$ سپرده‌های دیداری
۵	موجودی حساب پس‌انداز کوتاه‌مدت	۶۵۰ واحد
۶	چک پول	۱۵۰ واحد

(۱) الف) ۵۷۳۵ / ب) ۳۲۵۰ (۲) الف) ۵۸۰۰ / ب) ۳۳۳۵ (۳) الف) ۵۸۰۰ / ب) ۳۲۵۰ (۴) الف) ۵۷۳۵ / ب) ۳۳۳۵

۷۷- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) با توجه به تاریخچه پیدایش پول، ایده سپردن نشر پول به یک بانک تجاری چگونه شکل گرفت؟

ب) اگر یک واحد پول، نتواند طی یک دوره ارزش خود را حفظ کند، کدام وظایفش با چالش مواجه می‌شود؟

ج) کدام گزینه تعریف درست‌تری از «پشتوانه پول» ارائه می‌دهد؟

۱) الف) نبودن پشتوانه مناسب برای رسیدها به طوری که بسیاری از صرافان قادر به انتشار رسید جدید نبودند. /
ب) وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش - وسیله پرداخت در مبادلات / ج) امروزه پشتوانه تمامی پول‌ها، طلا و نقره موجود در خود پول و شمش‌های طلای نگهداری‌شده نزد بانک مرکزی است.

۲) الف) مجبورشدن دولت به چاپ و انتشار اسکناس به دلیل بی‌مبالاتی و یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و هم‌چنین سخت‌بودن آشنایی و اعتبارسنجی انواع رسیدها و صرافی‌ها / ب) وسیله پرداخت در مبادلات - وسیله پرداخت‌های آینده / ج) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می‌رود.

۳) الف) مصون‌ماندن مردم از خطرهای احتمالی و هم‌چنین رهایی‌یافتن از حمل رسیدها در معامله‌ها / ب) وسیله پرداخت در مبادلات - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش / ج) امروزه پشتوانه تمامی پول‌ها، طلا و نقره موجود در خود پول و شمش‌های طلای نگهداری‌شده نزد بانک مرکزی است.

۴) الف) مجبورشدن دولت به چاپ و انتشار اسکناس به دلیل بی‌مبالاتی و یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و هم‌چنین سخت‌بودن آشنایی و اعتبارسنجی انواع رسیدها و صرافی‌ها / ب) وسیله پرداخت‌های آینده - وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش / ج) اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می‌رود.

۷۸- جدول زیر حاوی اطلاعات فرضی مربوط به تولید کل کشوری در طی سه سال پیاپی است (در این کشور تنها دو کالای A و B تولید می‌شود). رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ چند درصد است؟ (سال ۱۳۹۴ پایه است).

کالا	سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
	قیمت	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت	مقدار
A	۲۲۰ تومان	۱۶۰ کیلو	۳۵۰ تومان	۹۰ کیلو	۴۰۰ تومان	۱۲۰ کیلو
B	۴۰۰ تومان	۱۱۰ کیلو	۵۳۰ تومان	۲۰۰ کیلو	۵۷۰ تومان	۲۵۰ کیلو

سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی
۱۳۹۵	۲۶/۰۱	۱۳۹۵	۲۲/۰۵	۱۳۹۵	۲۰/۰۴	۱۳۹۵	۲۳/۰۲
۱۳۹۶	۲۶/۶۵	۱۳۹۶	۲۳/۶۲	۱۳۹۶	۲۱/۳۵	۱۳۹۶	۲۵/۰۳

محل انجام محاسبات

کشور «ب»		کشور «الف»		
دهک اول	دهک دوم	دهک اول	دهک دوم	
۲۱	۳	۲۰	۱	۱۳۹۵
۲۵	۵	۲۲	۲	۱۳۹۶
۲۴	۶	۲۰	۴	۱۳۹۷

۷۹- کدام عبارت بیان نامناسبی در رابطه با جدول زیر است؟

(۱) توزیع درآمد در هر دو کشور بهبود یافته است.

(۲) به طور کلی در کشور «ب» توزیع درآمد عادلانه‌تر از کشور «الف» است.

(۳) در کشور «الف» در سال ۱۳۹۶ توزیع درآمد عادلانه‌تر از سایر سال‌هاست.

(۴) در کشور «ب» در سال ۱۳۹۵ توزیع درآمد ناعادلانه‌تر از سایر سال‌هاست.

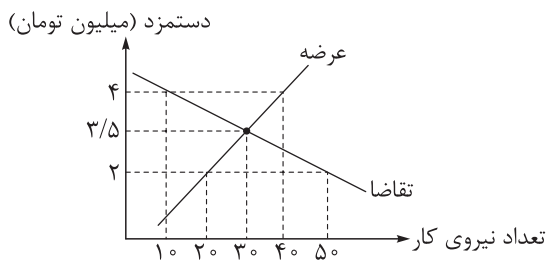
۸۰- با توجه به نمودار زیر که نشان دهنده مقدار و قیمت (دستمزد) در یک بازار کار است، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) مقدار تعادلی دستمزد $3/5$ میلیون تومان و تعداد نیروی

کار استخدام‌شده در این سطح از دستمزد برابر با 30 نفر است.

(۲) در سطح دستمزد 2 میلیون تومان، بازار دارای

مازاد تقاضا است و تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد هستند، ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این سطح دستمزد ندارند؛ در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند

حاضرند با سطح دستمزد پایین‌تری کار را انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی کاهش می‌یابد.

(۳) منحنی تقاضای نیروی کار نزولی است و نزولی بودن منحنی تقاضای نیروی کار به این معناست که با افزایش دستمزد، مقدار تقاضای نیروی کار از سوی کارفرمایان کاهش می‌یابد و در مقابل با کاهش دستمزد، مقدار تقاضا افزایش می‌یابد.

(۴) در حالت مازاد عرضه (سطح دستمزد 4 میلیون تومان) چون گروهی از افراد بیکار هستند، حاضرند با سطح دستمزد پایین‌تری کار را انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می‌آید.

پایه یازدهم

چنانچه پایه یازدهم را در پیل کار بری خود انتخاب کرده‌اید، به سؤالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

بودجه بندی دروس

روان شناسی	علوم اجتماعی	زبان و ادبیات فارسی	ریاضی
درس ۵ و ۶ صفحه ۱۱۲ تا ۱۵۷	جامعه شناسی (۲) درس ۹ تا ۱۲ صفحه ۷۳ تا ۱۰۳	علوم و فنون ادبی (۲) درس ۷ تا ۹ کارگاه تحلیل فصل صفحه ۵۷ تا ۷۸	ریاضی و آمار (۲) فصل ۲ درس ۲ (از ابتدای تابع قدر مطلق) صفحه ۴۰ تا ۵۴
فلسفه	جغرافیا	تاریخ	زبان عربی
فلسفه (۱) درس ۷ تا ۹ صفحه ۵۰ تا ۷۵	جغرافیا (۲) درس ۷ تا ۹ صفحه ۸۳ تا ۱۲۶	تاریخ (۲) درس ۹ تا ۱۲ صفحه ۸۹ تا ۱۳۴	عربی، زبان قرآن (۲) درس ۵، ۶ و ۷ صفحه ۶۵ تا ۱۰۶

مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۱۵ دقیقه	۹۰	۸۱	۱۰	ریاضی
۱۰ دقیقه	۱۰۰	۹۱	۱۰	زبان و ادبیات فارسی
۱۰ دقیقه	۱۱۰	۱۰۱	۱۰	علوم اجتماعی
۱۰ دقیقه	۱۲۰	۱۱۱	۱۰	روان شناسی
۱۵ دقیقه	۱۳۵	۱۲۱	۱۵	زبان عربی
۸ دقیقه	۱۴۳	۱۳۶	۸	تاریخ
۷ دقیقه	۱۵۰	۱۴۴	۷	جغرافیا
۱۰ دقیقه	۱۶۰	۱۵۱	۱۰	فلسفه (۱)
۸۵ دقیقه		۸۰		مجموع

ریاضی و آمار یازدهم

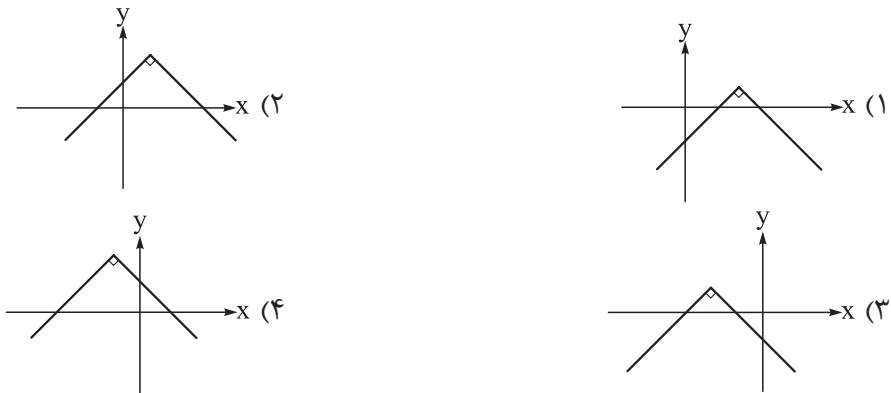
۸۱- حاصل عبارت $|\sqrt{5}-3| - |\sqrt{5}-1|$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۴ (۳) $2\sqrt{5}-4$ (۴) $4-2\sqrt{5}$

۸۲- اگر $x > 2$ و $|4-2x| + |x-6| = ax+b$ باشد، مقدار $a+3b$ کدام است؟

- (۱) ۷ (۲) -۷ (۳) -۲۷ (۴) ۲۷

۸۳- نمودار تابع $y = -|x+5| + 3$ به کدام صورت است؟

۸۴- دامنه تابع $f(x) = 2|x| - x$ به صورت $-2 \leq x \leq 2$ است. برد این تابع کدام است؟

- (۱) $2 \leq y \leq 6$ (۲) $0 \leq y \leq 6$ (۳) $-2 \leq y \leq 2$ (۴) $-6 \leq y \leq 6$

۸۵- نمودار تابع $y = |x+1| - 4$ را ابتدا ۲ واحد به چپ و سپس ۳ واحد به بالا می‌بریم. مقدار این تابع به ازای $x = -\frac{3}{4}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $-\frac{1}{2}$ (۳) $\frac{3}{2}$ (۴) $-\frac{3}{2}$

۸۶- اگر $f(x) = 3x - 1$ و $g(x) = -x^2 + 6x - 8$ باشد، حاصل $(f+g)(1) - (\frac{f}{g})(3)$ کدام است؟

- (۱) ۷ (۲) -۷ (۳) ۹ (۴) -۹

۸۷- اگر $f = \{(2, 8), (-1, 4), (3, a-1)\}$ و $g = \{(-1, a+2), (3, a-4), (-2, 2)\}$ و $D_{\frac{g}{f}} = \{b\}$ باشد، مقدار ab کدام است؟

- (۱) -۱ (۲) ۳ (۳) -۳ (۴) ۱

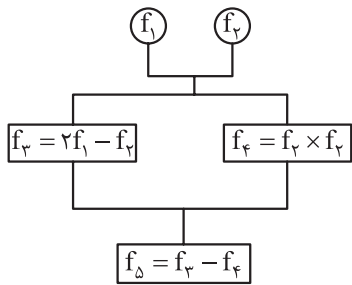
۸۸- تابع همانی f با دامنه اعداد طبیعی و زوج یک‌رقمی و تابع $g = \{(2, a), (3, b-1), (4, b+1), (8, \frac{a}{4}-1)\}$ مفروض‌اند. اگر $f \times g$ تابعی ثابت باشد، مقدار $a+b$ کدام است؟

- (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۶ (۴) ۷

محل انجام محاسبات

۸۹- اگر $f_1 = \{(1, 4), (2, 10), (3, 6)\}$ و $f_2 = \{(2, -2), (-1, 2), (3, 3)\}$ باشد، برد تابع f_Δ کدام است؟

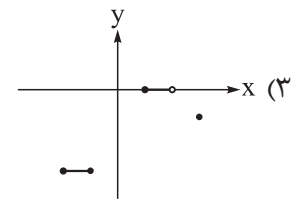
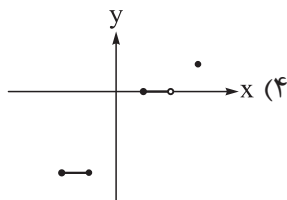
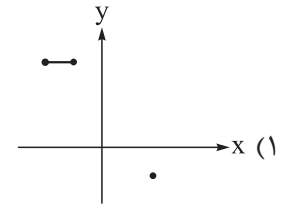
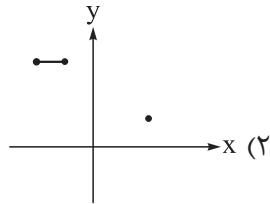
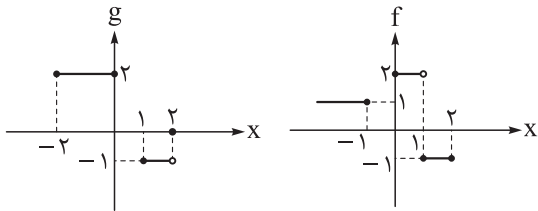
(۱) $\{-6, 18\}$

(۲) $\{-6, 14\}$

(۳) $\{0, 18\}$

(۴) $\{0, 14\}$

۹۰- با توجه به نمودار توابع f و g ، نمودار تابع $\frac{g+f}{g-f}$ کدام است؟

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی یازدهم

۹۱- در متن زیر از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم، چند «خطا» وجود دارد؟
 «فرهنگ هند در این دوره از فرهنگ ایرانی هم‌چنان تأثیر می‌پذیرفت، اما فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال نمی‌کردند. شاهان گورکانی هند همگی به فارسی سخن می‌گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند، زبان رسمی آن دیار بود.»

(۱) دو (۲) یک (۳) سه (۴) چهار

۹۲- با توجه به تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم، کدام توصیف با شاعر مقابل آن «مغایرت» دارد؟

- (۱) وی از نمایندگان شعر لطیف و فصیحی بود که در قرن دهم به طور طبیعی به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود. (باباغانی شیرازی)
 (۲) در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و با به کار بردن مضمون‌های ابداعی، «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت. (کلیم کاشانی)
 (۳) معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران زبان فارسی است و او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. (بیدل دهلوی)
 (۴) سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است. (وحشی بافقی)

۹۳- در کدام ابیات، هر دو نوع «استعاره مصرّحه و مکنّیه» یافت می‌شود؟

الف) شب‌این سرگیسوی ندارد که توداری	ب) تاغ‌نچه خندان دولت به که خواهد داد
ج) ای دل مگر به یاد نداری که گفتمت:	د) ای ز بادام تو در عین خجالت، نرگس
ه) هر زمانم که نظر بر رخ گل می‌افتاد	
- (۱) ب - د - ه (۲) الف - ج - ه (۳) الف - ب (۴) ج - د

۹۴- کدام بیت «فاقد» استعاره است؟

- (۱) به بام بارگاه دوست روزی بال بگشایم
 (۲) ز چشم پرگهرم اختران عجب دارند
 (۳) پای سرو از قدر عنای تو در گل می‌رفت
 (۴) با گلستان جمالش نکشد فصل بهار

۹۵- در کدام بیت، شاعر از آرایه «استعاره» بهره بیشتری برده است؟

- (۱) در خنده آن عقیق شکرریز خوش تراست
 (۲) ماه را از شکن سنبل شبگون بنمای
 (۳) ماه من مشک سیه در دامن گل می‌کند
 (۴) بنفشه سایه ز خورشید افکند بر خاک

۹۶- وزن کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) نکوتر ز روشن رخس تیره زلفش (فعولن فعولن فعولن فعولن)
 (۲) محرم آن لعل نشد کام تمتای کسی (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)
 (۳) در عشق تو برخاسته‌ام از همه کار (مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع)
 (۴) برو ای باد بهاری به دیاری که تو دانی (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

۹۷- وزن کدام بیت، «متفاوت» با دیگر ابیات است؟

- (۱) عشق بود دلبر ما نقش نباشد بر ما صورت و نقشی چه بود با دل زاینده او
 (۲) ای که به اوج نه فلک دام هوس فکنده‌ای بر لب بام یار من پر نزنند پرنده‌ای
 (۳) آن گل رخسار نگر نام گلستان چه بری وان قد و رفتار نگر سرو خرامان چه کنی
 (۴) عشق تو بر بود ز من مایه مایی و منی خود نبود عشق تو را چاره ز بی‌خویشتنی

۹۸- با توجه به ابیات زیر، همه موارد «کاملاً» درست است؛ به جز: .....

- جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما
 پشت چون آئینه بر دیوار حیرت داده‌ایم وائله خار و گل این باغ و بستانیم ما
 (۱) ابیات فوق، در وزن همسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده‌اند.
 (۲) در بیت اول، استعاره «مکنیه» و در بیت دوم، استعاره «مصرّحه» یافت می‌شود.
 (۳) عبارت «پشت چون آئینه بر دیوار حیرت دادن» از مضامین تازه شعری است.
 (۴) ابیات بالا، از «صائب تبریزی» هستند و در قالب شعری «غزل» سروده شده‌اند.

۹۹- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، «تفاوت» دارد؟

- (۱) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تراست بیشتر دل بستگی باشد به دنیا پیر را
 (۲) موی سفید، ریشه طول امل (آرزو) بود در شوره زار، بیش بود موجّه سراب
 (۳) عشق چون کهنه شود محو نگردد به فراق نخل از جا نرود ریشه چو در گل برود
 (۴) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون بال و پر پیدا کند چون مور ماند بیشتر

۱۰۰- کدام بیت به موضوعی «متفاوت» با سروده زیر اشاره دارد؟

«نه / این برف را سر باز ایستادن نیست / برفی که بر ابرو و موی ما می‌نشیند ...»

- (۱) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وز این درخت، همان میوه غم است برم
 (۲) دروغ و درد که مویی نماند بر سر من که روزگار به پیری سپید گرداند
 (۳) موی سفید را فلکم رایگان نداد این رشته را به نقد جوانی خریده‌ام
 (۴) دم شد سرد و دل برخاست از دست که بر فرقم ز پیری برف بنشست

جامعه‌شناسی یازدهم

۱۰۱- به ترتیب «پیامد لیبرالیسم اولیه»، «علت پدید آمدن چالش فقر و غنا» و «مشخصات چالش میان بلوک شرق و غرب» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت اهمیت پیدا کرد - تکیه بر شعار آزادی در لیبرالیسم اولیه - رویکرد طرفداران بلوک شرق به عالم، رویکردی سکولار بود.
- ۲) روابط اجتماعی ارباب رعیتی را در هم ریخت - باز شدن راه استثمار برای صاحبان ثروت - هر دو بلوک شرق و غرب درون فرهنگ سکولار غرب قرار داشتند.
- ۳) کشاورزان را از بردگی رها کرد و به آنها اجازه مهاجرت داد - نادیده گرفتن عدالت - دو بلوک، اقتصاد و سیاست متفاوتی داشتند، اما به جغرافیای واحدی تعلق داشتند.
- ۴) سرمایه‌داران آزادانه بهره‌کشی از کارگران پرداختند - حذف مالکیت خصوصی - دو بلوک از نظر جغرافیایی به دو منطقه متفاوت تعلق داشتند.

۱۰۲- به ترتیب مصادیق یا عبارات مرتبط با مفاهیم «سوسیالیسم»، «لیبرالیسم» و «کمونیسم» کدام است؟

- ۱) دیدگاه‌های پایبند به اندیشه‌های سیاسی مارکس است - بر آزادی اقتصادی تأکید دارد - به مالکیت خصوصی اعتقاد ندارد.
- ۲) جامعه آرمانی مارکس صورتی سوسیالیستی داشت - توزیع عادلانه ثروت را شعار خود قرار داد - از فردگرایی عبور می‌کند.
- ۳) در مقابل فردگرایی لیبرال، رویکردی جامعه‌گراست - به دستگیری و حمایت از فقرا قائل نبود - طبقات را بر مدار ثروت سازمان می‌دهد.
- ۴) به مالکیت خصوصی به طور نسبی قائل است - مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد است - رویکردی جامعه‌گراست.

۱۰۳- در ارتباط با جنگ‌های جهانی:

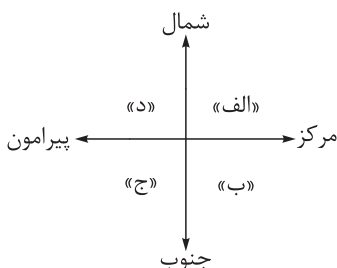
• به ترتیب کدام یک از جنگ‌های جهانی به درون شهرها کشیده شد و در کدام یک از سلاح‌های شیمیایی برای اولین بار استفاده شد؟

• آگوست کنت به چه دلیل وقوع جنگ در زندگی بشر از جمله جنگ‌های جهانی را منتهی می‌داند؟

• به چه دلیل بعد از جنگ جهانی دوم، صلحی پایدار در جهان برقرار نشد؟

- ۱) دوم، اول - رشد علم تجربی و صنعت - وقوع جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب
- ۲) دوم، دوم - غلبه انسان بر طبیعت - رونق اقتصاد وابسته به تسلیحات نظامی
- ۳) اول، دوم - عارضی بودن جنگ در جوامع غربی - ادامه یافتن جنگ گرم بین مناطق پیرامونی
- ۴) اول، اول - وقوع انقلاب صنعتی - تداوم جنگ گرم بین جهان اول و دوم

۱۰۴- با توجه به نام‌گذاری‌های مختلف چالش شمال و جنوب، هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرد؟

• حل چالش‌های درونی خود با بهره‌کشی از دیگر جوامع

• ضعف و فقر به دلیل عملکرد کشورهای توسعه‌یافته

• انتقال مشکلات حاد درونی به بیرون از مرزها

۲) ب - د - ب

۴) ب - د - ج

۱) الف - ج - د

۳) الف - ج - الف

۱۰۵- به ترتیب، هر یک از موارد زیر با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند.
  - بحران موشکی کوبا، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
  - دیوار برلین، این شهر را به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم کرده بود.
  - طی قرن بیستم، در برخی جوامع آزادی دنیوی و معنوی افراد از بین رفت.
- (۱) نظریه جنگ تمدن‌ها - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - نتیجه حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی - پیدایش طبقه جدید
 (۲) نظریات کنت درباره جنگ - چالش استعمارگر و استعمارزده - نتیجه حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی - مارکسیسم
 (۳) رقابت بین تمدن‌های بزرگ - مقابله آمریکا و شوروی - چالش بلوک شرق و غرب - مشکلات جوامع سوسیالیستی
 (۴) نظریات هانتینگتون درباره لیبرالیسم - جنگ سرد - چالش بلوک شرق و غرب - پیامد انقلاب طبقاتی

۱۰۶- به ترتیب، عبارت درست در ارتباط با رابطه بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا و عبارت نادرست درباره بحران‌های زیست‌محیطی در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) بحران اقتصادی در صورت پیوند با چالش فقر و غنا، به فروپاشی حکومت‌ها منجر می‌شود - بحران زیست‌محیطی ابتدا در حوزه رابطه انسان با جامعه قرار داشت.
 (۲) آسیب‌های بحران اقتصادی برخلاف چالش فقر و غنا، متوجه اقشار فقیر و ضعیف جامعه است - بحران زیست‌محیطی می‌تواند به بیکاری، فقر و حاشیه‌نشینی منجر شود.
 (۳) بحران اقتصادی همواره مقطعی است، ولی چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است - بحران بویال و بحران باسل، از مصادیق بحران‌های زیست‌محیطی محسوب می‌شوند.
 (۴) سرمایه‌داران فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و فقیر منتقل می‌کنند - همایش‌های بین‌المللی تاکنون توانسته است تا حدی از شتاب بحران‌های زیست‌محیطی بکاهد.

۱۰۷- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام چالش یا بحران است؟

- محدودنشدن چالش بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد اقتصادی
  - تندیس کودکان قربانی در شهر پراگ پایتخت جمهوری چک
  - تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا
  - خودداری از هر نوع اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند
- (۱) استعمارگر و استعمارزده - جنگ جهانی دوم - جنگ سرد - حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی
 (۲) شمال و جنوب - جنگ‌های جهانی - جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب - فقر و غنا
 (۳) استعمارگر و استعمارزده - جنگ سرد - جنگ جهانی دوم - نفی حق حیات فقرا در لیبرالیسم
 (۴) شمال و جنوب - جنگ جهانی اول - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - آزادی اقتصادی

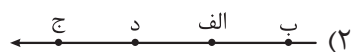
۱۰۸- تقدم و تأخر مراحل شناخت علمی در فرهنگ غرب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(الف) شناخت حسی و تجربی تنها راه شناخت علمی بود.

(ب) وحی و شهود در شناخت علمی نادیده گرفته شد.

(ج) علم از داورهای ارزشی دست برداشت.

(د) روشن شد که علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است.

۱۰۹- در چه دوره‌ای و به چه علتی نگاه دینی و معنوی به سطوح مختلف زندگی انسان غربی بازگشت و از این فرایند به چه عنوانی یاد می‌شود؟

- ۱) نیمه دوم قرن بیستم - گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی - شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن
- ۲) سال‌های پایانی قرن بیستم - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماورایی - افول سکولاریسم
- ۳) در قرن بیست و یکم - خارج‌نشدن دین از فرهنگ عمومی انسان‌ها - افول روشنگری
- ۴) طی قرن نوزدهم - غفلت از ابعاد معنوی و شکل‌گیری بحران معنویت - پساکولاریسم

۱۱۰- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

- با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و افزایش اهمیت مرزهای سیاسی، بحران‌های اقتصادی پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.
  - ابتدا چالش‌های مربوط به لایه‌های عمیق مانند بحران معرفتی رخ می‌دهند، سپس چالش‌ها به لایه‌های سطحی تسری می‌یابند.
  - طبق نظریه مرکز و پیرامون، کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر آن‌ها را ادامه دهند.
  - از نظر مالتوس، افزایش دستمزد کارگران و رفاه آن‌ها، موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌شود.
- (۱) ن - ن - ن - ن   (۲) ن - د - ن - ن   (۳) د - ن - ن - ن   (۴) د - ن - د - ن

روان‌شناسی یازدهم

- ۱۱۱- درستی و نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- تصورات و ادراکات ذخیره شده به این دلیل ارزشمندند که روابط و تعاملات اجتماعی ما را هدایت می‌کنند.
  - هنگام حل برخی از مسائل، گاهی به طور ناخودآگاه به پاسخ سؤال دست می‌یابیم.
  - عموم جامعه دوست ندارند با مسائل مواجه شوند؛ زیرا در اثر تجربه مکرر مسائل و تلاش برای حل آن‌ها دچار سردرگمی و تعارض شده‌اند.
  - در مناطقی که مردم با مسائل خاصی به‌کرات مواجه‌اند، راه‌های بیشتری برای مواجهه با آن مسائل نسبت به سایر مناطق وجود دارد.
- (۱) نادرست - نادرست - نادرست (۲) نادرست - نادرست - نادرست - درست
(۳) درست - درست - درست - نادرست (۴) درست - درست - درست - درست
- ۱۱۲- با توجه به ویژگی‌های مسئله، کدام گزینه در مورد موقعیت‌های زیر درست است؟
- الف) حسین می‌خواهد در رشته ورزشی والیبال قهرمان شود. او زیر نظر مربی هر روز تمرین می‌کند و به تغذیه سالم و خواب منظم و کافی بسیار اهمیت می‌دهد. او توانسته به مقام استانی دست یابد و با جدیت کامل برای رسیدن به هدفش تلاش می‌کند.
- ب) محمود دانش آموز سال دوازدهم است. او می‌خواهد در آزمون‌های آزمایشی بالاترین رتبه کلاس را به دست آورد، در حالی که دوستان او بسیار قوی و رقیبان سرسختی هستند، به همین دلیل گاهی مجبور می‌شود سؤالات آزمون‌ها را از قبل خریداری کند.
- ج) علی خیلی دلش می‌خواهد پدر نمونه‌ای برای فرزندش باشد، به همین دلیل شبانه‌روز کار می‌کند تا بتواند تمام نیازهای فرزندش را تأمین کند، ولی نمی‌تواند تشخیص دهد که در چه جایگاهی از خواسته‌اش قرار دارد.
- (۱) احتمال انتخاب راه حل بهتر در محمود بیشتر از حسین است.
(۲) احتمال این که محمود توانایی‌های خودش را شناخته باشد بیشتر از علی است.
(۳) احتمال شناختن موانع احتمالی در علی بیشتر از حسین است.
(۴) احتمال درک کامل‌تر از مسئله در حسین بیشتر از علی است.
- ۱۱۳- شیر آب سینک آشپزخانه خانه آقای ربیعی چکه می‌کند. هر یک از اقدامات زیر به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از مراحل حل مسئله آقای ربیعی برای اصلاح آن است؟
- پس از بستن نوار تفلون دور شیر آب، شیر را دوباره نصب می‌کند تا مقدار نشت آب را با قبل از آن مقایسه کند.
  - با دیدن نشت دوباره آب، نوارهای تفلون را جدا کرده و واشر داخل شیر آب را تغییر می‌دهد.
  - پس از تغییر واشر داخل شیر آب و مشاهده مجدد چکه آب، کل شیر را باز کرده و تمامی اجزای آن را واریسی می‌کند.
- (۱) به‌کارگیری راه حل مناسب - بازبینی و اصلاح راه حل - ارزیابی راه حل
(۲) ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل - تشخیص مسئله
(۳) به‌کارگیری راه حل مناسب - انتخاب راه‌های جایگزین - ارزیابی راه حل
(۴) ارزیابی راه حل - انتخاب راه‌های جایگزین - تشخیص مسئله
- ۱۱۴- هر یک از عبارات‌های زیر با کدام عامل مؤثر بر حل مسئله یا کدام راهکار رابطه دارد؟
- خروج از بن‌بست در گرو بازنمایی از مسئله خواهد بود.
  - فراموش کردن عواملی که مانع حل مسئله هستند باعث تحقق حل مسئله در مواجهه مجدد می‌شود.
  - کودکان در عدم پیروی صرف از تجارب گذشته توانمندتر از بزرگسالان عمل می‌کنند.
- (۱) نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی - کنار گذاشتن مسئله برای مدت‌زمان خاص
(۲) نوع نگاه به مسئله - کنار گذاشتن مسئله برای مدت‌زمان خاص - بازبینی
(۳) تأثیر یادگیری‌های گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی
(۴) تأثیر یادگیری‌های گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال

۱۱۵- به ترتیب روش‌های «کاهش تفاوت وضعیت موجود و مطلوب»، «تحلیلی» و «شروع از آخر» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) کاشتن بذر زردآلو برای رسیدن به باغ زردآلو - انتخاب سم متناسب با آفت درختان با مراجعه به کتاب‌های تخصصی موجود در این زمینه - مشورت با خانواده برای انتخاب نوع درخت میوه باغ
- ۲) جمع کردن نیمی از پرسش‌نامه‌های مورد نیاز برای پژوهش - مراجعه به آیین‌نامه نگارش مقاله مجله برای انتخاب فونت نوشته - انتخاب موضوع پژوهش براساس نظرسنجی از دوستان
- ۳) سرانداختن دانه‌ها برای بافتن لباس کاموایی - مراجعه به مربی حرفه‌ای خود برای یادگیری اندازه‌گیری دقیق قسمت‌های مختلف بدن برای بافت لباس مورد نیاز - خریدن بلوز بافته‌شده آماده و شکافتن آن به منظور یادگرفتن نحوه بافت آن
- ۴) خرید پوشال و تسمه جدید برای سرویس کولر آبی - تعویض پوشال یکی از دیواره‌های کولر آبی - مشاهده راهنمای تصویری سرویس کولر آبی

۱۱۶- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- با توجه به «نوع تصمیم» چند نوع تصمیم‌گیری وجود دارد؟
- دشواری یک تصمیم‌گیری تابع چیست؟
- در کدام دسته از تصمیم‌گیری‌ها هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود تصمیم می‌گیرد؟
- ۱) دو عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - توانمندی، نگرش و تجربیات شخصی - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارند.
- ۲) دو عامل تأثیرگذار هر کدام سه نوع - توانمندی، نگرش و تجربیات شخصی - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که به زندگی روزمره فرد مربوط می‌شوند.
- ۳) دو عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - تعداد اولویت و اهمیت موضوع تصمیم‌گیری - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که به زندگی روزمره فرد مربوط می‌شوند.
- ۴) سه عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - تعداد اولویت و اهمیت موضوع تصمیم‌گیری - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارند.

۱۱۷- در رابطه با سبک‌های تصمیم‌گیری درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- به دلیل تغییرات فیزیولوژیک و هورمونی دوران بلوغ، سبک تصمیم‌گیری احساسی در میان نوجوانان رایج است.
- زمانی که به خاطر اندیشیدن و مشورت بیشتر برای تصمیم‌گیری عجله نداشته باشیم، سبک تصمیم‌گیری ما اجتنابی بوده است.
- تصمیم‌گیری یک امر پایدار و مهم است که تمام ابعاد زندگی را در بر می‌گیرد، به همین خاطر برای تصمیم‌گیری منطقی و پایدار نباید به احساسات توجه کرد.

- ۱) درست - درست - درست
 ۲) درست - درست - نادرست
 ۳) نادرست - نادرست - درست
 ۴) نادرست - نادرست - نادرست

۱۱۸- موانع تصمیم‌گیری در هر یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کارگردان تئاتری که گمان می‌کند با صرف تمرین هفته آخر، برنده جایزه جشنواره می‌شود.
- بازیگر تئاتری که با دیدن تصویربرداری در حین اجرا، به تماشاچی پرخاش می‌کند.
- دوندی که با وجود باقی‌ماندن چند متر از مسیر شروع به خوشحالی کرده و جایگاه اول را از دست می‌دهد.
- داور جشنواره‌ای که با دیدن فیلم کارگردان محبوبش، علی‌رغم وجود ضعف در برخی از بخش‌ها، فیلم او را بدون نقص اعلام کرد.

- ۱) سوگیری تأیید - کوچک شمردن خود - کنترل نکردن هیجانات - اعتماد افراطی
 ۲) اعتماد افراطی - کنترل نکردن هیجانات - اعتماد افراطی - سوگیری تأیید
 ۳) اعتماد افراطی - کنترل نکردن هیجانات - کنترل نکردن هیجانات - سوگیری تأیید
 ۴) سوگیری تأیید - کوچک شمردن خود - اعتماد افراطی - اعتماد افراطی

۱۱۹- به ترتیب درستی یا نادرستی عبارتهای زیر کدام است؟

- مواجه‌شدن پی‌درپی با مسئله‌هایی که قادر به حل آن‌ها نیستیم، به بهداشت روانی ما لطمه می‌زند.
  - زمانی که بین دو موقعیت قرار می‌گیریم که یکی خواستنی و دیگری ناخواستنی است، تعارض را تجربه می‌کنیم.
  - استفاده از روش‌های تهاجمی پیامد غیرمستقیم حالت عاطفی ناخوشایند در کسانی است که نمی‌توانند از بین اولویت‌های مختلف، بهترین را انتخاب کنند.
  - افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، مهارت لازم برای بازآفرینی راه‌حل‌ها را ندارند.
- (۱) نادرست - نادرست - درست
(۲) درست - نادرست - درست - نادرست
(۳) نادرست - درست - نادرست - درست
(۴) درست - درست - درست - نادرست

۱۲۰- در رابطه با تصمیم‌گیری و اصول آن، کدام گزینه درست است؟

- (۱) تصمیم‌گیری یک استعداد است و موفقیت در آن در گروی آشنایی نظری با اصول و مراحل تصمیم‌گیری است.
- (۲) قبل از هر تصمیم‌گیری می‌بایست موقعیت مبدأ و محدودیت‌های فردی در موضوع مورد تصمیم را شناخت.
- (۳) در صورت اجبار می‌توان از تمام سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کرد و لزومی به استفاده همیشگی از سبک منطقی نیست.
- (۴) فقط در موضوعات پیچیده‌ای که از اهمیت زیادی برخوردارند، می‌توان از روش‌های میان‌بر مانند «حذف تک‌تک جنبه‌ها» استفاده کرد.

عربی، زبان قرآن یازدهم

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوِ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۲۱ - ۱۲۷):

۱۲۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾:

- ۱) به راستی خداوند چیزی را در قومی تغییر نخواهد داد مگر این که آن چه را در درونشان است تغییر بدهند.
- ۲) خداوند چیزی را برای هیچ قومی تغییر نمی‌دهد تا [خودشان] آن چه را در درونشان است عوض کنند.
- ۳) بی‌شک خداوند آن چه را که در قومی هست تغییر نمی‌دهد تا این که آن چه را در خودشان است عوض کنند.
- ۴) خدا آن چه را در قومی وجود دارد قطعاً عوض نمی‌کند تا این که آن چه در درون خودشان است تغییر کند.

۱۲۲- «لِيَعْلَمَ الْحُكَّامُ أَنَّ الْمُعْوَقِّينَ لَيْسُوا مُشْكَلَةَ الْمَجْتَمَعِ حَتَّىٰ تَحُلَّ بِلْ إِيَّاهُمْ جَمَاعَةٌ مِنَ النَّاسِ لَهُمْ حَقُوقٌ يَرِيدُونَ أَنْ يَحْصُلُوا عَلَيْهَا!»:

- ۱) حاکمان باید بدانند که معلولان مشکل جامعه نیستند تا حل شود بلکه آنان گروهی از مردم هستند که حقوقی دارند که می‌خواهند آن‌ها را به دست بیاورند!
- ۲) برای این که دولتمردان بدانند که جانبازان مشکل جامعه نیستند تا حل شود باید آنان را گروهی از مردم دانست که حقوقی دارند و می‌خواهند آن‌ها را به دست بیاورند!
- ۳) حاکمان باید بفهمند که معلولان مشکل جامعه نیستند که حلشان کنند بلکه آنان افرادی از مردم‌اند که دارای حقوقی هستند و می‌خواهند به آن‌ها برسند!
- ۴) جانبازان مشکل جامعه نیستند که باید حل شود بلکه حاکمان می‌دانند آنان گروهی از مردم هستند که حقی دارند که می‌خواهند آن را به دست بیاورند!

۱۲۳- «حَاتِمُ الطَّائِي كَانَ رَجُلًا كَثِيرَ الْجُودِ يُطْعِمُ الْمَسْكِينِ وَ لَمْ يَأْتِهِ أَحَدٌ فِي حَاجَةٍ فَرَدَّهُ خَائِبًا!»: حاتم طایی ...

- ۱) که مردی بسیار بخشنده بود به درمانده غذا می‌داد و کسی نزد او برای [طلب] حاجتش نیامده بود که ناامید برگردد!
- ۲) مردی بسیار مهربان بود که به تهیدست غذا می‌داد و کسی برای [طلب] حاجت پیش او نیامد که او را ناامید برگرداند!
- ۳) مرد بسیار بخشنده‌ای بود که به فقیر غذا می‌داد و کسی برای [طلب] حاجتی پیش او نیامده بود که او را ناامید برگردانده باشد!
- ۴) مردی بسیار باکرامت بود و به تهیدست غذا می‌داد و کسی برای [طلب] نیازش پیش او نمی‌آمد که ناامید برگشته باشد!

۱۲۴- «إِذَا ارْتَكَبْتَ سَيِّئَةً فَعَلَيْكَ أَنْ تَصْلِحَ السَّيِّئَةَ وَ تُعَاهِدَ أَلَّا تُكَرِّرَهَا فَكُنْ مُلتَزِمًا بِعَهْدِكَ!»:

- ۱) اگر کار زشتی را مرتکب شدی باید آن کار زشت را جبران کنی و قول بدهی که تکرارش نکنی پس به قولت پایبند شو!
- ۲) هرگاه عمل زشتی را انجام دادی آن کار زشت را اصلاح کن و قول بده که آن را تکرار نکنی پس به وعده خود پایبند باش!
- ۳) اگر کار زشتی را مرتکب شدی باید آن زشتی را اصلاح کنی و قول بدهی که آن را تکرار نکنی پس به قول خودت پایبند باش!
- ۴) هر زمان عمل زشتی را مرتکب می‌شوی باید آن زشتی را اصلاح کنی و قول بدهی که تکرار نشود پس به قولی که دادی پایبند باش!

۱۲۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) لَنْ يَغْتَرَّ الْعَاقِلُ بِكَلَامِ الَّذِي اخْتَبَرَهُ فِي الصَّدَقِ فَوَجَدَهُ كَذَابًا: خردمند با سخنی که آن را در راستی آزموده و دروغش یافته فریب نخواهد خورد!
- ۲) الْحَمِي السَّدِيدَةُ لَيْسَتْ مَرَضًا بَلْ هِيَ عَلَامَةٌ لَوْجُودِ مَرَضٍ فِي الْجَسْمِ: تب شدید بیماری نیست بلکه آن نشانه‌ای برای وجود بیماری در جسم است!
- ۳) هَذِهِ الطِّفْلَةُ الْمَصَابَةُ بِالسَّلْلِ الدَّمَاغِيِّ أَخَذَتْ تَرْسَمَ بِقَدَمِهَا الْيَسْرَى: این دختر دچار شده به فلج مغزی تنها با پای چپش نقاشی می‌کرد!
- ۴) الْهَزَائِمُ كَانَتْ نَقْطَةً بِدَاءِ الْإِنْتِصَارِ لَكَثِيرٍ مِنَ الَّذِينَ أَصْبَحُوا أَعْجِيبَ عَصْرِهِمْ: شکست‌ها برای بسیاری از کسانی که عجب‌های زمان خود بودند، نقطه آغاز پیروزی شد!

۱۲۶- عین الصّحیح: «بردبار کسی است که شکیبایی در همه کارهایش غالب است!»

- (۱) الصّبور من یغلب صبره علی جمیع أمورہ!
- (۲) الحلیم من کان الحلم غالباً علی کلّ أمورہ!
- (۳) الصّبار هو الَّذی یكون الحلم غالباً علی کلّ أمرہ!
- (۴) الَّذی یتغلب صبره علی کلّ أمورہ هو الصّابر!

۱۲۷- «أعظمّ البلاء انقطاع الرّجاء!» عین ما یناسب مفهوم هذه العبارة:

- (۱) روزگار است آن که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد!
- (۲) بیچاره بسی امید در خاطر داشت / امید دراز و عمر کوتاه چه سود؟
- (۳) ما به تقدیم در بهشت امروز / زاهدان در امید فردایندا!
- (۴) پوشیده است در دل عنبر بهارها / صبح امید در دل شب‌هاست بیشتر!

• اقرأ النّصّ التّالي ثمّ أجب عن الأسئلة (۱۲۸ - ۱۳۰) بما یناسب النّصّ:

النّاس یأتون بالخطّو الكتابة فی معنی واحد و لكن تطّلق الكتابة فی الاصطلاح الخاصّ بالأدباء أو العلماء علی صناعة الإتياء أو تألیف الكتب، و أما الخطّ فيعرف بكتابة الحروف المفردة أو المركّبة بقالب الحُسن و الجمال، حسب أصول الفنّ و قواعد التي وضعها كبار أهل فنّ الخطّ. سار الخطّ العربيّ في رحلة حياته مسيرة طويلة، فقد نشأ (=كَبُرَ) في البداية نشأة عادية و بسيطة و تغيّر مع تغيّر الحضارة. إن مسيرته قبل الإسلام كانت بطيئة (مضاده: «سريعة») جدّاً و لكن نجده يقفز قفزات سريعة بعد الإسلام و يصل إلى درجة الإبداع. سُميت الخطوط العربيّة بأسماء المُدن أو الأشخاص أو الأقاليم التي كُتبت بها مثلاً: الخطّ الكوفي الَّذي يُعتبر من أقدم الخطوط، اهتم أهالي مدينة الكوفة بهذا الخطّ اهتماماً خاصّاً، يُعتبر الخطّ الكوفي أفضل أنواع الخطوط العربيّة للفنّ و الزخرفة (نماسازی) و من أنواع الخطوط العربيّة المشهورة الأخرى التي ينسب المورخون اختراعها بالفنّانين المسلمين، خطّ الثلث الَّذي يُعدّ من أجمل الخطوط العربيّة، و أصعبها في الكتابة، يستعمله الخطّاطون في تزيين المساجد و المحاريب غالباً.

۱۲۸- عین الصّحیح:

- (۱) لا نرى نموّاً في كفيّة الخطوط العربيّة قبل ظهور الإسلام!
- (۲) الآيات القرآنيّة التي توجد على جدار المساجد القديمة كلّها تُكتب بخطّ الثلث!
- (۳) الخطّ من أنواع الفنون التي أثر الإسلام على ازدياد حسنها تأثيراً عميقاً!
- (۴) الكتابة فنّ يُطلق على تركيب الحروف حيث يُثير إعجاب المشاهدين!

۱۲۹- عین الصّحیح:

- (۱) الخطّ الكوفيّ خطّ اخترعه سکان مدينة الكوفة حتّى يكتبوا الآيات القرآنيّة به!
- (۲) الَّذي یقدر علی أن یكتب بخطّ الثلث جيّداً یمكن له أن يتعلّم الخطّ الكوفيّ بسهولة!
- (۳) هناك أشياء قديمة تتعلّق بعصر الساسانیين تُشاهد علیها عبارات بخطّ الثلث!
- (۴) إنّما كبار أهل فنّ الخطّ الذين اخترعوا أنواع الخطّ و وضعوا قواعد كتابتها!

۱۳۰- عین الخطّ في الإعراب و التحليل الصرفي «تغيّر - المورخون - الفنّانين - يُعتبر»:

- (۱) تغيّر: اسم - مفرد مذکر - مصدر ثلاثي مزيد من باب تفعل - معرب / مضاف إليه و مجرور
- (۲) المورخون: جمع سالم للمذکر - اسم فاعل من فعل مزيد ثلاثي - معرفّ بال / فاعل و مرفوع بالواو
- (۳) الفنّانين: جمع سالم للمذکر - اسم مبالغة - معرب - معرفه / مجرور بالياء بحرف الجرّ
- (۴) يُعتبر: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي من مصدر «عبرة» - مجهول / نائب فاعله «الخطّ»

• عین الجواب الصحیح في الأسئلة التالية: (۱۳۱ - ۱۳۵):

۱۳۱- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) أَسَلَمْتَ قَبِيلَةَ طَى بَعْدَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ بِإِطْلَاقِ أَسْرَاهُمْ!
- ۲) الْإِمْتِحَانُ تَسَاعَدْنَا عَلَى تَعَلُّمِ دُرُوسِهِمْ فَلْيَعْلَمُوا ذَلِكَ!
- ۳) أَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِإِدَاءِ الْفَرَائِضِ!
- ۴) إِرْحَمُوا عَزِيزاً ذَلَّ وَ عَالِماً ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ!

۱۳۲- عین نكرة وصفت بجملة:

- ۱) المؤمن عندما يتوب عن ذنب لا يعود إليه مرة أخرى!
- ۲) أيمكن أن تعطيني شريحة جوال لأتصل بأبي في إيران؟
- ۳) قالت سفانة لأخيه: إني رأيت خصالا من ذلك الرجل تعجبني!
- ۴) استناد «أذر يزدي» أشهر كاتب لقصص الأطفال مع أنه كان عاملاً بسيطاً!

۱۳۳- عین «اللام» جاء لبيان طلب:

- ۱) لنسبح في البحر علينا أن نتعلم أسلوب السباحة الصحيح!
- ۲) لأرسم صورة حديقة جميلة على السبورة أحتاج إلى طباشير ملونة!
- ۳) ليعتمدوا على أنفسهم في الأعمال حتى تبتدى حياتهم الجديدة!
- ۴) لتكون لك منزلة رفيعة عند زملائك ساعدهم في دروسهم!

۱۳۴- عین العبارة الصحيحة:

- ۱) لا تظلموا كما لا تحبوا أن تظلموا!
- ۲) أحسنني كما تحبون أن يحسن إليكم!
- ۳) لا يحسن إليكم لأنكم لم تحسنوا إلى أحد!
- ۴) لن تظلموا كما لا تحبون أن يظلمونكم!

۱۳۵- عین الصحیح للفراغ «أختنا معلمتنا ..... في جامعة طهران!»:

- ۱) كانت تُدرّس
- ۲) صارتنا أستاذتان
- ۳) أصبحت مشهورة
- ۴) ليستنا مشغولتين بالدراسة

تاریخ یازدهم

۱۳۶- کدام موارد درباره نوع رابطه حکومت‌های ایرانی مسلمان با خلافت عباسی در سده‌های سوم تا پنجم هجری درست است؟
 الف) با آن که بدون اجازه و فرمان خلیفه عباسی به قدرت رسیدند، ولی به خاطر سرکوب دشمنان خلافت، مورد تأیید عباسیان بودند. (آل بویه)

ب) به خاطر مشروعیت و مقبولیت قدر نشان نزد مردم، مجبور به اطاعت ظاهری نسبت به خلیفه عباسی بودند. (سامانیان)
 ج) توانستند خلیفه عباسی را مطیع خود سازند و بر بغداد حاکم شوند. (زیاریان)

د) آن‌ها خود به واسطه شیعه مذهب بودنشان مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند. (علویان طبرستان)

۱) «الف» - «ج»   ۲) «الف» - «د»   ۳) «ب» - «ج»   ۴) «ب» - «د»

۱۳۷- کدام موارد درباره حیات ابوعلی سینا و آثار او در سده‌های چهارم و پنجم هجری قمری درست است؟

- ۱) این فیلسوف برجسته جهان اسلام با ابوریحان بیرونی، دانشمند برجسته، معاصر بوده است.
 ۲) ابوعلی سینا توانست از تلفیق جهان‌بینی اسلامی و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی، فلسفه مشاء را پایه‌گذاری کند.
 ۳) کتاب شفای او سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.
 ۴) وی با محمد زکریای رازی، که یکی از شیمی‌دانان و فلاسفه به نام آن روزگار محسوب می‌شد، ملاقاتی داشته است.

۱۳۸- کدام یک از موارد زیر مربوط به دوران حکومت آل‌بارسلان سلجوقی است؟

- الف) نجات خلیفه و بغداد از تسلط آل بویه شیعه مذهب
 ب) گسترش قلمرو سلجوقیان از رود سیحون تا دریای مدیترانه
 ج) از بین رفتن بیشتر خاندان‌ها و حکومت‌های محلی
 د) شکست امپراتوری روم شرقی در نبرد بزرگ ملازگرد
- ۱) «الف» - «ج»   ۲) «ب» - «د»   ۳) «ب» - «ج»   ۴) «الف» - «د»

۱۳۹- هر یک از توصیفات زیر، به ترتیب مربوط به وضعیت دیوان‌سالاران و وزیران کدام دوره تاریخ ایران است؟

- الف) گرچه نظام اداری ایران کامل‌تر و گسترده‌تر شد، ولی جان وزیر هم‌چنان در اختیار سلطان زمان بود.
 ب) بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل بویه به خدمت گرفته شدند.
 ج) در پی شکل‌گیری تقابل اهل قلم و اهل شمشیر، شاهد نزاعی میان نظامیان و اهل دیوان هستیم.
 د) در این دوره، قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره قبل به شدت کاهش یافت و حتی در مواردی منصب وزیر حذف شد.
- ۱) سامانیان - غزنویان - آل بویه - خوارزمشاهیان   ۲) سامانیان - سلجوقیان - خوارزمشاهیان - آل بویه
 ۳) غزنویان - غزنویان - سلجوقیان - آل بویه   ۴) سلجوقیان - غزنویان - سلجوقیان - خوارزمشاهیان

۱۴۰- هم‌زمان با فرمانروایی منگوقاآن، نوه چنگیز خان مغول، کدام رویدادها در قلمرو جهان اسلام رخ داد؟

- الف) یکی از سادات حسینی به عنوان خلیفه، علیه خلیفه عباسی علم شد.
 ب) حکومت خاندان بنی‌عباس پس از سده‌ها حکم‌فرمایی، پایان یافت.
 ج) نخستین موج حمله مغولان برای حرکت به سوی ایران شکل گرفت.
 د) قدرت اسماعیلیان با گشوده شدن قلعه‌های مستحکمان، از بین رفت.
- ۱) «الف» - «ب»   ۲) «ج» - «د»   ۳) «ب» - «د»   ۴) «الف» - «ج»

- ۱۴۱- کدام مورد دربارهٔ رویکرد دیوان سالاران، شاعران و فقیهان نسبت به تسلط مغولان بر ایران درست است؟
- الف) اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام گرفت.
 ب) می‌کوشیدند تا زمینهٔ آشنایی مغولان با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری را فراهم کنند.
 ۱) «الف» هم‌زمان با حکومت غازان شکل گرفت و «ب» در دوران نامسلمانی مغولان انجام شد.
 ۲) هر دو مورد «الف» و «ب» اجرا شد، ولی یاسای چنگیزی هم‌چنان به قوت خود باقی بود.
 ۳) «ب» در دورهٔ ایلخانان موفقیت چندانی نیافت، ولی «الف» در دورهٔ تیموری به کار گرفته شد.
 ۴) هم‌زمان با مسلمان شدن مغولان، هر دو مورد «الف» و «ب» شکل گرفت.
- ۱۴۲- یک محقق درصدد پژوهش در مورد دو موضوع «الف» و «ب» است. اگر وی سه دورهٔ سلجوقیان، ایلخانان و صفویان را در نظر داشته باشد، اخبار و اطلاعات مربوط به موضوعات زیر در کدام دوره دست اول است؟
- الف) پیدایش طریقت‌های صوفیانهٔ صفویه، نعمت‌اللهیه و حروفیه
 ب) گرایش بیشتر صوفیان به تشیع
- ۱) «الف» ایلخانان - «ب» صفویان
 ۲) «الف» صفویان - «ب» سلجوقیان
 ۳) «الف» - «ب»: ایلخانان
 ۴) «الف» - «ب»: صفویان
- ۱۴۳- در کدام گزینه، دوره‌های زمانی هر یک از موارد زیر، به درستی مقایسه شده است؟
- الف) شهر هرات یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام بود.
 ب) شاهنامهٔ مصور دموت، تدوین گردید.
 ج) هنر نگارگری به‌ویژه در خراسان گسترش یافت.
 د) شاهنامهٔ بایسنقری، خوشنویسی و مصور شد.
- ۱) «الف» و «ب» مربوط به دورهٔ ایلخانان است و «ج» و «د» از جمله رویدادهای دوران جانشینان تیمور است.
 ۲) برخلاف «ب»، هر یک از موارد «الف»، «ج» و «د» مربوط به دوران تیموریان است.
 ۳) به ترتیب «الف» و «ج» مربوط به دوران تیموریان و «ب» و «د» مربوط به دوران ایلخانان است.
 ۴) «الف»، «ب» و «ج» مربوط به دورهٔ حکومت تیمور گورکانی و «د» مربوط به دورهٔ جانشینان او است.

جغرافیای یازدهم

۱۴۴- کدام گزینه جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«کشورهای ..... در اثر توسعه فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم تا چهارم، به کشورهای ..... تبدیل می‌شوند.»

(۱) نیمه‌پیرامونی مانند کره جنوبی و استرالیا - مرکز

(۲) پیرامونی مانند مراکش و سنگاپور - نیمه‌پیرامونی

(۳) نیمه‌پیرامونی مانند کره جنوبی و مراکش - مرکز

(۴) پیرامونی مانند مراکش و بنگلادش - نیمه‌پیرامونی

۱۴۵- با توجه به عبارت «در جغرافیای سیاسی، جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی تأثیر می‌گذارند و برعکس، سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز بر فضاها جغرافیایی مؤثرند.» موارد «الف» تا «د» در متن زیر به ترتیب با کدام گزینه مطابقت دارد؟

«در سال ۱۹۸۶ میلادی، طی قراردادی مشترک میان انگلستان و فرانسه، عملیات احداث تونل مانس آغاز شد
«الف» «ب»

و ۸ سال بعد این تونل افتتاح شد. این تونل انگلستان را که از قاره اروپا جدا مانده بود، به آن قاره متصل کرد و
«ج»

به این ترتیب روابط اقتصادی و تجاری بین این کشور با دیگر کشورهای اروپایی تسهیل شد.»
«د»

(۱) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی - فضای جغرافیایی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز

(۲) ناحیه سیاسی فراملی - تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی - ناحیه سیاسی فراملی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز و پیرامون

(۳) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی - ناحیه سیاسی فراملی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز

(۴) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی - فضای جغرافیایی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز و پیرامون

۱۴۶- کدام گزینه با مشخصات ناحیه معرفی شده در متن زیر تدوین و تنظیم شده است؟

«کشور چین از سال ۲۰۰۰ میلادی تاکنون در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است و به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است.»

(۱) پس از ایالات متحده آمریکا، از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان است.

(۲) پیش از جنگ جهانی دوم، به همراه شوروی سابق و اروپای شرقی بلوک شرق را تشکیل داد.

(۳) در این کشور همانند عراق، ناحیه سیاسی ویژه درون ناحیه سیاسی ملی قرار گرفته است.

(۴) با استفاده از شرکت‌های چندملیتی، از نیروی کار ارزان قیمت - کشورهای پیرامون بهره می‌برند.

۱۴۷- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

الف) در کنار مزارع غله تجاری، معمولاً کارخانه‌هایی ایجاد می‌شوند که در اصطلاح به آن‌ها «کشت و صنعت» می‌گویند.

ب) امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی (پلانتیشن‌ها) شرکت‌های بزرگ چندملیتی هستند.

۱) کارخانه‌های نوع «ب» توسط سرمایه‌داران اروپایی و آمریکایی تأسیس شده‌اند و بخش اصلی آن‌ها برخلاف کارخانه‌های نوع «الف»، در کشورهای صنعتی (مرکز) قرار دارد.

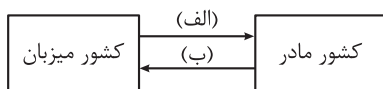
۲) کارخانه‌های نوع «الف»، علاوه بر ایفای نقش در فعالیت‌های نوع سوم اقتصادی، همانند کارخانه‌های نوع «ب» بر فعالیت‌های نوع دوم اقتصادی تمرکز دارند.

۳) پراکندگی مزارع کشت غله تجاری «الف» بیش از مزارع پلانتیشن «ب» بوده و مزارع «ب» در نزدیکی سواحل دریاها واقع شده‌اند.

۴) کارخانه‌های مونتاژ «الف» و «ب» در کشورهای پیشرفته صنعتی یا مبدأ قرار دارد و شعبه‌های آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.

۱۴۸- در خصوص تجارت بین‌الملل و حفاظت از اقتصاد کشورها، کدام عبارت مفاهیم مربوط به مناطق آزاد تجاری (۱) و اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری (۲) را به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) ایجاد موازنه تجاری منفی برای کشورهای عضو (۲) نمایانگر ناکارآمدی برخی از این اتحادیه‌هاست.
- (۲) ایجاد معافیت‌های مالیاتی در (۱) برخلاف (۲) امری رایج است.
- (۳) کاهش تعرفه‌های گمرکی و عدم الزام ویزا برای مبادلات به ترتیب از ویژگی‌های (۲) و (۱) است.
- (۴) به ترتیب (۱) و (۲) ناحیه سیاسی ویژه و ناحیه سیاسی فراملی به حساب می‌آیند.

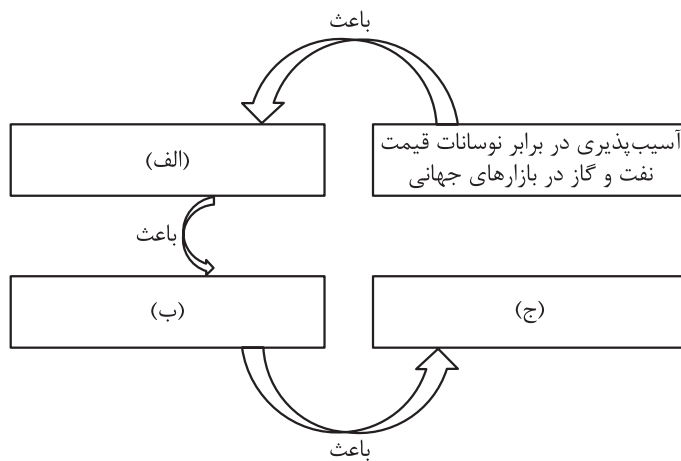

۱۴۹- در صورتی که علائم «الف» و «ب» بیانگر مبادله بین دو کشور باشند،

کدام عبارت مطالب درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) در مسیر «الف»، کشور میزبان کالاهای حاصل از فعالیت نوع دوم اقتصادی را به کشورهایی از قبیل ژاپن و فرانسه صادر می‌کند.
- (۲) در مسیر «ب»، کشورهای مادر نظیر آمریکا و آلمان به انتقال فناوری‌های حاصل از فعالیت نوع چهارم اقتصادی می‌پردازند.
- (۳) در مسیر «الف»، کشورهای مادر نظیر ایتالیا به دریافت نیروی کار ارزان و منابع طبیعی از کشورهای پیرامون می‌پردازند.
- (۴) در مسیر «ب»، کشورهای میزبان کالاهای حاصل از فعالیت نوع دوم اقتصادی را از کشورهایی نظیر انگلیس دریافت می‌کنند.

۱۵۰- کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- (۱) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای صادرکننده - تشکیل سازمان اوپک - جلوگیری از افزایش قیمت نفت در بازار جهانی
- (۲) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای واردکننده - ایجاد ثبات قیمتی در بازارهای جهانی نفت و گاز - تشکیل سازمان اوپک
- (۳) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای واردکننده - تشکیل سازمان اوپک - ایجاد ثبات قیمتی در بازارهای جهانی نفت و گاز

(۴) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای صادرکننده - اتحاد کشورهای صادرکننده نفت و گاز - تشکیل سازمان اوپک

فلسفه یازدهم

۱۵۱- کدام گزینه دربارهٔ ابزارهای شناخت انسان درست است؟

- (۱) عقل انسان به جز شناخت تجربی می‌تواند از طریق حواس بیرونی، علل پیدایش شادی و افسردگی را کشف کند.
- (۲) عقل انسان می‌تواند با استفاده از شناخت تجربی، یافته‌هایی سودمند دربارهٔ کل هستی به دست بیاورد.
- (۳) بی‌واسطه بودن شناخت شهودی بدین معناست که تجربه، آزمایش، استدلال و تدریج هیچ جایگاهی در به دست آمدنش ندارند.
- (۴) به دست آوردن معرفت وحیانی برای همهٔ انسان‌ها مقدور است، ولی شهود وحیانی مختص پیامبران است.

۱۵۲- تعیین کنید عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از انواع شناخت هستند؟

الف) محاسبهٔ انتگرال اعداد

ب) تحلیل نتایج نظرسنجی از استادان فلسفه دانشگاه

ج) تفاوت بین مداد و خودکار

- (۱) شناخت عقلی - شناخت عقلی - شناخت حسی
- (۲) شناخت تجربی - شناخت تجربی - شناخت تجربی
- (۳) شناخت عقلی - شناخت تجربی - شناخت حسی
- (۴) شناخت عقلی - شناخت عقلی - شناخت تجربی

۱۵۳- با توجه به مباحث مربوط به شناخت عقلی و شناخت تجربی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) شناخت عقلی ذیل ابزار حس محسوب می‌شود.
- (۲) شناخت تجربی سبب پیدایش اصل علیت گردیده است.
- (۳) شناخت عقلی برخلاف شناخت حسی فقط به عقل محض متکی است.
- (۴) شناخت عقلی فاقد توانایی پایه‌گذاری دانش است.

۱۵۴- کدام گزینه می‌تواند بازتاب شعار «هر کس هر چه پنداشت حقیقت است» باشد:

- (۱) هر کس تصورات خود را حقیقت می‌پندارد.
- (۲) دانش حقیقی ثابت، قابل دستیابی نیست.
- (۳) امکان دارد چند نفر در یک نظر با هم اشتراک داشته باشند.
- (۴) حس ابزار معتبر و پایدار شناخت است.

۱۵۵- چه تعداد از گزاره‌های زیر درست است؟

- اندیشمندان یونان باستان نخستین اندیشمندانی بودند که به طور مستقل به بحث معرفت‌شناسی پرداختند.
- تنها فیلسوف مسلمانی که تلاش کرد در فلسفهٔ خود بین عقل، شهود و وحی ارتباطی ایجاد کند، ملاصدرا بود.
- از نظر افلاطون تنها مسیر وصول و درک عالم مُثُل که جهانی برتر از جهان طبیعت است عقل نیست.

(۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۱۵۶- کدام عبارت دربارهٔ فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا نادرست است؟

- (۱) کانت معتقد است بدون همکاری حس و عقل هیچ علمی برای انسان به وجود نمی‌آید.
- (۲) از نظر دکارت تجربه و همکاری حس با عقل معتبر است و دانشی که از این طریق حاصل می‌شود قابل اعتماد است.
- (۳) پوزیتیویست‌ها معتقدند که به هیچ وجه نمی‌توان گفت خدا وجود دارد و هم‌چنین نمی‌توان گفت که خدا وجود ندارد.
- (۴) پراگماتیست‌ها معتقدند که تنها می‌توانیم گزاره‌هایی که برای ما سودمند هستند را از واقعیت کشف کنیم و به آن عمل نماییم.

۱۵۷- کدام گزینه بیانگر اختلاف نظر اصلی نسبی‌گرایان و سوفسطائیان است؟

- (۱) انسان ابزاری جز حس در اختیار ندارد.
- (۲) حس نمی‌تواند انسان را به واقعیت برساند.
- (۳) واقعیت و حقیقت وجود ندارد.
- (۴) هر کس هر چه می‌فهمد، همان درست است.

۱۵۸- کدام عبارت درست است؟

- (۱) مسئله حقیقت انسان از مسائلی است که در دوره جدید اروپا مطرح شده است.
- (۲) از نظر افلاطون، نفس جزء عقل است و در همه موجودات جاوید است.
- (۳) دکارت همانند ماتریالیست‌ها انسان را ماشین پیچیده می‌دانست و این تنها نقطه اشتراک او با ماتریالیست‌ها بود.
- (۴) دکارت و کانت در نحوه اثبات وجود روح اختلاف داشتند، اما در غیرمادی بودن روح مشترک بودند.

۱۵۹- خاستگاه دیدگاه داروینیست‌ها نسبت به این که نمی‌توان برای انسان ارزش واقعی قائل شد، چیست؟

- (۱) انسان یک ماشین مادی پیچیده است که ذهن و روانش چیزی جز مغز و سلسله اعصاب او نیست.
- (۲) رعایت قوانین اخلاقی توسط انسان به دلیل اجبار زندگی و زیست اجتماعی است.
- (۳) انسان نیازهای غیرمادی دارد، اما آن‌ها خودشان از آثار نیازهای مادی هستند.
- (۴) انسان به جز پیچیدگی هیچ تفاوت واقعی با سایر موجودات ندارد.

۱۶۰- مجزا بودن روح و جسم از یکدیگر طبق دیدگاه دکارت، کدام گزینه را در پی ندارد؟

- (۱) رابطه روح و جسم یک‌طرفه است.
- (۲) روح و جسم با هم تفاوت دارند.
- (۳) جسم ابزاری است برای روح.
- (۴) روح حقیقت انسان را تشکیل می‌دهد.

پایه دوازدهم

چنانچه پایه دوازدهم را در پنل کاربری خود انتخاب کرده‌اید، به سوالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

بودجه بندی دروس	ریاضی	زبان و ادبیات فارسی	علوم اجتماعی	زبان عربی
	ریاضی و آمار (۳) فصل ۱ درس ۱ (تا ابتدای احتمال) صفحه ۱ تا ۱۱	علوم و فنون ادبی (۳) درس ۱ و ۲ صفحه ۱۰ تا ۲۸	جامعه‌شناسی (۳) درس ۱ و ۲ صفحه ۲ تا ۱۸	عربی، زبان قرآن (۳) درس ۱ صفحه ۱ تا ۱۸
	تاریخ	جغرافیا	فلسفه	
	تاریخ (۳) درس ۱ و ۲ صفحه ۲ تا ۳۱	جغرافیا (۳) درس ۱ صفحه ۱ تا ۲۰	فلسفه (۲) درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۱۲	

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی
ریاضی	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۵ دقیقه
زبان و ادبیات فارسی	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰ دقیقه
علوم اجتماعی	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه
زبان عربی	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰ دقیقه
تاریخ	۸	۲۰۱	۲۰۸	۸ دقیقه
جغرافیا	۷	۲۰۹	۲۱۵	۷ دقیقه
فلسفه (۲)	۱۰	۲۱۶	۲۲۵	۱۰ دقیقه
مجموع	۶۵			۷۰ دقیقه

ریاضی و آمار دوازدهم

۱۶۱- با ارقام فرد یک رقمی و حروف A تا F چند رمز ۴ کارا کتری می توانیم بسازیم، به طوری که تکرار در آن نباشد و شروع و پایانش با حروف باشند؟

۲۵۸۰ (۱)   ۲۴۰۰ (۲)   ۲۳۴۰ (۳)   ۲۱۶۰ (۴)

۱۶۲- چند عدد چهاررقمی زوج بدون ارقام تکراری داریم که در آن ها ارقام ۱، ۴ و ۹ وجود ندارند؟

۴۱۰ (۱)   ۴۲۰ (۲)   ۴۳۰ (۳)   ۴۴۰ (۴)

۱۶۳- ۳۲ نفر را به چند طریق می توان روی ۳۵ صندلی قرار داد، به طوری که ۳ صندلی خالی بماند؟

$p(35, 3)$ (۱) $\frac{35!}{3!}$ (۲) $32!$ (۳) $p(32, 3)$ (۴)

۱۶۴- به چند طریق می توانیم از بین ۱۱ نفر، یک گروه ۸ نفره انتخاب کنیم؟

۱۶۵ (۱)   ۱۸۰ (۲)   ۳۳۰ (۳)   ۳۶۰ (۴)

۱۶۵- به چند طریق می توانیم از بین ۱۱ بازیکن فوتبال (شامل ۱ گلر، ۴ دفاع، ۳ هافبک و ۳ مهاجم)، یک گروه ۵ نفره انتخاب کنیم، به طوری که حداکثر ۲ تا از مدافعین در آن باشند؟

۳۵۱ (۱)   ۳۶۱ (۲)   ۳۷۱ (۳)   ۳۸۱ (۴)

۱۶۶- یک مجموعه ۹ عضوی، چند زیرمجموعه ۲ یا ۸ عضوی دارد؟

۴۲ (۱)   ۴۳ (۲)   ۴۴ (۳)   ۴۵ (۴)

۱۶۷- مقدار n در تساوی $C(n+1, 4) = P(n, 3)$ کدام است؟

۲۱ (۱)   ۲۲ (۲)   ۲۳ (۳)   ۲۴ (۴)

۱۶۸- به چند طریق می توانیم از بین ۷ دانش آموز پایه دهم، ۵ دانش آموز پایه یازدهم و ۳ دانش آموز پایه دوازدهم، یک تیم ۴ نفره تشکیل دهیم، به طوری که از هر سه پایه، حداقل یک نفر در آن باشد؟

۶۱۰ (۱)   ۶۲۰ (۲)   ۶۳۰ (۳)   ۶۴۰ (۴)

۱۶۹- ۴ ورزشکار روس، ۴ ورزشکار اوکراینی و یک ورزشکار ترک می خواهند در یک ردیف کنار هم بایستند و عکس یادگاری بگیرند. در چند حالت هیچ دو ورزشکار روس و اوکراینی کنار هم قرار نمی گیرند؟

۱۱۵۲ (۱)   ۱۰۲۴ (۲)   ۱۲۹۶ (۳)   ۵۷۶ (۴)

۱۷۰- یک پاساژ ۴ درب برای ورود و خروج دارد. سه نفر به نام های حسن، مسعود و سعید به چند طریق می توانند وارد پاساژ شوند و از آن خارج شوند به شرطی که فقط یکی از آن ها از همان دری که وارد می شود، از همان در هم خارج شود و هم چنین درب های ورودی شان متفاوت باشد؟

۵۴۰ (۱)   ۵۷۶ (۲)   ۶۱۵ (۳)   ۶۴۸ (۴)

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی دوازدهم

۱۷۱- در کدام گزاره از دیدگاه تاریخ ادبیات، «خطا» وجود دارد؟

- (۱) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات پرو رونق تر شد.
- (۲) انجمن ادبی خاقان در تهران و به ریاست فتحعلی شاه و با هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط دوره صفوی و دوره‌های پس از آن تشکیل شد.
- (۳) مشتاق اصفهانی در زمان ناصرالدین شاه با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد.
- (۴) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری یکی از عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی بود.

۱۷۲- توضیحات ارائه شده در کدام گزینه با نام ذکر شده در مقابل آن، مغایرت دارد؟

- (۱) پرچم دار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر دوره بازگشت که حماسه‌ای مذهبی نیز سروده است. (صبای کاشانی)
- (۲) در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت و در طنز، هجو و هزل چیره دست بود. (ایرج میرزا)
- (۳) از جانب مظفرالدین شاه به ادیب الممالک ملقب شد. فعالیت اصلی اش روزنامه نگاری بود و سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. (میرزا محمدصادق امیری فراهانی)
- (۴) از شاعران شاخص دوره بیداری که تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی شیرازی بود. (محمدتقی بهار)

۱۷۳- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

- «شمس و طغرا: میرزا حسن خان بدیع»، «تاریخ تطور نظم فارسی: ملک الشعرا بهار»، «روزنامه نسیم شمال: سید اشرف الدین گیلانی»، «داستان باستان: محمدباقر میرزا خسروی»، «تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم الاسلام کرمانی»، «منشآت: علی اکبر دهخدا»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۷۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» دیده می شود؟

- «از اوایل دوره قاجار، اندک اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و همراه با آن شعر دوره بازگشت نیز با انتقاد روبه رو شد. موضوعات جدید در جامعه و ادبیات پیش آمد و اصطلاحات غربی نیز وارد شعر شد. شعر در این دوره دوباره بین مردم آمد و صدای فریاد آن ها شد. شاعران خود را وقف مردم کردند، اما به صور خیال بیش از محتوا توجه داشتند.»

(۱) سه (۲) چهار (۳) یک (۴) دو

۱۷۵- پایه های آوایی کدام بیت با دیگر ابیات، «متفاوت» است؟

- (۱) خوش آمد گل وز آن خوش تر نباشد که در دستت به جز ساغر نباشد
- (۲) سحر بلبلی حکایت با صبا کرد که عشق روی گل با ما چه ها کرد
- (۳) گل بی رخ یار خوش نباشد بی باده، بهار خوش نباشد
- (۴) چرا چون لاله خونین دل نباشم که با ما نرگس او سر گران کرد

۱۷۶- کدام بیت، پایه های آوایی ناهمسان دارد؟

- (۱) نیست بر جای خویش مرغ سلیمان باز گویی مگر هوای سبا کرد
- (۲) دلا ز منزل یاران نسیم باد بهاران گمان میر که ز خاکم به جز غبار رساند
- (۳) مشتاقی و صبوری از حد گذشت یارا گر تو شکیب داری طاقت نماند ما را
- (۴) بروم ز چشم مستش نظری تمام گیرم که بدان نظر بینم رخ خوب لاله رنگش

۱۷۷- کدام بیت، وزن ناهمسان دارد و به دو صورت، دسته‌بندی هجایی می‌شود؟

عمر دگر خواهیم از خدا به غرامت	(۱) آن‌چه به غفلت گذشت عمر نخواندم
ای دیده پاس دار که خفتن حرام شد	(۲) امروز در فراق تو دیگر به شام شد
برفت در همه عالم به بیدلی خبرم	(۳) نرفت تا تو برفتی خیالت از نظرم
بعد از تو بر دنیای فانی خاک بر سر	(۴) گفتا که ای نادیده کام از نوجوانی

۱۷۸- کدام بیت را می‌توان به دو صورت «همسان» و «ناهمسان» دسته‌بندی هجایی کرد؟

درد باید عمرسوز و مرد باید گام‌زن	(۱) هر خسی از رنگ گفتاری بدین ره کی رسد
ماند شفق به دامن در خون کشیده‌ای	(۲) از بس که خون فروچکد از تیغ آسمان
کز حرف ملامت‌گو من گوش کری دارم	(۳) منع مکن ای ناصح، پندم مده ای مشفق
نی فرصت آن تا نفسی با تو برآرم	(۴) نی طاقت آن تا ز غمت صبر توان کرد

۱۷۹- کدام بیت مفهومی مخالف با ابیات دیگر دارد؟

که مهربانی از آن طبع و خو نمی‌آید	(۱) جز این قدر نتوان گفت در جمال تو عیب
ورنه او سنگین‌دل نامهربانی بیش نیست	(۲) من اسیرم در کف مهر و وفای خویشتن
تو را در این سخن، انکار کار ما نرسد	(۳) به حُسن خُلُق و وفا کس به یار ما نرسد
تا دگر خاطر ما از تو پریشان نشود	(۴) حُسن خُلُق از خدا می‌طلبم خوی تو را

۱۸۰- بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

سخن‌شناس نه‌ای جان من، خطا این جاست	چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست
به دانش سخن گوی یا دم مزن	(۱) به دهقان نادان چه خوش گفت زن
که باور توان کردنش در قیاس	(۲) سخن را به اندازه‌ای دار پاس
که گر کار بندی پشیمان شوی	(۳) ز صاحب‌غرض تا سخن نشنوی
چو سر سخن در نیابی مجوش	(۴) چنین گفت بیننده‌ای تیزهوش:

جامعه‌شناسی دوازدهم

۱۸۱- عبارت درست درباره «ذخیره دانشی»، «دانش علمی» و «دانش عمومی» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) ذخیره آگاهی راهنمای زندگی انسان‌هاست - با تلاش برای حل مشکلات زندگی شکل می‌گیرد - در صورت فقدان آن، زندگی اجتماعی مختل می‌شود.

(۲) جهان اجتماعی آن را در اختیار انسان قرار می‌دهد - تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی می‌افزاید - گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است.

(۳) شامل تجربه‌های فردی و اجتماعی انسان‌هاست - عمیق‌تر و گسترده‌تر از دانش عمومی است - مانند هوا برای زندگی انسان ضروری است.

(۴) انسان اغلب از اهمیت آن غافل است - با تأمل در دانش عمومی به دست می‌آید - یادگیری دانش عمومی تا پایان عمر انسان ادامه می‌یابد.

۱۸۲- موارد کدام گزینه در ارتباط با ویژگی‌های افرادی که درباره مسائل دانش علمی دارند، صدق می‌کند؟

(۱) تلاش برای افزایش ذخیره دانش عمومی و غنی کردن دانش علمی - شناسایی آسیب‌ها و اشکالات موجود در دانش عمومی

(۲) رسیدن به درک عمیق از دانش عمومی جهان اجتماعی - برخورداری از شناخت دقیق و توانایی پیدا کردن راه حل‌های صحیح

(۳) قدرت دفاع از حقایق موجود در شناخت علمی - قدرت ارائه راه حل‌های صحیح و شناخت دقیق از مسائل و مشکلات

(۴) شناسایی مشکلات و ارائه راهکار برای برخی از آن‌ها - قدرت و توانایی دفاع از حقایق موجود در دانش عمومی جهان اجتماعی

۱۸۳- در رابطه با دیدگاه‌های مختلف درباره ارتباط دانش عمومی و دانش علمی، به سوالات زیر پاسخ دهید.

- براساس دیدگاه اندیشمندانی که معتقدند دانش عمومی در مقابل دانش علمی ارزش ناچیزی دارد، دانش عمومی از چه راهی حاصل می‌شود؟
- کدام دیدگاه معتقد است که دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد و اصلاح آن را دارد؟
- از نظر متفکرانی که دانش عمومی را اساس هرگونه دانشی می‌دانند، دانش‌ها چه نسبتی با واقعیت دارند؟

(۱) حس و تجربه و به صورت نظام‌مند - اندیشمندانی که برتری دانش علمی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌دانند - کشف و بازخوانی واقعیت

(۲) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - اندیشمندانی که معتقدند دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند - کشف و بازخوانی واقعیت

(۳) حس و تجربه و به صورت نظام‌مند - اندیشمندانی که برتری دانش علمی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌دانند - خلق و بازسازی واقعیت

(۴) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - اندیشمندانی که معتقدند هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست - خلق و بازسازی واقعیت

۱۸۴- به ترتیب، هر یک از عبارتهای زیر نشان‌دهنده موضوع یا روش کدام علوم است؟

- از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث می‌کند.
  - بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود.
  - قوانین کلی و عام موجودات را بررسی می‌کند.
  - پدیده‌های مستقل از اقدام و عمل انسان را مطالعه می‌کند.
- (۱) علوم انسانی - فلسفه - متافیزیک - علوم اجتماعی
- (۲) علوم طبیعی - علوم اجتماعی - متافیزیک - علوم طبیعی
- (۳) علوم انسانی - فلسفه - فلسفه - علوم طبیعی
- (۴) علوم طبیعی - علوم اجتماعی - فلسفه - علوم اجتماعی

۱۸۵- علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- دانشمندان می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی انسان را توضیح دهند.
- علوم اجتماعی به استفاده صحیح انسان‌ها از طبیعت کمک می‌کند.
- انسان‌ها می‌توانند از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات در امان باشند.

(۱) شناخت پدیده‌های اجتماعی - ظرفیت داوری علوم اجتماعی توسط علوم طبیعی - پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های انسانی

(۲) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها - شناخت پدیده‌های اجتماعی و انسانی

(۳) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - داوری علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - شناخت قواعد زندگی

(۴) شناخت پدیده‌های اجتماعی - نقد و اصلاح هنجارها و ارزش‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی - شناخت نظم در جهان اجتماعی

۱۸۶- با توجه به عبارتهای زیر، کدام گزینه درست است؟

(الف) امروزه، فناوری بر زندگی بشر سیطره یافته است و زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.

(ب) از دینامیت برای شکستن سنگ در معادن سنگ و تخریب ایمن سازه‌های عظیم استفاده می‌شود.

(۱) مورد «الف» از معایب فناوری است و مورد «ب» نشان‌دهنده استفاده صحیح از فناوری به کمک علوم طبیعی است.

(۲) مورد «الف» برخلاف «ب» از محدودیت‌های فناوری است و علوم اجتماعی درباره آن به انسان آگاهی می‌دهد.

(۳) مورد «ب» برخلاف «الف» نشان‌دهنده وجود ظرفیت داوری درباره فناوری در علوم اجتماعی است.

(۴) مورد «ب» نشان‌دهنده رهایی از محدودیت‌های علوم طبیعی است و مورد «الف» محصول شناخت پدیده‌های طبیعی و انسانی است.

۱۸۷- به ترتیب، رابطه «علوم انسانی و علوم اجتماعی»، «علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی» و «فلسفه و علوم انسانی» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است - علوم اجتماعی یکی از شاخه‌های جامعه‌شناسی است - فلسفه بخشی از علوم انسانی است.

(۲) علوم انسانی بخشی از علوم اجتماعی محسوب می‌شود - علوم اجتماعی بر جامعه‌شناسی تقدم دارد - روش فلسفه و علوم انسانی متفاوت است.

(۳) علوم اجتماعی عام‌تر از علوم انسانی است - جامعه‌شناسی به مطالعه جوامع و علوم اجتماعی می‌پردازد - علوم انسانی روش فلسفی دارد.

(۴) برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند - جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است - فلسفه جزء علوم انسانی نیست.

۱۸۸- درستی (د) یا نادرستی (ن) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

• پرسش و پاسخ راهی اختصاصی برای فهم جهان هستی به روی انسان‌ها می‌گشاید که در دیگر موجودات وجود ندارد.

• به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، علوم اجتماعی از علوم طبیعی اهمیت بیشتری دارد.

• جهان‌های اجتماعی براساس هویت اجتماعی اعضای خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

• در پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، عده‌ای در جهان غرب به جای موضوع، بر روش علوم تأکید کردند.

(۱) د - ن - ن - ن

(۲) د - د - د - ن

(۳) ن - د - د - ن

(۴) د - ن - ن - د

۱۸۹- کدام گزینه درباره «نظریات اندیشمندانی که معتقدند موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی یکسان و روش آن‌ها متفاوت است» درست؛ اما درباره «پیامدهای تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی» نادرست است؟

- ۱) روش علوم اجتماعی، همان روش علوم طبیعی یعنی روش تجربی است - دانش عمومی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند.
- ۲) برخی رشته‌های دانشگاهی مثل هنر و فلسفه علوم اجتماعی، روش تجربی دارند - زندگی اجتماعی انسان‌ها مختل می‌شود.
- ۳) وجود انسان به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌یابد - دانش علمی توان لازم برای حل مشکلات دانش عمومی را نخواهد داشت.
- ۴) مطالعات فرهنگی از روش‌های غیرتجربی استفاده می‌کند - دانش عمومی از دانش علمی حمایت همه‌جانبه نمی‌کند.

۱۹۰- پاسخ هریک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- رویکرد دنیوی جهان متجدد، در صورت ورود به چه جوامعی منجر به تعارض در ذخیره دانشی آن‌ها می‌شود؟
  - چرا در علوم اجتماعی، شاخه‌ها و دانش‌های مختلفی پدید آمده است؟
  - تقسیم‌بندی جامعه‌شناسی به تبیینی، تفسیری و انتقادی بر چه مبنایی صورت گرفته است؟
- ۱) جوامعی که فقط علم تجربی را دانش علمی می‌دانند - تفاوت کنش اجتماعی و ساختار اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی
  - ۲) جوامعی که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - خرد و کلان بودن پدیده‌های اجتماعی
  - ۳) جوامعی که علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کنند - تفاوت کنش اجتماعی و ساختار اجتماعی - خرد و کلان بودن پدیده‌های اجتماعی
  - ۴) جوامعی که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر نمی‌بینند - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی

عربی، زبان قرآن دوازدهم

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۹۱-۱۹۶):

۱۹۱- ﴿مَا أْبْرَأُ نَفْسِي إِنْ النَّفْسَ لِأَمَارَةٍ بِالسَّوِّءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي﴾:

- ۱) بی‌گمان من نفس خویش را می‌دانم چه نفس بسیار فرمان‌دهنده به بدی است مگر با رحمت پروردگارم.
- ۲) نفس خود را بی‌گناه نمی‌دانم همانا نفس است که پیوسته امرکننده به بدی است مگر این که پروردگارم رحم کند.
- ۳) نفس من بی‌گناه نیست بی‌تردید نفس من بسیار فرمان‌دهنده به زشتی است جز این که پروردگارم رحم نمایند.
- ۴) نفس خود را بی‌گناه نمی‌شمارم یقیناً نفس بسیار امرکننده به بدی است مگر این که پروردگارم رحم کند.

۱۹۲- «الَّذِينَ يَفُوزُونَ بِالْعِلْمِ فَلَيْسَتْخُدْمُوهُ فِي تَقَدُّمِ الْمَجْتَمَعِ لِأَنَّهُ لَا خَيْرَ لِعِلْمٍ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ النَّاسُ!»:

- ۱) کسانی که در پی رستگاری با علم هستند باید آن را در پیشرفت جامعه به کار بگیرند، زیرا دانشی که مردم هیچ بهره‌ای از آن نمی‌برند خیری ندارد!
- ۲) کسانی که دانشی را به دست می‌آورند باید در راه پیشرفت جامعه به کار ببرند، زیرا دانشی که مردم از آن سودی نمی‌برند هیچ خیری ندارد!
- ۳) کسانی که دانش را به دست می‌آورند باید آن را در پیشرفت جامعه به کار ببرند، زیرا هیچ خیری ندارد دانشی که مردم از آن بهره‌مند نمی‌شوند!
- ۴) کسانی که به وسیله دانش رستگار می‌شوند آن را برای پیشرفت جامعه به کار می‌برند، زیرا دانش وقتی که مردم از آن هیچ سودی نبرند خیری ندارد!

۱۹۳- «الْمَزَارِعُونَ فِي هَذِهِ الْمَنْطِقَةِ يَتَمَنُّونَ: لِيَتَّ الْمَطْرُ يَنْزِلَ فَإِنَّ أَشْعَةَ الشَّمْسِ الْمَحْرَقَةَ تُمِيتُ زُرْعَهُمْ!»:

- ۱) کشاورزان در این منطقه آرزو دارند: کاش باران ببارد، زیرا پرتوهای سوزان خورشید کشت آنان را می‌میراند!
- ۲) کشاورزان این منطقه آرزو کردند که: کاش باران می‌بارد، زیرا اشعه خورشید سوزان دارد کشت آنان را می‌میراند!
- ۳) آرزوی کشاورزان در این ناحیه این است که: کاش بارانی ببارد، چون پرتوهای سوزان خورشید باعث مرگ کشتشان می‌شود!
- ۴) در این منطقه کشاورزان آرزومند هستند: کاش باران ببارد، زیرا اشعه سوزان خورشید کشت آنان را می‌میراند!

۱۹۴- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- ۱) هناك أشخاصٌ يَرَعَمُونَ أَنَّهُمْ يَخْتَلِفُونَ مَعَ الْأَخْرِيِّينَ فِي الْخَلْقِ: مردمی وجود دارند که می‌پندارند در آفرینش با دیگران تفاوت دارند،
- ۲) مع أَنَّ اللَّهَ قَدْ خَلَقَ النَّاسَ مِنْ طِينَةٍ وَاحِدَةٍ وَ هُمْ أَكْفَاءُ فِي الْخَلْقِ: با این که خداوند مردم را از یک گل آفریده و آنان در آفرینش هم‌تراز هستند،
- ۳) لَا فَرْقَ بَيْنَهُمْ عِنْدَهُ وَ لَكِنَّهُمْ مُخْتَلِفِينَ فِي اللَّوْنِ وَ اللَّعْنَةُ: و در نزد او هیچ فرقی ندارند اگرچه در رنگ و زبان متفاوت هستند،
- ۴) فَإِنَّمَا النَّاسُ كُلُّهُمْ مِنْ أُمَّ وَ أَبٍ فَلَا يَفْخَرُ أَحَدٌ بِنَسَبِهِ!: مردم همگی شان تنها از یک پدر و مادر هستند و کسی نباید به اصل و نسب خود افتخار کند!

۱۹۵- «وَقْتِي خَرِيدَارَهَا فِي خَرِيدِنِ كَالِإِي تَرْدِيدِ مِي كَنَدِنِ فَرُوشَنَدِه مِي تَوَانَدِ أَنْ هَا رَا رَاهَنَمَائِي كُنَدَا!»:

- ۱) إِذَا تَرَدَّدَ الْمُشْتَرُونَ فِي شِرَاءِ الْبِضَاعِ يَقْدِرُ الْبَائِعُ عَلَى إِرْشَادِهِمْ!
- ۲) الْمُشْتَرُونَ عِنْدَمَا تَرَدَّدُوا فِي شِرَاءِ بِضَاعَةِ الْبَائِعِ يَسْتَطِيعُ أَنْ يُرْشِدَهُمْ!
- ۳) إِنَّ الْمُشْتَرِينَ يَتَرَدَّدُونَ حِينَ شِرَاءِ الْبِضَاعَةِ فَالْبَائِعُ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يُرْشِدَهُمْ!
- ۴) حِينَمَا يَتَرَدَّدُ الْمُشْتَرُونَ فِي شِرَاءِ بِضَاعَةِ الْبَائِعِ يَسْتَطِيعُ الْبَائِعُ أَنْ يُرْشِدَهُمْ!

۱۹۶- ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ شَاهِعُونَ﴾ عَيْن ما لایناسب لمفهوم العبارة:

- (۱) بی مغز بود سر که نهادیم پیش خلق
 (۲) فروتنی بود دلیل رسیدگان کمال
 (۳) ما ضعیفان فارغیم از تحصیل جاه
 (۴) ز خاک آفریدت خداوند پاک
- دیگر فروتنی به در کبریا کنیم!
 که چون سوار به منزل رسد پیاده شود!
 مسند ما خاکساری تخت ما افتادگی!
 پس ای بنده افتادگی کن چو خاک!

• عین الجواب الصحيح في الأسئلة التالية (۱۹۷-۲۰۰):

۱۹۷- عین ما یناسب للفراغ: «..... وعد الله حقً ..... أكثر الناس لا تَطْمَنُّ قلوبُهُم به فَيَسْتَعِينُونَ بمن

..... قدرة لهم!»

- (۱) لعلّ - كأنّ - لا
 (۲) إنّ - لأنّ - ليست
 (۳) إنّ - ولكنّ - لا
 (۴) إنّما - ولكنّ - ليست

۱۹۸- عین «كأنّ» مختلفة في المفهوم:

- (۱) كأنّ أهل العلم باقون و لكنّ الجهال لا يُذْكَرون بعد موتهم!
 (۲) العافية كأنّها أعظم ثروة للإنسان لا يُدرك قدرها إلا إذا مرض!
 (۳) كأنّ الأعصاب في الجسم خيوط بيضاء يجري فيها الحسّ!
 (۴) اعمل لدنياك كأنّك تعيش أبداً فاعمل لآخرتك كأنّك تموت غداً!

۱۹۹- عین «لا» يمكن أن تكون للنهي:

- (۱) لاتظنّ أنّ جسمك صغير بسيط فإنّ الله قد جعل فيه عالماً أكبر!
 (۲) إنّ كنت من أعطي نعم الدنيا الكثيرة فحذر أنّ لا تغرّنك الدنيا!
 (۳) من لا يقبل مواعظ يُقدّمها له المعلم فسوف يُعلمه الدهر المواعظ!
 (۴) أ لا تعلم أنّ ما يرفع شأنك و قيمتك هو عمل أحسنه و مال أنفقته؟!

۲۰۰- عین حرفاً جاء لرفع الشك عن وقوع ما بعده:

- (۱) حضر السيّاح في قاعة المطار و لكنّ الدليل لم يحضر!
 (۲) قال الإمام الحسن (ع): إنّ أحسن الحسن الخلق الحسن!
 (۳) نحنُ مارّسنا كثيراً للنجاح في المباراة النهائية لعلنا نفرح المواطنين!
 (۴) لا داء أصعب من الجهل و خير الدواء له التّفقه و التّعلم!

تاریخ دوازدهم

۲۰۱- یک محقق پس از پژوهش درباره تاریخ ایران در عهد قاجار، پرسش‌های اصلی پژوهش خود را به صورت زیر دسته‌بندی کرده است. این پژوهشگر پاسخ هر یک از پرسش‌های خود را در کدام منبع می‌تواند پیدا کند؟

الف) واقعت قتل امیر کبیر چیست؟

ب) طبقات اجتماعی مختلف ایران چه نقشی در بروز انقلاب مشروطه داشتند؟

ج) در سال ۱۲۵۳ ق، چه اتفاقاتی در ایران رخ داده است؟

د) وضعیت گمرک و مالیات‌های اقتصادی در دوران قاجار چگونه بود؟

۱) تاریخ ذوالقرنین - نشریات - کاغذ اخبار - سفرنامه‌ها

۲) حقایق الاخبار ناصری - نشریات - دولت علیّه ایران - اسناد آرشیوی

۳) حقایق الاخبار ناصری - تاریخ بیداری ایرانیان - کاغذ اخبار - سفرنامه‌ها

۴) تاریخ ذوالقرنین - تاریخ بیداری ایرانیان - دولت علیّه ایران - اسناد آرشیوی

۲۰۲- یک محقق درصدد پژوهش درباره دو موضوع «الف» و «ب» است. اگر در سه متن تاریخ ذوالقرنین، صدرالتواریخ و جامع‌التواریخ اخبار مربوط به این رویدادها ثبت شده باشد، کدام متن‌ها در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادهای زیر نوشته شده است؟

الف) دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه

ب) وضعیت ایران در زمان فتحعلی‌شاه قاجار

۱) «الف»: تاریخ ذوالقرنین - «ب»: صدرالتواریخ

۲) «الف»: جامع‌التواریخ - «ب»: تاریخ ذوالقرنین

۳) «الف» - «ب»: صدرالتواریخ

۴) «الف» - «ب»: تاریخ ذوالقرنین

۲۰۳- کدام موارد درباره وضعیت نشریات از دوره مشروطه تا پایان قاجار و تا قبل از انقلاب اسلامی، درست است؟

الف) مجله‌های تخصصی و نشریات به خصوص در موضوعات تاریخی چاپ می‌شدند.

ب) روزنامه وقایع اتفاقیه با هدف رشد آگاهی سیاسی مردم چاپ شد.

ج) در این دوره، شاهد رشد سریع نشریات در ایران هستیم.

د) با وجود نوسان فعالیت‌های مطبوعاتی، شاهد کاهش تنوع و رشد نشریات پس از قاجار هستیم.

۱) «الف» - «ج»

۲) «الف» - «د»

۳) «ب» - «ج»

۴) «ب» - «د»

۲۰۴- کدام موارد درباره نقش اندیشمندان و متفکران در تحولات تاریخ اروپا درست است؟

الف) متفکران از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفتند و به دنبال استقلال جامعه بودند. (آمریکا)

ب) معتقد بودند که از طریق پیشرفت سیاسی و اقتصادی، باید رقیب دیگر کشورهای استعمارگر شد. (آمریکا)

ج) برخی از آن‌ها بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کردند و تشکیل حکومت را حاصل قراردادی اجتماعی می‌دانستند. (فرانسه)

د) با طرح مباحث علمی و ادبی به انتقاد وضع موجود در جامعه‌شان پرداختند که در نهایت ختم به انقلاب شد. (فرانسه)

۱) «ب» - «ج»

۲) «الف» - «د»

۳) «ج» - «د»

۴) «الف» - «ب»

۲۰۵- هر یک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف وضعیت اقتصادی و سیاسی ایران در زمان کدام یک از حکومت‌ها تا سال ۱۱۹۳ ه. ق. است؟

- (الف) برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفته شد تا به تأسیس نیروی دریایی اقدام شود.
 (ب) گشایشی با کشورهای فرانسه و انگلستان برای امور تجاری و امتیاز ایجاد مراکز اقتصادی، حاصل نشد.
 (ج) برای رفع اختلافات مذهبی با عثمانی از طریق جنگ و گاهی هم از در مصالحه، تلاش بسیار کردند.
 (د) بخشی از ایل افشار را برای محافظت از مرزهای خراسان در برابر هجوم ازبکان به شمال آن دیار کوچاندند.
- (۱) افشاریه و زندیه - صفویه - زندیه - زندیه
 (۲) افشاریه - صفویه - افشاریه - زندیه
 (۳) افشاریه و زندیه - زندیه - صفویه
 (۴) افشاریه - زندیه - افشاریه - صفویه
- ۲۰۶- در یک موقعیت فرضی، دو گروه نسبت به پیامدهای انقلاب صنعتی واکنش منفی نشان دادند؛ کدام گزینه در این باره درست است؟

- (الف) گسترش استعمار و افزایش غارت
 (ب) افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران
- (۱) مخالفان اروپایی و ساکنان آمریکا در تقابل و مبارزه با پیامدهای «الف» و «ب» به سر می‌بردند.
 (۲) ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف «ب» بودند و مخالفان اروپایی در تقابل با «الف» قرار داشتند.
 (۳) مخالفان اروپایی در تقابل با «ب» قرار داشتند و ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف «الف» بودند.
 (۴) ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف هر دو پیامد «الف» و «ب» بودند و آن را نوعی بهره‌کشی می‌دانستند.
- ۲۰۷- کدام موارد درباره وضعیت سیاسی حکومت گورکانیان هند تا پیش از سال ۱۸۵۷ م. درست است؟
- (الف) استعمارگران اروپایی بخش‌هایی از هند را با دامن‌زدن به اختلافات دینی و قومی در هند تصرف کردند.
 (ب) کشورهای اروپایی با تأسیس کمپانی‌های هند شرقی، استعمار خود را افزایش داده بودند.
 (ج) تا پیش از این سال، ملکه انگلستان خود را امپراتریس هند و بریتانیا می‌خواند.
 (د) دولت هند رسماً جزئی از قلمرو انگلستان محسوب می‌شد.

(۱) «الف» - «د» (۲) «الف» - «ب» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

- ۲۰۸- کدام مورد درباره رویدادهای تاریخ انگلستان در فاصله سال‌های ۱۶۴۶ تا ۱۶۸۸ م. درست است؟
- (۱) کرامول که با پادشاه انگلستان وارد جنگ شده بود، پس از پیروزی، نظام سلطنتی را برانداخت.
 (۲) انگلستان به قدرت اول جهان تبدیل شد و به بخش‌های بزرگی از قاره‌های دیگر دست یافت.
 (۳) با تحریکات فرانسویان و تمایل اشراف آمریکایی به استقلال، انگلستان وارد جنگ طولانی با سرزمین آمریکا شد.
 (۴) ماشین بخار اختراع و تکمیل شد و توانست نیروی بخار، به جای نیروی انسان به کار گرفته شود.

جغرافیای دوازدهم

۲۰۹- با توجه به عبارت «سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری، مقر و موقعیت آن است»، موارد «الف» تا «د» در متن زیر به ترتیب با کدام گزینه مطابقت دارد؟

«شهر نیشابور که در شمال غربی کازرون قرار دارد، در دوره ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود.»

«ج»

«ب»

«الف»

این شهر تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود و جنگ و بیماری سبب از بین رفتن آن شد.»

«د»

- ۱) سکونتگاه - مقر یک سکونتگاه - عامل انسانی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عامل انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۲) مکان - مقر یک سکونتگاه - عامل طبیعی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۳) سکونتگاه - موقعیت - عامل انسانی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۴) مکان - موقعیت - عامل طبیعی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه

۲۱۰- کدام مورد جاهای خالی در عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟

«مناطق ..... در اثر گسترش در مسیرهای ارتباطی و پیوند میان خود به مناطق ..... تبدیل می شوند.»

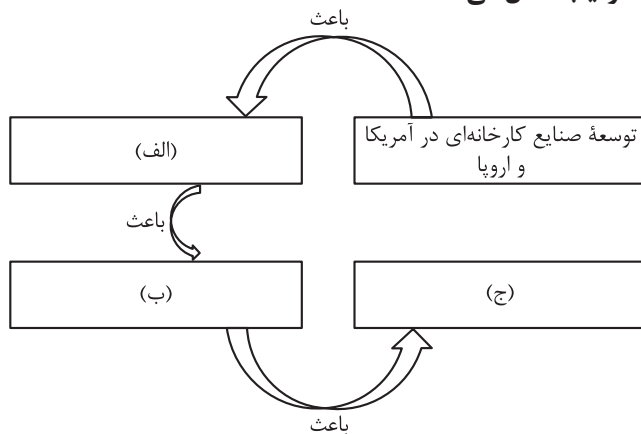
۱) ابرشهری مانند مگالاپلیس شمال شرقی آمریکا - مادرشهری

۲) ابرشهری مانند توکیو یا سئول - مادرشهری

۳) مادرشهری مانند مگالاپلیس شمال شرقی آمریکا - ابرشهری

۴) مادرشهری مانند توکیو یا سئول - ابرشهری

۲۱۱- کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می کند؟

۱) مهاجرت تدریجی و طولانی مدت از شهر به روستا -

گسترش کشت تجاری - افزایش آستانه جمعیتی روستاها

۲) مهاجرت تدریجی و طولانی مدت از روستا به شهر -

خرید زمین‌های روستایی و گسترش کشت تجاری - کاهش روستانشینی

۳) مهاجرت تدریجی و کوتاه مدت از روستا به شهر -

گسترش کشت تجاری - تبدیل نقاط روستایی به حومه شهرها

۴) مهاجرت تدریجی و طولانی مدت از روستا به شهر - کاهش آستانه جمعیتی روستاها - گسترش کشت تجاری در روستاها

۲۱۲- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«قاره‌های آسیا و آمریکای لاتین .....»

۱) به ترتیب دارای سطح پایین و بالای شهرنشینی بوده و به طور مشترک رشد شهرنشینی آن‌ها همگام با توسعه صنایع کارخانه‌ای بود

۲) به ترتیب دارای سطح پایین و بالای شهرنشینی بوده و به طور مشترک رشد شهرنشینی آن‌ها همگام با توسعه صنایع کارخانه‌ای نبود

۳) به طور مشترک دارای سطح پایین شهرنشینی بوده و به ترتیب رشد شهرنشینی آن‌ها بیشتر و کمتر از مقدار رشد در قاره اروپاست

۴) به طور مشترک دارای سطح بالای شهرنشینی بوده و به ترتیب رشد شهرنشینی آن‌ها کمتر و بیشتر از مقدار رشد در قاره اروپاست

۲۱۳- کدام مورد با مشخصات سکونتگاه ذکر شده در متن زیر تدوین و تنظیم شده است؟

«مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا، از بوستن تا واشنگتن، نمونه‌ای از اولین مگالاپلیس‌های جهان است.»

- (۱) این مادرشهر آستانه جمعیتی نفوذ کمتری نسبت به یک منطقه ابرشهری دارد.
- (۲) این منطقه ابرشهری در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه، از کلان‌شهرها به رأس نزدیک‌تر است.
- (۳) این جهان‌شهر در سلسله‌مراتب حوزه نفوذ سکونتگاه هم‌ردیف با توکیو است.
- (۴) این کلان‌شهر دارای دامنه نفوذی بیش از یک منطقه مادرشهری است.

۲۱۴- در تصاویر زیر، علامت «» بیانگر اثرات متقابل پدیده‌هاست. براساس موارد ترسیم‌شده، کدام عبارت

درست است؟

الف) اقتصاد شهر اقتصاد روستا

ب) فرهنگ شهر فرهنگ روستا

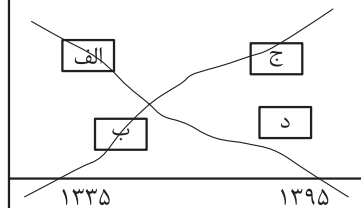
ج) بعد اجتماعی شهر بعد اجتماعی روستا

- (۱) براساس مورد «ب»، شهرها خدمات درمانی را به روستاها عرضه می‌کنند.
- (۲) براساس مورد «الف»، شهرها نیروی کار ساده را به روستاها ارائه می‌دهند.
- (۳) از مشخصات اصلی رابطه «ج»، یکسان‌بودن تأثیرات اجتماعی شهر و روستاست.
- (۴) «الف» بیانگر نوع رابطه نابرابر میان نواحی شهری و روستایی است.

۲۱۵- مطابق با تصویر زیر، کدام مورد به موضوع نادرستی پرداخته است؟

- (۱) «الف» به عواملی همچون استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان و کمبود زمین در روستاها اشاره دارد.
- (۲) «ج» به عواملی نظیر کمبود فرصت‌های شغلی و افزایش خشکسالی در روستاها اشاره می‌کند.
- (۳) «د» به عواملی همچون آلودگی هوا و گرانی مسکن در نواحی شهری اشاره دارد.
- (۴) «ب» به عواملی نظیر دستمزد بیشتر و فزونی خدمات و تسهیلات شهری اشاره می‌کند.

نمودار تغییرات جمعیت شهری و روستایی

فلسفه دوازدهم

- ۲۱۶- حمل ۱۸۰ درجه برای مثلث مانند کدام حمل است؟
 (۱) شکل برای مستطیل (۲) انسان برای جاندار (۳) جسم نامی برای اسب (۴) میوه برای سیب
- ۲۱۷- کدام حمل نیازمند دلیل است؟
 (۱) انسان بر ناطق (۲) دارای ضلع بر مربع (۳) دانش بر تصور (۴) حیوان بر جانور
- ۲۱۸- کدام گزینه بیانگر عبارت درستی است؟
 (۱) وجود و ماهیت در ذهن از هم تفکیک می‌شوند، اما در جهان خارج چنان آمیخته‌اند که جدایی ندارند.
 (۲) اگر موضوع و محمولی همواره با یکدیگرند، حمل آن محمول بر موضوعش بی‌نیاز از دلیل است.
 (۳) مشترک‌بودن جنبه وجود در اشیا به معنی این‌که واقعیات جهان از یک سنخ هستند نیست.
 (۴) اگر وجود جزئی از ماهیت بود، تبیین تفاوت‌ها و تمایزهای اشیا از یکدیگر ممکن نبود.
- ۲۱۹- اولین قدم در بحث از نسبت وجود و ماهیت کدام است؟
 (۱) وجود جهان خارج (۲) منشأ اثر بودن وجود (۳) شناخت دو جنبه در اشیا (۴) مغایرت وجود و ماهیت
- ۲۲۰- نسبت حمل در کدام قضیه «تفاوت» است؟
 (۱) مثلث متساوی‌الاضلاع قائم‌الزاویه نیست.
 (۲) بیضی زاویه ندارد.
 (۳) لوزی متوازی‌الاضلاع است.
 (۴) عدد اول فرد است.
- ۲۲۱- آنچه در جهان خارج موجود است .....
 (۱) امکان ذاتی‌اش توسط علت از بین رفته است
 (۲) ذاتاً امتناع وجود نداشته است
 (۳) واجب‌الوجود بالغیر است
 (۴) ذاتاً امکان بالغیر داشته است
- ۲۲۲- از نظر ابن‌سینا کدام گزینه به ممکن‌الوجود در شرایطی که علت فراهم باشد امکان تحقق می‌دهد؟
 (۱) واجب‌الوجود بالذات (۲) امکان ذاتی (۳) علت (۴) خروج از رابطه امکانی
- ۲۲۳- مفهومی که در ذهن ما هست، ولی در خارج وجود ندارد:
 (۱) قطعاً ممتنع‌الوجود بالذات است و هیچ‌گاه موجود نخواهد شد.
 (۲) قطعاً ممکن‌الوجود بالذات است و می‌تواند در آینده موجود شود.
 (۳) قطعاً تاکنون علتی که آن را موجود کند محقق نشده است.
 (۴) قطعاً هنوز از حالت امکانی خارج نشده، ولی در آینده واجب بالغیر می‌شود.
- ۲۲۴- نسبت موضوع و محمول در عبارت «مربعی که کشیدم پنج ضلع دارد.» با کدام گزینه تناسب دارد؟
 (۱) انسان شاعر است. (۲) شاعر انسان است. (۳) خدا وجود دارد. (۴) نیستی، هست.
- ۲۲۵- کدام عبارت صحیح است؟
 (۱) میان وجود و تمامی ماهیت‌ها رابطه امکانی برقرار است.
 (۲) همه اشیا و موجودات جهان احتمالاً در دسته واجب‌الوجود قرار دارند.
 (۳) «انسان ممکن‌الوجود است» از نظر نسبت‌های سه‌گانه امکانی است.
 (۴) «آن چه ذاتاً ممکن‌الوجود است» تعریف کاملاً درستی از واجب‌الوجود بالغیر نیست.

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه شخصی
 خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheylisabz.com

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دوازدهم

مرحله چهارم

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۱۶ / شهریور / ۱۴۰۳

رشته انسانی

ویژه کنکورهای ۱۴۰۴

شروع مجدد دوازدهم از مهر

ویژگی های برنامہ راهبردی آزمون های آزمایشی خیلی سبز در تابستان ۱۴۰۳-۰۴

- ۱- دوره درس پایه دهم
- ۲- دوره درس پایه یازدهم
- ۳- مطالعه بخشی از درس پایه دوازدهم
- ۴- امکان انتخاب فرآیند ترکیبی هر کدام از موارد فوق

پایه	مرحله	اول ۱۳ تیر	دوم ۵ مرداد	سوم ۲۶ مرداد	چهارم ۱۶ شهریور	پنجم ۶ مهر
دهم	-	✓	✓	✓	✓	✓
یازدهم	✓	✓	✓	✓	✓	✓
دوازدهم	-	-	-	✓	✓	-

با توجه به موارد فوق دفتر چه آزمون خیلی سبز در این آزمون از ۳ قسمت تشکیل شده است.

هر داوطلب باید در جلسه آزمون به یک یا دو قسمت (که قبلاً در پنل کار برای انتخاب کرده است) پاسخ دهد.

آزمون تعیین سطح (جامع پایه یازدهم) در تاریخ ۱۳ تیر ۱۴۰۳ برگزار شده است؛ چنانچه نتوانستید در این آزمون شرکت کنید، امکان برگزاری این آزمون به صورت آنلاین فراهم است.

آزمون مرحله چهارم (همین دفتر چه ای که در دست دارید) ادامه پیشروی پایه دهم و یازدهم و پیشروی پایه دوازدهم است.

در آزمون مرحله پنجم به دوره پایه های دهم و یازدهم پرداخته می شود.

در برنامه شروع مجدد دوازدهم از مهر، تمامی سرفصل های پایه دوازدهم، مجدد از مهر، در برنامه راهبردی دیده شده است.

پایه دهم

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	الهام حسین خانی - ابوالفضل قاضی - مهدی کرانی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی
زبان عربی	کاظم غلامی
تاریخ	خدیدجه جنت علیپور
جغرافیا	مریم صالحی
منطق	علی اکبر آخوندی - سیاوش خدانشناس - سعید رحیمیان - مجید قدرتی پور
اقتصاد	سارا شریفی

نام درس	مستعمل درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی نژاد	شمیم پهلوان امیرحسین قنبری
زبان و ادبیات فارسی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	جمال طباطبائی نژاد	معصومه رحمانی مانده سهل الدین
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان	علی سلوکی کوثر شاه حسینی مرتضی عزیزی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی کاظم غلامی	جمال الدین هنرور محمدنوید راست خدیو حسام حاج مومن	منیژه خسروی احسان کلاته
تاریخ	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهرروز یحیی	مهسا اصغری
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهرروز یحیی	وحیده صادقی مالواجردی
منطق	محمدجواد سدهی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	محمدمهدی بادامه علی سلوکی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهدی ضیایی	آفرین ساجدی شاهین محمدی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور
مشاور محتوایی: مریم صالحی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

ریاضی و آمار دهم

تست و پاسخ ۱

محدودیت کدام یک از روش‌های جمع‌آوری داده‌ها، دقت کم آن روش است؟

- (۱) مصاحبه (۲) پرسش‌نامه (۳) مشاهده (۴) دادگان‌ها

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره از حفظیات فصل ۳ کتاب هم غافل نشوید.

درس‌نامه ●● روش‌های جمع‌آوری داده‌ها

روش	تعریف	محدودیت (مشکل)
مشاهده	گردآوری داده‌ها بدون نیاز به فرد پاسخ‌گو	دقت کم
پرسش‌نامه	مجموعه‌ای سؤالات از پیش تعیین شده که توسط تعدادی پاسخ‌گو تکمیل می‌شود.	اگر تعداد نمونه زیاد باشد، زمان بر است.
مصاحبه	بین دو نفر (مصاحبه‌گر و مصاحبه‌شونده) انجام می‌شود.	شاید نتواند یک سری حرف‌ها را بزند.
دادگان‌ها	استفاده از اطلاعات ذخیره‌شده	همیشه اطلاعات ثبتی در اختیار نیست.

پاسخ تشریحی با توجه به درس‌نامه، محدودیت روش مشاهده دقت کم آن روش است.

تست و پاسخ ۲

مقیاس متغیر «شماره صفحات یک کتاب» کدام است؟

- (۱) فاصله‌ای (۲) نسبتی (۳) اسمی (۴) ترتیبی

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

درس‌نامه ●● جدول برای تشخیص مقیاس متغیرها

مثال	قابل مرتب کردن است؟	اختلاف بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟	نسبت بین مقادیر داده‌ها معنی دارد؟		
وزن، قد، مدت‌زمان کلاس	✓	✓	✓	نسبتی	کمی
دما، ساعت شروع کلاس	✓	✓	×	فاصله‌ای	
رتبه کنکور، مراحل تحصیلی	✓	×	×	ترتیبی	کیفی
رنگ ماشین، اسم افراد	×	×	×	اسمی	

پاسخ تشریحی برای متغیر «شماره صفحات یک کتاب» جدول می‌کشیم:

نسبت بین مقادیر داده‌ها، معنی دارد؟	اختلاف بین مقادیر داده‌ها، معنی دارد؟	قابل مرتب کردن است؟
×	×	✓

پس مقیاس متغیر ترتیبی است.

تست و پاسخ ۳

میانگین ۵ عدد طبیعی متوالی، برابر با ۱۵ و میانگین ۷ عدد متوالی دیگر ۲۴ است. میانگین ۱۰ عدد کوچک‌تر از بین این اعداد کدام است؟

- (۱) ۱۸ (۲) ۱۸ / ۵ (۳) ۱۹ (۴) ۱۹ / ۵

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

درس نامه

- (۱) میانگین تعدادی فرد عدد متوالی، برابر با عدد وسطی است.
 (۲) اگر میانگین n_1 داده برابر با $\bar{X}_1$ و میانگین n_2 داده دیگر برابر با $\bar{X}_2$ باشد، میانگین کل داده‌ها از رابطه $\bar{X} = \frac{n_1\bar{X}_1 + n_2\bar{X}_2}{n_1 + n_2}$ به دست می‌آید.

پاسخ تشریحی گام اول:

• میانگین ۵ عدد طبیعی متوالی، برابر با ۱۵ است؛ پس عدد وسطی ۱۵ بوده و باید دو عدد قبل و بعد از آن را هم بنویسیم:
 ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۶, ۱۷

• میانگین ۷ عدد طبیعی متوالی، برابر با ۲۴ است؛ پس عدد وسطی ۲۴ بوده و باید سه عدد قبل و بعد از آن را هم بنویسیم:
 ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۲۵, ۲۶, ۲۷

گام دوم: از بین این ۱۲ داده، ۱۰ داده کوچک‌تر را می‌نویسیم:
 ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۶, ۱۷, ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۲۵

جمعشان را حساب کنیم:

$$\text{مجموع} = \underbrace{13+14+15+16+17}_{5 \times 15 = 75} + \underbrace{21+22+23+24+25}_{5 \times 23 = 115} = 75 + 115 = 190$$

$$\bar{X} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{190}{10} = 19$$

گام سوم: میانگین این ۱۰ عدد برابر است با:

تست و پاسخ ۴

میانگین داده‌های جدول مقابل کدام است؟

داده	۱۱	۱۶	۲۱	۳۲
فراوانی	۵	۲	۱	۳

$$18 / 55 \text{ (۲)}$$

$$17 / 85 \text{ (۱)}$$

$$19 / 25 \text{ (۴)}$$

$$19 / 05 \text{ (۳)}$$

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

میانگین موزون داده‌های $X_1, X_2, \dots, X_n$ که فراوانی آن‌ها به ترتیب $f_1, f_2, \dots, f_n$ می‌باشد، برابر است با:

$$\bar{X}_w = \frac{f_1 X_1 + f_2 X_2 + \dots + f_n X_n}{f_1 + f_2 + \dots + f_n} \quad \text{یا} \quad \text{مجموع حاصل ضرب هر داده در فراوانی اش} = \frac{\text{مجموع فراوانی‌ها}}{\text{مجموع موزون}}$$

پاسخ تشریحی هر داده را در فراوانی اش ضرب می‌کنیم و حاصل را بر مجموع فراوانی‌ها تقسیم می‌کنیم:

$$\bar{X}_w = \frac{(5 \times 11) + (2 \times 16) + (1 \times 21) + (3 \times 32)}{5 + 2 + 1 + 3} = \frac{55 + 32 + 21 + 96}{11} = \frac{204}{11} = 18 / 55$$

تست و پاسخ ۵

ریشه کوچک‌تر و بزرگ‌تر معادله $x^2 - 27x + 176 = 0$ به ترتیب برابر با تعداد و میانگین داده‌های آماری جمع‌آوری شده‌ای هستند. مجموع این داده‌ها کدام است؟

$$27 \text{ (۴)}$$

$$88 \text{ (۳)}$$

$$176 \text{ (۲)}$$

$$352 \text{ (۱)}$$

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره! نیازی به حل معادله نیست!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

درس نامه

(۱) اگر میانگین n داده آماری برابر با $\bar{x}$ باشد، آن وقت مجموع این داده‌ها برابر است با:
 (۲) در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ (با شرط $\Delta > 0$)، حاصل ضرب ریشه‌ها از رابطه $P = \frac{c}{a}$ به دست می‌آید.

پاسخ تشریحی گام اول: اگر تعداد داده‌ها n و میانگین‌شان $\bar{x}$ باشد، آن وقت مجموع داده‌ها برابر است با:

$$n \times \bar{x} = \text{مجموع داده‌ها}$$

از طرفی، سؤال گفته n و $\bar{x}$ ریشه‌های معادله $x^2 - 27x + 176 = 0$ هستند. ما دنبال $n \times \bar{x}$ یا همان حاصل ضرب ریشه‌های این معادله هستیم.

گام دوم: حاصل ضرب ریشه‌های معادله $x^2 - 27x + 176 = 0$ برابر است با:

$$p = \frac{c}{a} = \frac{176}{1} = 176$$

پس $n \times \bar{x}$ برابر با ۱۷۶ است و به خواسته سؤال رسیده‌ایم!

تذکره لازم نبود ریشه‌های معادله $x^2 - 27x + 176 = 0$ را حساب کنیم، ولی اگر این کار را هم می‌کردید، باز هم جواب همین می‌شد:

$$x^2 - 27x + 176 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x-11)(x-16) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=11 \\ x=16 \end{cases} \xrightarrow{\text{پس}} \begin{cases} n=11 \\ \bar{x}=16 \end{cases}$$

بنابراین مجموع داده‌ها برابر با $n \times \bar{x} = 11 \times 16 = 176$ است.

تست و پاسخ ۶

اگر مُد داده‌های ۸، $a+1$ ، a ، ۲۴، ۲، ۱۶، ۱۹، ۱۵، ۱۲، ۱۰ فقط برابر با ۱۵ باشد، مجموع مقدار a و میانه کدام است؟

۳۰ (۴)

۲۹/۵ (۳)

۲۹ (۲)

۲۸/۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

(۱) به داده‌ای که بیشترین تکرار (فراوانی) را دارد مُد می‌گوییم.

(۲) برای به دست آوردن میانه، ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. برای به دست آوردن میانه، دو حالت پیش می‌آید:

الف) تعداد داده‌ها فرد باشد: داده وسط = میانه

ب) تعداد داده‌ها زوج باشد: میانگین ۲ داده وسط = میانه

پاسخ تشریحی گام اول: بدون در نظر گرفتن a و $a+1$ ، فراوانی ۸ داده دیگر ۱ است. برای آن که مُد فقط ۱۵ باشد؛ پس a و $a+1$ ، یکی

باید ۱۵ باشد. هر دو حالت را بررسی می‌کنیم:

● اگر $a = 15$ باشد، آن وقت $a+1$ می‌شود ۱۶، که در این صورت فراوانی ۱۶ و ۱۵ برابر با ۲ می‌شود و ۲ تا مُد داریم (هم ۱۵ و هم ۱۶)؛ پس این حالت رد می‌شود.

● اگر $a+1 = 15$ باشد، آن وقت a می‌شود ۱۴ که در این صورت فقط فراوانی عدد ۱۵، دو می‌شود و جامعه تک‌مدی است؛ پس این حالت قبول است.

گام دوم: با جای‌گذاری $a = 14$ ، هر ۱۰ داده را از کوچک به بزرگ می‌نویسیم:

$$\begin{array}{cccccccc} & & & & \text{همان } a+1 & & \text{همان } a & \\ & & & & \swarrow & \searrow & & \\ 2, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 19, 24 & & & & & & & \\ & & & & \swarrow & \searrow & & \\ & & & & \text{دو داده وسط} & & & \end{array}$$

میانه برابر با میانگین دو داده وسط است:

$$Q_2 = \frac{14+15}{2} = 14.5$$

$$a + Q_2 = 14 + 14.5 = 28.5$$

گام سوم: مجموع مقدار a و میانه برابر است با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۷

انحراف معیار اعداد زوج بین ۵ و ۱۹ چه قدر است؟

۴ (۴)

$2\sqrt{3}$ (۳)

۱۲ (۲)

۱۶ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

(۱) واریانس داده‌های $X_1, X_2, \dots, X_n$ با میانگین $\bar{X}$ ، از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\sigma^2 = \frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + \dots + (X_n - \bar{X})^2}{n}$$

(۲) انحراف معیار برابر با جذر واریانس است.

پاسخ تشریحی گام اول: اعداد زوج بین ۵ و ۱۹ را می‌نویسیم:

۶, ۸, ۱۰, ۱۲, ۱۴, ۱۶, ۱۸

گام دوم: میانگین این ۷ عدد را حساب می‌کنیم:

$$\bar{X} = \frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \frac{6+8+10+12+14+16+18}{7} = \frac{84}{7} = 12$$

گام سوم: واریانس حساب می‌کنیم:

$$\sigma^2 = \frac{(6-12)^2 + (8-12)^2 + (10-12)^2 + (12-12)^2 + (14-12)^2 + (16-12)^2 + (18-12)^2}{7}$$

$$= \frac{(-6)^2 + (-4)^2 + (-2)^2 + 0^2 + 2^2 + 4^2 + 6^2}{7} = \frac{36+16+4+4+16+36}{7} = \frac{112}{7} = 16$$

$$\sigma = \sqrt{16} = 4$$

گام چهارم: از واریانس جذر می‌گیریم تا انحراف معیار به دست آید:

تست و پاسخ ۸

در ۱۵ داده آماری، انحراف از میانگین ۱۴ داده آماری +۱ یا -۱ و انحراف از میانگین یکی از داده‌ها ۲ است. واریانس این ۱۵ داده کدام است؟

۱/۴ (۴)

۱/۳ (۳)

۱/۲ (۲)

۱/۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره انحراف داده‌ها از میانگین، همان $X_1 - \bar{X}$ ، $X_2 - \bar{X}$ و ... هستند.

درس نامه

(۱) مجموع انحراف (اختلاف) داده‌ها از میانگین صفر است:

$$(X_1 - \bar{X}) + (X_2 - \bar{X}) + \dots + (X_n - \bar{X}) = 0$$

(۲) واریانس داده‌های $X_1, X_2, \dots, X_n$ و $\bar{X}$ ، از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\sigma^2 = \frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + \dots + (X_n - \bar{X})^2}{n}$$

پاسخ تشریحی گام اول: انحراف این ۱۵ داده از میانگین به صورت زیر است:

$$\underbrace{X_1 - \bar{X}, X_2 - \bar{X}, \dots, X_{14} - \bar{X}}_{-1 \text{ تا } n, +1 \text{ تا } n}, \underbrace{X_{15} - \bar{X}}_2$$

$$m \times (-1) + n \times (+1) + 2 = 0 \Rightarrow -m + n = -2$$

$$m + n = 14$$

$$m + 6 = 14 \Rightarrow m = 8$$

مجموعشان باید صفر باشد:

از طرفی، مجموع n و m باید ۱۴ باشد:

از جمع طرفین دو معادله بالا به $2n = 12$ و بعدش به $n = 6$ می‌رسیم.

با جای‌گذاری $n = 6$ در $m + n = 14$ ، داریم:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

گام دوم: حالا واریانس را حساب می‌کنیم:

$$\sigma^2 = \frac{\overbrace{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_6 - \bar{x})^2}^{6 \times (1)^2} + \overbrace{(x_7 - \bar{x})^2 + \dots + (x_{14} - \bar{x})^2}^{8 \times (-1)^2} + \overbrace{(x_{15} - \bar{x})^2}^4}{15} = \frac{6 \times 1 + 8 \times 1 + 4}{15} = \frac{18}{15} = \frac{6}{5} = 1.2$$

تست و پاسخ ۹

دامنه تغییرات داده‌های $9, 10, 14, 20, 29, 39, 45, 62, \sqrt{81}, 81, 9$ چه قدر از چارک سوم آن‌ها بیشتر است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

$$R = \max - \min$$

(۱) دامنه تغییرات تعدادی داده آماری برابر با اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین داده است:

(۲) چارک سوم برابر با میانه نیمه دوم داده‌ها (داده‌های بعد از میانه) است.

پاسخ تشریحی گام اول: مقدار $\sqrt{81}$ و 3^4 به ترتیب ۹ و ۸۱ است.

۹, ۱۰, ۱۴, ۲۰, ۲۹, ۳۹, ۴۵, ۶۲, ۷۰, ۸۱

گام دوم: نه داده را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم:

نیمه اول: ۹, ۱۰, ۱۴, ۲۰, ۲۹
نیمه دوم: ۳۹, ۴۵, ۶۲, ۷۰, ۸۱
 $Q_1 = 29$
 $Q_3 = \frac{62 + 70}{2} = 66$

ابتدا میانه و بعدش چارک سوم را مشخص می‌کنیم:

$$R = 81 - 9 = 72$$

گام سوم: بزرگ‌ترین داده ۸۱ و کوچک‌ترین ۹ است؛ پس دامنه تغییرات برابر است با:

$$|R - Q_3| = |72 - 66| = 6$$

گام چهارم: اختلاف دامنه تغییرات و چارک سوم برابر است با:

تست و پاسخ ۱۰

در تعداد زیادی داده نرمال با میانگین ۳۲۰ و انحراف معیار ۳، تقریباً چند درصد داده‌ها بین ۳۱۷ و ۳۲۶ قرار دارند؟

۹۶ (۴)

۸۲ (۳)

۷۲ (۲)

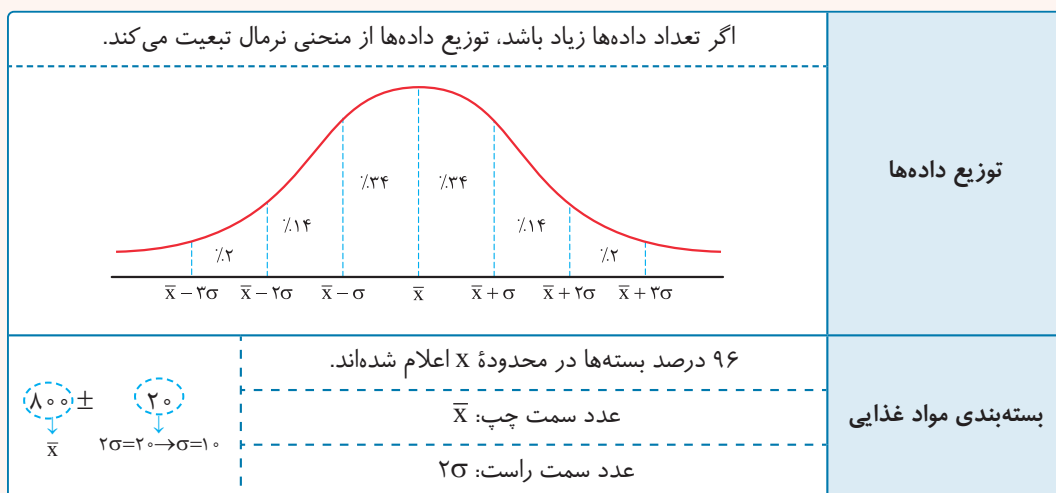
۶۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

اگر تعداد داده‌ها زیاد باشد، توزیع داده‌ها از منحنی نرمال تبعیت می‌کند.

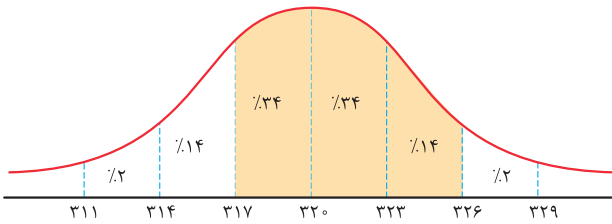

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول: عدد 320 را وسط منحنی نرمال می‌نویسیم و از آن 3 تا 3 جلو و عقب می‌رویم:

$$34 + 34 + 14 = 82$$

گام دوم: مجموع درصد قسمت‌های رنگی برابر است با:

پس ۸۲ درصدشان بین ۳۱۷ و ۳۲۶ هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

علوم و فنون ادبی دهم

تست و پاسخ ۱۱

از دیدگاه ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی، کدام مورد «غلط» است؟

- (۱) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده محسوس و عینی است.
- (۲) روح شادی، نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد و معشوق عمدتاً زمینی است.
- (۳) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.
- (۴) فکر و کلام با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درآمیخته است.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در تست‌های درست و نادرست تاریخ ادبیات، به راحتی از کنار قیدها و فعل‌ها عبور نکنید. ممکن است طرح سؤال با افزودن یا کاستن یک واژه به متنی که اصل آن را در ذهن دارید، آن را نادرست کند و شما را در تشخیص آن دچار مشکل سازد. یکی از دلایلی که تأکید داریم تاریخ ادبیات را فقط حفظ نکنید، همین موضوع است. بهتر است هر مطلب تاریخ ادبیاتی که به ذهن می‌سپارید برای آن نشانه‌کد، دلیل یا تحلیلی هم داشته باشید تا در دام تست‌های حفظی نیفتید.

درس نامه •• ویژگی‌های «فکری» شعر سبک خراسانی

- (۱) روح شادی، نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد.
- (۲) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است.
- (۳) معشوق عمدتاً زمینی است.
- (۴) بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است.
- (۵) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.
- (۶) مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح، اندرز و ... است.
- (۷) فکر و کلام ساده است؛ یعنی هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

پاسخ تشریحی

(۴) درباره شعر سبک خراسانی، غلط است؛ زیرا در شعر سبک خراسانی، فکر و کلام ساده است و هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

تست و پاسخ ۱۲

در مقایسه ویژگی‌های نثر دوره سامانی با دوره غزنوی و سلجوقی، ترتیب کدام موارد نادرست است؟

- (۱) بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی - افزایش کاربرد لغات عربی
- (۲) تکرار فعل یا اسم به ضرورت معنی - حذف افعال به قرینه
- (۳) جمله‌ها معمولاً طولانی هستند - کوتاهی جملات
- (۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا - اطناب

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ••

نثر سبک خراسانی در دو شاخه بررسی می‌شود: الف) دوره سامانی ب) دوره غزنوی و سلجوقی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیل سبز

زبان و ادبیات فارسی

در جدول زیر، ویژگی‌های نثر این دو دوره با هم مقایسه شده است:

الف) ویژگی‌های نثر دوره سامانی	ب) ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی
<ul style="list-style-type: none"> ● ایجاز و اختصار در لفظ و معنا ● تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی ● کوتاهی جملات ● بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی ● لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد ● افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی نسبت به جمع عربی ● ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● اطناب ● حذف افعال به قرینه ● جمله‌ها معمولاً طولانی هستند. ● افزایش کاربرد لغات عربی نسبت به دوره قبل ● ... ● ... ● تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
<p>محتوای نثرهای دوره سامانی بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود. از نمونه‌های موفق این‌گونه نثرها، می‌توان ترجمه تفسیر طبری، تاریخ بلعمی، التّفهیم و شاهنامه منثور ابومنصوری را نام برد.</p>	<p>از نمونه‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی می‌توان آثار زیر را نام برد: تاریخ بیهقی، قابوس‌نامه، سفرنامه ناصر خسرو، سیاست‌نامه، کیمیای سعادت و کشف‌المحجوب.</p>

پاسخ تشریحی «کوتاهی جملات»، ویژگی نثر دوره «سامانی» و «طولانی‌بودن جملات»، ویژگی نثر «دوره غزنوی و سلجوقی» است، اما در (۳)

این ویژگی‌ها جابه‌جا شده است.

تست و پاسخ ۱۳

آثار ذکر شده در کدام گزینه، تماماً مربوط به دوره «غزنوی و سلجوقی» هستند؟

- (۱) کشف‌المحجوب، تاریخ بلعمی، کیمیای سعادت
 (۲) قابوس‌نامه، سفرنامه ناصر خسرو، تاریخ بیهقی
 (۳) التّفهیم، کشف‌المحجوب، ترجمه تفسیر طبری
 (۴) شاهنامه ابومنصوری، تاریخ بیهقی، سیاست‌نامه

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه...

محتوای نثرهای دوره سامانی بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود. از نمونه‌های موفق این‌گونه نثرها می‌توان ترجمه تفسیر طبری، تاریخ بلعمی، التّفهیم و شاهنامه منثور ابومنصوری را نام برد.

از نمونه‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی می‌توان آثار زیر را نام برد:

تاریخ بیهقی، قابوس‌نامه، سفرنامه ناصر خسرو، سیاست‌نامه، کیمیای سعادت و کشف‌المحجوب.

تکنیک با مواردی که از درستی آن‌ها اطمینان دارید، رد گزینه کنید و این کار را تا رسیدن به گزینه پاسخ ادامه دهید. در آخر می‌توانید

یک بار دیگر درستی گزینه پاسخ را بررسی کنید.

پاسخ تشریحی

بررسی گزینه‌ها:

در (۱) کشف‌المحجوب و کیمیای سعادت، مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی هستند و تاریخ بلعمی، مربوط به دوره سامانی است.

در (۲) همه آثار مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی هستند.

در (۳) التّفهیم و ترجمه تفسیر طبری مربوط به دوره سامانی هستند و کشف‌المحجوب مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی است.

در (۴) شاهنامه ابومنصوری مربوط به دوره سامانی است و تاریخ بیهقی و سیاست‌نامه مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی هستند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۱۴

در کدام ابیات، تقارن سجع‌های متوازن و متوازی، آرایه «موازنه» را پدید آورده است؟

(الف) پرتو مهر است یا مهر رخ زیبای یار
 (ب) بهشت است این که من دیدم نه رخسار
 (ج) سودای زلف و خالت جز در خیال ناید
 (د) جرعه جام بر این تخت روان افشانم
 (ه) می‌رسد هر دم مرا از چرخ آزاری جدا

قامت سرو است یا سرو قد رعنا دوست
 کمند است آن که وی دارد نه گیسو
 اندیشه وصال جز در گمان ننگجد
 غلغل چنگ در این گنبد مینا فکنم
 می‌خلد در دیده من هر نفس خاری جدا

(۲) ب - ج - ه

(۱) الف - ج - د

(۴) ب - د

(۳) الف - ب

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

آموختیم که سجع، بر سه گونه است:

(۱) سجع متوازی:

واژه‌های سجع، هم در وزن و هم در حروف پایانی، یکسان هستند؛ مانند «کمال» و «جمال» در عبارت زیر:
 همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال.

(۲) سجع متوازن:

واژه‌های سجع، در وزن یکسان اما در حروف پایانی، متفاوت هستند؛ مانند «باطل» و «ضایع» در عبارت زیر:
 مُلک بی دین باطل است و دین بی مُلک ضایع.

(۳) سجع مطرف:

واژه‌های سجع، در وزن متفاوت اما در حروف پایانی، یکسان هستند؛ مانند «نگیرد» و «نپذیرد» در عبارت زیر:
 متکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنش صلاح نپذیرد.

موازنه:

به واژه‌های دو مصراع، در بیت زیر دقت کنید:

دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود

جان به هوای کوی او خدمت تن نمی‌کند

با دقت در واژه‌های دو مصراع این بیت، می‌بینیم که دوه‌دو، دارای سجع متوازن یا متوازی هستند. این شیوه چینش واژه‌ها در دو مصراع را که به توازن آوایی و نحوی دو مصراع می‌انجامد، «موازنه» می‌گویند.

پاسخ تشریحی در بیت «الف» واژه‌های «پرتو / قامت»، «مهر / سرو»، «رخ / قد» و «یار / دوست» سجع متوازن و واژه‌های «زیبا / رعنا»

سجع متوازی دارند و آرایه موازنه را پدید آورده‌اند. (۱) یا (۳) پاسخ احتمالی تست هستند و (۲) و (۴) رد می‌شوند.

در بیت «ب» واژه‌های «بهشت / کمند»، «من / وی»، «دیدم / دارد» و «رخسار / گیسو» سجع متوازن دارند و آرایه موازنه را پدید آورده‌اند. (این بیت نیز (۳) را تأیید می‌کند، ولی لازم است ابیات دیگر هم بررسی شوند).

در بیت «ج» تنها واژه‌های «خیال / گمان» سجع متوازن دارند. دیگر واژه‌ها یا سجع ندارند یا سجع مطرف دارند. (رد (۱) و (۲))

در بیت «د» تنها واژه‌های «جرعه / غلغل»، «جام / چنگ» سجع متوازن دارند. سجع در دیگر واژه‌ها دیده نمی‌شود. (رد (۱) و (۴))

در بیت «ه» تنها واژه‌های «می‌رسد / می‌خلد» سجع دارند. دیگر واژه‌ها یا سجع ندارند یا سجع مطرف دارند. (رد (۲))

تست و پاسخ ۱۵

در کدام عبارت، آرایهٔ «ترصیع» مشهود است؟

- (۱) جان ما را صفای خود ده، دل ما را هوای خود ده، چشم ما را ضیای خود ده.
- (۲) ای صمدی که از ادراک خلق جدایی و ای احدی که در ذات و صفات بی‌همتایی.
- (۳) ذکر او مرهم دل مجروح است و مهر او بلانشینان را کشتی نوح است.
- (۴) ای کریمی که بخشندهٔ عطایی و ای حکیمی که پوشندهٔ خطایی.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینهٔ ۴

درس نامه... ترصیع

اگر در موازنه، همهٔ سجع‌ها متوازی باشند، موازنه را «ترصیع» می‌گویند؛ مانند بیت زیر:

زبانش توان ستایش نداشت
روانش گمان نیایش نداشت

موازنه و ترصیع، در نثر نیز دیده می‌شود:
بر ظاهرش عیب نمی‌بینم و در باطنش غیب نمی‌دانم.
از روی نیکوش، حبس و چاه آمد و از خوی نیکوش تخت و گاه آمد.
باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریش همه جا کشیده.

پاسخ تشریحی

- در عبارت ۱، واژه‌های «جان / دل» سجع متوازن و واژه‌های «صفا / هوا / ضیا» سجع متوازی دارند و موازنه را پدید آورده‌اند.
- در عبارت ۲، واژه‌های «صمد / احد» سجع متوازی و واژه‌های «جدایی / بی‌همتایی» سجع مطرف دارند و دیگر واژه‌ها سجع ندارند.
- در عبارت ۳، واژه‌های «ذکر / مهر» سجع متوازی و واژه‌های «مجروح / نوح» سجع مطرف دارند و دیگر واژه‌ها سجع ندارند.
- در عبارت ۴، واژه‌های «کریم / حکیم»، «بخشنده / پوشنده» و «عطا / خطا» سجع متوازی دارند و آرایهٔ ترصیع را پدید آورده‌اند.

تست و پاسخ ۱۶

هنگام خوانش کدام بیت، «همزه» حذف نمی‌شود؟

- (۱) گَرم از دست برخیزد که با دلدار بنشینم
- (۲) مگر دیوانه خواهم شد در این سودا که شب تاروز
- (۳) نه هر کاو نقش نظمی زد کلامش دلپذیر افتد
- (۴) الا ای همنشین دل که یارانت برفت از یاد

ز جام وصل می نوشم ز باغ عیش گل چینم
سخن با ماه می‌گویم پری در خواب می‌بینم
تَدَرُو طرفه من گیرم که چالاک است شاهینم
مرا روزی مباد آن دم که بی یاد تو بنشینم

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینهٔ ۱

درس نامه... همزه

همزه (ء) یا الف (ا) آغاز کلمات، معمولاً در زنجیرهٔ گفتار و خوانش ابیات، حذف می‌گردد؛ مثلاً در خوانش مصراع «دل از من برد و روی از من نهان کرد»، همزه (ا) آغاز واژهٔ «از» حذف می‌گردد و به این صورت خوانده می‌شود: «دلز من برد و رویز من نهان کرد»

پاسخ تشریحی

برای تشخیص حذف همزه، باید مصراع یا بیت را درست و شیوا بخوانیم.

در بیت ۱ همزه در آغاز واژهٔ «از» حذف نمی‌شود؛ زیرا مصراع به این صورت خوانده و هجانویسی می‌شود:
گَرم از دست بر خَی زَد کِ با دِل دا ر پَن شی نَم

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

در بیت (۲) همزه در آغاز واژه «این» حذف می‌شود؛ زیرا مصراع به این صورت خوانده و هجانویسی می‌شود:

مَ گر دی و انِ خا هم شُد دَ رین سو دا کِ شَب تا روز

در بیت (۳) همزه در آغاز واژه‌های «افتد» و «است» حذف می‌شود؛ زیرا عبارت‌های «دلپذیر افتد» و «چالاک است» به ترتیب، به صورت «دِل پِ

ذی زُف تَد» و «چا لا گسْت» خوانده و هجانویسی می‌شوند.

در بیت (۴) هنگام خوانش، همزه در آغاز واژه‌های «از» و «آن» حذف می‌شود.

تست و پاسخ (۱۷)

نشانه‌های هجایی کدام مصراع‌ها به صورت چهار «U» است؟

(الف) قمر گفتم چو رویش دل فروز است

(ب) چه سازم که سوی تو راهی ندارم

(ج) نگارا وقت آن آمد که دل با مهر پیوندی

(د) چنان آمیختم با او که دل با من نیامیزد

(ه) ز حسرت در چمن، گل پژمریده است

(و) نه من تنها گرفتارم به دام زلف زیبایی

(۴) ب - د - و

(۳) ج - د - و

(۲) ب - ج - ه

(۱) الف - ج - و

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره هر مصراع را درست بخوانید سپس تقطیع هجایی کنید و نشانه‌های هجایی مناسب را زیر هجاها قرار دهید.

تکنیک در تست‌های الفبایی، می‌توانید با موارد نادرست، رد گزینه یا با موارد درست، تأیید گزینه کنید تا به پاسخ برسید.

پاسخ تشریحی

(الف) ق مَر گُف تَم چُ رو یَش دِل فُ رو زَسْت: U---U---U---U (رد ۱)

(ب) چ سا زَم کِ سو ی تُ را هی نَ دا زَم: U---U---U---U (رد ۲ و ۴)

(ج) نِ گا را وُق تِ آن اَمَد کِ دِل با مهر پی وَن دی: U---U---U---U (تأیید ۳)

(د) چُ نان اَمیخ تَم با او کِ دِل با مَن نَ یا می زَد: U---U---U---U (تأیید ۳)

(ه) ز حَس رَت دَر چَ مَن گُل پژُ مَ ری دَسْت: U---U---U---U (رد ۲)

(و) نَ مَن تَن ها گِ رَف تا زَم بَ دا م زُل فِ زی با یی: U---U---U---U (تأیید ۳)

تست و پاسخ (۱۸)

با توجه به ابیات زیر، تمام موارد «کاملاً» درست است؛ به جز.....

بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی

ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی

(۱) در ابیات فوق، زبان شعر ساده و برخی از لغات، کهنه و مهجور است.

(۲) ابیات بالا با مصراع «بشنو از نی چون حکایت می‌کند» هم‌وزن هستند.

(۳) تقارن سجع‌های متوازی در بیت اول، آرایه «ترصیع» را پدید آورده است.

(۴) ابیات فوق، در قالب «قصیده» و در سبک «خراسانی» سروده شده است.

منظور از «هم‌وزن» بودن دو مصراع یا دو بیت، این است که هجاهای تشکیل‌دهنده آن‌ها از نظر تعداد، نوع و ترتیب قرار گرفتن یکسان باشد.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس‌های ۸، ۷ و ۹)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره ابیات بالا را به درستی بخوانید، سپس تقطیع هجایی نمایید و نشانه‌های هجایی آن‌ها را با مصراع «بشنو از نی

چون حکایت می‌کند» مقایسه کنید.

درس نامه ●●

الف) برخی ویژگی‌های «زبانی» شعر سبک خراسانی:

- ۱) سادگی زبان شعر
  - ۲) کم‌بودن لغات عربی - به‌جز اصطلاحات دینی و علمی - و لغات بیگانه در مقایسه با دوره‌های بعد
  - ۳) تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز؛ مثلاً یک - هزار / یک - هزار
  - ۴) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد؛ گبر - جوشن
  - ۵) استفاده از دو نشانه برای یک متمم؛ مانند: «زدش بر زمین بر به کردار شیر»
- ب) برخی ویژگی‌های «ادبی» شعر سبک خراسانی:
- ۱) قالب عمده شعر این دوره قصیده است؛ قالب‌های مستط، ترجیع‌بند و مثنوی نیز به‌تدریج در این دوره شکل می‌گیرد و قالب غزل نیز در اواخر این دوره رشد می‌یابد.
  - ۲) استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
  - ۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.
  - ۴) در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

پاسخ تشریحی این ابیات از قصیده معروف رودکی انتخاب شده‌اند.

- ۱) در این ابیات، زبان شعر ساده و برخی از لغات، مانند «ریگ» (شن / شن‌زار)، «درشتی» (ناهمواری) و «پرنیان» (حریر / پارچه ابریشمی) کهنه و مهجور هستند.
- ۲) این ابیات با مصراع «بشنو از نی چون حکایت می‌کند» هم‌وزن هستند؛ زیرا هجاهای تشکیل‌دهنده هر مصراع آن‌ها از نظر تعداد، نوع و ترتیب قرارگرفتن با مصراع یادشده یکسان است.
- ۳) در بیت اول، واژه‌های «بوی / یاد» و «جوی / یار» سجع متوازن و واژه‌های «مولیان / مهربان» سجع متوازی دارند؛ بنابراین آرایه «موازنه» پدید آمده است؛ نه ترصیع.
- ۴) ابیات، با توجه به طرز قرارگرفتن قافیه‌ها و محتوا در قالب قصیده و با توجه به ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری در سبک خراسانی، سروده شده‌اند.

تست و پاسخ ۱۹

بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی

صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست

- ۱) بر طاعت و خیر خود نباید نگریست
- ۲) به طاعت چه حاصل که پشتت دوتااست
- ۳) طاعت از دست نیاید گنهی باید کرد
- ۴) عبادت به‌جز خدمت خلق نیست

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تحلیل فصل سوم)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره سؤالات بخش قرابت معنایی کنکور سراسری، از تمام بیت‌ها و عبارات‌های آمده در متن درس‌ها، خودارزیابی‌ها و کارگاه‌های تحلیل فصل کتاب‌های درسی علوم و فنون ادبی طرح می‌گردد. برای پاسخ‌گویی به این سؤالات، بخش «مفهوم و قرابت معنایی» کتاب «علوم و فنون ادبی جامع خیلی سبز» را مطالعه کنید.

پاسخ تشریحی برای پاسخ‌دادن به چنین تست‌هایی، ابتدا مفهوم بیت صورت سؤال را در عبارتی کوتاه در نظر می‌گیریم، سپس آن مفهوم را در ابیات گزینه‌ها جست‌وجو می‌کنیم.

معنی بیت صورت سؤال: عبادت آن نیست که به ظاهر پیشانی بر خاک بگذاری، باید در عبادت، صداقت داشته باشی؛ زیرا اخلاص به پیشانی بر خاک نهادن و عبادت ظاهری نیست. (مفهوم: صداقت و اخلاص در عبادت)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

- بیت ۱) به عبادت و احسان خود نباید نگاه کرد باید به فضل و رحمت پروردگار توجه داشت. (مفهوم: فضل و رحمت خداوند مهم‌تر از عبادت و احسان بندگان است.)
- بیت ۲) چه فایده که کم‌تر در عبادت خمیده است؛ وقتی دلت با خدای قبله، روراست و صادق نیست. (مفهوم: صداقت و اخلاص در عبادت)
- بیت ۳) آن‌گونه که شایسته خداست، نمی‌توان او را عبادت کرد؛ پس برای جلب توجه و عنایت او، باید گناهی انجام داد! [تا شاید مشمول عفو و بخشایش او واقع شود.] آری، باید با هر حيله‌ای در دل دوست، راهی پیدا کرد. (مفهوم: جلب توجه و عنایت خداوند به هر شیوه ممکن)
- بیت ۴) عبادت، تنها خدمت کردن به مردم است؛ به داشتن تسبیح، سجاده و لباس درویشانه نیست. (مفهوم: خدمت به خلق، مهم‌تر از عبادت ظاهری است.)

تست و پاسخ ۲۰

مفهوم «مقابل» بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

منظور از مفهوم «مقابل»، این است که بیت یا عبارتی مفهومی متضاد یا مخالف با بیت یا عبارت دیگری داشته باشد.

و راه وفا گیری جان در قدمت ریزم»

«گر عزم جفا داری سر در رخت اندازم»

وفا گل بود بر دشمن فشاندی
حکم تو بر من روان زجر تو بر من رواست
ز بامی که برخاست مشکل نشیند
دل نیست اسیری که ز آزار گریزد

۱) جفا پل بود بر عاشق شکستی
۲) گر بنوازی به لطف و بگدازی به قهر
۳) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی
۴) ای دوست بی‌آزار مرا هر چه توانی

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی: معنی بیت صورت سؤال: اگر قصد جفا و ستم داری یا اگر راه وفا و دوستی در پیش بگیری، برایم فرقی ندارد؛ در هر حال، آماده جان‌فشانی هستم. (مفهوم: در همه حال، تسلیم محض معشوق بودن)

مفهوم مقابل این بیت «تسلیم‌نشدن عاشق در برابر معشوق» و «روبگردانی عاشق از معشوق» است و این‌که عاشق آزارهای معشوق را تاب نمی‌آورد و او را رها می‌کند و می‌رود. این مفهوم در بیت ۲ دیده می‌شود.

معنی بیت ۳: دل عاشق مانند پرنده‌ای وحشی است (نه مانند کبوتر جلد) که اگر آن را از خود برنجانی، رهایت می‌کند و می‌رود. مفهوم سایر ابیات:

۱) بی‌وفایی معشوق با عاشق؛

۲) تسلیم‌شدن عاشق در برابر خواست و اراده معشوق؛

۴) با بیت صورت سؤال قرابت مفهومی دارد و دقیقاً مفهومی مقابل با بیت ۳ دارد.

نکته: بیت ۳ با ابیات زیر قرابت معنایی دارد:

امید ز هر کس که بریدیم بریدیم
از گوشه بامی که پریدیم پریدیم

ما چون ز دری پای کشیدیم کشیدیم
دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

جامعه‌شناسی دهم

تست و پاسخ ۲۱

- به ترتیب «علت قدرت اقناعی بیشتر یک فرهنگ»، «تعریف جامعه‌پذیری» و «روش‌های امر به معروف و نهی از منکر» در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) توانایی بیشتر فرهنگ در درونی کردن عقاید و ارزش‌های خود - فرایند مشارکت فرد در زندگی اجتماعی - رسمی و غیررسمی
  - (۲) بهتر انجام دادن کنش‌ها و اعمال متناسب با فرهنگ توسط افراد - فعالیت برای پذیرش فرهنگ جامعه - همگانی و رسمی
  - (۳) برخورداری فرهنگ از ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتر - مجموعه فعالیت‌هایی برای انطباق افراد با انتظارات جامعه - توسط حکومت و توسط افراد
  - (۴) سازگار بودن یک فرهنگ با فطرت انسان‌ها - مسیر شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد - تبلیغی، تشویقی و تنبیهی

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی اقناع روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود. هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند. فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند. قسمت دوم (۲) و (۳) مربوط به تعریف کنترل اجتماعی است.

در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است:

سطوح امر به معروف و نهی از منکر	(۱) همگانی؛ گاهی به عهده همه افراد جامعه است. (۲) خاص؛ گاهی وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است.
روش‌های امر به معروف و نهی از منکر	(۱) تبلیغی (۲) تشویقی (۳) تنبیهی

تست و پاسخ ۲۲

- در هر یک از شرایط زیر، به ترتیب چه پیامدی حاصل می‌شود؟
- تغییرات هویتی از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود.
  - در جهان‌های مختلف، فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی متفاوت است.
  - افراد پس از تولد، به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند.
- (۱) به دنبال آوردن شیوه‌های زندگی مخالف با عقاید و ارزش‌ها - امکان تحرک صعودی برای یک نژاد خاص در جامعه آپارتاید - کسب هویت اجتماعی انتسابی
  - (۲) تأثیرپذیری یک جهان اجتماعی از جهان اجتماعی دیگر - جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی - برخورداری از موقعیت‌های جدید اجتماعی
  - (۳) تردید در عقاید و هنجارهای سازنده هویت جهان اجتماعی - به رسمیت نشناختن هویت‌های غیردینی در یک جهان معنوی - جابه‌جایی موقعیت اجتماعی افراد
  - (۴) وقوع تعارض فرهنگی و به همراه داشتن اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی - عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی در جامعه سکولار - کسب هویت اکتسابی

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

در جهان‌های اجتماعی مختلف، فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های جدید، متفاوت است. هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند. قسمت دوم همه گزینه‌ها، مربوط به فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی در محیط خانواده و ... می‌پذیرند؛ یعنی خودشان در به دست آوردن آن نقشی ندارند.

با گذر زمان، به گونه‌ای فعال با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند؛ هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند و متناسب با این هویت اجتماعی جدید، از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.

تست و پاسخ ۲۳

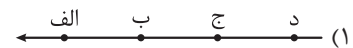
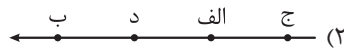
در ارتباط با فرایند پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی، کدام گزینه ترتیب موارد زیر را به درستی بیان کرده است؟

(الف) بی‌اعتبار شدن اشراف بر اساس ارزیابی آن‌ها با معیار فایده‌مندی

(ب) تعیین موقعیت اجتماعی بر مبنای وضعیت اقتصادی افراد

(ج) ارزیابی گروه‌های مختلف در جوامع فئودالی بر اساس فایده و کارکرد آن‌ها

(د) پذیرش معیار فایده‌مندی توسط عموم افراد جامعه

(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت. افراد در این جوامع، به سه گروه تقسیم می‌شوند:

(۱) ارباب (فئودال) (۲) رعیت (۳) طبقه متوسط

طبقه‌ای از مردم عادی بودند که اشراف و رعیت نبودند؛ به همین دلیل از آن‌ها به عنوان طبقه سوم یاد می‌شد که شامل صراف، بتا، کفاش و ... بود.

این طبقه هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود؛ ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت تحمل می‌شد ← «طبقه سوم چیزی نیست، اما می‌خواهد چیزی بشود».

پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی: طبقه متوسط جهت کسب اعتبار برای خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر بر اساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت. (ج) ← با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی‌اعتبار می‌دانست (الف)؛ زیرا آن‌ها را سربار و مصرف‌کننده معرفی می‌کرد. ← پذیرش معیار فایده‌مندی توسط عموم مردم (د)، به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد. ← این روند به شکل‌گیری جوامعی انجامید که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد (ب) و سایر ویژگی‌های هویتی به آن وابسته می‌شد.

تست و پاسخ ۲۴

عبارت درست درباره «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» و نادرست درباره «تحول اجتماعی» کدام است؟

(۱) هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید - تحول اجتماعی باعث تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر می‌شود.

(۲) در پرتو هویت اجتماعی جهان اجتماعی و متناسب با هویت‌های اعضا شکل می‌گیرد - تغییرات مربوط به لایه‌های عمیق و کلان، تحول اجتماعی محسوب می‌شود.

(۳) زمانی پدید می‌آید که نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد به رسمیت شناخته شود - در شرایط تحول، جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود را ندارد.

(۴) در برابر انواع هویت‌های ناسازگار با خود مقاومت می‌کند و آن‌ها را نمی‌پذیرد - در تحول اجتماعی، یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

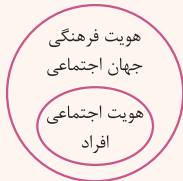
(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.
 هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.
 هرگاه نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد پذیرفته و به رسمیت شناخته شود، هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدید می‌آید.
 پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است.
هویت فرهنگی جهان اجتماعی ← یعنی هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.
 فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی، شغلی و ... متناسب با خود را پدید می‌آورد و در برابر انواع هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار است، مقاومت می‌کند.
 تا زمانی که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی باشد و برای آن‌ها مهم باشد، دوام می‌آورد. هرگاه ارزش‌ها و عقاید اهمیت خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱) درست - درست (۲) نادرست (هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد، نه برعکس). - درست (۳) درست - نادرست (مربوط به شرایط بحران هویت فرهنگی است). (۴) درست - درست

تست و پاسخ ۲۵

به ترتیب، عبارت مرتبط با هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی
- تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
- پیدایش رقیب‌ها و بدیل‌هایی برای زندگی خانوادگی

۱) از دست رفتن ثبات و استقرار عقاید و ارزش‌ها در زندگی مردم - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها - ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود
 ۲) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود - شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها - تردید در عقاید و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی
 ۳) تردید در عقاید و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن عقاید با ارزش‌ها - ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود
 ۴) ناتوانی جهان اجتماعی در حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های خود - ناتوانی جهان اجتماعی در سامان دادن عقاید با ارزش‌ها - تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی

(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

نکته کتاب درسی برای بیان فرایند تحولات هویتی در یک جهان اجتماعی، یک مثال مهم به این شرح بیان کرده است:

موضوع	مصادق
تعارض فرهنگی	تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق
نداشتن انگیزه لازم برای تشکیل خانواده یا حفظ آن و ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی	تزلزل فرهنگی
پیدایش رقیب‌ها و بدیل‌های زندگی خانوادگی همانند زندگی با حیوانات، ازدواج با همجنس و زندگی مشترک بدون ازدواج	بحران هویت

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نشان‌دهندهٔ تزلزل فرهنگی است. تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

عبارت دوم: بیانگر تعارض فرهنگی است. تعارض فرهنگی شیوهٔ زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است.

عبارت سوم: بیانگر بحران هویت است. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

تست و پاسخ ۲۶

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وجود راهبه‌ها و مرتاض‌ها نشان‌دهندهٔ چه مفهومی است؟
- مسدودبودن راه تحرک اجتماعی صعودی بیشتر در چه جوامعی وجود دارد؟
- انتظارات جامعه از چه طریقی در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند؟

- (۱) کاستی و خلأ معنوی - جوامعی که در آن‌ها موقعیت اجتماعی براساس سرمایهٔ اقتصادی معین می‌شود - الگوهای عمل
  - (۲) مرگ جهان اجتماعی - جوامعی که موقعیت اجتماعی افراد را براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌کند - الگوهای عمل
  - (۳) پوچ‌انگاری - جوامعی که مبتنی بر ویژگی‌های اکتسابی هستند و راه تحرک اجتماعی صعودی را بر محرومان می‌بندند - هنجارها
  - (۴) کهولت و مرگ جهان اجتماعی - جوامعی که امکان دسترسی افراد محروم به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر را محدود می‌کند - هنجارها
- (جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰ و ۱۱)

پاسخ: گزینهٔ ۲

پاسخ تشریحی

اگر جهان اجتماعی با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز بماند، مرگ جهان اجتماعی رخ می‌دهد. سبک زندگی راهبه‌ها و مرتاض‌ها، بیانگر مرگ جهان اجتماعی است.

مسدودبودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی را انسداد اجتماعی می‌گویند. بازبودن راه تحرک اجتماعی به معنای امکان دسترسی افراد محروم و کم‌ترب‌خوردار جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر است. انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و ... تعیین می‌شود.

انتظارات جامعه از طریق الگوهای عمل یا همان هنجارها در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند.

تست و پاسخ ۲۷

جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگر را قبول کند، به آن ملحق می‌شود. کدام گزینه مصداق مناسبی برای این موضوع است؟

- (۱) جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، ضمن این‌که به فرهنگ اسلام ملحق شد، دچار تحولات هویتی شد.
- (۲) اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، بنا بر عقلانیت خود، عناصر عقلی آن‌ها را اخذ کرد.
- (۳) جهان غرب با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به ارزش‌های سکولار روی آورد.
- (۴) جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینهٔ تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد.

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینهٔ ۴

درس نامه

الف) روابط در محدوده لایه‌های سطحی جهان اجتماعی (هنجارها، نمادها و شیوه‌های زندگی):

اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان اجتماعی دیگر داد و ستد داشته باشد و در محدوده هنجارها و شیوه زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد ← زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

مثال: جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر:

(۱) با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با آن‌ها پرداخت ← به همین دلیل عناصر سازگار با هویت خود را از آن‌ها گرفت و به بازسازی آن‌ها پرداخت.

(۲) به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی آن‌ها را پذیرفت و به تناسب هستی‌شناسی توحیدی خود، در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت.

(۳) مسلمانان آثار فلسفی، پزشکی، ریاضی و نجوم یونان و روم را ترجمه کردند، ولی آثار تاریخی، ادبی، افسانه‌ها و اسطوره‌های آن‌ها را رها کردند.

شکل‌های متفاوت
روابط جهان‌های
اجتماعی با یکدیگر

ب) روابط در محدوده لایه‌های عمیق جهان اجتماعی (عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی):

(۱) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند ← داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن جهان سرایت می‌کند.

(۲) در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند ← دچار تحولات هویتی می‌شود.

(۳) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند ← به آن جهان ملحق می‌شود. ← مثال: جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر و ایران در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن‌ها را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.

(۴) ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون این که به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود ← دچار تحولات هویتی گردد. ← مثال: جهان غرب، طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون این که به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد. این جهان، بار دیگر با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.

پاسخ تشریحی

جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود. جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر، ایران و ... در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن‌ها را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.

تست و پاسخ ۲۸

هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام مفهوم است؟

- فرهنگ‌های ایران و مصر در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن‌ها را پذیرفتند.
- جوامع خودباخته در مواجهه با فرهنگ دیگر هویت خود را از یاد می‌برند.
- متفکران و اندیشمندان را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی جهان اجتماعی فرامی‌خواند.
- گاه ناشی از علل بیرونی و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

(۱) تحولات هویتی - از خودبیگانگی تاریخی - کاستی و خلأ معنوی - تعارض فرهنگی

(۲) تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - بحران هویت فرهنگی - تحول هویت فرهنگی

(۳) تحول فرهنگی مثبت - از خودبیگانگی فرهنگی - پوچ‌انگاری - بحران هویت

(۴) روابط در محدوده عقاید - تحول فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی - تزلزل فرهنگی

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی جهان اسلام در رویارویی با فرهنگ‌های دیگر، زمینه تحولات هویتی آن‌ها را پدید آورد. بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر، ایران و ... در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند و به آن ملحق شدند. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به از خودیگانگی تاریخی گرفتار می‌شوند. کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرامی‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی آن تشویق می‌کند.

علل تعارض فرهنگی ← درونی ← نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی
← بیرونی ← پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر

تست و پاسخ ۲۹

در بین موارد زیر، عبارتهای درست را مشخص کنید.

- (الف) در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند، آن جهان اجتماعی دارای هویت حقیقی است.
(ب) طی قرن بیستم، متفکران جهان غرب از شکل‌گیری دوران متجدد و مدرن در این جهان سخن به میان آوردند.
(ج) در جامعه سرمایه‌داری، مالکیت ثروت همراه با شغل، از پایه‌های اساسی هویت‌یابی افراد است.
(د) جهان اجتماعی به منظور مشارکت اجتماعی اعضا، بخشی از هویت اجتماعی اکتسابی افراد را تعیین می‌کند.
(ه) در همه کشورهای رده‌بندی مشاغل وجود دارد، اما از شیوه‌های ثابت و یکسانی پیروی نمی‌کند.

(۱) ج - ه (۲) الف - ب - د (۳) ب - د - ه (۴) الف - د

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

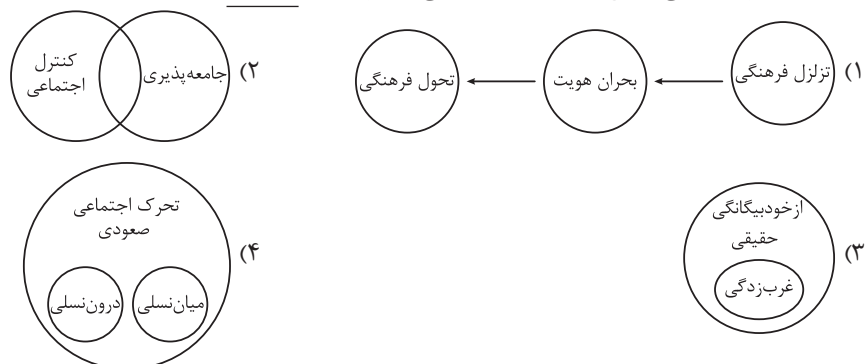
پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی عبارتهای نادرست:

- (الف) در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی، واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و به آن‌ها تعلق خاطر داشته باشند، آن جهان اجتماعی دارای هویت تاریخی است و اگر واقعیت‌ها و آرمان‌های آن مطابق حق باشند، دارای هویت حقیقی است.
(ب) طی قرن بیستم، متفکران جهان غرب، آثار متعددی درباره بحران‌های هویتی این جهان نوشته‌اند و از شکل‌گیری دوران بعد از تجدید یا پسامدرن سخن گفته‌اند.
(د) هویت اکتسابی را خود افراد در طول زندگی کسب می‌کنند. جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد.

تست و پاسخ ۳۰

با توجه به مفاهیم اجتماعی مطرح‌شده در کتاب درسی، کدام نمودار نادرست است؟

(پایه‌شناسی دهم - درس‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره پرسش از نسبت‌های چهارگانه منطقی، فقط محدود به درس منطق نیست؛ در کنکورهای اخیر در درس‌های تاریخ و جغرافیا نیز سؤال‌هایی با این سبک طراحی شده بود.

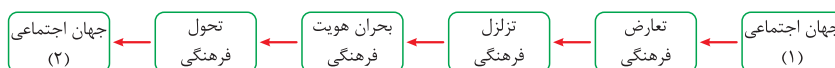

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

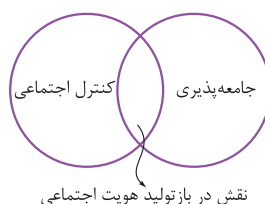
علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱) فرایند تحولات هویتی جهان اجتماعی به این شکل است:

۲) نقطه اشتراک جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی این است که هر دو در فرایند بازتولید هویت اجتماعی نقش دارند.

۳) غرب‌زدگی، نوعی خودباختگی فرهنگی است، نه از خودبیگانگی حقیقی؛ پس این نمودار نادرست است.

۴) تحرک اجتماعی صعودی (و به طور کلی هر نوع حرکت اجتماعی)، می‌تواند درون‌نسلی (تغییرات یک فرد در زندگی خودش) یا میان‌نسلی (تغییرات یک فرد نسبت به والدینش) باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

عربی، زبان قرآن دهم

• عَيْنُ الْاِنْسَابِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ اَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ اَوْ اِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٣١ - ٣٨):

تست و پاسخ ٣١

﴿لَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْاَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللهُ﴾:

- ١) مؤمنان پس از آن که گروه‌ها را دیدند گفتند این چیزی است که وعده خدا به ما بود.
- ٢) زمانی که مؤمنان گروه‌ها را دیدند گفتند این چیزی است که خداوند به ما وعده داد.
- ٣) مؤمنان هنگام دیدن احزاب گفتند این چیزی که خداوند به ما وعده داده، نیست.
- ٤) وقتی که مؤمنان دسته‌ها را دیدند گفتند این است آن چه که خداوند به ما وعده می‌داد.

پاسخ: گزینه ٢

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ٤)

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب است، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره «رأى» فعله یا مصدر؟ / «وعدنا الله» رو هم دریاب!

درس نامه

اگر «فعل + اسم مرفوع» داشته باشیم، مطمئناً آن اسم مفعول نیست و نباید به همراه «را» ترجمه شود!
مثال: «تَنْقُذْ حَيَاتُهَا»: زندگی آن‌ها را نجات می‌دهد ✓ زندگی آن‌ها نجات می‌یابد ✗
 «تَنْقُذْ حَيَاتُهَا»: زندگی آن‌ها نجات داده می‌شود. ✓ زندگی آن‌ها را نجات می‌دهد ✗

نکته در تست‌های ترجمه مجازیم فعل‌های ماضی ساده را به شکل ماضی نقلی نیز ترجمه کنیم!

مثال: «وَعَدَ»: وعده داد ✓ وعده داده است ✓

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«لَمَّا»: زمانی که / «رَأَى الْمُؤْمِنُونَ»: مؤمنان دیدند / «الْاَحْزَابَ»: گروه‌ها / «قَالُوا»: گفتند / «هَذَا»: این / «مَا»: چیزی / «وَعَدْنَا»: به ما وعده داد
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ١) پس از آن که (معادل «لَمَّا»: وقتی که) - وعده خدا به ما («وَعَدَ»: وعده داد) فعل ماضی است ولی «وَعَدَ» اسم است نه فعل!
- ٢) دیدن («رَأَى»: دید) فعل ماضی است ولی «دیدن» مصدر است نه فعل! - نیست (معادل این کلمه در عبارت عربی وجود ندارد!) «لَيْسَ» معادل «نیست» در عربی است!
- ٣) وعده می‌داد («وَعَدَ» معادل ماضی ساده یا نقلی است، ولی «وَعَدَ» ماضی استمراری است!)

تست و پاسخ ٣٢

«مِنْ اَهَمِّ الْمَوْضُوعَاتِ الَّتِي تُسَبِّبُ جَذَبَ السَّانِحِينَ الْاَكْثَرَ هُوَ اسْتِقْرَارُ الْوَضْعِ الْاَمْنِيِّ فِي مَنَاطِقِ مَعَالِمِهَا الْاَثَرِيَّةِ خَلَابَةً!»: از مهم‌ترین موضوعاتی که...

- ١) باعث جذب بیشتر گردشگران می‌شود استقرار امنیت در مناطقی است که آثار تاریخی آن بسیار جذاب است!
- ٢) گردشگران بیشتری را جذب می‌کند برقراری امنیت در مناطقی تاریخی است که آثار آن بسیار جذاب است!
- ٣) سبب می‌شود که گردشگران زیادی جذب شوند برقراری امنیت در محلهایی است که آثار تاریخی بسیار جذابی دارد!
- ٤) سبب جذب بیشتر گردشگران می‌شود برقراری امنیت در مکان‌هایی است که آثارش تاریخی و بسیار جذاب هستند!

پاسخ: گزینه ١

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ٧)

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «الأكثر» صفت «جذب» هست یا «السائحين»؟ / «معالمها الأثرية» یک گروه اسمیه یا یک جمله کامل؟

درس نامه

(۱) موصوف و صفت باید در ۴ مورد زیر مطابقت داشته باشند:

(۱) جنس / (۲) تعداد / (۳) معرفه و نکره / (۴) اعراب

مثال: «جذب السائحين الأكثر»: جذب بیشتر گردشگران ✓ جذب گردشگران بیشتر ✗

در این مثال، «الأكثر» مفرد است، پس نمی‌تواند صفت «السائحين» که یک اسم جمع است باشد و صفت «جذب» است که یک اسم مفرد است!

(۲) در عربی وقتی به طور هم‌زمان برای یک اسم هم صفت می‌آوریم و هم مضاف‌الیه، برخلاف فارسی؛ ابتدا مضاف‌الیه به کار می‌رود و بعد صفت. در نتیجه در ترجمه آن به فارسی ناچاریم ترتیب کلمات را تغییر دهیم و صفت را قبل از مضاف‌الیه بیاوریم.

مثال: «اصطفاف المدرسة الصباحي»: صف صبحگاهی مدرسه
مضاف‌الیه صفت / صفت مضاف‌الیه

در این سؤال در «جذب السائحين الأكثر» نیز چنین ساختاری داریم و «السائحين» مضاف‌الیه و «الأكثر» صفت «جذب» است.

حالت معروف ← اسم + ضمیر + اسم «ال» دار

در این ساختار اسم «ال» دار غالباً صفت اسم اول است و در ترجمه باید در کنار آن بیاید. در واقع این ساختار یک گروه اسمی است نه یک جمله کامل!

مثال: «معالمها الأثرية»: آثار تاریخی آن ✓ آثار آن تاریخی است ✗

(۳) در ترجمه ساختار «اسم ال دار + الّذي، الّتي، الّذین و...» به نکات زیر توجه کنید:

(۱) اسم «ال» دار را که یک اسم معرفه است، می‌توانیم شبیه به نکره‌ها با «ی» ترجمه کنیم.

(۲) «الّذي، الّتي، الّذین و...» را به شکل «که» ترجمه می‌کنیم نه «کسی که / کسانی که».

مثال: «الموضوعات الّتي»: موضوعاتی که

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«من أهمّ الموضوعات»: از مهم‌ترین موضوعات / «الّتي»: که / «تُسببُ»: باعث می‌شود / «جذب السائحين الأكثر»: جذب بیشتر

گردشگران / «استقرار الوضع الأمني»: استقرار امنیت / «معالمها الأثرية»: آثار تاریخی آن / «خلابة»: بسیار جذاب

خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) گردشگران بیشتری («الأكثر» صفت «جذب» است نه «السائحين»)، زیرا «جذب» مفرد است، ولی «السائحين» جمع است و با «الأكثر» مطابقت ندارد! - جذب می‌کند («تُسببُ»: سبب می‌شود) ترجمه نشده است!

۳) گردشگران زیادی (اولاً «الأكثر»: بیشتر) معادل «زیاد» نیست، ثانیاً این کلمه صفت «جذب» است نه «السائحين»، زیرا «جذب» مفرد است، ولی «السائحين» جمع است و با «الأكثر» مطابقت ندارد! - آثار تاریخی (ضمیر «ها» در «معالمها» ترجمه نشده است و «آثار تاریخی آن» صحیح است!) - دارد (معادل این کلمه در عبارت عربی وجود ندارد!)

۴) آثارش تاریخی و... هستند («الأثرية» صفت «معالم» است ولی به شکل خبر ترجمه شده است! «آثار تاریخی اش» ترجمه صحیح این ترکیب است!)

تست و پاسخ ۳۳

«بعض الناس يظنون أنه لا ضرر لاستعمال الحبوب المسكنة لذلك يشترونها من الصيدلية دون أن يكون لديهم وصفة من الطبيب!»:

(۱) بعضی از مردم گمان می‌کنند که استفاده از قرص‌های مسکن ضرری ندارد، برای همین بدون نسخه پزشک آن‌ها را از داروخانه می‌خرند!

(۲) گروهی از مردم تصورشان این است که به کار بردن قرص‌های مسکن هیچ زبانی ندارد، برای همین بدون این که از پزشک نسخه‌ای داشته باشند از داروخانه می‌خرند!

(۳) برخی از مردم خیال می‌کنند مصرف قرص‌های مسکن اصلاً ضرری ندارد، لذا آن‌ها را از داروخانه می‌خرند بدون این که نسخه‌ای از پزشک داشته باشند!

(۴) بعضی مردم گمان می‌کنند که قرص‌های مسکن بی‌ضرر هستند، برای همین بدون این که نسخه‌ای از پزشک بگیرند آن‌ها را از داروخانه می‌خرند!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

خودت حل کنی بهتره نوع «لا» و ترجمه‌ش در «لا ضرر» چیه؟ / «یظنون» فعله یا اسم؟

درس نامه

۱) اگر حرف «لا» بر سر یک اسم بیاید و اسم بعدی‌اش نکره بوده و یک فتحه (ـَ) داشته باشد «لا»ی نفی جنس بوده و به شکل «هیچ... نیست» ترجمه می‌شود.

مثال: «لا ضرر»: هیچ ضرری نیست

۲) برای بیان مالکیت از کلمات «لِ، عِنْد و لَدَى» استفاده می‌کنیم.

لِ + اسم (ضمیر)	لِ + اسم (ضمیر)	لِ + اسم (ضمیر)
عِنْد + اسم (ضمیر)	عِنْد + اسم (ضمیر)	عِنْد + اسم (ضمیر)
لَدَى + اسم (ضمیر)	لَدَى + اسم (ضمیر)	لَدَى + اسم (ضمیر)

كان + لِ + اسم (ضمیر)	كان + لِ + اسم (ضمیر)	كان + لِ + اسم (ضمیر)
كان + عِنْد + اسم (ضمیر)	كان + عِنْد + اسم (ضمیر)	كان + عِنْد + اسم (ضمیر)
لَدَى + اسم (ضمیر)	لَدَى + اسم (ضمیر)	لَدَى + اسم (ضمیر)

مثال: (یکون) لهم وصفه: نسخه‌ای دارند / (یکون) عندهم وصفه: نسخه‌ای دارند / (یکون) لديهم وصفه: نسخه‌ای دارند

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«یظنون»: گمان می‌کنند، خیال می‌کنند / «أنه»: که / «لا ضرر لـ»: هیچ ضرری ندارد، اصلاً ضرری ندارد / «استعمال الحبوب المسكّنة»: مصرف قرص‌های مسکن / «لذلك»: برای همین، لذا / «بیشترونها»: آن‌ها را می‌خرند / «من الصّيدلية»: از داروخانه / «دون أن يكون لهم»: بدون این‌که داشته باشند / «وصفة من الطّبيب»: نسخه‌ای از پزشک
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) ضرری ندارد («لا») در «لا ضرر» از نوع نفی جنس است و به معنی «هیچ» می‌باشد، ولی در این گزینه به درستی ترجمه نشده است! - نسخه پزشک (عبارت «أن يكون لديهم» که داشته باشند» و حرف «من»: از» ترجمه نشده‌اند)

۲) تصورشان («یظنون» فعل مضارع است، ولی «تصور» اسم است نه فعل!) - ضمیر مفعولی «ها» در «بیشترونها» ترجمه نشده است.

۴) قرص‌های مسکن (کلمه «استعمال»: استفاده» در «استعمال الحبوب المسكّنة» ترجمه نشده است!) - بی‌ضرر («لا») در «لا ضرر» از نوع نفی جنس است و به معنی «هیچ» می‌باشد، ولی در این گزینه به درستی ترجمه نشده است! - بگیرند (معادل «أن يكون لديهم» که داشته باشند» نیست!)

تست و پاسخ ۳۴

«كُنْتُ أَحِبُّ أَنْ أَلْتَقِطَ صَوْرًا مِنَ الْعِمَارَاتِ الْأَثَرِيَّةِ لِبِلَادِنَا وَأَطْبِعُهَا فِي الْبَطَاقَاتِ الْبَرِيدِيَّةِ لِأَعْرِفَهَا عَلَيَّ مِنْ لَا يَعْرِفُهَا!»:

۱) دوست داشتم از بناهای باستانی کشورمان عکس بگیرم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها چاپ کنم تا کسی که آن‌ها را نمی‌شناسد، با آن‌ها آشنا شود!

۲) دوست دارم عکس‌هایی را از ساختمان‌های تاریخی در کشورم بگیرم تا آن‌ها را در کارت‌های تبلیغاتی چاپ کنم و به کسانی که با آن‌ها آشنایی ندارند بشناسانم!

۳) علاقه‌مند بودم از بناهای تاریخی کشورمان عکاسی کنم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها منتشر کنم تا به کسی که شناختی از آن‌ها ندارد، معرفی‌شان کنم!

۴) دوست داشتم از ساختمان‌های تاریخی کشورمان عکس‌برداری کنم و آن‌ها را در کارت پستال‌ها چاپ کنم تا آن‌ها را به کسی که نمی‌شناسدشان معرفی کنم!

(عربی، زبان قرآن، هم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «كُنْتُ أَحِبُّ» فعله یا اسم؟ ماضیه یا مضارع؟ / «أَعْرِفُ» از چه صیغه‌ایه؟

درس نامه ●●

ساختار «صیغه‌های مختلف «کان» + مضارع» معادل ماضی استمراری است.

مثال: «أقول»: می‌گویم ← «كنتُ أقول»: می‌گفتم

نکته: در ماضی استمراری فارسی «می + ماضی» داریم، اما بد نیست بدانیم که در برخی فعل‌های خاص نمی‌توانیم از این ساختار استفاده

کنیم و مجبوریم فعل را بدون «می» ترجمه کنیم، یعنی در واقع به شکل ماضی ساده ترجمه می‌شود!

مثال: يَقَعُّ: قرار دارد، واقع است ← كان يَقَعُّ: قرار داشت، واقع بود (چون نمی‌توانیم بگوییم «قرار می‌داشت» یا «واقع می‌بود»!)

چنین اتفاقی در این سؤال نیز افتاده است و در فعل «كنتُ أحبُّ: دوست داشتم» ماضی استمراری را بدون «می» داریم!

به تفاوت معنایی دو فعل زیر دقت کنید.

عَرَفَ (شناخت)، يَعْرِفُ (می‌شناسد)

عَرَفَ (شناساند، معرفی کرد)، يُعْرِفُ (می‌شناساند، معرفی می‌کند)

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«كنتُ أحبُّ»: دوست داشتم / «أن ألتقط صوراً»: [که] عکس‌برداری کنم / «من العمارات الأثرية»: از ساختمان‌های تاریخی / «بلادنا»: کشورمان / «أطبعها»: آن‌ها را چاپ کنم / «في البطاقات البريدية»: در کارت پستال‌ها / «لأعرفها»: تا آن‌ها را معرفی کنم / «على من لا يعرفها»: به کسی که نمی‌شناسدشان
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) با آن‌ها آشنا شود (أولاً «أعرفُ» مضارع صیغه متکلم وحده (اول شخص مفرد) است نه غایب (سوم شخص)، ثانیاً این فعل از مصدر «تعریف» و به معنی «آشناکردن، معرفی کردن» است نه «آشناشدن»!)

۲) دوست دارم («كنتُ أحبُّ» از ترکیب «ماضی + مضارع» ساخته شده و معادل ماضی استمراری است نه مضارع!) - در کشورم («در» معادل «فی» است نه «لی» در «بلادنا»!) - کارت‌های تبلیغاتی («البطاقات البريدية» یعنی «کارت پستال‌ها»!) - کسانی که با آن‌ها آشنایی ندارند («من لا يعرفها: کسی که آن‌ها را نمی‌شناسد» مفرد است نه جمع!)

۳) علاقه‌مند بودم (این عبارت معادل «كنتُ محبباً» است! «كنتُ أحبُّ» یک فعل غیراسنادی و به معنی «دوست داشتم» است!) - منتشر کنم (معادل «أطبع: چاپ کنم» نیست! «طبع، يطبع» به معنی «چاپ کردن» است!)

نکته: حرف جرّ «لی» علاوه بر معنای «برای» گاهی اوقات معادل کسره فارسی است و عملاً ترجمه نمی‌شود.

مثال: «العمارات الأثرية لبلادنا»: ساختمان‌های تاریخی کشورمان ✓

تست و پاسخ ۳۵

«يا أولادي؛ عاملوا في الشّداند كالبيط في الماء يسير فيه و لكن لا يتأثر به!»: ای فرزندانم؛ ...

۱) در سختی‌ها مانند مرغابی عمل کنید که در آب حرکت می‌کند ولی از آن تأثیر نمی‌پذیرد!

۲) در سختی‌ها مانند مرغابی در آب رفتار کنید که در آن حرکت کرده ولی تحت تأثیر آن قرار نمی‌گیرد!

۳) در دشواری‌ها آن‌گونه که مرغابی در آب رفتار می‌کند، باشید زیرا او در آن حرکت می‌کند و از آن تأثیر نمی‌گیرد!

۴) در دشواری‌ها شبیه مرغابی رفتار کنید زیرا او در آب حرکت می‌کند ولی آب روی او تأثیر نمی‌گذارد!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۵)

مشاوره: در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره: حلّ این سؤال کمی دقت نیاز دارد. به جایگاه جاز و مجرور «في الماء» و «فيه» دقت کن. ضمناً به کم یا زیاد

شدن کلمات در گزینه‌ها دقت کن!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

درس نامه ●●

هرگاه در یک جمله دو فعل که زمانشان یکسان است به هم وابسته شوند، می‌توانیم در فارسی فعل ابتدایی را شبیه به فعل ماضی نقلی بیاوریم:

مثال: «البَطَّ يَسِير فِي الْمَاءِ وَ لَكِنْ لَا يَتَأَثَّرُ بِهِ»: مرغابی در آب حرکت می‌کند ولی از آن تأثیر نمی‌پذیرد. ✓

مرغابی در آب حرکت کرده ولی از آن تأثیر نمی‌پذیرد. ✓

باید دقت کنید که در این‌گونه جملات به اشتباه ردّ گزینه نکنید!

نکته به تفاوت معنایی دو فعل زیر توجه کنید.

أَثَرَ (اثر گذاشت)، يُؤَثِّرُ (اثر می‌گذارد)

تَأَثَّرَ (تحت تأثیر قرار گرفت)، يَتَأَثَّرُ (تحت تأثیر قرار می‌گیرد)

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«عَامِلُوا»: رفتار کنید / «فِي الشَّدَائِدِ»: در سختی‌ها / «كَالْبَطِّ»: مانند مرغابی / «فِي الْمَاءِ»: در آب / «يَسِيرُ فِيهِ»: در آن حرکت می‌کند /

«و لَكِنْ»: ولی / «لَا يَتَأَثَّرُ بِهِ»: تحت تأثیر آن قرار نمی‌گیرد

خطاهای سایر گزینه‌ها:

① عمل کنید (ترجمه مناسبی برای «عَامِلُوا» نیست) - در آب («فِي الْمَاءِ» قبل از فعل «يَسِيرُ»: حرکت می‌کند» به کار رفته است نه بعد از آن!

ضمناً جاز و مجرور «فیه: در آن» ترجمه نشده است!

② ساختار عبارت در ترجمه کاملاً عوض شده است. - زیرا (اضافی است!)

④ زیرا (مانند ③) در آب (در جای مناسبی ترجمه نشده است). - روی او تأثیر نمی‌گذارد («يَتَأَثَّرُ» از مصدر «تَأَثَّرَ» به معنی «اثرپذیرفتن»

است نه «اثرگذاشتن»!)

تست و پاسخ ۳۶

عَيْنُ الْخَطَأِ:

١) أَجْدُ أَنْ أُكْسِبَ رِضَا الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّ رِضَا اللَّهِ فِيهِ: برای به دست آوردن رضایت پدر و مادر می‌کوشم چون رضایت خداوند در آن است!

٢) لَمْ يَلْتَقِ مَوْمُونٌ بِإِحْصَاءِ سَيَّارَاتِ تَنْتِجِ الْغَازَاتِ السَّامَةِ؟: چرا به شمارش خودروهایی که تولیدکننده گازهای سمی هستند اقدام نمی‌کنید؟

٣) لَا بَدَّ مِنْ تَعْوِيضِ الْفَقْرِ النَّقَافِيِّ بِالتَّشْجِيعِ إِلَى قِرَاءَةِ الْكُتُبِ: چاره‌ای جز جبران فقر فرهنگی با تشویق به خواندن کتاب‌ها نیست!

٤) قَبْلَ تَسْلِيمِ الرِّسَالِ إِلَى الْمَوْظِفِينَ سَجَّلَ رَقْمَهَا فِي قَائِمَةٍ: پیش از تحویل دادن نامه‌ها به کارمندان شماره آن‌ها را در یک فهرست ثبت کن!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس‌های ۵ و ۶)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل

تست‌ها وقت کافی بگذارید! این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستند ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتان را بگیرند!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

نکات ① گاهی می‌توانیم ترکیب «أَنْ + فعل مضارع» را به شکل مصدر ترجمه کنیم! مثل «أَنْ أُكْسِبَ» در ① که به شکل «به دست

آوردن» ترجمه شده است!

② در اصطلاحات «لَا شَكَّ»، «لَا بُدَّ» و «لَا بَأْسَ»، لای نفی جنس داریم ولی مجازیم آن را به شکل «هیچ» ترجمه نکنیم!

لَا شَكَّ: هیچ شکی نیست ✓ بدون شک ✓

لَا بُدَّ: هیچ چاره‌ای نیست ✓ چاره‌ای نیست ✓

لَا بَأْسَ: هیچ اشکالی ندارد ✓ اشکالی ندارد ✓

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«أجِدُّ»: می‌کوشم / «أَنْ أُكْسِبَ»: که به دست بیاورم (برای به دست آوردن) / «فَأَنْ»: چون / «لَمْ»: چرا / «لَا تَقُومُونَ بـ»: به... اقدام نمی‌کنید / «إِحْصَاءٌ»: شمارش / «سَيَّارَاتٌ»: خودروهایی / «تُنْتِجُ»: تولید می‌کنند / «الغازات السامة»: گازهای سمی / «لَا بُدَّ»: چاره‌ای نیست (هیچ چاره‌ای نیست) / «تَعْوِضٌ»: جبران / «الفقر الثقافي»: فقر فرهنگی / «التَّشْجِيعُ»: تشویق / «قراءة الكتب»: خواندن کتاب‌ها / «تسليم»: تحویل دادن / «الرسائل»: نامه‌ها / «الموظفين»: کارمندان / «سَجَلٌ»: ثبت کن / «رقمها»: شماره آن‌ها / «قائمة»: یک فهرست خضای این گزینه:

تولیدکننده «تنتج»: تولید می‌کند فعل است، ولی به شکل اسم فاعل ترجمه شده است. معادل عربی «تولیدکننده»، «منتج» است. ترجمه صحیح این گزینه: «چرا به شمارش خودروهایی که گازهای سمی تولید می‌کنند اقدام نمی‌کنید؟»

تست و پاسخ ۳۷

«بیشتر همشهریان برای گذراندن تعطیلات به دو استان مازندران و گیلان سفر می‌کنند!»:

- (۱) أكثر المواطنين يسافرون إلى محافظتا مازندران و جيلان ليقضوا العطلات!
- (۲) كثير من المواطنين يسافرون إلى محافظة مازندران و جيلان لقضاء العطلات!
- (۳) يسافر مواطنون كثيرون إلى محافظتي مازندران و جيلان لقضاء عطلاتهم!
- (۴) أكثر المواطنين يسافرون إلى محافظتي مازندران و جيلان لقضاء العطلات!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و... خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره اول «بیشتر همشهریان» رو بررسی کن. بعد معادل «برای گذراندن» رو چک کن. «گذراندن» فعله یا مصدر؟

درس نامه ●●

(۱) در تست‌های ترجمه برای تفاوت معنای «کثیر»، «کثیر من» و «أكثر» اهمیت زیادی قائل باشید. به مثال‌های زیر به خوبی توجه کنید.
الف) كُتِبَ كَثِيرَةٌ:

کتاب‌های بسیاری ✓ بسیاری از کتاب‌ها ✗ بیشتر کتاب‌ها ✗

ب) كَثِيرٌ مِنَ الْكُتُبِ:

بسیاری از کتاب‌ها ✓ کتاب‌های بسیاری ✗ بیشتر کتاب‌ها ✗

ج) أَكْثَرُ الْكُتُبِ:

بیشتر کتاب‌ها ✓ بسیاری از کتاب‌ها ✗ کتاب‌های بسیاری ✗

(۲) فعل غایب اول جمله به صورت مفرد به کار می‌رود، زیرا در غیر این صورت هم شناسه آخر فعل و هم فاعلی که بعد از فعل آمده است فاعل خواهند بود و در واقع دو فاعل خواهیم داشت که خلاف قواعد است، بنابراین فعل باید به صورت مفرد و بدون شناسه به کار برود!

مثال: استخرجوا الفلاحون ✗ (در این عبارت هم شناسه «و» در «استخرجوا» و هم «الفلاحون» فاعل هستند که خلاف قواعد است!)

استخرج الفلاحون ✓ (در این عبارت فقط «الفلاحون» فاعل است!)

تذکره اگر فعل اول جمله نبوده و بعد از انجام‌دهنده خود (فاعل) آمده باشد، باید با آن مطابقت کند!

الفلاحون استخرجوا ✓ (در این جا «الفلاحون» دیگر فاعل نیست چون قبل از فعل به کار رفته است!)

الفلاحون استخرج ✗ («الفلاحون» جمع است اما «استخرج» مفرد است!)

(۳) اسم‌های مثنی و جمع مذکر سالم هرگاه به یک اسم دیگر اضافه بشوند «ن» از آخرشان حذف می‌شود.

مثال: محافظتين + مازندران و جيلان ← محافظتي مازندران و جيلان

مشاوره در مورد حل سوالات درک متن چند نکته رو در نظر داشته باشید:

- ۱) سوالات درک متن رو در آخر سوالات عربی جواب بدین.
- ۲) متن رو باید با دقت، ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده ای نداره.
- ۳) توی متن و گزینه‌ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه...» دارن، دقت کنین.
- ۴) در سوالات درک مطلب بر ای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه‌ها رو بخوانید سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

تست و پاسخ ۳۹

عین الصحیح:

- ۱) لا نرى نمواً في كيفية الخطوط العربية قبل ظهور الإسلام!
- ۲) الآيات القرآنية التي توجد على جدار المساجد القديمة كلها تُكتب بخط التلث!
- ۳) الخط من أنواع الفنون التي أثر الإسلام على ازدياد حسناتها تأثيراً عميقاً!
- ۴) الكتابة فنٌ يُطلق على تركيب الحروف حيث يُثير إعجاب المشاهدين!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«بأتون بـ»: می آورند / «الخطّ»: خطاطی / «الكتابة»: نوشتن / «تُطلقُ»: اطلاق می شود / «الأدباء»: ادیبان / «العلماء»: دانشمندان / «صناعة»: صنعت / «يُعرفُ»: شناخته می شود / «الحسن»: خوبی / «الجمال»: زیبایی / «وضع»: قرار داد / «كبار»: بزرگان / «فن الخطّ»: هنر خطاطی / «سار»: رفت / «رحلة»: سفر / «نشأ»: پرورش یافت / «نشأة»: پرورش یافتن / «بسيطة»: ساده / «تغيّر»: تغییر کرد / «الحضارة»: تمدن / «بطيئة»: کند / «نجد»: می یابیم / «يقفز»: می جهد / «فقرات»: جهش‌ها، پرش‌ها / «يصل»: می رسد / «سُميت»: نامیده شد، نامگذاری شد / «كُتبت»: نوشته شده / «يُعتبر»: به شمار می آید / «أقدم»: قدیمی ترین / «اهتمّ»: توجه کرد / «اهتمام»: توجه / «أفضل»: برترین / «الزّخرفة»: ناسازی / «الأخرى»: دیگر / «ينسب»: نسبت می دهد / «المورّخون»: مورخان، تاریخ‌نگاران / «الفنّانين»: هنرمندان / «يُعدّ»: شمرده می شود / «أجمل»: زیباترین / «أصعب»: سخت‌ترین / «يستعمل»: به کار می گیرد / «المحارب»: محارباها

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) قبل از ظهور اسلام رشدی در کیفیت خطوط عربی نمی بینیم! (با توجه به عبارت «إن مسيرته قبل الإسلام...» رشد این خطوط کند بوده اما به این معنی نیست که اصلاً رشد نداشته است!)
- ۲) آیات قرآنی که بر روی دیوار مسجدهای قدیمی وجود دارد همگی با خط ثلث نوشته می شود! (کلمه «كلها: همگی» اشتباهه! در متن اومده «غالباً» نه «همگی»!)
- ۳) خطاطی از انواع هنرهایی است که اسلام بر افزایش خوبی آن تأثیر عمیقی گذاشته است! (بله دقیقاً، با توجه به عبارت «و لكن نجده يقفز...» خطاطی بعد از اسلام جهش سریعی داشته است!)
- ۴) نوشتن هنری است که به ترکیب حروف اطلاق می شود به طوری که تعجب بینندگان را برمی انگیزد! (با توجه به عبارت «اما الخطّ فيعرف بكتابة...» در متن، این تعریف برای خطاطی صحیح است نه نوشتن!)

تست و پاسخ ۴۰

عین الصحیح:

- ۱) الخطّ الكوفيّ خطٌ اختره سكّان مدينة الكوفة حتّى يكتبوا الآيات القرآنية به!
- ۲) الذي يقدر على أن يكتب بخط التلث جيّداً يمكن له أن يتعلّم الخطّ الكوفيّ بسهولة!
- ۳) هناك أشياء قديمة تتعلّق بعصر الساسانيين تُشاهد عليها عبارات بخطّ التلث!
- ۴) كبار أهل فنّ الخطّ هم الذين اخترعوا أنواع الخطّ و وضعوا قواعد كتابتها!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ۱ خط کوفی خطی است که ساکنان شهر کوفه آن را اختراع کردند تا آیات قرآنی را با آن بنویسند! (با توجه به عبارت «يعتبر الخط الكوفي... للفن و الزخرفة...» از این خط بیشتر برای هنر و نماسازی استفاده می‌کردند!)
- ۲ کسی که قادر است به خوبی به خط ثلث بنویسد می‌تواند خط کوفی را به آسانی یاد بگیرد! (با توجه به عبارت «أصعبها في الكتابة» خط ثلث سخت‌ترین خط است و اگر کسی آن را به خوبی بلد باشد یادگرفتن خط کوفی چندان دشوار نخواهد بود!)
- ۳ چیزهایی قدیمی وجود دارند که به دوره ساسانیان تعلق دارند و عباراتی به خط ثلث روی آنان دیده می‌شود!
- ۴ بزرگان اهل هنر خطاطی همان کسانی هستند که انواع خط را اختراع کردند و قواعد نوشتنشان را وضع کردند! (با توجه به عبارت «حسب أصول الفن و قواعد...» بزرگان اهل هنر خطاطی اصول و قواعد آن را وضع کرده‌اند اما آن را اختراع نکرده‌اند!)

تست و پاسخ ۴۱

عین الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي: «كبار - اختراع - اهتم - تغیر»

- ۱) كبار: جمع تکسیر و مفرد «کبیر» - معرب/ فاعل و مرفوع بالضمّة لفاعل «وضع»
- ۲) اختراع: اسم - مفرد مذکر - مصدر ثلاثي مزيد - حروفه الأصلية: «خ ر ع» - معرب / مفعول و منصوب
- ۳) اهتم: فعل ماض - للغائب - على وزن «افتعل» - لازم - مبني / فعل و فاعله «أهالي» و الجملة فعلية
- ۴) تغیر: فعل ماض - للغائبة - مزيد ثلاثي - حروفه الزائدة اثنتان: «ت ، ي» - متعدّ / فعل و فاعله «الحضارة»

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

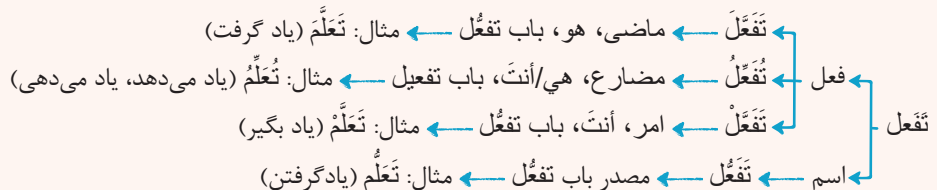
پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خااارر!!!

خودت حل کنی بهتره! اول موارد سمت راست رو بررسی کن چون نیاز به بررسی جمله ندارن، بعد اگه سؤال حل نشد موارد سمت چپ

رو بررسی کن!

درس نامه ●● کلمه‌ای که بوزن «تفعّل» باشد ولی هیچ کدام از حرکت‌های حروفش مشخص نباشند هم می‌تواند فعل باشد و هم مصدر (اسم)!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه: در متن زیر کلمه «تغیر» خط کشیده شده است! این کلمه مصدر و در نتیجه اسم است نه فعل، در

نتیجه تمامی موارد این گزینه جز «حروفه الزائدة...» نادرست است، زیرا مربوط به یک فعل است نه مصدر!

• انتخاب الجواب الصحيح في الأسئلة التالية: «۴۲ - ۴۵»

تست و پاسخ ۴۲

عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) قد أشدّ شاعران كبيران قصيدتين عند مُشاهدتهما إيوان كسرى!
- ۲) ما اسم الكهف الذي هو من أطول الكهوف المائيّة في العالم؟
- ۳) في مدينة «بزد» مناطق صحراوية جميلة تخلب قلوب الناظرين!
- ۴) في البداية ننسرف بزيارة العنّبات المقدّسة في المُدن الأربعة!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن!!!

خودت حل کنی بهتره ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

قصیدتین (این کلمه مثناست و نون انتهای اسم‌های مثنی همواره کسره می‌گیرد نه فتحه، در نتیجه «قصیدتین» صحیح است!) کسری (تلفظ این کلمه در عربی «کسری» است.)

تست و پاسخ ۴۳

عین المفعول ليس اسماً مبنياً:

- ۱) الحيوانات قد تدلنا على الخواص الطيبة للنباتات،
- ۲) وبعضها تملك لغة عامة تتفاهم بها مع بعضها،
- ۳) إن العلماء يبحثون عن غرائز الحيوانات ليعرفوا هذه الغرائز أكثر،
- ۴) فيجدوا في أسلوب حياتها ما يُساعدنا على تحسُن حياتنا!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس‌های ۵ و ۶)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره حتماً اسم‌های مبنی را در یک لیست برای خودتان بنویسید و بر آن‌ها مسلط شوید!

خودت حل کنی بهتره مفعولی رو پیدا کن که اسم معرب باشه!

درس نامه

مهم‌ترین اسم‌های مبنی عبارت‌اند از:

- ۱) تمام ضمائر / ۲) اسم‌های اشاره (به‌جز مثلاًها یعنی «هذان، هذين، هاتان، هاتين») / ۳) کلمات پرسشی / ۴) موصولات (الذي، التي، الذين، من، ما و...)

پاسخ تشریحی در ۲ «لغة» مفعول است و از اسم‌های مبنی نیست! (برخی از آنان زبانی عمومی را دارند که با آن با بقیه به تفاهم می‌رسند.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ضمیر «نا» در «تدلنا» مفعول و مبنی است، زیرا ضمیر است. (حيوانات گاهی ما را راهنمایی می‌کنند...)
- ۳) «هذه» مفعول و مبنی است، زیرا اسم اشاره است. (... تا این غرائز را بیشتر بشناسند.)
- ۴) «ما» مفعول و مبنی است، زیرا جزء موصولات بوده و هرگز ظاهرش تغییر نمی‌کند! (تا در سبک زندگی‌شان چیزی را بیابند.)

نکات ۱) وقتی ضمائر متصل (ه، هُما، هُم، هَا، ... كَ، كُما، كُمْ و...) به یک فعل بچسبند حتماً مفعول هستند!

مثال: «کم» در «شاهدکم: شما را دید» مفعول است!

۲) هرگاه یک گروه اسمی در جایگاه یک نقش قرار بگیرد، فقط اولین کلمه گروه آن نقش را می‌گیرد!

مثال: در عبارت «ليعرفوا هذه الغرائز: تا این غریزه‌ها را بشناسند» در ۳ «هذه» مفعول است نه «الغرائز»!

تست و پاسخ ۴۴

عین الخبر یختلف نوعه:

- ۱) الذنّب عضو من أعضاء جسم الحيوانات يُستخدم غالباً لطرد الحشرات!
- ۲) الحرباء ذاتُ عيون متحرّكة في اتجاهات مختلفة دون أن تحرّك رأسها!
- ۳) مقبرتا حافظ و سعدی في محافظة فارس تجذب مُحبيّ الأشعار الفارسیّة!
- ۴) المُحافظات السّماليّة الثلاث على شاطئ بحر قزوين قطعة من الجنّة!

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره معمولاً تشخیص خبر یکی از چالشی‌ترین مباحث محلّ اعرابی برای دانش‌آموزان است!

خودت حل کنی بهتره خبر رو در گزینه‌ها پیدا کن و چک کن ببین در کدام گزینه‌ها فعله و در کدام گزینه‌ها اسم یا جاز و مجروره!

درس نامه ●●

خبر سه حالت دارد و می‌تواند یکی از موارد زیر باشد:

(۱) اسم ← مثال: هو طالبٌ.

(۲) فعل ← مثال: هو یدرسُ فی عُرفته.

(۳) جاز و مجرور ← مثال: هو فی البیت.

پاسخ تشریحی ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- ۱) دُم عضوی از اعضای بدن حیوانات است که معمولاً برای دور کردن حشرات استفاده می‌شود! («عضو» خبر و از نوع اسم است!)
  - ۲) آفتاب‌پرست دارای چشم‌هایی متحرک در جهات مختلف است بدون این که سرش را حرکت دهد! («ذات» خبر و از نوع اسم است!)
  - ۳) دو مقبره حافظ و سعدی در استان فارس دوست‌داران اشعار فارسی را جذب می‌کند! («تجذب» خبر و از نوع فعل است!)
  - ۴) استان‌های شمالی سه‌گانه در ساحل دریای خزر قطعه‌ای از بهشت است! («قطعة» خبر و از نوع اسم است!)
- در نتیجه ۳) خبر متفاوت دارد و پاسخ صحیح است!

تست و پاسخ ۴۵

عین صفة لیست مرفوعة:

(۱) لسان القَطّ سلاح طبّی مملوء بغدد یستخدمه القَطّ فی التّئام جروحه!

(۲) إنّ مشهد و قم مدینتان اثنتان یأتی الیهما زوّار کثیرون من کلّ ایران!

(۳) هل تعلم أنّ سوق تیریز مشهورة بأنّها أكبر سوق مسقّفة فی العالم!

(۴) یتجلّی تعایش المسلمین السّلمیّ فی الحجّ فیسبّب تعجّب الأعداء!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی، زبان قرآن دهم - درس ۶)

مشاوره حتماً باید بر اعراب‌های مختلف نقش‌ها تسلط داشته باشید!

خودت حل کنی بهتره برای این که اعراب صفت رو پیدا کنی باید اعراب موصوف رو پیدا کنی، پس کلمه‌ای رو پیدا کن که صفت داشته

باشه ولی مرفوع نباشه!

درس نامه ●●

غالباً اعراب اسم‌ها را باید از طریق نقش (محلّ اعرابی) آن‌ها به دست بیاوریم. مثلاً فاعل مرفوع، مفعول منصوب و مضاف‌الیه مجرور است، اما اعراب صفت ثابت نیست و تابع موصوف خود است، یعنی هر اعرابی که موصوف داشته باشد، صفت هم همان اعراب را می‌گیرد، بنابراین اگر بخواهیم اعراب یک صفت را تشخیص بدهیم ابتدا باید اعراب موصوفش را پیدا کنیم!

مثال: جاء طفلاً مبنسماً. («مبنسماً» صفت و مرفوع است، زیرا موصوف آن «طفلاً» فاعل و مرفوع است!)

رایتُ طفلاً مبنسماً. («مبنسماً» صفت و منصوب است، زیرا موصوف آن «طفلاً» مفعول و منصوب است!)

پاسخ تشریحی در ۳) «مسقّفة» صفت «سوق» است و چون «سوق» مضاف‌الیه و مجرور است، «مسقّفة» نیز مجرور می‌باشد، پس صفتی

است که مرفوع نیست!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «طبّی» و «مملوء» هر دو صفت و مرفوع هستند، زیرا موصوفشان «سلاح» خبر و مرفوع است!

۲) «اثنتان» صفت و مرفوع به الف است و «کثیرون» صفت و مرفوع به واو است. (در هر دو مورد مرفوع‌بودنشان از ظاهر کلمه مشخص است

و نیازی نیست که از طریق نقش‌ها اعرابشان را پیدا کنیم!)

۴) «السّلمی» صفت «تعایش» و مرفوع است، زیرا «تعایش» خبر و مرفوع است!

تاریخ دهم

تست و پاسخ ۴۶

یک محقق پس از پژوهش درباره اقوام آریایی و حکومت‌های دوران باستانی تاریخ ایران، نتایج پژوهش خود را به صورت زیر دسته‌بندی کرده است. این محقق برای هر کدام از موارد زیر، به ترتیب به کدام منابع استناد کرده است؟

الف) بابل توسط هخامنشیان به صورت مسالمت‌آمیز فتح شد.
 ب) هخامنشیان در جنگ ماراتن مقابل یونانیان شکست خوردند.
 ج) عده‌ای از اقوام هند و اروپایی در علفزارهای شمال شرق فلات ایران می‌زیستند.
 د) مادی‌ها از جمله اقوام آریایی بودند که در ایران حکومت می‌کردند.

۱) منشور کوروش - پژوهش‌های جدید - گزارش‌های مورخان - منابع دست دوم

۲) سالنامه‌های آشوری - گزارش‌های مورخان - پژوهش‌های باستان‌شناسی - منابع دست اول

۳) منابع دست اول - روایت مورخان - روایت مورخان - سالنامه‌های آشوری

۴) منشور کوروش - کاوش‌های باستان‌شناسی - روایت مورخان - سالنامه‌های آشوری

(تاریخ دهم - درس ۹ - اقوام آریایی از مهاجرت تا تشکیل حکومت در ایران)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این شکل سؤال در کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ در درس تاریخ رونمایی شد و سه سؤال از این تیپ در این کنکور آمد.

پاسخ تشریحی الف) یکی از انسانی‌ترین و شکوهمندترین فتوحات تاریخ جهان، فتح مسالمت‌آمیز بابل توسط کوروش بزرگ در سال ۵۳۹ ق. م. است. کوروش فرمان داد تا ماجرای فتح صلح‌آمیز بابل را بر لوحی استوانه‌ای از گل رس به زبان بابلی بنویسند. این لوح که در سال ۱۸۷۹ م. ش. ۱۲۵۸ در بابل کشف شد، هم‌اکنون در موزه بریتانیا در لندن نگهداری می‌شود و به «منشور کوروش» معروف است.

نکته دقت کنید که منشور کوروش جزء منابع دست اول محسوب می‌شود؛ بنابراین قسمت اول ۳ هم درست است.

ب) داریوش بزرگ در اواخر پادشاهی خود، با مشکلاتی در غرب قلمرو خود روبه‌رو شد که به بروز جنگ با یونانیان انجامید و تا روزگار جانشینش، خشایارشا ادامه یافت. در جنگی که داریوش قصد تنبیه دولت - شهر آتن را داشت، ناوهای ایرانی نخست جزایر دریای اژه را تصرف کردند و سپس سپاه ایران وارد خاک یونان شد و در جایی به نام ماراتن موضع گرفت. آتنی‌ها مدتی در اظهار اطاعت و یا جنگ تردید داشتند. سرانجام، سرداران آتنی تنها راه چاره را در حمله سریع و جنگ تن‌به‌تن دیدند. یورش یونانیان به قدری ناگهانی بود که کاری از تیراندازان پارسی برنیامد و سپاه ایران عقب‌نشینی کرد. مورخان یونان باستان و تاریخ‌دانان جدید اروپایی، جنگ ماراتن را با آب و تاب فراوان نقل کرده‌اند.

ج) عده‌ای از مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی، نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریایچه آرال می‌زیستند.

د) قبایل گوناگون ماد، از جمله اقوام آریایی بودند که در بخش وسیعی از مناطق غربی و مرکزی ایران استقرار یافتند و در کنار بومیان ساکن این مناطق زندگی کردند. برای اولین بار در قرن ۹ ق. م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است.

تست و پاسخ ۴۷

مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱)، نسبت به کدام یک از موقعیت‌های زیر تردید دارند؟

الف) مرگ طبیعی کمبوجیه ب) سکونتگاه اولیه اقوام هند و اروپایی

ج) بنیان‌گذاری شهر هگمتانه توسط دهیوک د) منسوب‌بودن سلسله هخامنشی به جد کوروش، رئیس قبیله پاسارگادی

۱) فقط «ب» ۲) «د» - «ج» ۳) «ب» - «الف» ۴) «الف» - «د»

(تاریخ دهم - درس ۹ - هخامنشیان؛ بزرگ‌ترین حکومت عصر باستان)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳، سؤال از میزان قطعیت و صحت اطلاعات تاریخی ذکر شده در کتاب درسی آمد. این تست

بر اساس همین نوع سؤال کنکور طرح شده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

پاسخ تشریحی الف) پس از مرگ مشکوک کمبوجیه، داریوش یکم که از شاخه دیگر خاندان هخامنشی بود به حکومت رسید؛ مشکوک بودن مرگ کمبوجیه نشان دهنده این است که کاملاً نمی‌توانیم مطمئن باشیم مرگ وی طبیعی بوده یا ممکن است او با دخالت عواملی به قتل رسیده باشد؛ بنابراین مؤلفان کتاب در طبیعی بودن مرگ وی تردید دارند.

ب) درباره سکونتگاه اولیه اقوام هند و اروپایی و زمان و مسیر مهاجرت آریاییان به ایران و هند، اتفاق نظر وجود ندارد. بررسی سایر عبارت‌ها:

ج) رؤسای قبایل مادی، یکی از بزرگان مادی به نام دهیوک را که به اشتباه او را دیاکو می‌خوانند، به پادشاهی برگزیدند. دهیوک شهر هگمتانه یا اکباتان را بنا کرد و آن را مرکز حکومت خود قرار داد.

د) سلسله هخامنشی منسوب به هخامنش جد کورش کبیر است. هخامنش رئیس قبیله پاسارگاردی بود.

تست و پاسخ ۴۸

کدام گزینه توصیف درستی از دو گزاره زیر است؟

الف) بر تخت نشستن دو تن از دختران خسرو پرویز   ب) کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی

- ۱) پس از «الف»، رقابت و کشمکش در دربار ساسانی افزایش یافت - طغیان روده‌های دجله و فرات مصداقی از «ب» است.
- ۲) «الف» مصداقی از بی‌ثباتی دربار ساسانیان است - طغیان رود فرات بر «ب» تأثیر گذار بود.
- ۳) بی‌ثباتی دربار ساسانی در پی «الف» به وجود آمد - شکسته شدن سدها یکی از علت‌های «ب» است.
- ۴) «الف» به علت رقابت و درگیری خاندان سلطنتی به وجود آمد - پس از «ب» امکان نجات زمین‌ها از زیر آب وجود نداشت.

(تاریخ دهم - درس ۱۰ - انعطاف و فروپاشی ساسانیان)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تجربه کنکورهای دو سال اخیر نشان داده است که طراحان کنکور به قیدها، منابع، ترتیب رویدادها، علت و معلول‌ها و به طور کلی ساختار مفاهیم بیشتر از خود آن علاقه‌مند شده‌اند؛ بنابراین سعی کنید با نگاهی استدلالی و جزئی درس‌ها را مطالعه کنید.

پاسخ تشریحی الف) پس از قتل خسرو پرویز، رقابت و کشمکش در درون دربار ساسانی با شدت بیشتری ادامه یافت. شیرویه، جانشین خسرو پرویز، بیشتر افراد خاندان ساسانی را که ممکن بود وارث تاج و تخت شوند، کشت. وضعیت سیاسی حکومت ساسانی در آن زمان چنان بی‌ثبات شد که در فاصله چهار سال، بیش از ده تن بر تخت شاهی نشستند که دو تن آنان، از دختران خسرو پرویز بودند؛ بنابراین این مسئله از مصادیق بی‌ثباتی دربار ساسانی است، نه از علت‌های آن.

ب) از جمله علت‌های کاهش توان اقتصادی دربار ساسانی عبارت‌اند از:

- طغیان روده‌های دجله و فرات
- شکسته شدن سدها
- به زیر آب رفتن زمین‌های حاصلخیز آسورستان

تست و پاسخ ۴۹

کدام مورد درباره حکومت‌های ایران باستان درست است؟

- الف) مردم ایران از سلطه این بیگانگان ناراضی بودند. (دوره حکومت اسکندر بر ایران)
- ب) گسترش روابط تجاری دو کشور چین و ایران از طریق جاده ابریشم (دوره حکومت سلوکیان)
- ج) امپراتوری روم مکرراً به مرزهای شرقی ایران حمله می‌کرد. (دوره حکومت اشکانیان)
- د) اردشیر بابکان اکثر مخالفان را با نامه‌نگاری و دلیل آوردن با خود همراه کرد. (دوره حکومت ساسانیان)

۱) فقط «الف»   ۲) «د» - «الف»   ۳) «ب» - «ج»   ۴) «ج» - «الف»

(تاریخ دهم - درس ۱۰ - اوضاع ایران پس از سقوط هخامنشیان - اشکانیان - ساسانیان)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره برای پاسخ به این تست، علاوه بر این‌که باید حواست به تطابق رویداد ذکر شده و دوره مورد نظر باشه، باید به درستی یا نادرستی اطلاعات تاریخی ذکر شده در عبارت‌ها هم توجه کنی.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

الف) اسکندر با قساوت و خشونت، بر ایران تسلط یافت. مردم ایران به این کشورگشای بی‌رحم و سربازان مقدونی و یونانی او به چشم بیگانه نگاه می‌کردند و از سلطه بیگانگان بر سرزمینشان ناخرسند بودند. (درست)

ب) در روزگار مهرداد دوم اشکانی، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن، روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه یافت. (نادرست: دوره سلوکیان باعث نادرستی این مورد شده است.)

ج) امپراتوری قدرتمند روم در پی گسترش قلمرو خود به سمت شرق بود و گاه‌به‌گاه سپاه بزرگی را روانه ایران می‌کرد؛ اما اشکانیان نیز مصمم بودند با تمام قوا از مرزهای غربی ایران دفاع کنند و اجازه ندهند بیگانگان بار دیگر بر کشور سلطه یابند. (نادرست: امپراتوری روم خود به سمت شرق در حال پیشروی بود و به مرزهای غربی ایران هجوم آورد.)

د) اردشیر بابکان در آغاز کار با مشکلات متعدد داخلی روبه‌رو شد. بسیاری از حاکمان محلی که نمی‌خواستند استقلال نسبی خود را از دست بدهند، با حکومت جدید به مخالفت برخاستند. اردشیر بسیاری از مخالفان را با جنگ بر سر جای خود نشانده و برخی دیگر را با نامه‌نگاری و ارائه دلیل‌های گوناگون با خود همراه کرد. (نادرست: اکثر مخالفان با جنگ بر سر جای خود نشستند و فقط برخی با نامه‌نگاری همراه او شدند.)

دام تستی اگر حواست به نادرستی‌های تاریخی مورد «ج» و «د» نباشه به راحتی توی دام (۲) یا (۴) میفتی!

تست و پاسخ ۵۰

کدام موارد درباره اقدامات داریوش یکم هخامنشی درست است؟

- الف) به دنبال ایجاد نظام اداری برای اداره بهتر قلمرو حکومت بود و در این امر در استفاده از روابط خانوادگی اجتناب می‌کرد.
- ب) مسئولیت اداره اجزای اصلی تشکیلات اداری مرکزی را فقط به نجبای پارسی سپرده بود.
- ج) از جمله پادشاهانی بود که به جنبه و مقبولیت دینی حکومت خود اهمیت بسیاری می‌داد.
- د) نظارت جداگانه بر تشکیلات مرکزی و استانی حکومت تا قبل از این پادشاه، محدود بود.

۱) «الف» - «ج» - «د»   ۲) فقط «د»   ۳) «ب» - «الف»   ۴) فقط «ج»

(تاریخ دهم - درس ۱۱ - نظام سیاسی و اداری - هخامنشیان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

الف) در زمان داریوش یکم، حکومت هخامنشی به نهایت گسترش خود رسید و این پادشاه هوشمند و لایق، برای سامان‌دادن به امور و اداره بهتر قلمرو پهناور تحت فرمان خود، نظام اداری منظم و کارآمدی را پدید آورد. در زمان هخامنشیان، مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهرهای بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک به شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد او قرار داشت. (نادرست)

ب) اجزای اصلی تشکیلات اداری مرکزی در درون دربار هخامنشی را خزانه شاهی، انبار شاهی و دیوان شاهی تشکیل می‌دادند. هر یک از این اجزا به وسیله یکی از نجبای بلندپایه مادی یا پارسی اداره می‌شد. (نادرست)

ج) پادشاهان هخامنشی، به‌ویژه داریوش یکم، ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند و به باری او بر کشور فرمان می‌رانند. این ادعا به نوعی به حکومت آنان جنبه دینی می‌داد و مردم را تشویق و ترغیب به فرمان‌برداری از آنان می‌کرد. (درست)

د) داریوش به عنوان بنیان‌گذار و طراح اصلی نظام سیاسی - اداری حکومت هخامنشیان شناخته می‌شود. نظام سیاسی - اداری که داریوش یکم ایجاد کرد، به دو بخش تشکیلات اداری مرکزی و تشکیلات استانی یا ساتراپی تقسیم می‌شد و تا قبل از زمان داریوش، از این نوع نظام استفاده نمی‌شد، چراکه داریوش مبدع آن بوده است. (نادرست)

تست و پاسخ ۵۱

کدام گزینه درباره ابعاد مختلف کشورداری حکومت‌های ایران باستان درست است؟

- الف) تشکیلات اداری و سیاسی   ب) سپاه و جنگ‌افزارها
- ۱) ساختار کلی «الف» و «ب» در حکومت اشکانیان پیرو حکومت هخامنشی بود.
- ۲) هخامنشیان در سلسله‌مراتب «الف» مشابه با اشکانیان و مخالف با ساسانیان بودند.
- ۳) در «ب» اهمیت پیاده‌نظام برای هخامنشیان، ساسانیان و اشکانیان به یک شکل بود.
- ۴) «ب» در مادها شامل کمان و سرنیزه بود و زرها در هخامنشیان متنوع بود.

(تاریخ دهم - درس ۱۱ - سپاه و جنگ‌افزارها)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

درس نامه ●●

حکومت	نظام اداری و سیاسی	سپاه و جنگ افزارها
هخامنشیان	در رأس تشکیلات سیاسی و اداری هخامنشیان، پادشاه قرار داشت که از اختیارات فراوانی در اداره امور کشور برخوردار بود.	در سپاه هخامنشی، سواره نظام جایگاه مهمی داشت. پس از سواره نظام، خیل عظیم پیاده نظام بود.
	نحوه اداره کشور	تشکیلات مرکزی و استانی از زمان داریوش یکم با محوریت تشکیلات مرکزی
سلوکیان	سلوکیان بخش عمده‌ای از تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) هخامنشیان را به خدمت گرفتند. تقسیمات کشوری مانند روزگار هخامنشی بود و سلوکیان، قلمرو خود را به تعداد زیادی شهری (ساتراپی) تقسیم کردند.	-
اشکانیان	پادشاه اشکانی بالاترین مقام سیاسی و نظامی کشور به شمار می‌رفت.	اشکانیان به نیروی سواره نظام اهمیت فراوان می‌دادند. و در سپاه اشکانی، نیروی پیاده نظام نقش چندانی نداشت.
	نحوه اداره کشور	حکومت اشکانی به شکل غیرمتمرکز اداره می‌شد و اداره برخی از سرزمین‌ها و مناطق کشور به صورت موروثی در اختیار پادشاهان کوچک و حاکمان محلی بود که تا حدودی در اداره قلمرو خویش استقلال داشتند.
ساسانیان	در دوره ساسانی نیز هم‌چنان پادشاه در رأس هرم قدرت سیاسی جای داشت.	اصلی‌ترین بخش این سپاه را سواره نظام سنگین اسلحه زره‌پوش تشکیل می‌داد که به آن آسواران گفته می‌شد. پیاده نظام ساسانی عمدتاً شامل روستاییانی بود که اسلحه و تجهیزات مناسبی نداشتند و به لحاظ نظامی، چندان اهمیتی به آنان داده نمی‌شد.
	نحوه اداره کشور	پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، اقداماتی را انجام دادند؛ در نتیجه این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد و مناطق مختلف کشور به‌ویژه نواحی جنوبی، مرکزی و غربی آن، تحت نظارت و سلطه مستقیم حکومت ساسانی قرار گرفت.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها: ۱) نادرست؛

- در رأس قدرت هر دو حکومت اشکانی و هخامنشی، پادشاه قرار داشت. (مشابه)
- حکومت هخامنشی به دنبال سلطه حکومت مرکزی بود، برخلاف حکومت اشکانی که به صورت غیرمتمرکز اداره می‌شد. (متفاوت)
- سواره نظام در هر دو حکومت هخامنشی و اشکانی حائز اهمیت بود (مشابه). برخلاف هخامنشیان، پیاده نظام برای اشکانیان اهمیت چندانی نداشت (متفاوت).
- ۲) نادرست؛ پادشاه در رأس هر دو حکومت ساسانی و هخامنشی حضور داشت.
- ۳) نادرست؛ اهمیت سواره نظام برای هر سه حکومت مشابه و پیاده نظام در هخامنشیان متفاوت با اشکانیان و ساسانیان بود.
- ۴) درست؛ سلاح‌های مورد استفاده مادها: خنجر، سرنیزه، سپر، شمشیر، تیر و کمان و زوبین. هر قومی در حکومت هخامنشی، لباس زرهی مخصوص به خود را داشت.

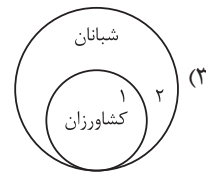
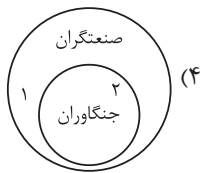
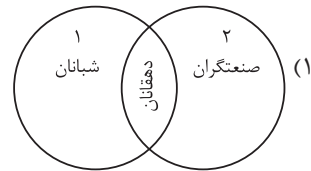
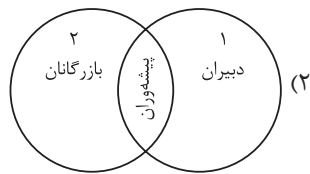

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۵۲

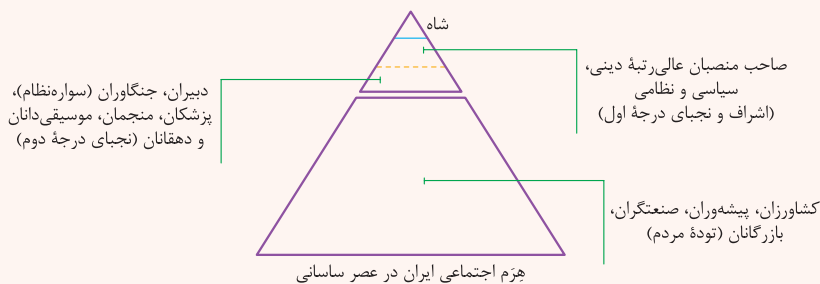
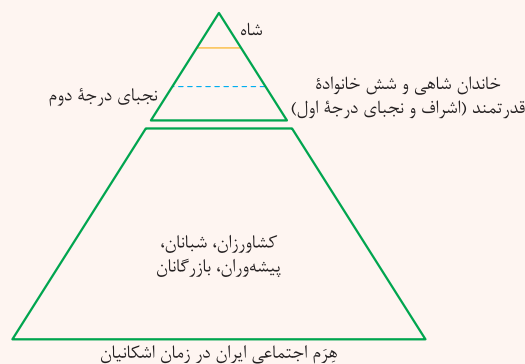
کدام شکل وضعیت عامه مردم در هرم اجتماعی دوران ساسانیان (۱) و اشکانیان (۲) را به درستی نشان می‌دهد؟

(تاریخ دهم - درس ۱۲ - گروه‌ها و طبقات اجتماعی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پاسخ تشریحی

با توجه به این که در صورت سؤال از وضعیت عامه مردم سؤال شده است، فقط شکل ۳ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «دهقانان» جزء نجبای درجه ۲ در زمان ساسانیان‌اند، نه جزء توده مردم.
- ۲ «دبیران» جزء نجبای درجه ۲ در زمان ساسانیان‌اند، نه جزء توده مردم.
- ۴ «جنگاوران» در حکومت‌های عصر باستان در دسته نجبا قرار دارند، نه عامه مردم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۵۳

کدام موارد درباره مفهوم خانواده در عصر باستان درست است؟

- الف) خانواده گسترده با تأثیر از رفاه اقتصادی عصر هخامنشیان، در دوره‌های بعدی ادامه پیدا کرد.
 ب) بزرگ‌تر شدن شهرها منجر به کوچک‌شدن خانواده در عهد ساسانیان شد.
 ج) در خانواده‌های ایران باستان، پدر قاضی و مادر مجری آداب و رسوم دینی محسوب می‌شد.
 د) خانواده، هسته اصلی جوامع آریایی، فارغ از گسترده یا کوچک‌بودن آن به شمار می‌رفت.

۱) «الف» - «ج»   ۲) «د» - «ب»   ۳) فقط «ب»   ۴) «ج» - «د»

(تاریخ دهم - درس ۱۲ - خانواده)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

بررسی عبارت‌ها:

- الف) خانواده گسترده تا عهد هخامنشی تداوم داشت، اما پس از آن تحت تأثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی، به تدریج کوچک‌تر و محدودتر شد. (نادرست)
 ب) با گسترش شهرها، مخصوصاً در دوره ساسانیان، بخشی از خانواده‌های روستایی به شهر مهاجرت کردند و در پیشه‌های گوناگونی اشتغال یافتند. بدین‌گونه خانواده بزرگ با املاک و دارایی‌های مشترک، به تدریج به خانواده‌های کوچک‌تر با اموال مستقل تجزیه شد. (درست)
 ج) در این نوع خانواده، سلطه پدر بر اعضای آن نامحدود بود. پدر هم قاضی و هم مجری آداب و رسوم دینی و نگهبان آتش‌خانه به حساب می‌آمد. (نادرست)
 د) خانواده، هسته اصلی جامعه آریایی نخستین به شمار می‌رفت. (درست)

جغرافیای دهم

تست و پاسخ ۵۴

کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«در تقسیمات کشوری ایران، شهر ..... و توسط ..... اداره می‌شود.»

- (۱) واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده - شهردار
- (۲) محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، ویژگی‌های خاص خود را دارد - فرماندار
- (۳) محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، ویژگی‌های خاص خود را دارد - شهردار
- (۴) واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده - فرماندار

پاسخ: گزینه ۳

(بجغرافیای دهم - درس ۱ - تقسیمات کشوری در ایران)

درس نامه

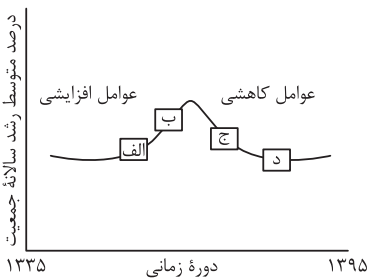

پاسخ تشریحی

در تقسیمات کشوری ایران، شهر محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل دارای سیمایی با ویژگی‌های خاص خود بوده، به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند. شهر توسط شهردار اداره می‌شود.

تست و پاسخ ۵۵

مطابق با نمودار رشد متوسط جمعیت ایران در دوره زمانی ۱۳۹۵ - ۱۳۳۵، کدام گزینه به موضوع درستی پرداخته است؟

- (۱) «الف» به گسترش بهداشت و واکسیناسیون، تأثیر آن بر کاهش مرگومیر و افزایش رشد طبیعی جمعیت اشاره دارد.
- (۲) «ب» به رشد مطلق جمعیت یعنی نسبت مرگومیر به موالید در اثر عواملی چون لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی اشاره دارد.
- (۳) «ج» به اجرای سیاست‌های جمعیتی با رویکرد کنترل موالید و افت شدید نرخ رشد جمعیت برای رسیدن به تعادل جمعیتی اشاره دارد.
- (۴) «د» به افزایش مهاجرت در سال‌های اخیر و تأثیر آن بر کاهش رشد طبیعی جمعیت اشاره دارد.

پاسخ: گزینه ۱

(بجغرافیای دهم - درس ۷ - سیاست‌های جمعیتی)

مشاوره این سؤال مشابه یکی از سؤالات کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ طراحی شده. شاید ظاهر سؤال دشوار به نظر برسد، اما آگه

متن کتاب رو خوب خوانده باشی به راحتی می‌تونی پاسخ رو پیدا کنی.

درس نامه

در دهه‌های اخیر، بر اثر گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی، میزان مرگ‌ومیر کاهش یافته و سبب افزایش جمعیت ایران در سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۶۵ شد. طی سال‌های ۷۵-۱۳۶۵ در مقایسه با دوره زمانی قبل، میزان رشد جمعیت با روند کاهشی مواجه شد. در این دوره به واسطه اجرای سیاست‌های جمعیتی با رویکرد کنترل مولید، تعداد فرزندآوری خانواده‌ها بسیار کاهش یافت. ادامه این روند موجب شد تا نرخ رشد جمعیت با افت شدیدی مواجه شود که در آینده می‌تواند موجب برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور شود.

پاسخ تشریحی

یکی از عوامل افزایشی رشد جمعیت ایران در دهه‌های اخیر، گسترش بهداشت و واکسیناسیون است. این عامل موجب کاهش مرگ‌ومیر و در نتیجه، افزایش تعداد مولید نسبت به تعداد مرگ‌ومیر و در نتیجه افزایش رشد طبیعی جمعیت شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) نسبت میزان زاد و ولد به مرگ‌ومیر، رشد طبیعی جمعیت را نشان می‌دهد، نه رشد مطلق.

۳) افت شدید جمعیت موجب برهم خوردن تعادل جمعیتی می‌شود، نه رسیدن به تعادل جمعیتی.

۴) میزان مهاجرت و اضافه یا کم کردن آن از رشد طبیعی جمعیت، رشد مطلق جمعیت را نشان می‌دهد.

تست و پاسخ ۵۶

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

الف) قانون ۷۰ (ب) هرم سنی

- ۱) در «الف» نرخ رشد جمعیت پایه محاسبه فرمول است و در «ب»، گروه‌های سنی جمعیت بررسی می‌شود.
- ۲) «الف» مدت‌زمان دو برابر شدن جمعیت را نشان می‌دهد و «ب» برای سرشماری نفوس و جمعیت به کار می‌رود.
- ۳) «الف» برای اطلاع از میزان رشد مطلق جمعیت به کار می‌رود و در «ب» نسبت جنسیتی جمعیت ارائه می‌شود.
- ۴) در «الف» برای کسب نتیجه، میزان رشد جمعیت بر عدد ۷۰ تقسیم می‌شود و «ب» ساختمان سنی جمعیت را نشان می‌دهد.

(پغرافیای دهم - درس ۷ - رشد جمعیت - سافتمان جمعیت)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

● قانون ۷۰: زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد. اطلاع از میزان رشد جمعیت پایه محاسبه این فرمول است و در این فرمول عدد ۷۰ بر نرخ رشد جمعیت تقسیم می‌شود.

● ساختمان جمعیت یا هرم سنی: ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.

پاسخ تشریحی

در قانون ۷۰ که زمان دو برابر شدن جمعیت یک کشور را نشان می‌دهد، نرخ رشد جمعیت پایه محاسبه فرمول است. یکی از ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت، بررسی تقسیم‌بندی گروه‌های سنی جمعیت است. بررسی سایر عبارت‌ها:

۲) هرم سنی، میزان جمعیت و اطلاعات سنی و جنسیتی و گروه‌های سنی را ارائه می‌دهد و برای سرشماری جمعیت به کار نمی‌رود.

۳) به دست آوردن رشد مطلق جمعیت فرمول دیگری دارد.

۴) در قانون ۷۰، عدد ۷۰ بر میزان رشد جمعیت تقسیم می‌شود.

تست و پاسخ ۵۷

در خصوص تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران، کدام گزینه به خط زمان درستی از موارد مطرح شده اشاره دارد؟

الف) ایالت، ولایت، بلوک و قصبه عناصر اصلی تقسیمات کشوری بودند.

ب) هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

ج) آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان چهار ایالت این دوره بودند.

د) در این دوره، قلمرو کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.

۲) جدیدتر → پ → ج → الف → د → قدیم‌تر

۱) جدیدتر → الف → پ → ج → د → قدیم‌تر

۴) جدیدتر → د → ج → پ → الف → قدیم‌تر

۳) جدیدتر → د → الف → ج → پ → قدیم‌تر

(پغرافیای دهم - درس ۸ - تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

جغرافیا

درس نامه

- شهر دارای یک مرکز اصلی بوده و خیابان‌ها و شبکه‌های مهم از آن مرکز به صورت شعاعی منشعب می‌شوند و سایر فضاها اطراف آن‌ها شکل می‌گیرند. مثال: همدان.
- یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند. مثال: سلماس در آذربایجان غربی.
- شهری که حول محورهای ارتباطی (ریلی و جاده‌ای) و یا در امتداد رود، دریا و دریاچه به صورت خطی شکل گرفته است. مثال: بوشهر.
- اشکال شهرها**
- شهر شعاعی (ستاره‌ای)
  - شهر شطرنجی
  - شهرهای خطی

پاسخ تشریحی

همان‌طور که در عبارت‌ها گفته شده، «الف» بیانگر شهر شعاعی و «ب» بیانگر شهر خطی است. در گزینه ۲، شهر همدان نمونه‌ای از «الف» یعنی شهر شعاعی یا ستاره‌ای است و «ب» که همان شهر خطی است حول محورهای ارتباطی و در امتداد رودها، دریاها و دریاچه‌ها شکل می‌گیرد. بررسی سایر گزینه‌ها:

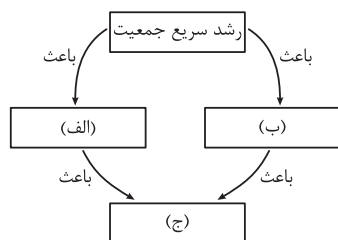
۱) توضیح «ب» مربوط به شهر شطرنجی است.

۲) شهر سلماس نمونه‌ای از شهر شطرنجی است.

۴) توضیح «الف» مربوط به شهر شطرنجی است.

تست و پاسخ ۵۹

کدام گزینه موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر مقابل را به ترتیب کامل می‌کند؟

۱) افزایش جمعیت شهرها - ایجاد شهرهای پرجمعیت - رشد شهرنشینی

۲) افزایش تعداد نقاط شهری - تغییر در ظاهر سکونتگاه‌ها - رشد شهرنشینی

۳) گرایش به شهرنشینی - ایجاد شهرهای پرجمعیت - افزایش جمعیت شهرها

۴) تبدیل نقاط روستایی به شهر - افزایش جمعیت شهرها - تغییر در ظاهر سکونتگاه‌ها

پاسخ: گزینه ۴

(جغرافیای دهم - درس ۹ - تغییرات جمعیتی سکونتگاه‌های ایران)

درس نامه

- رشد سریع جمعیت - افزایش تعداد جمعیت شهرها - تغییر شکل سکونتگاه‌ها - تبدیل نقاط روستایی به شهر - رشد شهرنشینی - ایجاد شهرهایی با جمعیت میلیونی

پاسخ تشریحی

رشد سریع جمعیت از یک سو بر تعداد جمعیت شهرها افزوده (الف) و از سوی دیگر، با تبدیل شدن نقاط روستایی به شهر (تأسیس شهرداری) تعداد نقاط شهری را افزایش داده است (ب) و سبب شده است که شکل سکونتگاه‌ها به تدریج تغییر کند (ج). بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) افزایش جمعیت شهرها و شهرنشینی یک مسئله را بیان می‌کنند؛ ضمن این‌که رشد شهرنشینی موجب ایجاد شهرهای پرجمعیت می‌شود نه بالعکس.

۲) رشد شهرنشینی و تبدیل نقاط روستایی به شهر یا افزایش تعداد نقاط شهری در نهایت باعث می‌شود ظاهر سکونتگاه‌ها تغییر کند.

۳) گرایش به شهرنشینی موجب افزایش جمعیت شهرها و در نهایت ایجاد شهرهای پرجمعیت می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۶۰

کدام گزینه مطابق با عبارت زیر تنظیم شده است؟

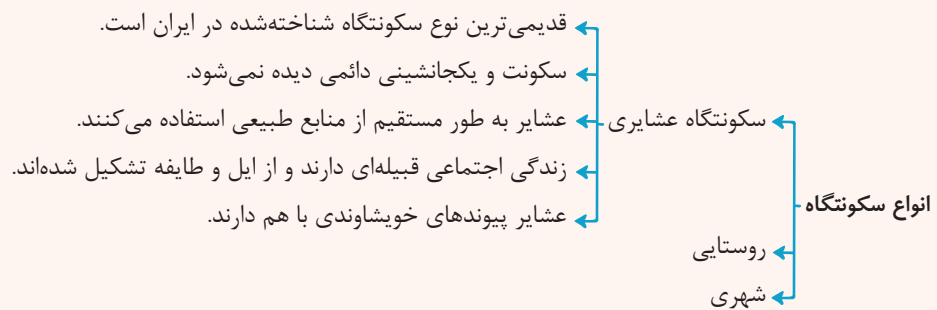
«قدیمی ترین نوع سکونتگاه شناخته شده در ایران است.»

- (۱) اجزای آن شامل خانه‌ها، مزارع، چراگاه‌ها و شبکه معابر و راه‌هاست.
- (۲) به شکل پراکنده و متمرکز، پلکانی و خطی و تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود شکل می‌گیرند.
- (۳) زندگی اجتماعی ساکنان آن قبیله‌ای است و به طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می‌کنند.
- (۴) ارزش‌ها، آداب و رسوم و شیوه زندگی مردم به دلیل جمعیت زیاد بسیار متفاوت است.

پاسخ: گزینه ۳

(بغرافیهای دهم - درس ۹ - انواع سکونتگاه)

درس نامه

پاسخ تشریحی

قدیمی ترین نوع سکونتگاه شناخته شده در ایران سکونتگاه عشایری است که شیوه زندگی اجتماعی ساکنان آن یعنی عشایر، قبیله‌ای است. عشایر به طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) و (۲) سکونتگاه روستایی

(۴) سکونتگاه شهری

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

منطق دهم

تست و پاسخ ۶۱

نقیض عکس مستوی کدام مورد متضاد ندارد؟

- (۱) ایرانیان مهمان نوازند. (۲) اکسیژن فلز نیست. (۳) مرکز استان بوشهر، بوشهر است. (۴) پستانداران تخم گذار نیستند.

(منطق دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) اهمال سور دارد و از آن جا که قانون نیست در حکم قضیه جزئی است. عکس مستوی موجب جزئی، موجب جزئی است که متناقض سالبه کلیه می شود و متضاد آن موجب کلیه است.
- ۲) یک قانون علمی کلی را بیان می کند و لذا سور کلی دارد و سالبه کلیه است. عکس مستوی آن هم سالبه کلیه است که متناقض موجب جزئی بوده و متضاد ندارد.
- ۳) موضوعش «بوشهر» است و لذا یک قضیه شخصی است که عکس مستوی برای آن تعریف نمی شود.
- ۴) با توجه به این که برخی پستانداران استثناً تخم گذار هستند، سالبه جزئی است و عکس لازم الصدق ندارد.

نکته

اگر سور در قضیه ای بیان آن قضیه بیانگر یک قانون باشد (قانون علمی، اخلاقی، اجتماعی، دینی و...) ← سور کلی دارد. نشود (اهمال شود)، ۲ حالت دارد ← آن قضیه قانون نیست و شواهدی هم برای تشخیص کلی یا جزئی بودن سور نداریم ← سور جزئی دارد.

تکنیک

اگر چند رابطه تقابلی پشت سر هم داشته باشیم

اگر قضیه اصلی را داریم و نتیجه را می خواهیم، روابط تقابلی را از چپ شروع می کنیم.

اگر نتیجه را داریم و قضیه اصلی را می خواهیم، از راست شروع می کنیم.

تست و پاسخ ۶۲

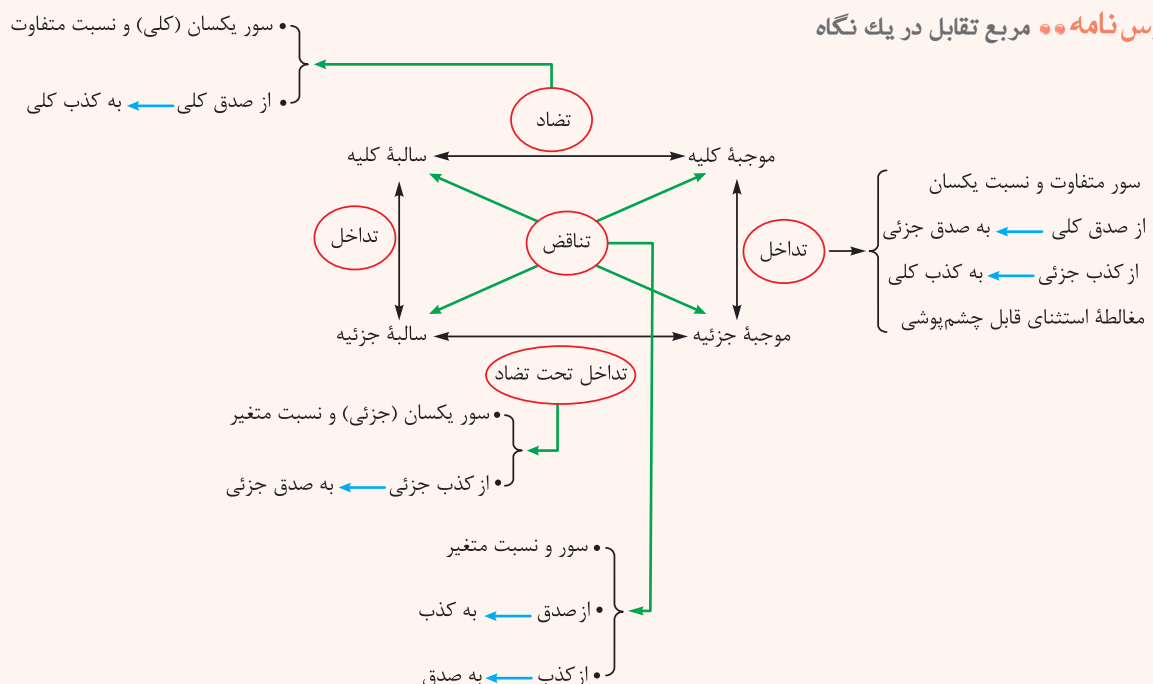
کدام یک از گزینه های زیر به نتیجه نمی انجامد؟

- (۱) عکس مستوی متناقض قضیه «هر انسانی شاعر است.»
- (۲) متضاد متناقض قضیه «بعضی اسبها خالدار هستند.»
- (۳) عکس مستوی متضاد قضیه «هیچ کارگری شاعر نیست.»
- (۴) متداخل متضاد قضیه «هر حیوانی انسان است.»

(منطق دهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ●● مربع تقابل در یک نگاه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

پاسخ تشریحی

هر انسانی شاعر است ← متناقض ← بعضی انسان‌ها شاعر نیستند ← عکس مستوی ← سالبه جزئیه عکس لازم‌الصدق ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ ← بعضی اسب‌ها خالدار هستند ← هیچ اسبی خالدار نیست ← متضاد ← هر اسبی خالدار است.
 ۳ ← هیچ کارگری شاعر نیست ← متضاد ← هر کارگری شاعر است ← عکس مستوی ← بعضی شاعرها کارگر هستند.
 ۴ ← هر حیوانی انسان است ← متضاد ← هیچ حیوانی انسان نیست ← متداخل ← برخی حیوان‌ها انسان نیستند.

تست و پاسخ ۶۳

شکل (کذب) صدق) مربوط به کدام رابطه تقابلی است و طبق مربع زیر، تشخیص صدق یا کذب A در صورت کذب D چگونه است؟

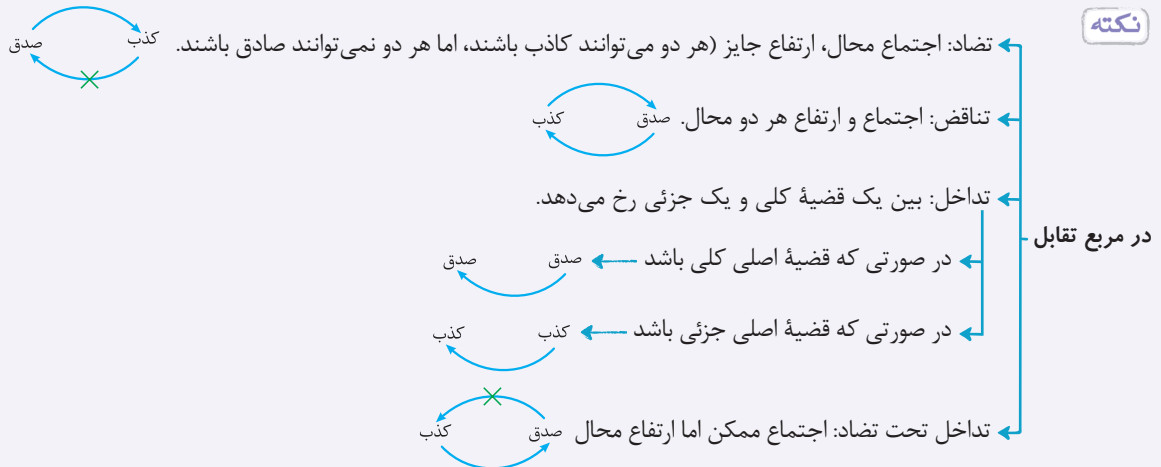
۱) تداخل - غیرممکن
 ۲) تضاد - غیرممکن
 ۳) تضاد - امکان‌پذیر
 ۴) تداخل - امکان‌پذیر

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی در رابطه تضاد، اگر قضیه صادق باشد، دیگری کاذب خواهد شد (اجتماع محال) ولی اگر یک قضیه کاذب باشد، الزاماً به نتیجه مشخصی راجع به متضادش نمی‌رسیم.

طبق مربع تقابل نیز رابطه A و D تداخل است و اگر D کاذب باشد، طبق قانون تداخل از کذب جزئی می‌توان به کذب کلی رسید. پس تشخیص صدق و کذب A امکان‌پذیر است.

نکته

تست و پاسخ ۶۴

صدق یا کذب قضیه «دانش‌آموزان این کلاس ۱۸ نفر هستند» با کدام رابطه سنجیده می‌شود؟

- ۱) رابطه‌ای که در آن اجتماع و ارتفاع طرفین مجاز است.
 ۲) رابطه‌ای که در آن بروز مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی محتمل است.
 ۳) رابطه‌ای که در آن دو قضیه در ذیل دو قضیه متداخل با هم تضاد دارند.
 ۴) رابطه‌ای که میان دو قضیه کلیه برقرار می‌شود که در نسبت با هم مغایرند.

پاسخ: گزینه ۲

(منطق دهم - درس ۷)

پاسخ تشریحی قضیه «دانش‌آموزان این کلاس ۱۸ نفر هستند» از آن‌جا که محمولش یک عدد است در مورد یک مجموعه مشخص صحبت می‌کند و شخصیه محسوب می‌شود. قضایای شخصیه در مربع تقابل فقط می‌توانند رابطه تناقض داشته باشند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) بیانگر رابطه تداخل است.
- ۲) هم می‌تواند رابطه تداخل باشد و هم تناقض.
- ۳) بیانگر رابطه تداخل تحت تضاد است.
- ۴) بیانگر رابطه تضاد است.

نکته مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی در روابطی رخ می‌دهد که یک طرف رابطه قضیه کلیه و طرف دیگر قضیه جزئی است؛ یعنی روابط تداخل و تناقض.

تست و پاسخ ۶۵

در کدام مورد، مغالطه‌ای وجود دارد که در تبلیغات استفاده زیادی از آن می‌شود؟

- ۱) چون می‌دانیم که برخی کارمندان مالیات می‌پردازند؛ پس نباید گفت برخی از آنان مالیات نمی‌دهند.
- ۲) بهار به زندگی طراوت می‌دهد، این روغن بهار است؛ پس این روغن به زندگی طراوت می‌دهد.
- ۳) همه فلزات در دمای اتاق جامدند. - پس جیوه چی؟ - با یک گل بهار نمی‌شه!
- ۴) هر کارمندی کارفرما دارد؛ پس برخی کارفرمایان کارمند دارند.

(منطق دهم - درس‌های ۷ و ۸)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

جای موضوع و محمول باید عوض شود و نسبت حتماً ثابت باشد.
 عکس مستوی (عکس) - محتوای موضوع و محمول تغییر نکند، فقط جای آن‌ها تغییر کند.
 اهمیت لازم‌الصدق بودن: در صورت صادق بودن اصل قضیه، عکس آن نیز صادق است ← این عکس مستوی است
 (توصیه: حتماً این جدول را حفظ کنید.)

عکس مستوی	اصل
موجبه جزئی (بعضی ب الف است.)	موجبه کلیه (هر الف ب است)
موجبه جزئی (بعضی الف ب است.)	موجبه جزئی (بعضی الف ب است)
سالبه کلیه (هیچ الف ب نیست.)	سالبه کلیه (هیچ الف ب نیست)
عکس لازم‌الصدق ندارد.	سالبه جزئی (بعضی الف ب نیست)

عکس هیچ قضیه‌ای موجبه کلیه نیست.
 عکس هیچ قضیه‌ای سالبه جزئی نیست.

اگر شرایط عکس مستوی، درست رعایت نشود.
 موجبه کلیه را به موجبه کلیه عکس کنیم.
 مثال - موجبه جزئی را به موجبه کلیه عکس کنیم.
 برای سالبه جزئی، عکس لازم‌الصدق در نظر بگیریم.
 کاربرد فراوان در تبلیغات

پاسخ تشریحی در تبلیغات، از مغالطه ایهام انعکاس استفاده زیادی می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) از صدق موجبه جزئی کذب سالبه جزئی را نتیجه گرفته است که نادرست است. اگر موجبه جزئی صادق باشد، متناقض آن که سالبه کلیه است کاذب است، اما از کذب سالبه کلیه نمی‌توان کذب سالبه جزئی که متداخل آن است را نتیجه گرفت؛ پس مغالطه عدم رعایت قواعد تقابل دارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

- ۲) مغالطه عدم تکرار حد وسط: به دلیل اشتراک لفظ «بهار»، در این قیاس حد وسط از نظر معنایی تکرار نشده است.
- ۳) مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی دارد.
- ۴) موضوع و محمول به درستی جابه‌جا نشده‌اند و لذا مغالطه ایهام انعکاس دارد. محمول قضیه اصلی «دارای کارفرما» است، نه کارفرما. پس عکس مستوی این قضیه می‌شود: «برخی دارای کارفرماها کارمند هستند.»

تست و پاسخ ۶۶

کدام مورد، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«در یک قیاس معتبر شکل دوم .....»

- (۱) نتیجه جزئی است
(۲) نتیجه سالبه است
(۳) کیفیت مقدمه‌ها متفاوت است
(۴) مقدمه دوم کلیه یا شخصیه است

(منطق دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه ..

قیاس اقترانی ← اشکال قیاس اقترانی ← اساس شکل‌بندی قیاس‌های اقترانی براساس جایگاه حد وسط در مقدمه‌های اول و دوم است.
قیاس اقترانی چهار شکل دارد:

مثال	جایگاه حد وسط	شکل قیاس
∴ الف ج - - الف ب - - ج ب -	محمول مقدمه اول و موضوع مقدمه دوم	شکل اول
∴ الف ج - - الف ب - - ج ب -	محمول مقدمه اول و محمول مقدمه دوم	شکل دوم
∴ الف ج - - الف ب - - ج ب -	موضوع مقدمه اول و موضوع مقدمه دوم	شکل سوم
∴ الف ج - - الف ب - - ج ب -	موضوع مقدمه اول و محمول مقدمه دوم	شکل چهارم

پاسخ تشریحی

در قیاس اقترانی شکل دوم، حد وسط در هر دو مقدمه محمول است و برای رعایت شرط دوم، باید لااقل یکی از مقدمات سالبه باشد؛ اما اگر هر دو سالبه باشند، شرط اول اعتبار نقض می‌شود. بنابراین باید یکی از مقدمات موجبه و دیگری سالبه باشد (رد ۳). بدین ترتیب، براساس قانون نتیجه قیاس نتیجه سالبه است (رد ۲) و چون نتیجه سالبه است، علامت محمول نتیجه مثبت است و براساس شرط سوم و با توجه به این که محمول نتیجه، موضوع مقدمه دوم است (چون محمول مقدمه دوم حد وسط است و در نتیجه نمی‌آید)، مقدمه دوم باید یا کلیه باشد و یا شخصیه (رد ۴)، اما نتیجه می‌تواند کلیه یا جزئی باشد؛ مثلاً اگر مقدمه اول موجبه کلیه و مقدمه دوم سالبه کلیه باشد، نتیجه می‌تواند سالبه کلیه باشد.

تست و پاسخ ۶۷

کدام عبارت، بیانی از شرط سوم اعتبار قیاس اقترانی است؟

- (۱) اگر نتیجه کلیه است، موضوع نتیجه باید در مقدمات علامت مثبت داشته باشد.
(۲) علامت موضوع و محمول نتیجه در مقدمات، باید مانند علامت آن‌ها در نتیجه باشد.
(۳) اگر علامت موضوع یا محمول نتیجه در مقدمات منفی است، در نتیجه نیز منفی باشد.
(۴) اگر علامت موضوع یا محمول نتیجه در مقدمات مثبت است، در نتیجه نیز مثبت باشد.

(منطق دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی

براساس شرط سوم اعتبار قیاس اقترانی، هر کدام از موضوع و یا محمول نتیجه که علامت مثبت دارند، در مقدمات نیز باید علامت مثبت داشته باشند. (۳) بیان دیگری از همین قانون است.

تست و پاسخ ۶۸

درباره قیاس‌های اقترانی کدام گزینه درست است؟

- اولین شرط نتیجه‌گیری در آن‌ها این است که هر دو مقدمه آن سالبه نباشند.
- یک قیاس شکل دوم در صورتی معتبر است که نتیجه سالبه داشته باشد.
- نتیجه آن صرفاً به صورت کلیه معتبر خواهد بود و چون جزئیه دارای علامت منفی است، نامعتبر است.
- برای اعتبار داشتن باید موضوع و محمول نتیجه با موضوع یا محمول مقدمات هم‌علامت باشند.

(منطق دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

چون در قیاس شکل دوم حد وسط در هر دو مقدمه محمول است، بنابراین اگر هر دو مقدمه موجب باشند، علامت حد وسط در دو مقدمه منفی می‌گردد که نقض شرط دوم اعتبار است؛ بنابراین حتماً در قیاس شکل دوم یکی از مقدمات باید سالبه باشد که در این صورت قطعاً نتیجه هم سالبه خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اولین شرط نتیجه‌گیری از قیاس آن است که حد وسط هم از نظر لفظی و هم از نظر معنایی تکرار شده باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

منطق

۳) ممکن است در یک قیاس اقترانی نتیجه جزئی و معتبر باشد.
 ۴) لزومی ندارد که حتماً موضوع و محمول نتیجه با موضوع یا محمول مقدمات هم‌علامت باشد، اما در شرط سوم اعتبار می‌خوانیم که اگر موضوع یا محمول نتیجه علامت مثبت دارند، در مقدمه هم مثبت باشند.

نکته

چند نکته درباره نتیجه معتبر اشکال مختلف قیاس

- شکل اول ← نتیجه می‌تواند سالبه، موجهه، کلیه یا جزئی باشد.
- شکل دوم ← نتیجه موجهه کلیه فقط در شکل اول یافت می‌شود.
- شکل سوم ← نتیجه حتماً سالبه است (کیفیت مقدمه‌ها در شکل دوم متفاوت است).
- شکل سوم ← نتیجه حتماً جزئی است.

تست و پاسخ ۶۹

اگر مقدمه اول قیاسی سالبه جزئی، مقدمه دوم موجهه جزئی و حد وسط در هر دو محمول باشد، این قیاس شکل چندم است و نتیجه آن چگونه است؟
 (۱) شکل دوم - نامعتبر (۲) شکل دوم - سالبه جزئی (۳) شکل سوم - نامعتبر (۴) شکل سوم - سالبه جزئی

(منطق دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی اولاً بنا به جایگاه حد وسط شکل دوم است.

دوماً پس از چیدمان توضیحات، قیاس این‌گونه خواهد شد:

مقدمه ۱: بعضی الف د نیست.

مقدمه ۲: بعضی ج د است.

نتیجه: بعضی الف ج نیست.

این قیاس شرط اول و دوم اعتبار قیاس را دارد، اما در شرط سوم چون (ج) در نتیجه علامتش (+) می‌شود اما در مقدمه علامتش (-) است لذا نامعتبر می‌شود.

نکته

اگر هر دو مقدمه جزئی باشد، نتیجه نامعتبر می‌شود.

تست و پاسخ ۷۰

اگر یکی از مقدمات قیاس اقترانی شکل چهارمی «هیچ ج ب نیست» باشد، کدام گزینه نمی‌تواند به عنوان نتیجه این قیاس معتبر قرار گیرد؟
 (۱) بعضی ب الف نیست. (۲) هیچ ب الف نیست. (۳) بعضی الف ب نیست. (۴) بعضی الف ج نیست.

(منطق دهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

حد وسط نقش ارتباطی میان دو مقدمه استدلال دارد و در نتیجه حذف می‌شود.
 موضوع نتیجه از مقدمه اول و محمول نتیجه از مقدمه دوم به دست می‌آید.
 قانون نتیجه قیاس از این قانون پیروی می‌کند.
 کیفیت (نسبت، رابطه) نتیجه قیاس از این قانون پیروی می‌کند.
 اگر یکی از مقدمات سالبه باشند، نتیجه نیز سالبه خواهد بود.
 اگر هر دو مقدمه موجهه باشند، نتیجه نیز موجهه خواهد بود.
 اگر هر دو مقدمه سالبه باشد، قیاس نامعتبر است.
 اولین شرط برای اعتبار قیاس ← قانون کیفیت (موجهه یا سالبه بودن) نتیجه قیاس است.
 قانون نتیجه قیاس، برای اعتبار یک قیاس لازم است اما کافی نیست ← اگر در یک قیاس قانون نتیجه قیاس رعایت شود، آن قیاس لزوماً معتبر نیست.

پاسخ تشریحی

وقتی یکی از مقدمات قیاس سالبه است، پس نتیجه هم حتماً سالبه است که هر چهار گزینه سالبه هستند. در صورت سؤال ذکر نشده که «هیچ ج ب نیست» مقدمه اول است یا دوم. در شکل چهارم حد وسط در مقدمه اول موضوع و در مقدمه دوم محمول است.

اگر «هیچ ج ب نیست» مقدمه اول باشد، «ج» حد وسط است و «ب» می‌تواند به عنوان موضوع نتیجه قرار گیرد، مثل ۱ و ۲.

اگر «هیچ ج ب نیست» مقدمه دوم باشد، «ب» حد وسط است و نمی‌تواند به عنوان محمول نتیجه قرار بگیرد و «ج» در جایگاه محمول نتیجه قرار می‌گیرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

اقتصاد دهم

تست و پاسخ ۷۱

اطلاعات یک جامعه فرضی مطابق جدول زیر است. اگر ۱۰ درصد از جمعیت شاغلین، به امید یافتن شغل بهتر، کار خود را ترک کنند، نرخ بیکاری چه تغییری خواهد کرد و این جامعه دچار چه نوع بیکاری شده است؟

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت شاغل (نفر)
۲,۲۵۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۹۳۱,۵۰۰

(۱) نرخ بیکاری ۶/۹ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری اصطکاکی

(۲) نرخ بیکاری ۶/۹ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری ساختاری

(۳) نرخ بیکاری ۷/۲ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری ساختاری

(۴) نرخ بیکاری ۷/۲ درصد افزایش می‌یابد - بیکاری اصطکاکی

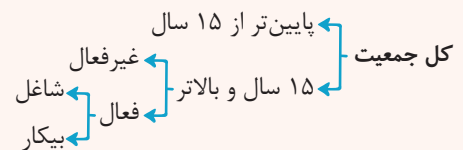
پاسخ: گزینه ۱ (اقتصاد دهم - درس ۸ - اشتغال و بیکاری، نرخ بیکاری، انواع بیکاری)

مشاوره این سؤال، مشابه سؤال کنکور تیرماه ۱۴۰۲ است. محاسبه نرخ بیکاری و انواع بیکاری مبحث بسیار مهمیه. تمامی سؤال‌های کنکور چند سال اخیر و همچنین انواع متنوع مسائل این مبحث را با کتاب اقتصاد خیلی سبز می‌توانید تمرین کنید.

درس نامه

نرخ بیکاری: اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور ضرب در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

تعریف بیکاری اصطکاکی: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. هم‌چنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند این نوع بیکاری کوتاه مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

پاسخ تشریحی

جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

نفر $1,700,000 = 2,250,000 - 550,000 =$ جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال

نفر $1,350,000 = 1,700,000 - 350,000 =$ جمعیت فعال

جمعیت شاغل - جمعیت شاغل = جمعیت بیکار

نفر $418,500 = 1,350,000 - 931,500 =$ جمعیت بیکار

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{درصد} = \frac{418,500}{1,350,000} \times 100 = 31$$

اگر ۱۰ درصد از جمعیت شاغلین، به امید یافتن شغل بهتر، کار خود را ترک کنند، به جمعیت بیکار جامعه افزوده می‌شود و نرخ بیکاری افزایش خواهد یافت، هم‌چنین جامعه دچار بیکاری اصطکاکی می‌شود.

$$\text{نرخ بیکاری جدید} = 418,500 + \left(\frac{1}{10} \times 931,500\right) = 418,500 + 93,150 = 511,650$$

$$\text{درصد} = \frac{511,650}{1,350,000} \times 100 = 37/9$$

$$\text{درصد} = 37/9 - 31 = 6/9 = \text{میزان افزایش نرخ بیکاری}$$

در نتیجه نرخ بیکاری ۶/۹ درصد افزایش می‌یابد.

تست و پاسخ ۷۲

هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب، مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

- بیکاری ساختاری
- بیکاری دوره‌ای
- بیکاری فصلی
- بیکاری اصطکاکی

تعریف	نوع بیکاری
بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.	«د»
بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست.	«ب»
این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.	«الف»
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران در بازه‌ای از زمان در طول سال به دلیل شرایط آب‌وهوایی شغل خود را از دست می‌دهند.	«ج»

(۱) ب - د - الف - ج

(۲) ب - د - ج - الف

(۳) الف - د - ج - ب

(۴) د - ب - الف - ج

(اقتصاد دهم - درس ۸ - انواع بیکاری)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

- بیکاری ساختاری: «ب»
بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست؛ مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد، ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.
- بیکاری دوره‌ای: «د»
بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.
- بیکاری فصلی: «ج»
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند؛ مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.
- بیکاری اصطکاکی: «الف»
این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند؛ هم‌چنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

تعریف	نوع بیکاری
<ul style="list-style-type: none"> • این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. • هم‌چنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. • این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد. 	بیکاری اصطکاکی
<ul style="list-style-type: none"> • زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. • مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان. 	بیکاری فصلی
<ul style="list-style-type: none"> • بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. • مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد، ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است. 	بیکاری ساختاری
<ul style="list-style-type: none"> • بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. • در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. 	بیکاری دوره‌ای

تست و پاسخ ۷۳

اقتصاد کشوری در سال گذشته با تورم مواجه بوده است، آن گاه:

- الف) اعمال کدام سیاست پولی، توسط بانک مرکزی می تواند شرایط اقتصادی این کشور را بهبود دهد؟
 ب) اگر علت تورم، فزونی تقاضا بر عرضه کل باشد، آن گاه در این شرایط روش ترجیحی دولت برای مقابله با تورم و افزایش عرضه چیست؟
 ج) در زمان تورم، پول در مقابل چه چیزی ارزش خود را حفظ نکرده است و رابطه قدرت خرید پول با چه چیزی یک رابطه غیرمستقیم است؟
- ۱) الف) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) مانند خرید اوراق مشارکت در دست مردم / ب) وضع تعرفه های گمرکی بر کالاهای صادراتی / ج) افزایش نقدینگی - حجم پول در گردش
 ۲) الف) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی) مانند فروش اوراق مشارکت به مردم / ب) کاهش موانع قانونی / ج) افزایش نقدینگی - سطح عمومی قیمت ها
 ۳) الف) افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) مانند خرید اوراق مشارکت در دست مردم / ب) افزایش ظرفیت های تولیدی / ج) سطح عمومی قیمت ها - حجم پول در گردش
 ۴) الف) کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی) مانند فروش اوراق مشارکت به مردم / ب) افزایش واردات / ج) سطح عمومی قیمت ها - سطح عمومی قیمت ها

(اقتصاد دهم - درس ۹ - علل تورم و نقش دولت)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ● انواع سیاست های پولی

انواع سیاست های پولی	شرایط اخذ این سیاست توسط بانک مرکزی	یکی از روش های اعمال این سیاست: (سیاست بازار باز (فروش یا خرید اوراق مشارکت))
کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت ها یا کاهش سرعت آن	بانک مرکزی می تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و تورم را کنترل و نقدینگی در گردش را کاهش دهد.
افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی)	در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می یابد.	بانک مرکزی می تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

پاسخ تشریحی الف) زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را (سیاست پولی انقباضی) به کار می گیرد.
 یکی از روش هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می گیرد، فروش اوراق مشارکت به مردم است. در این روش بانک مرکزی می تواند با فروش اوراق مشارکت به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد.
 ب) دولت به دو روش می تواند عرضه را افزایش دهد؛ روش اول آن است که ظرفیت های تولیدی را افزایش دهد، اما از آن جا که این روش معمولاً زمان بر است، دولت ها ترجیح می دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.
 ج) پول در مقابل «سطح عمومی قیمت ها» ارزش خود را حفظ نکرده است، بنابراین رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت ها» یک رابطه معکوس است. هر چه سطح عمومی قیمت ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت ها، قدرت خرید پول افزایش می یابد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

تست و پاسخ ۷۴

در جدول زیر سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای و انتهای یک سال مشخص برای سه کشور فرضی A، B و C آورده شده است. الف) سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال برای کشور B چند واحد پولی است؟ ب) سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال برای کشور C چند واحد پولی است؟

کشورها	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال	نرخ تورم
A	۵۰ واحد پولی	۷۰ واحد پولی	؟
B	۸۰ واحد پولی	؟	$\frac{1}{5}$ کشور A
C	؟	۷۸ واحد پولی	$\frac{1}{3}$ کشور B

(۱) الف) $\frac{2}{85}$ (ب) ۷۲ (۲) الف) $\frac{4}{86}$ (ب) ۷۲ (۳) الف) $\frac{4}{86}$ (ب) ۷۵ (۴) الف) $\frac{2}{85}$ (ب) ۷۵

(اقتصاد دهم - درس ۹ - چگونه نرخ تورم را مناسبه می‌کنند؟)

پاسخ: گزینه ۳

$$100 \times \frac{\text{cpi در ماه (سال) قبل} - \text{cpi در ماه (سال) معین}}{\text{cpi در ماه (سال) قبل}} = \text{درصد تغییر cpi برای یک ماه (یا یک سال) معین}$$

پاسخ تشریحی

$$A \text{ نرخ تورم در کشور} = \frac{70 - 50}{50} \times 100 = \frac{20}{50} \times 100 = 40\%$$

برای کشور B داریم:

$$B \text{ درصد} = 8 = \frac{1}{5} \times 40 = \frac{1}{5} \times A \text{ نرخ تورم در کشور}$$

$$\frac{8}{100} = \frac{x - 80}{80} \Rightarrow 0.08 \times 80 = x - 80 \Rightarrow 6.4 = x - 80$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی} = 6.4 + 80 = 86.4$$

دو روش ساده‌تر:

(۱) ابتدا باید نرخ تورم را به صورت اعشاری نوشته (در این سؤال نرخ تورم برابر با ۸ درصد است که به صورت اعشاری می‌شود 0.08)، سپس آن را با عدد یک جمع می‌کنیم. حال سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را داریم و باید سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را به دست آوریم. در این حالت باید سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را در عدد به دست آمده (نرخ تورم به صورت اعشاری + ۱) که در این‌جا برابر با 1.08 است، ضرب کنیم:

$$1.08 \times 80 = 86.4$$

برای کشور C داریم:

$$C \text{ درصد} = 4 = \frac{1}{3} \times 8 = \frac{1}{3} \times B \text{ نرخ تورم در کشور}$$

$$\frac{4}{100} = \frac{78 - y}{y} \Rightarrow 0.04y = 78 - y \Rightarrow 1.04y = 78$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی} = \frac{78}{1.04} = 75$$

(۲) ابتدا باید نرخ تورم را به صورت اعشاری نوشته (در این سؤال نرخ تورم برابر با ۴ درصد است که به صورت اعشاری می‌شود: 0.04)، سپس آن را با عدد یک جمع می‌کنیم. حال سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را داریم و باید سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال را به دست آوریم. در این حالت باید سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال را بر عدد به دست آمده (نرخ تورم به صورت اعشاری + ۱) که در این‌جا برابر با

$$\frac{78}{1.04} = 75$$

1.04 است، تقسیم کنیم:

تست و پاسخ ۷۵

- هر کدام از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام یک از دوره‌های دولت ایران در جریان توسعه است؟
- در این دوران حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند.
  - در این دوران دولت نظام نوینی را در بودجه‌بندی کشور ایجاد کرد.
  - ضعف نیروهای نظامی، ناکارآمدی تشکیلات اداری، فرسودگی نظام مالی و افول نهادهای تربیتی و آموزشی از مشخصات این دوره است.
  - در این دوران علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت.
  - دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت‌وساز شد.
  - در این دوره کشورهای دیگر منطقه همچون مصر، ترکیه، سوریه و لبنان، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند اما ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

- دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت پهلوی، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار، دوره پایانی حکومت صفویه
- حکومت پهلوی، نیمه اول حکومت صفویه، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار
- حکومت پهلوی، دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت قاجار، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، دوره پایانی حکومت صفویه
- دوره پایانی حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار، نیمه اول حکومت صفویه، حکومت پهلوی، حکومت قاجار

(اقتصاد دهم - درس ۱۰ - مسیر تاریخی اقتصاد ایران)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

- در این دوران حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند: دوره پایانی حکومت صفویه
- در این دوران دولت نظام نوینی را در بودجه‌بندی کشور ایجاد کرد: حکومت پهلوی
- ضعف نیروهای نظامی، ناکارآمدی تشکیلات اداری، فرسودگی نظام مالی و افول نهادهای تربیتی و آموزشی از مشخصات این دوره است: حکومت قاجار
- در این دوران علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت: نیمه اول حکومت صفویه
- دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح‌های عمرانی متعدد پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت‌وساز شد: حکومت پهلوی
- در این دوره کشورهای دیگر منطقه همچون مصر، ترکیه، سوریه و لبنان، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، اما ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود: حکومت قاجار

تست و پاسخ ۷۶

اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر مربوط به یک جامعه فرضی است؛ با توجه به این اطلاعات:
الف) میزان نقدینگی و ب) میزان حجم پول در این جامعه، کدام است؟

۱	اسکناس	۲۵۰۰ واحد
۲	موجودی حساب پس‌انداز بلندمدت	۱۷۵۰ واحد
۳	موجودی حساب‌های جاری مردم	۵۴۸ واحد
۴	ارزش مسکوکات مردم معادل	$\frac{1}{4}$ سپرده‌های دیداری
۵	موجودی حساب پس‌انداز کوتاه‌مدت	۶۵۰ واحد
۶	چک پول	۱۵۰ واحد

(الف) ۵۷۳۵ / ب) ۳۲۵۰ (۲) الف) ۵۸۰۰ / ب) ۳۳۳۵ (۳) الف) ۵۸۰۰ / ب) ۳۲۵۰ (۴) الف) ۵۷۳۵ / ب) ۳۳۳۵

(اقتصاد دهم - درس ۹ - نقدینگی)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه •• فرمول های مهم

چک پول + سپرده های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول
 حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = شبه پول
 شبه پول + حجم پول = نقدینگی

سپرده های دیداری همان حساب های جاری هستند

پاسخ تشریحی

ارزش پولی سپرده های دیداری (حساب های جاری مردم) $\times \frac{1}{4}$ = ارزش مسکوکات

واحد پولی $137 = 548 \times \frac{1}{4}$ = ارزش مسکوکات مردم

حساب های جاری اشخاص همان سپرده های دیداری هستند.

چک پول + سپرده های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول

واحد پولی $3,335 = 2500 + 137 + 548 + 150$ = حجم پول

حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = شبه پول

واحد پولی $2,400 = 650 + 1750$

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

واحد پولی $5,735 = 3,335 + 2,400$ = نقدینگی

تست و پاسخ

کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش های زیر است؟

(الف) با توجه به تاریخچه پیدایش پول، ایده سپردن نشر پول به یک بانک تجاری چگونه شکل گرفت؟

(ب) اگر یک واحد پول، نتواند طی یک دوره ارزش خود را حفظ کند، کدام وظایفش با چالش مواجه می شود؟

(ج) کدام گزینه تعریف درست تری از «پشتوانه پول» ارائه می دهد؟

(۱) الف) نبودن پشتوانه مناسب برای رسیده ها به طوری که بسیاری از صرافان قادر به انتشار رسید جدید نبودند. / ب) وسیله پس انداز و حفظ ارزش -

وسيله پرداخت در مبادلات / ج) امروزه پشتوانه تمامی پول ها، طلا و نقره موجود در خود پول و شمش های طلای نگهداری شده نزد بانک مرکزی است.

(۲) الف) مجبور شدن دولت به چاپ و انتشار اسکناس به دلیل بی مبالاتی و یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و هم چنین

سخت بودن آشنایی و اعتبارسنجی انواع رسیده ها و صرافی ها / ب) وسیله پرداخت در مبادلات - وسیله پرداخت های آینده / ج) اطمینانی که

مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می رود.

(۳) الف) مصون ماندن مردم از خطرهای احتمالی و هم چنین رهایی یافتن از حمل رسیده ها در معامله ها / ب) وسیله پرداخت در مبادلات - وسیله

پس انداز و حفظ ارزش / ج) امروزه پشتوانه تمامی پول ها، طلا و نقره موجود در خود پول و شمش های طلای نگهداری شده نزد بانک مرکزی است.

(۴) الف) مجبور شدن دولت به چاپ و انتشار اسکناس به دلیل بی مبالاتی و یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و هم چنین

سخت بودن آشنایی و اعتبارسنجی انواع رسیده ها و صرافی ها / ب) وسیله پرداخت های آینده - وسیله پس انداز و حفظ ارزش / ج) اطمینانی

که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می رود.

پاسخ: گزینه ۴

(اقتصاد دهم - درس ۹ - پول چیست؟ وظایف پول)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

پاسخ تشریحی الف) بی‌مبالاتی یا سوء استفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این مشکلات به‌ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده گیرند. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از این‌جا شکل گرفت.

ب) در صورتی که پول نتواند حفظ ارزش کند، نمی‌تواند وسیله مناسبی برای پس‌انداز و حفظ ارزش و یا پرداخت‌های آینده باشد، اما کماکان می‌تواند وسیله‌ای برای پرداخت در مبادلات و وسیله‌ای برای سنجش ارزش باشد.

ج) پشتوانه پول = اطمینان مردم به ارزش پول در مبادلات

نوع پول	پشتوانه پول
زمانی که پول فلزی (طلا و نقره) رایج بود.	همان طلا و نقره موجود در خود پول.
زمانی که پول کاغذی (رسیده‌ها) رایج بود.	پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهراتی که نزد صراف یا بانک بود.
پول‌های فلزی، کاغذی، تحریری و الکترونیکی که امروزه در دست افراد یا در حساب آن‌هاست.	قدرت اقتصادی کشورها

۷۸

تست و پاسخ

جدول زیر حاوی اطلاعات فرضی مربوط به تولید کل کشوری در طی سه سال پی‌پای است (در این کشور تنها دو کالای A و B تولید می‌شود). رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ چند درصد است؟ (سال ۱۳۹۴ سال پایه است.)

کالا	سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۶	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
A	۱۶۰ کیلو	۲۲۰ تومان	۹۰ کیلو	۳۵۰ تومان	۱۲۰ کیلو	۴۰۰ تومان
B	۱۱۰ کیلو	۴۰۰ تومان	۲۰۰ کیلو	۵۳۰ تومان	۲۵۰ کیلو	۵۷۰ تومان

سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی
۱۳۹۵	۲۶/۰۱	۱۳۹۵	۲۰/۰۴	۱۳۹۵	۲۲/۰۵	۱۳۹۵	۲۶/۰۱
۱۳۹۶	۲۶/۶۵	۱۳۹۶	۲۱/۳۵	۱۳۹۶	۲۳/۶۲	۱۳۹۶	۲۶/۶۵

(اقتصاد دهم - درس ۱۱ - مناسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن)

پاسخ: گزینه ۱

= تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۶

(قیمت کالای B در سال ۹۴ × مقدار کالای B تولیدی در سال ۹۶) + (قیمت کالای A در سال ۹۴ × مقدار کالای A تولیدی در سال ۹۶)

تومان ۱۲۶,۴۰۰ = ۱۰۰,۰۰۰ + ۲۶,۴۰۰ = (۲۵۰ × ۴۰۰) + (۱۲۰ × ۲۲۰) = تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۶ ⇒

= تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۵

(قیمت کالای B در سال ۹۴ × مقدار کالای B تولیدی در سال ۹۵) + (قیمت کالای A در سال ۹۴ × مقدار کالای A تولیدی در سال ۹۵)

تومان ۹۹,۸۰۰ = ۸۰,۰۰۰ + ۱۹,۸۰۰ = (۲۰۰ × ۴۰۰) + (۹۰ × ۲۲۰) = تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۹۵ ⇒

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

تومان $79,200 = 35,200 + 44,000 = (160 \times 220) + (110 \times 400)$ = تولید در سال پایه (سال ۹۴)

درصد $26/65 = \frac{126,400 - 99,800}{99,800} \times 100 \approx 26/65$ = نرخ رشد تولید واقعی (در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵)

درصد $26/01 = \frac{99,800 - 79,200}{79,200} \times 100 \approx 26/01$ = نرخ رشد تولید واقعی (در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴)

تست و پاسخ ۷۹

کدام عبارت بیان نامناسبی در رابطه با جدول زیر است؟

(۱) توزیع درآمد در هر دو کشور بهبود یافته است.

(۲) به طور کلی در کشور «ب» توزیع درآمد عادلانه‌تر از کشور «الف» است.

(۳) در کشور «الف» در سال ۱۳۹۶ توزیع درآمد عادلانه‌تر از سایر سال‌هاست.

(۴) در کشور «ب» در سال ۱۳۹۵ توزیع درآمد عادلانه‌تر از سایر سال‌هاست.

کشور «ب»		کشور «الف»		
دهک اول	دهک دوم	دهک اول	دهک دوم	
۲۱	۳	۲۰	۱	۱۳۹۵
۲۵	۵	۲۲	۲	۱۳۹۶
۲۴	۶	۲۰	۴	۱۳۹۷

(اقتصاد دهم - درس ۱۱ - شاخص دهک‌ها و وضعیت توزیع درآمد)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سؤال مربوط به محاسبه شاخص دهک‌ها و وضعیت توزیع درآمد، هر ساله در کنکور سراسری یک سؤال را به خود اختصاص می‌دهد. تمامی تیپ‌ها و مسائل مهم این مبحث مهم را در کتاب اقتصاد خیلی سبز مشاهده و تمرین کنید.

پاسخ تشریحی

سهم دهک دوم = $\frac{\text{شاخص دهک دوم}}{\text{شاخص دهک اول}}$

$$1395 \text{ در سال «الف» در کشور «الف»} = \frac{20}{1} = 20$$

$$1396 \text{ در سال «الف» در کشور «الف»} = \frac{22}{2} = 11$$

$$1397 \text{ در سال «الف» در کشور «الف»} = \frac{20}{4} = 5$$

هر چه شاخص وضعیت توزیع درآمد (نسبت سهم دهک دوم به سهم دهک اول) کم‌تر باشد: توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر است و بالعکس. مشاهده می‌شود شاخص دهک‌ها در کشور «الف» از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۷ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است؛ همچنین وضعیت توزیع درآمد در این کشور در سال ۱۳۹۵ ناعادلانه‌تر و در سال ۱۳۹۷ عادلانه‌تر نسبت به سال‌های دیگر است.

$$1395 \text{ در سال «ب» در کشور «ب»} = \frac{21}{3} = 7$$

$$1396 \text{ در سال «ب» در کشور «ب»} = \frac{25}{5} = 5$$

$$1397 \text{ در سال «ب» در کشور «ب»} = \frac{24}{6} = 4$$

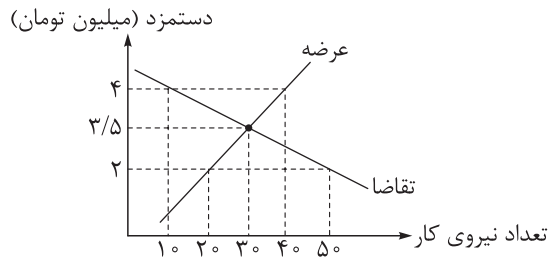
مشاهده می‌شود شاخص دهک‌ها در کشور «ب» نیز از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۷ رو به کاهش است، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در این کشور رو به بهبود و به سمت عادلانه‌تر شدن است؛ همچنین وضعیت توزیع درآمد در این کشور در سال ۱۳۹۵ ناعادلانه‌تر و در سال ۱۳۹۷ عادلانه‌تر نسبت به سال‌های دیگر است.

به طور کلی شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در مقایسه با شاخص دهک‌ها در کشور «الف» در هر سال، عددی کوچک‌تر است، در نتیجه می‌توان گفت وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور «الف» است.

تست و پاسخ ۸۰

با توجه به نمودار زیر که نشان دهنده مقدار و قیمت (دستمزد) در یک بازار کار است، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) مقدار تعادلی دستمزد ۳/۵ میلیون تومان و تعداد نیروی کار

استخدام شده در این سطح از دستمزد برابر با ۳۰ نفر است.

(۲) در سطح دستمزد ۲ میلیون تومان، بازار دارای مازاد تقاضا

است و تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد

هستند، ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این

سطح دستمزد ندارند؛ در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند

حاضرند با سطح دستمزد پایین تری کار را انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی کاهش می یابد.

(۳) منحنی تقاضای نیروی کار نزولی است و نزولی بودن منحنی تقاضای نیروی کار به این معناست که با افزایش دستمزد، مقدار تقاضای

نیروی کار از سوی کارفرمایان کاهش می یابد و در مقابل با کاهش دستمزد، مقدار تقاضا افزایش می یابد.

(۴) در حالت مازاد عرضه (سطح دستمزد ۴ میلیون تومان) چون گروهی از افراد بیکار هستند، حاضرند با سطح دستمزد پایین تری کار را

انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می آید.

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

(اقتصاد دهم - درس ۸ - بازار نیروی کار)

● عرضه کننده نیروی کار: همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان کار قرار دهند.

● تقاضاکنندگان نیروی کار: صاحبان شرکتها و کارخانهها یا سرمایه گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می کنند (گاهی در اقتصاد به تقاضاکنندگان نیروی کار، کارفرما هم می گویند).

● در سطح دستمزد متناظر محل برخورد منحنی های عرضه و تقاضای نیروی کار، بازار به تعادل می رسد؛ یعنی دستمزد درخواستی نیروی کار برای اشتغال با دستمزد پرداختی از سوی کارفرما برابر است.

● در سطوح دستمزد بالای دستمزد تعادلی، بازار با مازاد عرضه مواجه می شود. تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد هستند ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این سطح دستمزد ندارند؛ در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند حاضرند با سطح دستمزد پایین تری کار را انجام دهند، در نتیجه دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می آید.

● در سطح دستمزد پایین دستمزد تعادلی، بازار با مازاد تقاضا روبه رو است. در این سطح از دستمزد به دلیل پایین بودن آن، مؤسسات و بنگاهها تمایل زیادی به استخدام نیروی کار دارند، ولی نیروی کار حاضر به شاغل شدن با این سطح از دستمزد نیست؛ در نتیجه کارفرمایان مجبور می شوند سطح دستمزد را افزایش دهند و در این حالت تمایل افراد برای استخدام نیز افزایش می یابد. دستمزد تا رسیدن به سطح دستمزد تعادلی افزایش می یابد.

در سطح دستمزد ۲ میلیون تومان بازار با مازاد تقاضا (کمبود عرضه) روبه رو است. در این سطح از دستمزد به دلیل پایین بودن آن، مؤسسات و بنگاهها تمایل زیادی به استخدام نیروی کار دارند ولی نیروی کار حاضر به استخدام با این سطح از دستمزد نیست؛ در نتیجه کارفرمایان مجبور می شوند سطح دستمزد را افزایش دهند و در این حالت تمایل افراد برای استخدام نیز افزایش می یابد و دستمزد تا رسیدن به سطح دستمزد تعادلی افزایش می یابد.

پایه یازدهم

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	الهام حسین خانی - ابوالفضل قاضی - مهدی کرانی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی
روانشناسی	مهدی جاهدی - سیمین زاهدی
زبان عربی	کاظم غلامی
تاریخ	علیرضا کاهیدوند
جغرافیا	علی زیبا
فلسفه	علی اکبر آخوندی - سیاوش خداشناس - سعید رحیمیان - مجید قدرتی پور

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	مرتضی محمدی نژاد	شمیم پهلوان امیرحسین قنبری
زبان و ادبیات فارسی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	جمال طباطبائی نژاد	معصومه رحمانی مائده سهل الدین
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان	علی سلوکی کوثر شاه حسینی مرتضی عزیزی
روانشناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	مهدی جاهدی	فرزانه خاجی نگار کاتبی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی کاظم غلامی	جمال الدین هنرور محمد نوید راست خدیو حسام حاج مومن	منیژه خسروی احسان کلاته
تاریخ	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	مهسا اصغری
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	وجیهه صادقی مالواجردی
فلسفه (۱)	محمدجواد سدهی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	محمد مهدی بادامه علی سلوکی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور
مشاور محتوایی: مریم صالحی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

ریاضی و آمار یازدهم

تست و پاسخ ۸۱

حاصل عبارت $|\sqrt{5}-3| - |\sqrt{5}-1|$ کدام است؟

$$4 - 2\sqrt{5} \quad (4)$$

$$2\sqrt{5} - 4 \quad (3)$$

$$4 \quad (2)$$

$$2 \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: $\sqrt{5}$ تقریباً $2/2$ است؛ پس:

• $\sqrt{5} - 3$ ، عددی منفی می‌شود و قرینه‌اش از قدرمطلق خارج می‌شود:

$$|\sqrt{5}-3| = -\sqrt{5} + 3$$

منفی

$$|\sqrt{5}-1| = \sqrt{5} - 1$$

مثبت

• $\sqrt{5} - 1$ ، عددی مثبت می‌شود و خودش از قدرمطلق خارج می‌شود:

گام دوم: دو عبارت بالا را در عبارت اولیه جایگزین می‌کنیم:

$$|\sqrt{5}-3| - |\sqrt{5}-1| = (-\sqrt{5} + 3) - (\sqrt{5} - 1) = -\sqrt{5} + 3 - \sqrt{5} + 1 = 4 - 2\sqrt{5}$$

تست و پاسخ ۸۲

اگر $x > 2$ و $ax + b = |x-6| + |4-2x|$ باشد، مقدار $a + 3b$ کدام است؟

$$27 \quad (4)$$

$$-27 \quad (3)$$

$$-7 \quad (2)$$

$$7 \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره باید علامت عبارات داخل قدرمطلق را مشخص کنید و با توجه به آن، قدرمطلق‌ها را بردارید.

پاسخ تشریحی

گام اول:

• با توجه به $x > 2$ ، به کمک قواعد نامساوی‌ها، علامت عبارت $4 - 2x$ را پیدا می‌کنیم:

$$x > 2 \xrightarrow{\times(-2)} -2x < -4 \xrightarrow{+4} 4 - 2x < 0$$

جهت عوض می‌شود.
(چون در عدد منفی ضرب کردیم.)

پس عبارت $4 - 2x$ ، منفی است و قرینه‌اش از قدرمطلق خارج می‌شود:

$$|4-2x| = -4 + 2x$$

منفی

• شبیه کار قبل را برای عبارت داخل قدرمطلق دوم انجام می‌دهیم:

$$x < 2 \xrightarrow{-6} x - 6 < -4$$

عبارتی که از -4 کوچک‌تر باشد، قطعاً منفی است؛ پس قرینه‌اش از قدرمطلق خارج می‌شود:

$$|x-6| = -x + 6$$

منفی

گام دوم: دو عبارت بالا را جایگزین عبارات قدرمطلق می‌کنیم:

$$|4-2x| + |x-6| = -4 + 2x - x + 6 = x + 2$$

$-4+2x$ $-x+6$

پس $x + 2$ را معادل با $ax + b$ قرار می‌دهیم:

$$1x + 2 = ax + b$$

در نتیجه $a = 1$ و $b = 2$ است؛ پس:

$$a + 3b = 1 + 3(2) = 1 + 6 = 7$$

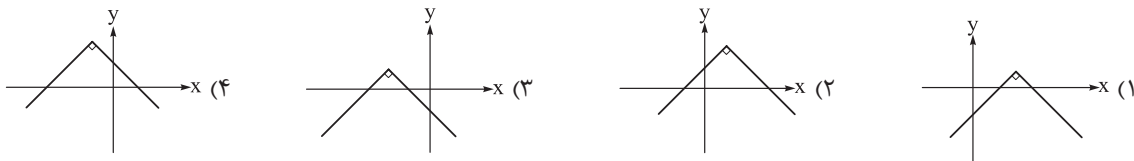

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۸۳

نمودار تابع $y = -|x+5| + 3$ به کدام صورت است؟

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ..

(۱) انتقال‌ها روی نمودار $y = |x|$ (با فرض $a, b > 0$):

$y = - x $	$y = x - b$	$y = x + b$	$y = x - a $	$y = x + a $
قرینه نسبت به محور Xها	b واحد به پایین	b واحد به بالا	a واحد به راست	a واحد به چپ

(۲) ترتیب مراحل در رسم تابع $y = \pm |x \pm a| \pm b$:

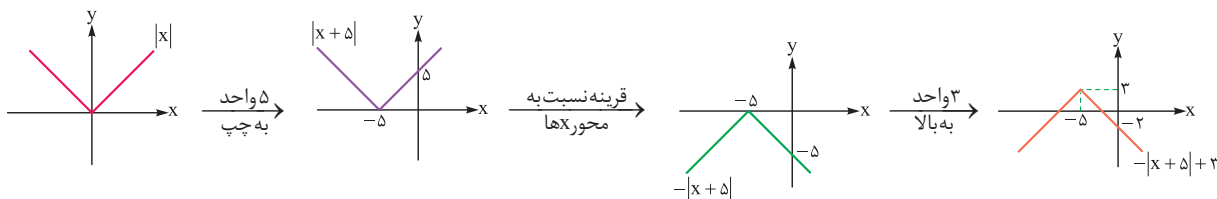
$$y = \underset{\substack{\downarrow \\ \text{سوم}}}{\pm} |x \underset{\substack{\downarrow \\ \text{اول}}}{\pm} a| \underset{\substack{\downarrow \\ \text{دوم}}}{\pm} b$$

پاسخ تشریحی

گام اول: مراحل رسم را مشخص می‌کنیم:

$$y = \underset{\substack{\downarrow \\ \text{دوم}}}{-} |x \underset{\substack{\downarrow \\ \text{اول}}}{+} 5| \underset{\substack{\downarrow \\ \text{سوم}}}{+} 3$$

گام دوم: مرحله به مرحله روی نمودار تابع $y = |x|$ انجام می‌دهیم:

نمودار (۳) شبیه نمودار نهایی است.

تست و پاسخ ۸۴

دامنه تابع $f(x) = 2|x| - x$ به صورت $2 \leq x \leq 2$ است. برد این تابع کدام است؟

(۴) $-6 \leq y \leq 6$

(۲) $-2 \leq y \leq 2$

(۲) $0 \leq y \leq 6$

(۱) $2 \leq y \leq 6$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره حتماً از رسم کمک بگیرید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

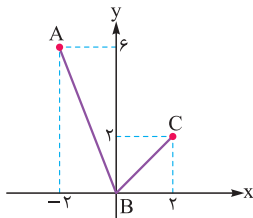
پاسخ تشریحی

گام اول: برای رسم تابع $y = 2|x| - x$ ، ابتدا ریشه عبارت داخل قدرمطلق را پیدا می‌کنیم:

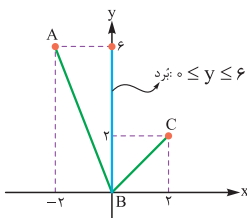
$$x = 0$$

گام دوم: برای رسم این تابع به کمک نقطه‌یابی، باید ریشه عبارت داخل قدرمطلق و یک عدد قبل و بعد از آن را به تابع بدهیم تا مختصات سه نقطه از آن را داشته باشیم. برای قبل و بعد از $x = 0$ ، دو عدد $x = -2$ و $x = 2$ را انتخاب می‌کنیم که ابتدا و انتهای دامنه هم هستند.

X	بعد ریشه قبل
-2	A
0	B
2	C

گام سوم: با همین سه نقطه، نمودار را رسم می‌کنیم:

گام چهارم: برای محاسبه برد، نمودار را روی محور لایه می‌کوبیم:

تست و پاسخ ۸۵

نمودار تابع $y = |x+1| - 4$ را ابتدا ۲ واحد به چپ و سپس ۳ واحد به بالا می‌بریم. مقدار این تابع به ازای $x = -\frac{3}{2}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $-\frac{1}{2}$ (۳) $\frac{3}{2}$ (۴) $-\frac{3}{2}$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

گام اول: برای آن که نمودار $y = |x+1| - 4$ را ۲ واحد به چپ ببریم باید به جای $x+2$ قرار دهیم.

$$y = |x+2+1| - 4 = |x+3| - 4$$

گام دوم: برای آن که نمودار به دست آمده را ۳ واحد به بالا ببریم، باید ضابطه آن را به علاوه ۳ کنیم:

$$y = |x+3| - 4 + 3 \Rightarrow y = |x+3| - 1$$

گام سوم: جای $x = -\frac{3}{2}$ قرار می‌دهیم:

$$y = \left| -\frac{3}{2} + 3 \right| - 1 = \left| \frac{-3+6}{2} \right| - 1 = \left| \frac{3}{2} \right| - 1 = \frac{3}{2} - 1 = \frac{1}{2}$$

تست و پاسخ ۸۶

اگر $f(x) = 3x - 1$ و $g(x) = -x^2 + 6x - 8$ باشد، حاصل $(f+g)(1) - \left(\frac{f}{g}\right)(3)$ کدام است؟

- (۱) ۷   (۲) -۷   (۳) ۹   (۴) -۹

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

گام اول: عبارت خواسته سؤال را ساده تر می‌نویسیم:

$$\underbrace{(f+g)(1)}_{f(1)+g(1)} - \underbrace{\left(\frac{f}{g}\right)(3)}_{\frac{f(3)}{g(3)}} = f(1) + g(1) - \frac{f(3)}{g(3)}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۸۸

تابع همانی f با دامنه اعداد طبیعی و زوج یکرقمی و تابع $g = \{(2, a), (3, b-1), (4, b+1), (8, \frac{a}{4}-1)\}$ مفروض اند. اگر $f \times g$ تابعی ثابت باشد، مقدار $a + b$ کدام است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی

گام اول: f تابعی همانی با دامنه $\{2, 4, 6, 8\}$ است؛ پس نمایش زوج مرتبی اش به صورت زیر است:

$$f = \{(2, 2), (4, 4), (6, 6), (8, 8)\}$$

گام دوم: دامنه تابع $f \times g$ از اشتراک دامنه توابع f و g به دست می آید:

$$D_{f \times g} = D_f \cap D_g = \{2, 4, 6, 8\} \cap \{2, 3, 4, 8\} = \{2, 4, 8\}$$

گام سوم: مقدار تابع $f \times g$ را در $x = 2$ ، $x = 4$ و $x = 8$ حساب می کنیم:

- $(f \times g)(2) = f(2) \times g(2) = 2 \times a = 2a$
- $(f \times g)(4) = f(4) \times g(4) = 4 \times (b+1) = 4b + 4$
- $(f \times g)(8) = f(8) \times g(8) = 8 \times (\frac{a}{4} - 1) = 2a - 8$

گام چهارم: چون $f \times g$ ثابت است، پس بردش تک‌عضوی است و هر سه عدد به دست آمده با هم برابرند.

اول $2a$ و $4a - 8$ را برابر قرار می دهیم:

$$4a - 8 = 2a \Rightarrow 2a = 8 \Rightarrow a = 4$$

حالا $2a$ و $4b + 4$ را برابر قرار می دهیم:

$$4b + 4 = 2a \xrightarrow{a=4} 4b + 4 = 8 \Rightarrow 4b = 4 \Rightarrow b = 1$$

$$a + b = 4 + 1 = 5$$

گام پنجم: پس:

تست و پاسخ ۸۹

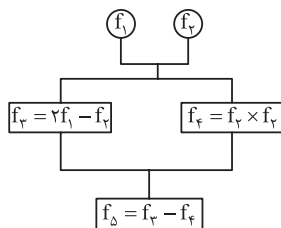
اگر $f_1 = \{(1, 4), (2, 10), (3, 6)\}$ و $f_2 = \{(2, -2), (-1, 2), (3, 3)\}$ باشد، برد تابع f_Δ کدام است؟

(۱) $\{-6, 18\}$

(۲) $\{-6, 14\}$

(۳) $\{0, 18\}$

(۴) $\{0, 14\}$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

$$D_{f_1} \cap D_{f_2} = \{1, 2, 3\} \cap \{2, -1, 3\} = \{2, 3\}$$

گام اول: اشتراک دامنه توابع f_1 و f_2 را به دست می آوریم:

دامنه تمام توابع f_1 ، f_2 و f_Δ برابر با $\{2, 3\}$ است.

گام دوم: ضابطه f_Δ را به کمک ضابطه f_1 و f_2 که بر حسب f_1 و f_2 است، می نویسیم:

$$f_\Delta = \underbrace{f_r}_{2f_1 - f_2} - \underbrace{f_p}_{f_2 \times f_r} \Rightarrow f_\Delta = 2f_1 - f_2 - f_2 \times f_r$$

گام سوم: مقدار تابع f_Δ را به ازای $x = 2$ و $x = 3$ حساب می کنیم:

$$\bullet f_\Delta(2) = 2f_1(2) - f_2(2) - f_2(2) \times f_r(2) = 2(10) - (-2) - (-2)(-2) = 20 + 2 - 4 = 18$$

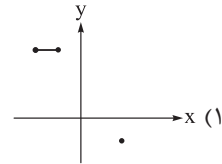
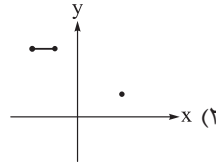
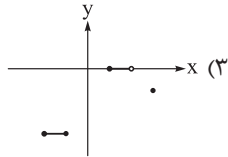
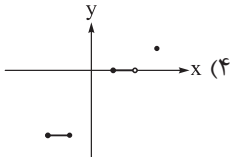
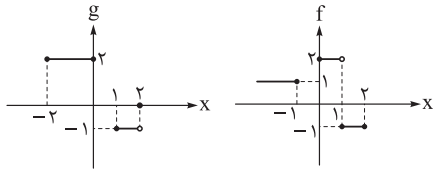
$$\bullet f_\Delta(3) = 2f_1(3) - f_2(3) - f_2(3) \times f_r(3) = 2(6) - 3 - (3)(3) = 12 - 3 - 9 = 0$$

پس برد f_Δ ، مجموعه $\{18, 0\}$ است.

تست و پاسخ ۹۰

با توجه به نمودار توابع f و g ، نمودار تابع $\frac{g+f}{g-f}$ کدام است؟

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۳)

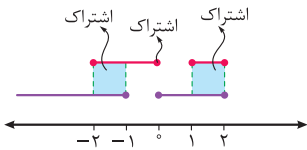
پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: دامنه توابع f و g را می‌نویسیم:

$$D_f = (x \leq -1) \cup (0 \leq x \leq 2)$$

$$D_g = (-2 \leq x \leq 0) \cup (1 \leq x \leq 2)$$

گام دوم: اشتراک دامنه f و g به صورت زیر می‌شود:

$$D_f \cap D_g = \overbrace{(-2 \leq x \leq -1) \cup (x=0) \cup (1 \leq x \leq 2)}^{(*)}$$

• برای محاسبه دامنه تابع $\frac{g+f}{g-f}$ باید حواسمان به مخرج هم باشد. مخرج یعنی $g-f$ نباید صفر شود ($g-f \neq 0$)؛ پس جایی که g و f بر هم منطبق‌اند از دامنه این تابع حذف می‌شود. در محدوده $x=0$ و $1 < x < 2$ ، نمودار دو تابع بر هم منطبق است؛ پس این قسمت از اشتراک D_f و D_g باید حذف شود.

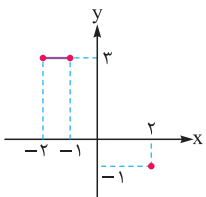
$$D_{\frac{g+f}{g-f}} = \underbrace{D_g \cap D_f}_{(*)} - \underbrace{\{x \mid g(x) = f(x)\}}_{(x=0) \cup (1 < x < 2)} = \underbrace{(-2 \leq x \leq -1)}_{\text{محدوده ۱}} \cup \underbrace{(x=2)}_{\text{محدوده ۲}}$$

گام سوم: ضابطه تابع $\frac{g+f}{g-f}$ را در دو محدوده بالا حساب می‌کنیم:

$$\bullet -2 \leq x \leq -1: \frac{g(x)+f(x)}{g(x)-f(x)} = \frac{2+1}{2-1} = 3 \xrightarrow{\text{تابع ثابت}} y = 3$$

$$\bullet x = 2: \frac{g(2)+f(2)}{g(2)-f(2)} = \frac{0+(-1)}{0-(-1)} = \frac{-1}{1} = -1 \xrightarrow{\text{نقطه}} (2, -1)$$

گام چهارم: نمودار تابع $y = \begin{cases} 3 & -2 \leq x \leq -1 \\ -1 & x = 2 \end{cases}$ به صورت زیر است:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

علوم و فنون ادبی یازدهم

تست و پاسخ ۹۱

در متن زیر از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم، چند «خطا» وجود دارد؟
 «فرهنگ هند در این دوره از فرهنگ ایرانی هم‌چنان تأثیر می‌پذیرفت، اما فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال نمی‌کردند. شاهان گورکانی هند همگی به فارسی سخن می‌گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند، زبان رسمی آن دیار بود.»

(۱) دو (۲) یک (۳) سه (۴) چهار

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۷ تا ۹)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در تست‌های درست و نادرست تاریخ ادبیات، به راحتی از کنار قیدها و فعل‌ها عبور نکنید. ممکن است طرح سؤال با افزودن یا کاستن یک واژه به متنی که اصل آن را در ذهن دارید، آن را نادرست کند و شما را در تشخیص آن دچار مشکل سازد.

درس‌نامه

در این دوره (قرن دهم و یازدهم) از یک سو به دلیل کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعران و ادب‌گرایی سلاطین هند، شاعران به دربارهای هند روی آوردند. به همین دلیل با شوق و شور تمام راهی آن‌جا شدند و برخی از آنان پس از کسب شهرت و ثروت، به ایران بازگشتند. آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم‌وبیش در تغییر سبک دخیل بود.
 فرهنگ هند در این دوره از فرهنگ ایرانی هم‌چنان تأثیر می‌پذیرفت و فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند. شاهان گورکانی هند نیز همگی به فارسی سخن می‌گفتند. زبان فارسی که در شبه‌قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند زبان رسمی آن دیار بود.

پاسخ تشریحی همان‌طور که در درس‌نامه می‌بینید، «فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بهادادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند.» اما در متن سؤال، فعل این عبارت به «استقبال نمی‌کردند» تغییر داده شده است.

تست و پاسخ ۹۲

با توجه به تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم، کدام توصیف با شاعر مقابل آن «مغایرت» دارد؟

- (۱) وی از نمایندگان شعر لطیف و فصیحی بود که در قرن دهم به طور طبیعی به شیوه کسانانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود. (باباغانی شیرازی)
- (۲) در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و با به کار بردن مضمون‌های ابداعی، «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت. (کلیم کاشانی)
- (۳) معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران زبان فارسی است و او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. (بیدل دهلوی)
- (۴) سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است. (وحشی بافقی)

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره علاوه بر نام آثار و صاحبان آن‌ها، توضیحات و توصیفات مربوط به شاعران و نویسندگان را به خاطر بسپارید.

پاسخ تشریحی توصیف (۳) مربوط به «صائب تبریزی» است و با «بیدل دهلوی» مغایرت دارد.

صائب تبریزی، معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران زبان فارسی است. او در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. بیدل دهلوی را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن، می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

توصیفات دیگر گزینه‌ها با شاعران مقابل آن‌ها مطابقت دارد.

توصیف مربوط به «باباغانی شیرازی» در صفحه ۵۸ کتاب درسی آمده است.

تست و پاسخ ۹۳

در کدام ابیات، هر دو نوع «استعاره مصرّحه و مکنّیه» یافت می‌شود؟

- الف) شب این سرگیسوی ندارد که تو داری
ب) تا غنچه خندان دولت به که خواهد داد
ج) ای دل مگر به یاد نداری که گفتمت:
د) ای ز بادام تو در عین خجالت، نرگس
ه) هر زمانم که نظر بر رخ گل می‌افتاد

۱) ب - د - ه   ۲) الف - ج - ه   ۳) الف - ب   ۴) ج - د

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره در هر بیت، استعاره و نوع آن را مشخص کنید و با رد گزینه به پاسخ برسید.

درس نامه •• استعاره

استعاره تشبیه بسیار فشرده‌ای است که در آن، گوینده **مشبّه به** یا **مشبّه** را همراه با نشانه یا قرینه‌ای در جمله به کار می‌برد؛ بر این اساس که **مشبّه به** یا **مشبّه** در سخن آمده باشد، استعاره بر دو گونه است:

الف) استعاره مصرّحه (آشکار)

منظور از مصرّحه یا آشکار آن است که **مشبّه به** در سخن، آشکار و نمایان است؛ بنابراین هرگاه گوینده **مشبّه به** را همراه با قرینه یا نشانه‌ای در سخن بیاورد با استعاره مصرّحه (آشکار) روبه‌رو هستیم.

در بیت زیر:

هزاران نرگس از چرخ جهانگرد فروشد تا برآمد یک گل زرد

شاعر در ذهن خود ستاره‌ها را به «نرگس» و خورشید را به «گل زرد» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها **[مشبّه به‌ها]** را در سخن آورده است. و در بیت زیر:

گفتا که مرو به غربت و می‌بارید از نرگس تر به لاله بر مروارید

به ترتیب چشم را به «نرگس»، گونه‌ها را به «لاله» و اشک را به «مروارید» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها **[مشبّه به‌ها]** را در سخن خود آورده است.

• روش تشخیص استعاره مصرّحه:

برای تشخیص استعاره مصرّحه یا آشکار، اسم‌هایی را که در بیت آمده، بررسی می‌کنیم؛ بینیم آیا در معنی حقیقی و رایج خود به کار رفته‌اند یا خیر؛

در بیت زیر:

مرا برف باریده بر پرّ زاغ   نشاید چو بلبل تماشای باغ

اسم‌هایی چون «برف»، «پرّ زاغ»، «بلبل» و «باغ» آمده است. با بررسی این اسم‌ها می‌بینیم که «برف» و «پرّ زاغ» در مصراع اول را نمی‌توانیم در معنی حقیقی آن‌ها در نظر بگیریم؛ بلکه با توجه به مفهوم بیت، به ترتیب استعاره از موهای سفید و موهای سیاه شاعر هستند.

ب) استعاره مکنّیه (پوشیده)

در این نوع استعاره، **مشبّه** همراه با نشانه یا قرینه‌ای از **مشبّه به** می‌آید؛ بنابراین منظور از استعاره مکنّیه یا پوشیده، پوشیده و پنهان بودن **مشبّه به** است، اما همواره ویژگی یا نشانه‌ای از **مشبّه به** در سخن وجود دارد که ما را به وجود فرایند تشبیه، راهنمایی می‌کند.

در جمله «چهره‌اش از شادی شکفت». فعل «شکفت» ما را راهنمایی می‌کند که «چهره» به «گل» تشبیه شده است؛ یعنی چهره‌اش از شادی **[مانند گل]** شکفت.

استعاره مکنّیه، معمولاً به صورت‌های زیر، در سخن دیده می‌شود:

۱) **مشبّه + گزاره** یا فعل مربوط به **مشبّه به**:

به صحرا شدم، عشق باریده بود. (فعل «باریده بود» ویژگی **مشبّه به** (باران / برف) است که به **مشبّه** (عشق) نسبت داده شده؛ بنابراین عشق در ذهن گوینده به باران یا برف تشبیه شده است.)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

۲) عضو یا ویژگی مشبّه به + - + مشبّه (اضافه استعاری):

ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم. («آبرو» ویژگی مشبّه به (انسان) است که به مشبّه (فقر و قناعت) نسبت داده شده؛ بنابراین فقر و قناعت در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده است.)

۳) نسبت دادن صفت مشبّه به به مشبّه:

نار خندان، باغ را خندان کند. (صفت «خندان» ویژگی مشبّه به (انسان) است که به مشبّه (نار و باغ) نسبت داده شده؛ بنابراین نار (نار) و باغ، در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده‌اند.)

۴) منادا واقع شدن مشبّه غیرانسان:

منادا واقع شدن، ویژگی انسان است؛ هرگاه یک موجود غیرانسان منادا واقع شود، با استعاره مکنیه روبه‌رو هستیم؛ زیرا در ذهن گوینده به انسان تشبیه شده است که می‌تواند منادا واقع شود و مورد خطاب قرار گیرد:

ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی. («باد بامدادی» منادا شده است؛ بنابراین در ذهن شاعر باد بامدادی به انسان تشبیه شده است.)

نکته در استعاره مکنیه معمولاً مشبّه به انسان است؛ هرگاه در استعاره مکنیه ویژگی انسانی به مشبّه نسبت داده شود، استعاره مکنیه را «تشخیص» می‌گویند.

روش تشخیص استعاره مکنیه:

برای تشخیص استعاره مکنیه، بررسی می‌کنیم آیا نسبت دادن واژه‌های سخن به یکدیگر، حقیقی است یا براساس تشبیه و تخیل؛ مثلاً در مصرع: «مهرش به جان می‌کاشتم تا بر دهد مهر و وفا» فعل «می‌کاشتم» به صورت تخیلی و غیرحقیقی به «مهر» نسبت داده شده و این فعل ما را راهنمایی می‌کند که «مهر» در ذهن گوینده به «دانه» یا «نهالی» تشبیه شده است که آن را می‌کارند تا بزرگ و بارور شود؛ هم‌چنین است «کاشتن مهر» در بیت:

هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید در رهگذار باد نگهبان لاله بود

پاسخ تشریحی در بیت «الف» نسبت دادن «گیسو» به شب و «آغوش» به گل، تشخیص و استعاره مکنیه است. استعاره مصرّحه در بیت وجود

ندارد؛ زیرا واژه‌های «شب» و «گل» در معنای حقیقی به کار رفته‌اند. (رد ۲ و ۳)

در بیت «ب»، ترکیب «غنچه خندان» استعاره مصرّحه از لب و دهان یار و «شاخ گل» استعاره مصرّحه از معشوق است.

استعاره مکنیه در بیت وجود ندارد؛ زیرا «غنچه» در معنای استعاری لب و دهان به کار رفته و «خندان بودن» برای لب و دهان صفت واقعی است.

هم‌چنین «شاخ گل» استعاره از معشوق (انسان) است و منادا واقع شدن انسان، تشخیص یا استعاره مکنیه نیست. (رد ۱ و ۳)

در بیت «ج» واژه «دل» (غیرانسان) منادا واقع شده و استعاره مکنیه است و واژه «بت» استعاره مصرّحه از معشوق است. (تأیید ۴)

در بیت «د» واژه «بادام» استعاره مصرّحه از چشم یار است و نسبت دادن «خجالت» به گل نرگس، تشخیص و استعاره مکنیه است. (تأیید ۴)

در بیت «ه» نسبت دادن «رخ» به گل، و «سخن گفتن» با مرغ سحر (بلبل)، تشخیص و استعاره مکنیه است. استعاره مصرّحه در بیت وجود ندارد،

زیرا واژه‌های «گل» و «مرغ سحر» در معنای حقیقی به کار رفته‌اند. (رد ۱ و ۲)

تست و پاسخ ۹۴

کدام بیت «فاقد» استعاره است؟

- ۱) به بام بارگاه دوست روزی بال بکشایم
- ۲) ز چشم پرگهرم اختران عجب دارند
- ۳) پای سرو از قد رعنا تو در گل می‌رفت
- ۴) با گلستان جمالش نکشد فصل بهار

منظور از «استعاره»، هر دو نوع استعاره مصرّحه و مکنیه است.

اگر اندر هوای او فرو ریزد پر و بالم
که غافلند ز گنجینه‌ای که من دارم
خاصه آن وقت که بر طرف گلستان بودی
اهل دل را به تماشای گل و نسرين دل

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

در بیت ۱ نسبت دادن «بال گشودن» و «پر و بال» به شاعر، استعاره مکنیه است. (شاعر خود را به پرنده‌ای مانند کرده که پر و بال دارد و به بام بارگاه دوست، بال می‌گشاید.)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۹۷

وزن کدام بیت، «متفاوت» با دیگر ابیات است؟

- ۱) عشق بود دلبر ما نقش نباشد بر ما
- ۲) ای که به اوج نه فلک دام هوس فکنده‌ای
- ۳) آن گل رخسار نگر نام گلستان چه بری
- ۴) عشق تو بر بود ز من مایه مایی و منی

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره مصراع اول هر بیت را درست بخوانید؛ هجاها و نشانه‌های هجایی آن را مشخص نمایید؛ با توجه به نظم هجاها، پایه‌های آوایی چهارهجایی یا سه‌هجایی را جدا کنید و وزن‌واژه مناسب با آن را بنویسید.

پاسخ تشریحی وزن بیت ۲ «مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن» است، ولی وزن دیگر ابیات، «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) عشق بُ وُد / دل بَ ر ما / نقش نَ با / شد بَ ر ما : (-UU-/-UU-/-UU-/-UU-: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)
- ۲) ای کِ ب او / چ نه ف لک / دام ه وس / ف گن د ای (-UU-/-UU-/-UU-/-UU-: مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن)
- ۳) آن گ ل رُخ / سار نِ گر / نام گ لِس / تان چ ب ری (-UU-/-UU-/-UU-/-UU-: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)
- ۴) عش قِ ت بر / بود ز من / مایِ مایِ / یی ئِ م نی: (-UU-/-UU-/-UU-/-UU-: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

تست و پاسخ ۹۸

با توجه به ابیات زیر، همه موارد «کاملاً» درست است؛ به جز: .....

جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما	دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما
پشت چون آئینه بر دیوار حیرت داده‌ایم	واله خار و گل این باغ و بستانیم ما

- ۱) ابیات فوق، در وزن همسان «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده‌اند.
- ۲) در بیت اول، استعاره «مکنیه» و در بیت دوم، استعاره «مصرّحه» یافت می‌شود.
- ۳) عبارت «پشت چون آئینه بر دیوار حیرت دادن» از مضامین تازه شعری است.
- ۴) ابیات بالا، از «صائب تبریزی» هستند و در قالب شعری «غزل» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۸، ۷ و ۹)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در کنکورهای اخیر، معمولاً یک تست ترکیبی با این تیپ داده می‌شود که اغلب مباحث سبک‌شناسی، آرایه‌های ادبی، وزن، قافیه، مفهوم و قرابت معنایی، در آن پرسیده می‌شود.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) با تقطیع مصراع اول، می‌بینیم که ابیات در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن» سروده شده‌اند؛ یعنی سه «فاعلاتن» و یک «فاعلهن»، اما در ۱) وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» یعنی چهار «فاعلاتن» آمده است.
- ۲) ترکیب «دست و تیغ عشق» در بیت اول، تشخیص و استعاره مکنیه است و «این باغ و بستان» در بیت دوم، استعاره مصرّحه از این جهان است.
- ۳) عبارت «پشت چون آئینه بر دیوار حیرت داده‌ایم» مضمون تازه‌ای است که صائب در غزل خود به کار برده است.
- ۴) ابیات، برگرفته از غزل صائب تبریزی در کارگاه تحلیل فصل سوم هستند. قالب ابیات، با توجه به طرز قرارگرفتن قافیه‌ها و محتوای آن‌ها، غزل است.

دام‌تستی معمولاً دو وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» و «فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن» را در تست‌ها به عنوان گزینه انحرافی به جای یکدیگر قرار می‌دهند که باید به این موضوع توجه داشته باشیم و وزن هر مصراع را تا رکن پایانی بررسی کنیم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۹۹

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، «تفاوت» دارد؟

- (۱) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است
- (۲) موی سفید، ریشه طولِ اَمَل (آرزو) بود
- (۳) عشق چون کهنه شود محو نگردد به فراق
- (۴) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سؤالات بخش قرابت معنایی کنکور سراسری، از تمام بیت‌ها و عبارات‌های آمده در متن درس‌ها، خودارزیابی‌ها و کارگاه‌های تحلیل فصل کتاب‌های درسی علوم و فنون ادبی طرح می‌گردد. برای پاسخ‌گویی به این سؤالات، بخش «مفهوم و قرابت معنایی» کتاب «علوم و فنون ادبی جامع خیلی سبز» را مطالعه کنید.

پاسخ تشریحی بیت ۳ می‌گوید: عشق وقتی کهنه شود، با فراق و دوری یار از بین نمی‌رود؛ اما مفهوم مشترک سه بیت دیگر، این است

که حرص و دلبستگی پیران به دنیا بیشتر از جوانان است.

بررسی گزینه‌ها:

- بیت ۱ دلبستگی پیر به دنیا بیشتر است؛ همان‌طور که ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است.
- بیت ۲ موی سفید (پیری) خاستگاه آرزوهای دور و دراز است؛ همان‌طور که بازتاب سراب در شوره‌زار بیشتر است.
- بیت ۳ عشق وقتی کهنه شود، با فراق و دوری یار از بین نمی‌رود؛ همان‌طور که نخل وقتی ریشه در خاک دوانده باشد، از جا کنده نمی‌شود.
- بیت ۴ حرص در هنگام پیری مانند شمشیری تیز از غلاف بیرون می‌آید؛ همان‌طور که مور وقتی بیشتر عمر کند بال درمی‌آورد.

تست و پاسخ ۱۰۰

کدام بیت به موضوعی «تفاوت» با سروده زیر اشاره دارد؟

«نه / این برف را سر باز ایستادن نیست / برفی که بر ابرو و موی ما می‌نشیند ...»

- (۱) سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم
  - (۲) دریغ و درد که مویی نماند بر سر من
  - (۳) موی سفید را فلکم رایگان نداد
  - (۴) دم شد سرد و دل برخاست از دست
- وز این درخت، همان میوه غم است برم
که روزگار به پیری سپید گرداند
این رشته را به نقد جوانی خریده‌ام
که بر فرقم ز پیری برف بنشست

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی شاعر در سروده صورت سؤال و ابیات ۱، ۳ و ۴ از سفید شدن موها در پیری و از دست دادن جوانی افسوس می‌خورد، اما در بیت ۲ می‌گوید: افسوس که مویی بر سرم نمانده که روزگار آن‌ها را در پیری، سفید گرداند.

بررسی گزینه‌ها:

- بیت ۱ سرم (موهای سرم) مانند درخت شکوفه‌دار سفید شده و حاصلم از این درخت شکوفه‌دار (موهای سفید سرم) همان میوه غم است.
- بیت ۲ روزگار، موهای سفید را رایگان به من نداده است؛ این رشته (موهای سفید) را با دادن نقد جوانی خریده‌ام.
- بیت ۴ نفسم (آهم) سرد و دلم از دست رفت و بی‌قرار شد؛ زیرا برفی از پیری (موهای سفید) بر سرم نشسته است.

نکته در چنین سؤالاتی می‌توان بدون در نظر گرفتن بیت یا عبارت صورت سؤال، تنها با مقایسه ابیات گزینه‌ها به پاسخ رسید.

جامعه‌شناسی یازدهم

تست و پاسخ ۱۰۱

- به ترتیب «پیامد لیبرالیسم اولیه»، «علت پدید آمدن چالش فقر و غنا» و «مشخصات چالش میان بلوک شرق و غرب» در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت اهمیت پیدا کرد - تکیه بر شعار آزادی در لیبرالیسم اولیه - رویکرد طرفداران بلوک شرق به عالم، رویکردی سکولار بود.
  - ۲) روابط اجتماعی ارباب رعیتی را در هم ریخت - باز شدن راه استثمار برای صاحبان ثروت - هر دو بلوک شرق و غرب درون فرهنگ سکولار غرب قرار داشتند.
  - ۳) کشاورزان را از بردگی رها کرد و به آن‌ها اجازه مهاجرت داد - نادیده گرفتن عدالت - دو بلوک، اقتصاد و سیاست متفاوتی داشتند، اما به جغرافیای واحدی تعلق داشتند.
  - ۴) سرمایه‌داران آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند - حذف مالکیت خصوصی - دو بلوک از نظر جغرافیایی به دو منطقه متفاوت تعلق داشتند.

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

- روابط اجتماعی ارباب رعیتی را در هم ریخت.
- کشاورزان را از بردگی رها کرد، به آن‌ها اجازه داد که مهاجرت کنند و درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند.
- ۱) پیامدهای لیبرالیسم اولیه ← موانع پیشین مانند غیر قابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگرانی تبدیل کرد که سرمایه وجود خود را به صاحبان ثروت و صنعت (سرمایه‌داران) می‌فروختند.
- سرمایه‌داران، آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند. کارگران، بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قید و بندهای پیشین، آزاد شده بودند.

۲) لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی به‌ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.

۳) مشخصات چالش بلوک شرق و غرب:

الف) چالشی جهانی است. ← این چالش، چالشی منطقه‌ای نبود، بلکه چالشی جهانی بود. بلوک شرق و غرب با دو اقتصاد و سیاست متفاوت، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بودند و آمریکا و شوروی به عنوان دو ابر قدرت در مرکز این دو قطب قرار داشتند.

ب) دارای حوزه‌های متفاوت سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی است. ← این دو قطب از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند.

ج) چالشی درون فرهنگی است. ← این دو قطب به فرهنگ واحدی تعلق داشتند، یعنی هر دو بلوک درون فرهنگ سکولار غرب قرار می‌گرفتند. رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت؛ بنابراین چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نادرست (عدالت اجتماعی، از شعارهای جوامع سوسیالیستی (نه لیبرالی) است.) - درست - درست

۲) درست - درست (بلوک شرق و غرب، جغرافیای متفاوتی داشتند و هر یک در بخشی از جهان قرار می‌گرفتند.)

۳) درست - نادرست (حذف مالکیت خصوصی از عقاید و اهداف کمونیسم است و ارتباطی با چالش فقر و غنا ندارد.) - درست

تست و پاسخ ۱۰۲

به ترتیب مصادیق یا عبارات مرتبط با مفاهیم «سوسیالیسم»، «لیبرالیسم» و «کمونیسم» کدام است؟

- ۱) دیدگاه‌های پایبند به اندیشه‌های سیاسی مارکس است - بر آزادی اقتصادی تأکید دارد - به مالکیت خصوصی اعتقاد ندارد.
- ۲) جامعه آلمانی مارکس صورتی سوسیالیستی داشت - توزیع عادلانه ثروت را شعار خود قرار داد - از فردگرایی عبور می‌کند.
- ۳) در مقابل فردگرایی لیبرال، رویکردی جامعه‌گراست - به دستگیری و حمایت از فقرا قائل نبود - طبقات را بر مدار ثروت سازمان می‌دهد.
- ۴) به مالکیت خصوصی به طور نسبی قائل است - مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد است - رویکردی جامعه‌گراست.

(پایه‌شناسی یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

نکته لیبرالیسم: فردگرا + اعتقاد به مالکیت خصوصی

سوسیالیسم: جمع‌گرا + اعتقاد به مالکیت خصوصی به طور غیر مطلق (نسبی)

کمونیسم: جمع‌گرا + عدم اعتقاد به مالکیت خصوصی

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نادرست (مربوط به مارکسیسم است). درست - درست

۲) درست - نادرست (توزیع عادلانه ثروت، از شعارها و اهداف جوامع سوسیالیستی است). - درست

۳) درست - درست (یکی از مشکلات جوامع سوسیالیستی، شکل‌گیری طبقه‌ای جدید بر مدار قدرت است).

تست و پاسخ ۱۰۳

در ارتباط با جنگ‌های جهانی:

• به ترتیب کدام‌یک از جنگ‌های جهانی به درون شهرها کشیده شد و در کدام‌یک از سلاح‌های شیمیایی برای اولین بار استفاده شد؟

• آگوست کنت به چه دلیل وقوع جنگ در زندگی بشر از جمله جنگ‌های جهانی را منتفی می‌دانست؟

• به چه دلیل بعد از جنگ جهانی دوم، صلحی پایدار در جهان برقرار نشد؟

۱) دوم، اول - رشد علم تجربی و صنعت - وقوع جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب

۲) دوم، دوم - غلبه انسان بر طبیعت - رونق اقتصاد وابسته به تسلیحات نظامی

۳) اول، دوم - عارضی بودن جنگ در جوامع غربی - ادامه یافتن جنگ گرم بین مناطق پیرامونی

۴) اول، اول - وقوع انقلاب صنعتی - تداوم جنگ گرم بین جهان اول و دوم

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۰)

درس نامه

جنگ‌های جهانی اول و دوم	
عوامل وقوع	از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.
ریشه‌ها و زمینه‌ها	دو جنگ جهانی، با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. هیچ‌یک از این دو جنگ، منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت. طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند. بر این اساس، این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند.
تلفات و خسارات	این دو جنگ، بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت‌اند. کشته‌های آن‌ها را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند. در جنگ جهانی اول، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.
محدوده جغرافیایی	با این‌که دو جنگ جهانی اول و دوم با درگیری کشورهای غربی آغاز شدند، اما به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدند، بلکه همه جهان را درگیر خود ساختند.
وقایع بعد از پایان جنگ‌ها	بعد از جنگ جهانی دوم، صلحی پایدار برقرار نشد. پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

پاسخ تشریحی • جنگ جهانی دوم به مرزها محدود نماند، به درون شهرها کشیده شد و غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ

ساخت. در جنگ جهانی اول، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.

• آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی

و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت بر می‌بندد.

• پس از جنگ جهانی دوم صلحی پایدار برقرار نشد؛ زیرا بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای

صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

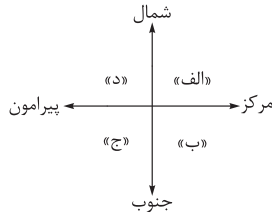

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۱۰۴

با توجه به نام‌گذاری‌های مختلف چالش شمال و جنوب، هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرد؟

- حل چالش‌های درونی خود با بهره‌کشی از دیگر جوامع
- ضعف و فقر به دلیل عملکرد کشورهای توسعه‌یافته
- انتقال مشکلات حاد درونی به بیرون از مرزها

۲ - ب - د - ب

۴ - ب - د - ج

۱ - الف - ج - د

۳ - الف - ج - الف

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

تکنیک کشورهای صنعتی و ثروتمند، کشورهای شمال نامیده می‌شوند؛ این کشورها جوامع مرکزی هستند (مورد «الف»); در مقابل کشورهای نیمکره جنوبی زمین، فقیر و پیرامونی محسوب می‌شوند (مورد «ج»); بنابراین قسمت‌های «ب» و «د» نمی‌توانند پاسخ هیچ بخشی از سؤال باشند (حذف ۱، ۲ و ۴).

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: کشورهای مرکزی با بهره‌کشی از کشورهای پیرامونی، چالش‌های خود را حل می‌کنند. کشورهای مرکزی، صنعتی و پیشرفته هستند و در تقسیم‌بندی شمال و جنوب، در زمره کشورهای شمال قرار می‌گیرند.

عبارت دوم: کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی در فقر و ضعف قرار گرفته‌اند. کشورهای پیرامونی در زمره کشورهای فقیر جنوب قرار می‌گیرند.

عبارت سوم: کشورهای مرکزی مشکلات حاد درونی خود را به بیرون از مرزهای خود منتقل می‌کنند. کشورهای مرکزی، صنعتی و پیشرفته هستند و در زمره کشورهای شمال قرار می‌گیرند.

تست و پاسخ ۱۰۵

به ترتیب، هر یک از موارد زیر با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- دولت - ملتها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند.
- بحران موشکی کوبا، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
- دیوار برلین، این شهر را به دو قسمت شرقی و غربی تقسیم کرده بود.
- طی قرن بیستم، در برخی جوامع آزادی دنیوی و معنوی افراد از بین رفت.
- ۱) نظریه جنگ تمدن‌ها - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - نتیجه حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی - پیدایش طبقه جدید
- ۲) نظریات کنت درباره جنگ - چالش استعمارگر و استعمارزده - نتیجه حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی - مارکسیسم
- ۳) رقابت بین تمدن‌های بزرگ - مقابله آمریکا و شوروی - چالش بلوک شرق و غرب - مشکلات جوامع سوسیالیستی
- ۴) نظریات هانتینگتون درباره لیبرالیسم - جنگ سرد - چالش بلوک شرق و غرب - پیامد انقلاب طبقاتی

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد. هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند. از نظر او در این مرحله، دیگر دولت - ملتها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملتها) به وقوع خواهد پیوست.

در بحران موشکی کوبا که در دوره جنگ سرد میان بلوک شرق و غرب واقع شده بود، نیروهای شوروی و آمریکا مقابل یکدیگر قرار گرفتند (چالش بلوک شرق و غرب).

دیوار برلین که شهر برلین (پایتخت آلمان) را به دو قسمت غربی و شرقی تقسیم کرده بود، نماد چالش بلوک شرق و غرب است. جوامع سوسیالیستی با دو مشکل اساسی روبه‌رو شدند: الف) از بین رفتن آزادی افراد؛ به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت. ب) پیدایش طبقه جدید؛ با این‌که مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت، بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۱۰۶

به ترتیب، عبارت درست در ارتباط با رابطه بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا و عبارت نادرست درباره بحران‌های زیست‌محیطی در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) بحران اقتصادی در صورت پیوند با چالش فقر و غنا، به فروپاشی حکومت‌ها منجر می‌شود - بحران زیست‌محیطی ابتدا در حوزه رابطه انسان با جامعه قرار داشت.
- (۲) آسیب‌های بحران اقتصادی برخلاف چالش فقر و غنا، متوجه اقشار فقیر و ضعیف جامعه است - بحران زیست‌محیطی می‌تواند به بیکاری، فقر و حاشیه‌نشینی منجر شود.
- (۳) بحران اقتصادی همواره مقطعی است، ولی چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است - بحران بویال و بحران باسل، از مصادیق بحران‌های زیست‌محیطی محسوب می‌شوند.
- (۴) سرمایه‌داران فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و فقیر منتقل می‌کنند - همایش‌های بین‌المللی تاکنون توانسته است تا حدی از شتاب بحران‌های زیست‌محیطی بکاهد.

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

نکته رابطه بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا:

شباهت	هر دو هویت اقتصادی دارند.
تفاوت‌ها	(۱) چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است، ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.
	(۲) آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- (۱) نادرست (بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود به فروپاشی حکومت‌ها منجر خواهد شد) - نادرست (بحران زیست‌محیطی، ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت قرار داشت، ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد).
- (۲) نادرست (آسیب‌های بحران‌های اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد) - درست
- (۳) نادرست (بحران اقتصادی اغلب مقطعی است) - نادرست (باسل، نام پیمانی است که توسط سازمان ملل برای مقابله با بحران‌های زیست‌محیطی تدوین شد).
- (۴) درست - نادرست (به منظور چاره‌اندیشی برای بحران‌های زیست‌محیطی، همایش‌های بین‌المللی متعددی درباره این بحران‌ها برگزار شده است، که البته نتوانسته‌اند از شتاب آن‌ها بکاهند).

تست و پاسخ ۱۰۷

هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب نشان‌دهنده کدام چالش یا بحران است؟

- محدودنشدن چالش بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد اقتصادی
  - تندیس کودکان قربانی در شهر پراگ پایتخت جمهوری چک
  - تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا
  - خودداری از هر نوع اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند
- (۱) استعمارگر و استعمارزده - جنگ جهانی دوم - جنگ سرد - حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی
  - (۲) شمال و جنوب - جنگ‌های جهانی - جنگ سرد بین بلوک شرق و غرب - فقر و غنا
  - (۳) استعمارگر و استعمارزده - جنگ سرد - جنگ جهانی دوم - نفی حق حیات فقرا در لیبرالیسم
  - (۴) شمال و جنوب - جنگ جهانی اول - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - آزادی اقتصادی

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱۰ و ۹)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.

تندیس کودکان قربانی در شهر پراگ پایتخت جمهوری چک، مربوط به وقایع جنگ جهانی دوم است.
تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا، مربوط به دوره تقابل شوروی و آمریکا در جنگ سرد است.
حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی موجب آن شد که دولتمردان انگلیسی از جمله لرد جان راسل، از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کنند.

تست و پاسخ ۱۰۸

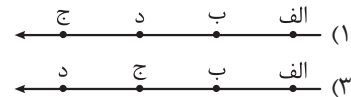
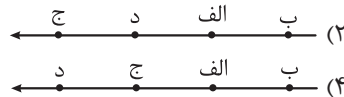
تقدم و تأخر مراحل شناخت علمی در فرهنگ غرب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(الف) شناخت حسی و تجربی تنها راه شناخت علمی بود.

(ب) وحی و شهود در شناخت علمی نادیده گرفته شد.

(ج) علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت.

(د) روشن شد که علم تجربی دارای مبانی غیر تجربی است.

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بررسی ترتیب عبارت‌ها:

(ب) جهان غرب در دوره رنسانس (قرن چهاردهم تا شانزدهم میلادی) وحی و شهود را در شناخت علمی نادیده گرفت و به شناخت از راه عقل و تجربه بسنده کرد.

(الف) در جهان غرب در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

(ج) در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

(د) در نیمه دوم قرن بیستم، با روشن شدن این که علم تجربی دارای مبانی غیر تجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.

تست و پاسخ ۱۰۹

در چه دوره‌ای و به چه علتی نگاه دینی و معنوی به سطوح مختلف زندگی انسان غربی بازگشت و از این فرایند به چه عنوانی یاد می‌شود؟

(۱) نیمه دوم قرن بیستم - گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی - شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن

(۲) سال‌های پایانی قرن بیستم - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماورایی - افول سکولاریسم

(۳) در قرن بیست و یکم - خارج‌نشدن دین از فرهنگ عمومی انسان‌ها - افول روشنگری

(۴) طی قرن نوزدهم - غفلت از ابعاد معنوی و شکل‌گیری بحران معنویت - پساسکولاریسم

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد؛ بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت. بعضی متفکران از این موج که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عناوین افول سکولاریسم و پساسکولاریسم یاد کردند. مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی است.

تست و پاسخ ۱۱۰

درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

• با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و افزایش اهمیت مرزهای سیاسی، بحران‌های اقتصادی پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

• ابتدا چالش‌های مربوط به لایه‌های عمیق مانند بحران معرفتی رخ می‌دهند، سپس چالش‌ها به لایه‌های سطحی تسری می‌یابند.

• طبق نظریه مرکز و پیرامون، کشورهای توسعه‌یافته الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر آن‌ها را ادامه دهند.

• از نظر مالتوس، افزایش دستمزد کارگران و رفاه آن‌ها، موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌شود.

(۱) ن - ن - ن - ن (۲) ن - د - ن - ن (۳) د - ن - ن - د (۴) د - ن - د - ن

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

پاسخ تشریحی هر چهار عبارت نادرست است. 😊

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، بحران‌ها از جمله بحران‌های اقتصادی که منطقه‌ای بودند، به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

عبارت دوم: ابتدا چالش‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و ... (چالش‌های مربوط به لایه‌های سطحی) رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی، عاطفی و ... (چالش‌های مربوط به لایه‌های عمیق) ظاهر می‌شوند.

عبارت سوم: مربوط به نظریه توسعه یافته و عقب مانده است؛ نه مرکز و پیرامون.

عبارت چهارم: مربوط به نظریات ریکاردو است؛ نه مالتوس.

روان شناسی یازدهم

تست و پاسخ ۱۱۱

درستی و نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- تصورات و ادراکات ذخیره شده به این دلیل ارزشمندند که روابط و تعاملات اجتماعی ما را هدایت می کنند.
- هنگام حل برخی از مسائل، گاهی به طور ناخودآگاه به پاسخ سؤال دست می یابیم.
- عموم جامعه دوست ندارند با مسائل مواجه شوند؛ زیرا در اثر تجربه مکرر مسائل و تلاش برای حل آن ها دچار سردرگمی و تعارض شده اند.
- در مناطقی که مردم با مسائل خاصی به کرات مواجه اند، راه حل های بیشتری برای مواجهه با آن مسائل نسبت به سایر مناطق وجود دارد.

- (۱) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست
 (۲) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست
 (۳) درست - درست - درست - نادرست
 (۴) درست - درست - درست - درست

(روان شناسی یازدهم - درس ۵ - مقدمه و حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی بررسی عبارت ها:

عبارت اول: نادرست؛ تصورات و ادراکات ذخیره شده یا به عبارت دیگر اطلاعات موجود در حافظه به این دلیل ارزشمند هستند که می توانند «تفکر» ما را بسازند. روابط و تعاملات اجتماعی ما می تواند تحت تأثیر حافظه و تفکر بوده و هدایت شود ولی «تفکر» مفهومی وسیع تر دارد و دارای کارکردهای بسیاری است که اطلاعات موجود در حافظه را ارزشمند می سازد.

عبارت دوم: نادرست؛ تفکر کاملاً آگاهانه است و فردی که مشغول اندیشیدن درباره یک موضوع است، ضمن استفاده از دانش گذشته به آنچه می اندیشد و نیز به روش تفکر خود، آگاهی کامل دارد.

عبارت سوم: نادرست؛ بسیاری از مردم از واژه «مسئله» تصور مثبتی ندارند، زیرا راه حل آن را نمی دانند و دچار ناکامی می شوند. تعارض پیامد ناتوانی در تصمیم گیری است و به حل مسئله ارتباطی ندارد.

عبارت چهارم: درست؛ در کشورهای زلزله خیز محکم ترین بناها ساخته می شود؛ زیرا دانش زمین شناسی و زلزله شناسی در آن ها رشد خوبی داشته است. این مثال نشان می دهد که انسان ها می کوشند با استفاده از روش های درست، مسائل را حل کنند و در نتیجه مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل شود.

تست و پاسخ ۱۱۲

با توجه به ویژگی های مسئله، کدام گزینه در مورد موقعیت های زیر درست است؟

- (الف) حسین می خواهد در رشته ورزشی والیبال قهرمان شود. او زیر نظر مربی هر روز تمرین می کند و به تغذیه سالم و خواب منظم و کافی بسیار اهمیت می دهد. او توانسته به مقام استانی دست یابد و با جدیت کامل برای رسیدن به هدفش تلاش می کند.
- (ب) محمود دانش آموز سال دوازدهم است. او می خواهد در آزمون های آزمایشی بالاترین رتبه کلاس را به دست آورد. در حالی که دوستان او بسیار قوی و رقیبان سرسختی هستند، به همین دلیل گاهی مجبور می شود سؤالات آزمون ها را از قبل خریداری کند.
- (ج) علی خیلی دلش می خواهد پدر نمونه ای برای فرزندش باشد، به همین دلیل شبانه روز کار می کند تا بتواند تمام نیازهای فرزندش را تأمین کند، ولی نمی تواند تشخیص دهد که در چه جایگاهی از خواسته اش قرار دارد.

(۱) احتمال انتخاب راه حل بهتر در محمود بیشتر از حسین است.

(۲) احتمال این که محمود توانایی های خودش را شناخته باشد بیشتر از علی است.

(۳) احتمال شناختن موانع احتمالی در علی بیشتر از حسین است.

(۴) احتمال درک کامل تر از مسئله در حسین بیشتر از علی است.

(روان شناسی یازدهم - درس ۵ - ویژگی های مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره قسمت ویژگی های مسئله از قسمت های پرسؤال کتاب درسی است و توجه به کلمات کلیدی آن بسیار حائز اهمیت است.

سعی کنید ارتباط بین عناوین و کلمات کلیدی هر قسمت را به خوبی حفظ کنید.

درس نامه •• ویژگی‌های مسئله

- زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست.
- (۱) هدفمند است ← وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.
- ← عدم تعریف صریح هدف ← باعث ندانستن راه حل مسئله می‌شود.
- (۲) مسئله یک «فرایند و جریان» است ← فرد در حال حل مسئله کاملاً درگیر موضوع است و به آن چه انجام می‌دهد، آگاهی کامل دارد.
- ← در جریان حل مسئله هر چه جدی‌تر باشیم ← احتمال انتخاب راه حل بهتر بیشتر است.
- (۳) در مسئله، توانمندی‌های ما ← زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد.
- ← عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها ← باعث استفاده از راه حل‌های غیرمنطقی می‌شود.
- (۴) در مسئله، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد: شناخت موقعیت فعلی کمک می‌کند ← تا موانع احتمالی را بشناسید.
- ← راه حل‌های بهتری ارائه دهید
- توجه کنید: زمانی احساس مسئله می‌کنیم که ← بدانیم هدف چیست.
- زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که ← امکانات ما محدود باشد.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- (۱) نادرست؛ محمود نسبت به چیزی که می‌خواهد آگاهی کامل دارد ولی به جای جدیت و تلاش از راه حل غیرمنطقی استفاده کرده و موقعیت فعلی خودش را به طور حقیقی نمی‌داند تا موانع احتمالی را شناخته و راه حل بهتری ارائه دهد، در حالی که حسین هم هدف مشخص دارد، هم موقعیت فعلی خودش را می‌داند و هم با جدیت تلاش می‌کند؛ پس احتمال این که حسین راه حل بهتری را انتخاب کند بیشتر است.
- (۲) نادرست؛ عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه حل‌های غیرمنطقی می‌شود. محمود نسبت به توانایی‌های خودش نسبت به دوستانش آگاهی کم‌تری دارد و از راه حل‌های غیرمنطقی استفاده کرده است، بنابراین نمی‌توانیم بگوییم احتمال این که محمود توانایی‌های خودش را شناخته باشد بیشتر از علی است.
- (۳) نادرست؛ در مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد. شناخت موقعیت مبدأ به فرد کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسد. علی موقعیت فعلی خود را نمی‌داند در حالی که حسین می‌داند در چه جایگاهی قرار دارد، پس احتمال شناختن موانع احتمالی در حسین بیشتر از علی است.
- (۴) درست؛ حسین دقیقاً می‌داند چه می‌خواهد و برای رسیدن به آن زیر نظر مربی تلاش کرده و با دانستن موقعیت فعلی و شناخت توانایی‌های خود سعی در رسیدن به هدف دارد، ولی علی می‌خواهد پدر نمونه‌ای باشد. علی به صراحت نمی‌داند که پدر نمونه بودن یعنی چه و علی‌رغم تلاش زیاد نمی‌داند چه جایگاهی دارد (موقعیت فعلی خود را نمی‌داند)، بنابراین درک او از مسئله نسبت به حسین ناقص‌تر است.

تست و پاسخ ۱۱۳

شیر آب سینک آشپزخانه خانه آقای ربیعی چکه می‌کند. هر یک از اقدامات زیر به ترتیب نشان‌دهنده کدام یک از مراحل حل مسئله آقای ربیعی برای اصلاح آن است؟

- پس از بستن نوار تفلون دور شیر آب، شیر را دوباره نصب می‌کند تا مقدار نشت آب را با قبل از آن مقایسه کند.
- با دیدن نشت دوباره آب، نوارهای تفلون را جدا کرده و واشر داخل شیر آب را تغییر می‌دهد.
- پس از تغییر واشر داخل شیر آب و مشاهده مجدد چکه آب، کل شیر را باز کرده و تمامی اجزای آن را واریسی می‌کند.

- (۱) به کارگیری راه حل مناسب - بازبینی و اصلاح راه حل - ارزیابی راه حل
- (۲) ارزیابی راه حل - بازبینی و اصلاح راه حل - تشخیص مسئله
- (۳) به کارگیری راه حل مناسب - انتخاب راه حل‌های جایگزین - ارزیابی راه حل
- (۴) ارزیابی راه حل - انتخاب راه حل‌های جایگزین - تشخیص مسئله

(روان‌شناسی یازدهم - درس ۵ - مراحل حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●● تشخیص مراحل حل مسئله از قسمت‌های پرچالش برای دانش‌آموزان است؛ بنابراین به این نکات توجه کنید:

- زمانی که فرد تشخیص می‌دهد که مشکل کار کجاست و یا باید به دنبال چه چیزی باشد ← تشخیص مسئله
- زمانی که فرد راهکاری برای رسیدن به هدف به کار می‌بندد ← به‌کارگیری راه حل مناسب
- زمانی که فرد شرایط بعد از به‌کارگیری راه حل را با شرایط قبل از به‌کارگیری آن مقایسه کرده و در واقع راه حلی که به کار برده است را امتحان می‌کند تا ببیند آیا تغییر مثبتی رخ داده یا نه ← ارزیابی راه حل
- زمانی که فرد با ارزیابی راه حل به این نتیجه می‌رسد که راهی که به کار گرفته نتیجه مثبت داشته و برای بهتر کردن شرایط یک راه حل دیگر هم اضافه می‌کند ← بازبینی و اصلاح راه حل
- زمانی که فرد با ارزیابی راه حل متوجه می‌شود که پیشرفتی نداشته و با راه حل به‌کارگرفته نتوانسته مسئله را حل کند و باید به راه حل دیگری فکر کند ← انتخاب راه حل‌های جایگزین

پاسخ تشریحی موقعیت اول: در مرحله ارزیابی راه حل است که فرد حل‌کننده مسئله پس از استفاده از راه حل، موقعیت موجود را قبل و بعد از استفاده از راه حل مقایسه می‌کند؛ همانند کاری که آقای ربیعی در موقعیت اول کرده.

موقعیت دوم: کسی که با استفاده از راه حل پیشین نتوانسته به خواسته خود برسد، راه حل خود را تغییر داده و به راه حل‌های جایگزین فکر می‌کند؛ همانند آقای ربیعی که پس از مشاهده موفق نبودن راه حل قبلی (بستن نوار تفلون) راه حل جدید (تعویض واشر) را امتحان می‌کند. موقعیت سوم: تشخیص مسئله با احساس مبهم از یک مسئله متفاوت است. تصور مبهم از یک مسئله به راه حل‌های منطقی و درست منجر نمی‌شود. در این موقعیت آقای ربیعی طبق عادت، نوار تفلون و واشر شیر را عوض کرده است ولی بعد از این که نتیجه نگرفته است متوجه می‌شود که مسئله شیر را نتوانسته است تشخیص دهد، بنابراین از ابتدا شیر را باز کرده و سعی کرده است که مسئله را به درستی تشخیص دهد.

تست و پاسخ ۱۱۴

هر یک از عبارات‌های زیر با کدام عامل مؤثر بر حل مسئله یا کدام راهکار رابطه دارد؟
• خروج از بن‌بست در گرو بازنمایی از مسئله خواهد بود.

• فراموش کردن عواملی که مانع حل مسئله هستند باعث تحقق حل مسئله در مواجهه مجدد می‌شود.
• کودکان در عدم پیروی صرف از تجارب گذشته توانمندتر از بزرگسالان عمل می‌کنند.

- ۱) نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی - کنار گذاشتن مسئله برای مدت‌زمان خاص
- ۲) نوع نگاه به مسئله - کنار گذاشتن مسئله برای مدت‌زمان خاص - بازبینی
- ۳) تأثیر یادگیری‌های گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی
- ۴) تأثیر یادگیری‌های گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر انتقال

پاسخ: گزینه ۲ (روان‌شناسی یازدهم - درس ۵ - چه عواملی بر حل مسئله تأثیر می‌گذارد؟)

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نوع نگاه حل‌کننده مسئله باعث می‌شود تا فرد در حافظه خود اطلاعات مرتبط با آن نگاه خاص را به خاطر آورد و اقدامات احتمالی فرد برای حل مسئله، تحت‌الشعاع آن نگاه خاص خواهد بود. بن‌بست زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد. راه خروج از بن‌بست، تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی آن مسئله است.

عبارت دوم: وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت‌زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله هستند فراموش می‌شود، در نتیجه هنگام مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شوند، حل مسئله محقق می‌شود. به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت‌زمانی مشخص «اثر نهفتگی» می‌گویند.

عبارت سوم: تجربه گذشته بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. به تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله «اثر انتقال» گویند. اثر تجربه گذشته همیشه آسان کردن راه حل نیست. بهترین دلیل عدم موفقیت برخی افراد در حل مسائل، پیروی صرف از تجارب گذشته است. تجربه گذشته در صورت بازبینی، راهگشای مفیدی خواهد بود. اثر مثبت و اثر منفی تجارب گذشته در بزرگسالان بیشتر از کودکان است، بنابراین در مواقعی که اثر انتقال منفی است کودکان بهتر از بزرگسالان عمل می‌کنند.

تست و پاسخ ۱۱۵

- به ترتیب روش‌های «کاهش تفاوت وضعیت موجود و مطلوب»، «تحلیلی» و «شروع از آخر» در کدام گزینه آمده است؟
- کاشتن بذر زردآلو برای رسیدن به باغ زردآلو - انتخاب سم متناسب با آفت درختان با مراجعه به کتاب‌های تخصصی موجود در این زمینه - مشورت با خانواده برای انتخاب نوع درخت میوه باغ
  - جمع کردن نیمی از پرسش‌نامه‌های مورد نیاز برای پژوهش - مراجعه به آیین‌نامه نگارش مقاله مجله برای انتخاب فونت نوشته - انتخاب موضوع پژوهش براساس نظرسنجی از دوستان
  - سرانداختن دانه‌ها برای بافتن لباس کاموایی - مراجعه به مربی حرفه‌ای خود برای یادگیری اندازه‌گیری دقیق قسمت‌های مختلف بدن برای بافت لباس مورد نیاز - خریدن بلوز بافته‌شده آماده و شکافتن آن به منظور یادگرفتن نحوه بافت آن
  - خرید پوشال و تسمه جدید برای سرویس کولر آبی - تعویض پوشال یکی از دیواره‌های کولر آبی - مشاهده راهنمای تصویری سرویس کولر آبی
- (روان‌شناسی یازدهم - درس ۵ - روش‌های حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● انواع روش‌های اکتشافی حل مسئله

یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود و فرد از طریق حل مسائل کوچک به حل مسئله بزرگ دست می‌یابد.	۱) خردکردن
در این روش فرد سعی می‌کند از موقعیت اولیه و موجود به سمت موقعیت نهایی و مطلوب که رسیدن به راه حل است حرکت کند. توجه: در این روش خرده‌هدف تعیین نمی‌شود و هر حرکتی که فرد برای رسیدن به هدف انجام می‌دهد، بخشی از راه حل محسوب می‌شود.	۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب
در این روش به همه راه‌حل‌های احتمالی که در پاسخ به یک مسئله می‌تواند درست باشد فکر شده و ارائه می‌گردد.	۳) بارش مغزی
در این روش مسیر حرکت برعکس است؛ در مواقعی که چگونگی رسیدن به هدف را نمی‌دانیم و هدف و محصول آماده و نهایی را در اختیار داریم، با حرکت به سمت عقب سعی می‌کنیم مسیر تولید (رسیدن به هدف) را بیابیم. این روش در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد. روش مهندسی معکوس نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است.	۴) شروع از آخر

پاسخ تشریحی

مسئله‌ها از دو روش حل می‌شوند:

۱) روش‌های تحلیلی؛ زمانی که از راه حلی استفاده می‌کنیم که مورد قبول همگان است و به صورت تضمینی ما را به خواسته خود می‌رساند، روش ما تحلیلی بوده است.

روش اکتشافی؛ زمانی که از راه حلی استفاده می‌کنیم که تابع نظر و احساس شخصی است و اجرای آن دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند، با خطا همراه بوده و در حداقل زمان به راه حل می‌رسند، روش ما اکتشافی بوده است.

در جدول زیر نوع هر یک از روش‌های به کار گرفته شده آمده است:

کاشتن بذر زردآلو برای رسیدن به باغ زردآلو	انتخاب سم متناسب با آفت درختان با مراجعه به کتاب‌ها تخصصی مربوطه	مشورت با خانواده برای انتخاب نوع درخت
کاهش تفاوت وضعیت‌ها	تحلیلی	بارش مغزی
جمع کردن نیمی از پرسش‌نامه‌ها برای پژوهش	مراجعه به آیین‌نامه نگارش مقاله مجله برای انتخاب فونت نوشته	انتخاب موضوع پژوهش براساس نظرسنجی از دوستان
کاهش تفاوت وضعیت‌ها	تحلیلی	بارش مغزی
بافتن لباس کاموایی	مراجعه به مربی حرفه‌ای خود برای یادگیری نحوه اندازه‌گیری دقیق قسمت‌های مختلف بدن برای بافتن لباس مورد نیاز	خریدن بلوز بافته‌شده آماده و شکافتن آن به منظور یادگرفتن نحوه بافت آن
کاهش تفاوت وضعیت‌ها	تحلیلی	شروع از آخر
خرید پوشال و تسمه برای سرویس کولر آبی	تعویض پوشال یکی از دیواره‌های کولر آبی	مشاهده راهنمای تصویری سرویس کولر آبی
کاهش تفاوت وضعیت‌ها	اکتشافی (کاهش تفاوت وضعیت‌ها)	تحلیلی

تست و پاسخ ۱۱۶

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- با توجه به «نوع تصمیم» چند نوع تصمیم‌گیری وجود دارد؟
- دشواری یک تصمیم‌گیری تابع چیست؟
- در کدام دسته از تصمیم‌گیری‌ها هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود تصمیم می‌گیرد؟

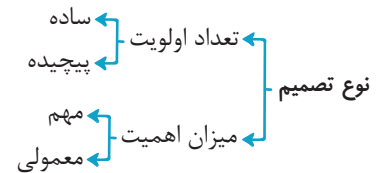
- (۱) دو عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - توانمندی، نگرش و تجربیات شخصی - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارند.
- (۲) دو عامل تأثیرگذار هر کدام سه نوع - توانمندی، نگرش و تجربیات شخصی - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که به زندگی روزمره فرد مربوط می‌شوند.
- (۳) دو عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - تعداد اولویت و اهمیت موضوع تصمیم‌گیری - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که به زندگی روزمره فرد مربوط می‌شوند.
- (۴) سه عامل تأثیرگذار هر کدام دو نوع - تعداد اولویت و اهمیت موضوع تصمیم‌گیری - آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارند.

(روان‌شناسی یازدهم - درس ۶ - انواع تصمیم‌گیری)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: با توجه به «نوع تصمیم» (تعداد اولویت‌ها و میزان اهمیت) تصمیم‌گیری به چهار نوع: مهم ساده، مهم پیچیده، معمولی ساده و معمولی پیچیده تقسیم می‌شود. پس دو عامل تأثیرگذار وجود دارد و هر عامل دو نوع دارد:

عبارت دوم: تصمیم‌گیری علاوه بر تعداد اولویت و اهمیت تصمیم (معمولاً هر چه تعداد اولویت‌ها بیشتر باشد و تصمیم‌گیری مهم‌تر باشد تصمیم‌گیری دشوارتر خواهد بود)، تابع توانمندی، نگرش‌ها و تجربیات شخصی نیز هست؛ بنابراین عبارات موجود در هر چهار گزینه درست هستند.

عبارت سوم: در برخی از تصمیم‌گیری‌ها همه افراد یکسان عمل می‌کنند، اما در آن دسته از تصمیم‌گیری‌هایی که بُعد شخصی دارد هر فردی متناسب با ویژگی‌های خودش تصمیم می‌گیرد. بسیاری از تصمیم‌گیری‌های روزمره زندگی می‌توانند بُعد شخصی داشته باشند و یا نداشته باشند، پس نمی‌توانیم بگوییم در همه آن‌ها افراد متناسب با ویژگی‌های خودشان تصمیم می‌گیرند؛ مثلاً خرید ارزاق و اقلامی مانند میوه و مواد غذایی از اموری هستند که در زندگی روزمره با آن مواجهیم، ولی همه افراد در انتخاب آن‌ها عموماً یکسان عمل کرده و سعی می‌کنند مواد تازه و با کیفیت‌تری را تهیه کنند و کم‌تر بُعد شخصی دارند.

تست و پاسخ ۱۱۷

در رابطه با سبک‌های تصمیم‌گیری درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- به دلیل تغییرات فیزیولوژیک و هورمونی دوران بلوغ، سبک تصمیم‌گیری احساسی در میان نوجوانان رایج است.
- زمانی که به خاطر اندیشیدن و مشورت بیشتر برای تصمیم‌گیری عجله نداشته باشیم، سبک تصمیم‌گیری ما اجتنابی بوده است.
- تصمیم‌گیری یک امر پایدار و مهم است که تمام ابعاد زندگی را در بر می‌گیرد، به همین خاطر برای تصمیم‌گیری منطقی و پایدار نباید به احساسات توجه کرد.

(۱) درست - درست - درست (۲) درست - درست - نادرست (۳) نادرست - نادرست - درست (۴) نادرست - نادرست - نادرست

(روان‌شناسی یازدهم - درس ۶ - سبک‌های تصمیم‌گیری)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●● به روش‌های ثابت و یکنواخت تصمیم‌گیری افراد «سبک تصمیم‌گیری» می‌گویند.

در این قسمت به واژه‌های کلیدی هر سبک اشاره شده است:

تکانشی: عجله و شتاب، ناگهانی‌بودن، همراه با پشیمانی، در نوجوانان بیشتر است، عدم توجه به عواقب کار
احساسی: ملاک عواطف و هیجانات، زودگذربودن عواطف و هیجانات (مثل محبت، ترس، خشم، دلسوزی، ترحم، نگرانی و ...)
وابسته: کورکورانه عمل کردن، تقلیدکردن، تصمیم‌گیری به این دلیل که دیگری این تصمیم را گرفته است، نامناسب‌بودن انتخاب دیگران برای ما
اجتنابی: دست‌دست‌کردن، به تأخیرانداختن تصمیم، کار امروز را به فردا انداختن و عملی نکردن تصمیم، باور به درست‌شدن خودبه‌خودی امور، از دست دادن زمان

منطقی: بهترین شیوه، اندیشیدن زیربنای تصمیم‌گیری، سنجیدن راهکارها براساس منطق، تفاوت در روش با سایر سبک‌ها، روش قاعده‌مند و منظم، پله‌پله و طبق قوانین پیش‌رفتن، مشورت‌گرفتن از دیگران، در نظر گرفتن ضرورت‌های انتخاب مانند علاقه‌داشتن و انگیزه‌داشتن

نکته زیربنای سبک منطقی اندیشیدن، منطق است ولی این موضوع به این معنا نیست که احساسات و علایق فرد نادیده گرفته می‌شود بلکه در تصمیم‌گیری منطقی، فرد انگیزه‌ها و علایق خود را در کنار سایر اطلاعات قرار می‌دهد و در نهایت تصمیم می‌گیرد.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست؛ سبک تصمیم‌گیری تکانشی در میان نوجوانان رایج است، نه سبک تصمیم‌گیری احساسی.
عبارت دوم: نادرست؛ تصمیم‌گیری براساس اندیشه و مشورت و دیدن تمامی جوانب زیربنای تصمیم‌گیری با سبک منطقی است، نه اجتنابی.
عبارت سوم: نادرست؛ احساسات به دلیل زودگذربودن نمی‌توانند زیربنای تصمیم‌گیری باشند، ولی نمی‌توانیم بگوییم برای تصمیم‌گیری منطقی نباید به احساسات توجه کرد، چون لازمه تصمیم‌گیری منطقی مشورت‌کردن، توجه به علایق و احساسات خود، سنجیدن جنبه‌های مختلف و پیش‌رفتن طبق قوانین و مرحله به مرحله است.

تست و پاسخ ۱۱۸

موانع تصمیم‌گیری در هر یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کارگردان تئاتری که گمان می‌کند با صرف تمرین هفته آخر، برنده جایزه جشنواره می‌شود.
  - بازیگر تئاتری که با دیدن تصویربرداری در حین اجرا، به تماشای پرخاش می‌کند.
  - دهنده‌ای که با وجود باقی‌ماندن چند متر از مسیر شروع به خوشحالی کرده و جایگاه اول را از دست می‌دهد.
  - داور جشنواره‌ای که با دیدن فیلم کارگردان محبوبش، علی‌رغم وجود ضعف در برخی از بخش‌ها، فیلم او را بدون نقص اعلام کرد.
- ۱) سوگیری تأیید - کوچک‌شمردن خود - کنترل نکردن هیجانات - اعتماد افراطی
  - ۲) اعتماد افراطی - کنترل نکردن هیجانات - اعتماد افراطی - سوگیری تأیید
  - ۳) اعتماد افراطی - کنترل نکردن هیجانات - کنترل نکردن هیجانات - سوگیری تأیید
  - ۴) سوگیری تأیید - کوچک‌شمردن خود - اعتماد افراطی - اعتماد افراطی

(روان‌شناسی یازدهم - درس ۶ - موانع تصمیم‌گیری)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● موانع تصمیم‌گیری عبارت‌اند از:

موانع تصمیم‌گیری	توضیح
سوگیری تأیید	که در آن فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید می‌کند استفاده می‌کند.
اعتماد افراطی	فرد به قضاوت‌ها و روش‌های تصمیم‌گیری خود اعتماد بیش از حد دارد.
کوچک‌شمردن خود	بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها علاوه بر دانش لازم، به اعتمادبه‌نفس قوی نیاز دارد. دست کم گرفتن خود و اعتمادبه‌نفس پایین باعث می‌شود فرد نتواند در فرایند تصمیم‌گیری موفق باشد.
کنترل نکردن هیجانات	افرادی که قادر به کنترل هیجانات خود نیستند، به طور مکرر با شکست در تصمیم‌گیری مواجه می‌شوند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

نکته در اعتماد افراطی، فرد به خودش بیش از حد اعتماد دارد و در کوچک شمردن، اعتماد به نفس فرد پایین است؛ بنابراین می توان گفت که این دو مورد تقریباً با هم متضاد هستند.

توجه در کوچک شمردن خود، از هیجانانی مانند عصبانی و ترسو بودن هم نام برده شده؛ مراقب باشید این مورد را با کنترل نکردن هیجانان اشتباه نگیرید.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت ها:

عبارت اول: زمانی که اعتماد بیش از حد به خود و روش های خود داشته باشیم، مانع «اعتماد افراطی» پیش روی ماست؛ مانند کارگردانی که گمان می کند با تمرین اندک بازیگران می تواند برگزیده جشنواره شود.

عبارت دوم و سوم: زمانی که قادر به کنترل هیجانان خود نباشیم و واکنش عاطفی نشان دهیم، مانع «کنترل نکردن هیجانان» پیش روی ماست؛ مانند بازیگری که با مشاهده تخلف تماشاچی به او پرخاش می کند یا دنده ای که با واکنش عاطفی خود جایگاهش را از دست می دهد.

عبارت چهارم: زمانی که فرد در تصمیم گیری، از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید می کند استفاده کند، مانع «سوگیری تأیید» پیش روی ماست؛ مانند داوری که به دلیل نگاه مثبت و علاقه ای که به یک کارگردان دارد، ضعف های او را نمی بیند و کار او را بدون نقص اعلام می کند.

تست و پاسخ ۱۱۹

به ترتیب درستی یا نادرستی عبارت های زیر کدام است؟

- مواجه شدن پی درپی با مسئله هایی که قادر به حل آن ها نیستیم، به بهداشت روانی ما لطمه می زند.
- زمانی که بین دو موقعیت قرار می گیریم که یکی خواستنی و دیگری ناخواستنی است، تعارض را تجربه می کنیم.
- استفاده از روش های تهاجمی پیامد غیرمستقیم حالت عاطفی ناخوشایند در کسانی است که نمی توانند از بین اولویت های مختلف، بهترین را انتخاب کنند.
- افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، مهارت لازم برای باز آفرینی راه حل ها را ندارند.

(۲) درست - نادرست - درست - نادرست

(۱) نادرست - نادرست - درست - درست

(۴) درست - درست - درست - نادرست

(۳) نادرست - درست - نادرست - درست

(روان شناسی یازدهم - درس ۵ - پیامدهای ناتوانی در حل مسئله / درس ۶ - پیامدهای ناتوانی در تصمیم گیری)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه •• موفقیت و عدم موفقیت در حل مسئله پیامدهایی دارد:

موفقیت در حل مسئله: خوشایند و لذت بخش است. افرادی که در حل مسئله دانش و تجربه لازم را دارند، نسبت به دیگران احساس عاطفی مثبت تری دارند. آنان زندگی را شیرین می دانند و از بودن با دیگران ابراز رضایت می کنند.

ناتوانی در حل مسئله: وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می کند که ناکامی نام دارد. ناکامی باعث پرخاشگری می شود. هر قدر شهروندان جامعه از مهارت های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش های تهاجمی و پرخاشگری کم تر خواهد بود. ناتوانی در حل مسئله علاوه بر ناکامی باعث فشار روانی هم می شود. ناتوانی در حل مسئله فرد را از رسیدن به هدف مورد نظر بازمی دارد؛ در نتیجه فرد احساس فشار روانی می کند.

پیامد ناتوانی در تصمیم گیری

هرگاه در موقعیتی باشیم که باید تصمیم بگیریم ولی قادر به تصمیم گیری نباشیم، حالت عاطفی ناخوشایندی را تجربه می کنیم که «تعارض» نام دارد. تعارض محصول ناتوانی در تصمیم گیری است. مواجه شدن پی درپی با تعارض به بهداشت روانی ما لطمه می زند.

نکات

۱) پیامد مستقیم ناتوانی در حل مسئله ← (۱) ناکامی (۲) فشار روانی

۲) پیامد غیرمستقیم ناتوانی در حل مسئله ← پرخاشگری

۳) پیامد ناتوانی در تصمیم گیری ← تعارض

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: مواجه شدن پی‌درپی با «تعارض» به بهداشت جسمانی و روانی ما لطمه می‌زند، نه مواجه شدن با ناکامی ← نادرست
 عبارت دوم: زمانی که بین دو موقعیت قرار می‌گیریم که یکی خواستنی و دیگری نخواستنی است قطعاً هر عقل سلیمی موقعیت خواستنی را انتخاب می‌کند و تعارضی وجود ندارد. تعارض زمانی به وجود می‌آید که فرد در موقعیتی قرار می‌گیرد که هم جنبه‌های خواستنی دارد و هم جنبه‌های نخواستنی و اگر آن را انتخاب کند باید هر دو جنبه را بپذیرد و این کار برایش مشکل بوده و قادر به تصمیم‌گیری نیست ← نادرست
 عبارت سوم: استفاده از روش‌های تهاجمی پیامد غیرمستقیم ناتوانی در حل مسئله است، در حالی که انتخاب بهترین اولویت به «تصمیم‌گیری» مربوط می‌شود ← نادرست

عبارت چهارم: یکی از روش‌های کاهش فشار روانی پرورش روش‌های درست حل مسئله است. افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، روش‌های کارآمد حل مسئله (بازآفرینی راه حل‌ها) را نمی‌دانند ← درست

تست و پاسخ ۱۲۰

در رابطه با تصمیم‌گیری و اصول آن، کدام گزینه درست است؟

- ۱) تصمیم‌گیری یک استعداد است و موفقیت در آن در گروهی آشنایی نظری با اصول و مراحل تصمیم‌گیری است.
- ۲) قبل از هر تصمیم‌گیری می‌بایست موقعیت مبدأ و محدودیت‌های فردی در موضوع مورد تصمیم را شناخت.
- ۳) در صورت اجبار می‌توان از تمام سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کرد و لزومی به استفاده همیشگی از سبک منطقی نیست.
- ۴) فقط در موضوعات پیچیده‌ای که از اهمیت زیادی برخوردارند، می‌توان از روش‌های میان‌بر مانند «حذف تک‌تک جنبه‌ها» استفاده کرد.

(روان‌شناسی یازدهم - درس ۶ - پند پیشنهاد برای تصمیم‌گیری بهتر)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) تصمیم‌گیری یک مهارت است نه یک استعداد. مهارت از طریق یادگیری اصول و مراحل تصمیم‌گیری و تمرین‌های عملی در این رابطه به دست می‌آید. ← نادرست
- ۲) قبل از هر اقدامی باید تعریف دقیقی از تصمیم مورد نظر ارائه داد. هر چه موضوع تصمیم‌گیری دقیق‌تر باشد، اقدامات بعدی نیز شفاف‌تر خواهد بود. در «مسئله» باید موقعیت فعلی (مبدأ) را بدانیم و با محدودیت‌هایی مواجه هستیم، نه در تصمیم‌گیری. ← نادرست
- ۳) شاید ما در برخی از موقعیت‌ها مجبور شویم از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کنیم، ولی باید به خاطر داشت سبک غالب هر فردی باید از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد. ← درست
- ۴) در تصمیم‌گیری‌های پیچیده و مهم می‌توان از روش‌های میان‌بر مانند «حذف تک‌تک جنبه‌ها» استفاده کرد، ولی این به آن معنا نیست که در تصمیم‌گیری‌های ساده نمی‌توان از آن استفاده کرد. ممکن است فردی برای خرید مانتو اولویت‌های زیادی پیش رو داشته باشد و برای تصمیم‌گیری ساده‌تر تعدادی از مانتوها را حذف کند. در این جا تصمیم‌گیری معمولی است ولی روش میان‌بر، هم‌چنان کاربرد دارد. ← نادرست

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

عربی، زبان قرآن یازدهم

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوِ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (١٢١ - ١٢٧):

تست و پاسخ ١٢١

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾:

- ١) به راستی خداوند چیزی را در قومی تغییر نخواهد داد مگر این که آن چه را در درونشان است تغییر بدهند.
- ٢) خداوند چیزی را برای هیچ قومی تغییر نمی دهد تا [خودشان] آن چه را در درونشان است عوض کنند.
- ٣) بی شک خداوند آن چه را که در قومی هست تغییر نمی دهد تا این که آن چه را در خودشان است عوض کنند.
- ٤) خدا آن چه را در قومی وجود دارد قطعاً عوض نمی کند تا این که آن چه در درون خودشان است تغییر کند.

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ٩)

پاسخ: گزینه ٣

مشاوره ترجمه این آیه شریفه نکات خاصی دارد که باید آن ها را به دقت یاد بگیرید.

خودت حل کنی بهتره آیا ترجمه این عبارت به کلماتی مانند «بی شک، قطعاً، هیچ...» نیاز دارد؟

درس نامه

حرف «ب» (باء) معنای اصلی اش «به، با، به وسیله» است.
 مثال: ذَهَبْتُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ بِالْحَافِلَةِ. ← به وسیله (با) اتوبوس به مدرسه رفتم.
 اما حرف «ب» دو کاربرد مهم دیگر هم دارد که باید با آن آشنا باشیم:
 ١) گاهی به معنای «در» به کار می رود یعنی مترادف «فی» است.
 مثال: لَقَدْ نَصَرَكَ اللَّهُ بَدْرٍ ← قطعاً خداوند شما را در [جنگ] بدر یاری کرد.
 ٢) گاهی هم حرف «ب» همراه با یک فعل آمده و معنای آن فعل را تغییر می دهد.
 مثال: «جاء... ب» آورد «أتى... ب» آورد «قام... ب» اقدام کرد

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«لَا يُغَيِّرُ»: تغییر نمی دهد / «مَا»: چیزی، آن چه / «حَتَّى يُغَيِّرُوا»: تا این که تغییر بدهند / «بِأَنْفُسِهِمْ»: در خودشان
 بررسی خطاهای سایر گزینه ها:

- ١) تغییر نخواهد داد («لَا يُغَيِّرُ» فعل مضارع است نه مستقبل) - مگر این که (ترجمه مناسبی برای «حَتَّى» نیست).
- ٢) هیچ (معادلی در آیه شریفه ندارد).
- ٣) وجود دارد (معادلی در عبارت عربی ندارد) - قطعاً عوض نمی کند («قطعاً» را باید در ابتدای جمله بیاوریم، چون ترجمه «إِنَّ» باید در ابتدای جمله آورده شود) - تغییر کند (فعل «يُغَيِّرُوا» از باب تفعیل است و فعل های این باب غالباً متعدی هستند).

نکته «إِنَّ» به معنای «قطعاً، بی تردید و...» است و هنگام ترجمه باید ابتدای عبارت آورده شود. البته در عبارات غیرقرآنی ترجمه کردن «إِنَّ» واجب نیست و بدون آن هم ترجمه می تواند صحیح باشد.

تست و پاسخ ١٢٢

«لِيُعْلَمَ الْحَاكِمَ أَنَّ الْمُعَاقِبِينَ لَيْسُوا بِمَشْكَلَةِ الْمُجْتَمَعِ حَتَّى تَحُلَّ بِلِ انْهَمُ جَمَاعَةٌ مِنَ النَّاسِ لَهُمْ حَقُوقٌ يَرِيدُونَ أَنْ يَحْصُلُوا عَلَيْهَا!»:

- ١) حاکمان باید بدانند که معلولان مشکل جامعه نیستند تا حل شود بلکه آنان گروهی از مردم هستند که حقوقی دارند که می خواهند آن ها را به دست بیاورند!
- ٢) برای این که دولتمردان بدانند که جانبازان مشکل جامعه نیستند تا حل شود باید آنان را گروهی از مردم دانست که حقوقی دارند و می خواهند آن ها را به دست بیاورند!
- ٣) حاکمان باید بفهمند که معلولان مشکل جامعه نیستند که حلشان کنند بلکه آنان افرادی از مردمانند که دارای حقوقی هستند و می خواهند به آن ها برسند!
- ٤) جانبازان مشکل جامعه نیستند که باید حل شود بلکه حاکمان می دانند آنان گروهی از مردم هستند که حقی دارند که می خواهند آن را به دست بیاورند!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ٧)

پاسخ: گزینه ١

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره یادگرفتن معانی مختلف حرف «لام» برای کنکور سراسری بسیار مهم است.

خودت حل کنی بهتره «لِیَعْلَمُ» در ابتدای جمله آمده و آخرش هم «کسره» دارد، این یعنی «لِیَعْلَمُ» نوعی فعل امر است و ...

درس نامه

«لام» امر:

این نوع از «لِ» که معنای «باید» می‌دهد، برای ساختن فعل امر غیرمخاطب (غائب و متکلم) به کار می‌رود. در مورد این «لِ» باید بدانیم که:

● فعل را مجزوم می‌کند. ← «لِیَعْلَمُ - لِيَعْلَمُوا»

● معمولاً در ابتدای جملات به کار می‌رود.

● اگر قبل از آن حرف «و» یا «ف» بیاید، حرف «لِ» ساکن می‌شود. ← فَلِيَعْلَمُوا

نکته فعل‌هایی که آخرشان ساکن است، اگر همراه یک اسم «ال» دار بیایند، برای خوانش راحت‌تر جمله، سکون آخرشان به «کسره»

تبدیل می‌شود.

مثال: لِيَعْلَمُ + الْحُكَّامُ ← لِيَعْلَمِ الْحُكَّامُ

پس اگر آخر فعل مضارعی «کسره» دیدید می‌توانید نتیجه بگیرید که آن فعل مجزوم شده است.

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«لِيَعْلَمُ»: باید بداند / «الْحُكَّامُ»: حاکمان / «الْمُعَوِّقِينَ»: معلولان، جانبازان / «الْمَجْتَمِعُ»: جامعه / «حَتَّى تَحُلَّ»: تا حل شود / «بِرِيدُونَ»: می‌خواهند / «أَنْ يَحْصُلُوا عَلَيْهَا»: که آن‌ها را به دست بیاورند

بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) برای این که... بدانند («لِیَعْلَمُ» فعل امر است و «لِ» معنای «باید» می‌دهد). - باید (اضافی است و به جای آن «بلکه» را که معادل «بل»

است می‌آوریم). - دانست (اضافی است). - و می‌خواهند («بِرِيدُونَ...» جمله وصفیه است پس در ترجمه آن حرف «که» می‌آید).

۳) حلشان کنند (اولاً فعل «تَحَلَّ» به «مشکله» برمی‌گردد پس باید به صورت مفرد ترجمه شود، ثانیاً ضمیر «شان» اضافی است). - افرادی

(ترجمه مناسبی برای «جماعة» نیست). - و می‌خواهند (توضیحات ۲)

۴) باید حل شود (لفظ «باید» مخصوص فعل «نَعْلَمُ» است نه «تَحَلَّ»). - می‌دانند (اولاً این فعل باید در قسمت اول جمله بیاید، ثانیاً «لِیَعْلَمُ»

فعل امر است و در ترجمه نیاز به «باید» دارد). - حقی (کلمه «حقوق» جمع است نه مفرد).

نکته وقتی جمله‌ای به یک اسم نکره مربوط می‌شود، باید هنگام ترجمه آن‌ها را با حرف «که» به هم مرتبط کنیم.

مثال: «لَهُمْ حَقُوقٌ يُرِيدُونَ أَنْ يَحْصُلُوا عَلَيْهَا.» ← حقوقی دارند که می‌خواهند آن‌ها را به دست بیاورند.

اسم نکره جمله وصفیه

تست و پاسخ ۱۳۳

«حَاتِمُ الطَّائِي كَان رَجُلًا كَثِيرَ الْجُودِ يُطْعِمُ الْمَسْكِينِ وَ لَمْ يَأْتِهِ أَحَدٌ فِي حَاجَةِ فَرْدَةٍ خَائِبًا!»: حاتم طایی ...

۱) که مردی بسیار بخشنده بود به درمانده غذا می‌داد و کسی نزد او برای [طلب] حاجتش نیامده بود که ناامید برگردد!

۲) مردی بسیار مهربان بود که به تهیدست غذا می‌داد و کسی برای [طلب] حاجت پیش او نیامد که او را ناامید برگرداند!

۳) مرد بسیار بخشنده‌ای بود که به فقیر غذا می‌داد و کسی برای [طلب] حاجتی پیش او نیامده بود که او را ناامید برگردانده باشد!

۴) مردی بسیار باکرامت بود و به تهیدست غذا می‌داد و کسی برای [طلب] نیازش پیش او نمی‌آمد که ناامید برگشته باشد!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره ترکیب عوامل ترجمه مانند «کان» با «لَمْ» می‌توانند سوالات ترجمه را چالشی کنند، برای آن‌ها حتماً تمرین کنید.

خودت حل کنی بهتره «كثِيرَ الْجُودِ» یعنی «بسیار بخشنده»، با همین نکته دو گزینه حذف می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

درس نامه ●●

- ترجمه «کان» به همراه فعل‌هایی که در جمله آمده‌اند، به صورت زیر است:
- کان... + مضارع ← ماضی استمراری ← ﴿كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ﴾: خانواده‌اش را به نماز دستور می‌داد.
  - کان... + (قد) + ماضی ← ماضی بعید ← «كُنْتُمْ قَدْ عَلِمْتُمْ»: دانسته بودید

نکات ۱

اگر در این ترکیب‌ها حرف «ما» یا «لا» بیاید، همان زمان را منفی می‌کند.

مثال: «كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»: نمی‌دانستید «و كُنْتُمْ مَا عَلِمْتُمْ»: ندانسته بودید

۲ در مورد آمدن حرف «لَمْ» در این ساختار دقت کنید که اگر حرف «لَمْ» همراه قسمت «کان» آمده باشد یا این که همراه فعل اصلی آمده باشد، معنای فعل متفاوت خواهد بود. به این صورت که:

الف) لم یکن... + مضارع ← ماضی استمراری منفی ← «لَمْ نَكُنْ نَتَكَلَّمُ»: حرف نمی‌زدیم

ب) کان... + لم + مضارع ← ماضی بعید منفی ← «كَانَ التَّلَامِيذُ لَمْ يَذْهَبُوا»: دانش‌آموزان نرفته بودند

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«كثيْر الجود»: بسیار بخشنده / «الجود»: بخشش / «يُطْعَمُ»: غذا می‌دهد / «لَمْ يَأْتِ»: نیامد / «فَرَدَّ»: برگرداند / «الخائب»: ناامید
بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱ که مردی... (حرف «که» اضافی است). - حاجتش (کلمه «حاجة» ضمیر اضافی ندارد). - برگردد (فعل «رَدَّ» متعدی است و در این عبارت هم ضمیر «ه» به آن متصل شده که در ترجمه نیامده است).

۲ بسیار مهربان («مهربان» معنای درستی برای «الجود» نیست). - نیامد («لَمْ يَأْتِ» به دلیل این که عبارت قبلش «کان» دارد، به صورت ماضی بعید ترجمه شود).

۳ باکرامت (توضیحات ۲) ← «بسیار مهربان» - نیازش (توضیحات ۱) ← «حاجتش» - نمی‌آمد (توضیحات ۲) ← «نیامد» - برگشته باشد (توضیحات ۱) ← «برگردد»

نکته

فعل «أَتَى» به معنای «آمد»، وقتی مفعول داشته باشد، باید در ترجمه کلمه «نزد» را همراه مفعول بیاوریم.
مثال: «الرَّجُلُ الَّذِي يَأْتِيكَ هُوَ جَدِّي»: مردی که نزد تو می‌آید پدر بزرگ من است.

تست و پاسخ ۱۲۴

«إِذَا ارْتَكَبْتَ سَيِّئَةً فَعَلَيْكَ أَنْ تَصْلِحَ السَّيِّئَةَ وَتُعَاهِدَ أَلَّا تُكَرِّرَهَا فُكُنْ مُلْتَزِمًا بَعْدَهُ!»:

- ۱) اگر کار زشتی را مرتکب شدی باید آن کار زشت را جبران کنی و قول بدهی که تکرارش نکنی پس به قولت پایبند شو!
  - ۲) هرگاه عمل زشتی را انجام دادی آن کار زشت را اصلاح کن و قول بده که آن را تکرار نکنی پس به وعده خود پایبند بمان!
  - ۳) اگر کار زشتی را مرتکب شدی باید آن زشتی را اصلاح کنی و قول بدهی که آن را تکرار نکنی پس به قول خودت پایبند باش!
  - ۴) هر زمان عمل زشتی را مرتکب می‌شوی باید آن زشتی را اصلاح کنی و قول بدهی که تکرار نشود پس به قولی که دادی پایبند باش!
- (عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره با معنای عبارت «كُنْ مُلْتَزِمًا بَعْدَهُ.» می‌شود دو گزینه را حذف کرد.

درس نامه ●●

۱) فعل «کان» اگر در جمله همراه فعل دیگری نیامده باشد، معنای مستقلی دارد که آن را در جدول زیر می‌بینید:

ماضی	مضارع	امر	نهی
كَانَ	يَكُونُ	كُنْ	لَا تَكُنْ
بود	است، می‌باشد	باش	نباش

مثال: «كَانَ الْفَلَّاحُ مَشْغُولًا بِعَمَلِهِ فِي الْمَرْعَةِ.»: کشاورز در مزرعه مشغول به کارش بود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

۲) وقتی فعلی به وسیله حرف «و» به فعل قبلی وابسته می‌شود از لحاظ زمان هم به آن فعل وابسته می‌شود.

مثال: «أُرِيدُ مِنْكُمْ أَنْ تُحَاوِلُوا فِي حَيَاتِكُمْ وَ تَطْمَئِنُّوا أَنَّ الْمَجْدَيْنِ سَوْفَ يَنْجَحُونَ.»:

از شما می‌خواهم در زندگی خود تلاش کنید و مطمئن باشید که تلاشگران موفق خواهند شد.

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«ارْتَكَبْتَ»: مرتکب شدی / «أَنْ تُصْلِحَ»: که اصلاح کنی / «تُعَاهِدُ»: قول بدهی / «تُكْرَرُ»: تکرار کنی / «كُنْ»: باش / «الْمُلْتَزِمُ»: پایبند بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) جبران کنی (معنای درستی برای «تُصْلِحَ» نیست). - پایبند شو («كُنْ» به معنای «باش» است).

۲) اصلاح کن و قول بده («عَلَيْكَ أَنْ تُصْلِحَ» به معنای «باید اصلاح کنی» و فعل «تُعَاهِدُ» هم که به آن وابسته شده به صورت التزامی ترجمه می‌شود: «قول بدهی»). - پایبند بمان (توضیحات ۱) ← «باش»

۴) تکرار نشود (فعل «تُكْرَرُ» متعدی و ضمیر «ها» مفعول آن است: «تکرارش نکنی»). - قولی که دادی («عَهْدِكَ»، «اسم + ضمیر» است و باید به صورت ترکیب اضافی ترجمه شود: «قولت»)

نکته «أَلَا» در واقع «أَنْ لَا» است که وقتی همراه فعلی به کار برود، به صورت مضارع «التزامی منفی» ترجمه می‌شود.

«أَلَا تُكْرَرُ» (أَنْ لَا تُكْرَرُ): که تکرار نکنی

تست و پاسخ ۱۲۵

عین الصحیح:

- ۱) لَنْ يَغْتَرَّ الْعَاقِلُ بِكَلَامِ الَّذِي اخْتَبَرَهُ فِي الصَّدَقِ فَوْجِدَهُ كَذَابًا: خردمند با سخنی که آن را در راستی آزموده و دروغش یافته فریب نخواهد خورد!
- ۲) الْحَمَى الشَّدِيدَةُ لَيْسَتْ مَرَضًا بَلْ هِيَ عَلَامَةٌ لَوْجُودِ مَرَضٍ فِي الْجِسْمِ: تب شدید بیماری نیست بلکه آن نشانه‌ای برای وجود بیماری در جسم است!
- ۳) هَذِهِ الطِّفْلَةُ الْمَصَابَةُ بِالشَّلَلِ الدِّمَاغِيِّ أَخَذَتْ تَرْسُمَ بِقَدَمَيْهَا الْيُسْرَى: این دختر دچار شده به فلج مغزی تنها با پای چپش نقاشی می‌کرد!
- ۴) الْهَزَائِمُ كَانَتْ نَقْطَةً بَدَأَ الْإِنْتِصَارَ لِكَثِيرٍ مِنَ الَّذِينَ أَصْبَحُوا أَعْجَابِي عَصْرَهُمْ: شکست‌ها برای بسیاری از کسانی که اعجوبه‌های زمان خود بودند، نقطه آغاز پیروزی شد!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره تست‌های ترجمه ۴×۴ زمان مسئله بسیار حیاتی است که باید با تمرین زیاد هر چه قدر که ممکن است این زمان را کاهش داد.

خودت حل کنی بهتره خطاهای مهم را در فعل‌ها و تأثیر کلمات دیگر بر فعل‌ها جست‌وجو کن.

درس نامه

۱) کلمات «الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ و...» وقتی همراه اسم «ال» دار بیابند، غالباً معنای «که» (ربطی) می‌دهند و در سایر موارد معنای «کسی که، چیزی که، کسانی که...» می‌دهند.

مثال:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ﴾: آیا دیدی کسی را که دین را تکذیب می‌کند؟

«لا مشكلة تقدر على هزيمة الشخص الذي يتوكل على الله»: هیچ مشکلی قادر به شکست فردی که بر خداوند توکل می‌کند نیست.»

۲) فعل «أَخَذَ» وقتی همراه یک فعل مضارع بیاید، معنای «شروع کرد» می‌دهد.

مثال: «الطفلة أخذت تبكي بسبب جو عها.»: دخترچه به دلیل گرسنگی‌اش شروع کرد به گریه کردن.

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«يَغْتَرُّ»: فریب می‌خورد / «اخْتَبَرَ»: آزمود / «كَذَابًا»: [بسیار] دروغگو / «الْحَمَى»: تب / «المصابة»: دچار، گرفتار / «الشَّلَلُ»: فلج / «الدِّمَاغُ»: ذهن / «تَرْسُمَ»: می‌کشد / «الْيُسْرَى»: چپ / «الهزائم»: شکست‌ها / «بدء»: آغاز / «الانتصار»: پیروزی / «أعجوبه‌ها

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) سخنی که «کلام الّذی» یعنی «سخن کسی که» - دروغش «کَذَاب» یعنی «دروغگو» ← ترجمه صحیح: «خردمند با سخن کسی که او را در راستی آزموده و دروغگوش یافته فریب نخواهد خورد.»
- ۲) تنها (اضافی است) - نقاشی می‌کرد («أخذت ترسم»: شروع کرد به نقاشی کردن) ← ترجمه صحیح: «این دختر دچار شده به فلج مغزی شروع کرد به نقاشی کردن با پای چپش.»
- ۳) اعجوبه‌های زمان خود بودند (در این قسمت عبارت عربی، فعل «أصبحوا» به معنای «شدند» به کار رفته است) - آغاز پیروزی شد (در عبارت عربی «كانت نقطة بدء...» آمده، پس باید در ترجمه آن «بود» استفاده شود) ← ترجمه صحیح: «شکست‌ها نقطه آغاز پیروزی برای کسانی بود که اعجوبه‌های عصر خود شدند.»

تست و پاسخ ۱۲۶

عین الصّحیح: «بردبار کسی است که شکیبایی در همه کارهایش غالب است!»

- ۱) الصّبور من یغلب صبره علی جمیع أموره!
- ۲) الحليم من كان الحلم غالباً علی کلّ أموره!
- ۳) الصّبار هو الّذی یكون الحلم غالباً علی کلّ أمره!
- ۴) الّذی یتغلب صبره علی کلّ أموره هو الصّابر!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

مشاوره تست‌های تعریب (فارسی به عربی) اغلب با ساده‌ترین نکات عربی حل می‌شوند.

خودت حل کنی بهتره دقت کن که «کان» گاهی معنای «است» می‌دهد.

درس نامه ●●

- فعل «کان» به معنای «بود»، یک فعل ماضی است، ولی همین فعل در برخی موارد معنای «است» می‌دهد؛ یعنی معنای مضارع به خود می‌گیرد. این اتفاق زمانی می‌افتد که «کان» درباره امری ثابت و دائمی به کار برود که تنها متعلق به گذشته نیستند. مثلاً:
- ۱) در موضوع صفات خداوند. ← ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾: به راستی خداوند بر هر چیزی دانا است.
  - ۲) در موضوع اتفاقات دائمی طبیعت. ← «كان الهواء في الشتاء بارداً»: هوا در زمستان سرد است.

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) «یغلب» («غالب» اسم است در حالی که «یغلب» فعل مضارع است) - «صبره» (ضمیر «ه» در آخر آن اضافی است).
- ۲) «کلّ أمره» («کارهایش» جمع است نه مفرد).
- ۳) «الّذی... هو الصّابر» (ساختار عبارت عربی با عبارت فارسی تفاوت دارد) - «یتغلب» (توضیحات ۱) ← «یغلب» («صبره» توضیحات ۱)

نکته معنای کلمه «کلّ» به شکل زیر است:

هر ● اگر اسم بعد از آن مفرد و نکره باشد ← کلّ یوم: هر روز

همه / تمام ● اگر اسم بعد از آن جمع یا «ال» دار باشد ← کلّ الیوم: تمام روز / کلّ الأیام: همه روزها

هر یک ● اگر بعد از آن «من» آمده باشد ← کلّ من الیام: هر یک از روزها

تست و پاسخ ۱۲۷

«أعظمُ البلاء انقطاع الرَّجاءِ!» عین ما یناسب مفهوم هذه العبارة:

۱) روزگار است آن که گه عزت دهد گه خوار دارد	چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد!
۲) بیچاره بسی امید در خاطر داشت	امید دراز و عمر کوتاه چه سود؟
۳) ما به نقدیم در بهشت امروز	زاهدان در امید فردایندا!
۴) پوشیده است در دل عنبر بهارها	صبح امید در دل شب‌هاست بیشتر!

پاسخ: گزینه ۴

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

مشاوره برای پاسخگویی به سوالات مفهوم عبارت باید درک و فهم ابیات فارسی مهارت داشته باشید. اگر این طور نیستید، بهتر است به این سوالات پاسخ نگوید.

خودت حل کنی بهتره بیتی را انتخاب کنید که از امیدواری و پایان رنج‌ها حرف می‌زند.

پاسخ تشریحی ترجمه عبارت: «بزرگ‌ترین گرفتاری بریده شدن [رشته] امید است.»

مفهوم عبارت: «همیشه و در همه سختی‌ها نباید امید را از دست داد.»

در میان ابیات داده شده تنها در ۴ در مورد امیدواری به طلوع آفتاب و پایان شب صحبت شده است.

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۲۸ - ۱۳۰) بما یناسب النَّصَّ:

النَّاسُ يَأْتُونَ بِالْخَطِّ وَالْكِتَابَةِ فِي مَعْنَى وَاحِدٍ وَلَكِنْ تُطْلَقُ الْكِتَابَةُ فِي الْإِصْطِلَاحِ الْخَاصِّ بِالْأَدْبَاءِ أَوِ الْعُلَمَاءِ عَلَى صِنَاعَةِ الْإِنْشَاءِ أَوْ تَأْلِيفِ الْكُتُبِ، وَ أَمَّا الْخَطُّ فَيُعْرَفُ بِكِتَابَةِ الْحُرُوفِ الْمَفْرَدَةِ أَوْ الْمُرَكَّبَةِ بِقَالَِبِ الْحُسْنِ وَالْجَمَالِ، حَسَبِ أَصُولِ الْفَنِّ وَ قَوَاعِدِهِ الَّتِي وَضَعَهَا كِبَارُ أَهْلِ فَنِّ الْخَطِّ. سَارَ الْخَطُّ الْعَرَبِيُّ فِي رِحْلَةِ حَيَاتِهِ مَسِيرَةً طَوِيلَةً، فَقَدْ نَشَأَ (=كَبُرَ) فِي الْبَدَايَةِ نَشْأَةً عَادِيَةً وَبَسِيطَةً وَتَغَيَّرَ مَعَ تَغْيِيرِ الْحَضَارَةِ. إِنَّ مَسِيرَتَهُ قَبْلَ الْإِسْلَامِ كَانَتْ بَطِينَةً (مُضَادَّةً: «سَرِيعَةً») جَدًّا وَ لَكِنْ نَجَدَهُ بِقَفْزِ قَفْزَاتٍ سَرِيعَةٍ بَعْدَ الْإِسْلَامِ وَ يَصِلُ إِلَى دَرَجَةِ الْإِبْدَاعِ. سُمِّيَتْ الْخَطُوطُ الْعَرَبِيَّةُ بِأَسْمَاءِ الْمُدُنِ أَوِ الْأَشْخَاصِ أَوِ الْأَقْلَامِ الَّتِي كُتِبَتْ بِهَا مَثَلًا: الْخَطُّ الْكُوفِيُّ الَّذِي يُعْتَبَرُ مِنْ أَعْدَمِ الْخَطُوطِ، أَهْتَمَّ أَهْلِي مَدِينَةِ الْكُوفَةِ بِهَذَا الْخَطِّ أَهْتِمَامًا خَاصًّا، يُعْتَبَرُ الْخَطُّ الْكُوفِيُّ أَفْضَلَ أَنْوَاعِ الْخَطُوطِ الْعَرَبِيَّةِ لِلْفَنِّ وَ الزَّرْخُفَةِ (نَمَاسَاوِي) وَ مِنْ أَنْوَاعِ الْخَطُوطِ الْعَرَبِيَّةِ الْمَشْهُورَةِ الْأُخْرَى الَّتِي يَنْسَبُ الْمُوَرِّخُونَ اخْتِرَاعَهَا بِالْفَنَّانِينَ الْمُسْلِمِينَ، خَطُّ الثَّلَاثِ الَّذِي يُعَدُّ مِنْ أَجْمَلِ الْخَطُوطِ الْعَرَبِيَّةِ، وَ أَصْعَبُهَا فِي الْكِتَابَةِ، يَسْتَعْمَلُهُ الْخَطَّاطُونَ فِي تَزْيِينِ الْمَسَاجِدِ وَ الْمَحَارِيبِ غَالِبًا.

ترجمه متن مردم «خط» و «نگارش» را در یک مفهوم می‌آورند ولی «نگارش» در اصطلاح خاص ادیبان یا دانشمندان به آرایه «آفرینش» یا نگاشتن کتاب» اطلاق می‌شود و اما «خط» با نوشتن حروف تنها یا ترکیبی در قالبی نیکو و زیبا - بر اساس اصول هنر و قواعد آن که آن‌ها را بزرگان هنر خطاطی وضع کرده‌اند - شناخته می‌شود. خط عربی در سفر زندگی‌اش مسیری طولانی را پیموده است و در آغاز رشدی معمولی و ساده داشته است و با تغییر تمدن تغییر کرده است. حرکتش قبل از اسلام بسیار کند بوده ولی پس از اسلام می‌بینیم که پرش‌های سریعی دارد و به مرتبه نوآوری می‌رسد.

خط‌های عربی با نام‌های شهرها یا افراد یا قلم‌هایی که با آن‌ها نوشته شده‌اند نام‌گذاری شده‌اند. مثلاً «خط کوفی» که از کهن‌ترین خطوط به شمار آورده می‌شود؛ اهالی شهر کوفه به صورت ویژه به این خط توجه داشته‌اند. خط کوفی بهترین گونه‌های خط‌های عربی برای هنر و نماسازی (دکوراسیون) به شمار آورده می‌شود و از دیگر گونه‌های مشهور خط‌های عربی است که تاریخ‌دانان اختراعشان را به هنرمندان مسلمان نسبت می‌دهند. «خط ثلث» را که از زیباترین خط‌های عربی و سخت‌ترین آن‌ها در نوشتن شمرده می‌شود، خطاطها غالباً در آراستن مسجدها و محراب‌ها به کار می‌برند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره برای پاسخ دادن به سوالات متن باید موارد زیر را لحاظ کرد:

- ۱) سوالات مربوط به متن را بهتر است در انتهای سوالات درس عربی پاسخ بدهیم.
- ۲) متن را دقیق و با جزئیات متوجه بشویم.
- ۳) روی تاریخ، زمان، علت‌ها و قیدهایی مانند «فقط، گاهی، بیشتر، همه، حتماً و...» دقت زیادی داشته باشیم.
- ۴) برای به دست آوردن گزینه صحیح، هر چهار گزینه را حتماً بخوانیم.

تست و پاسخ ۱۲۸

عین الصّحیح:

- ۱) لا نرى نمواً في كَيْفِيَّةِ الخطوط العربيَّة قبل ظهور الإسلام!
- ۲) الآيات القرآنيَّة التي توجد على جدار المساجد القديمة كلّها تُكتب بخط الثَّلث!
- ۳) الخطّ من أنواع الفنون التي أثر الإسلام على ازدياد حسنها تأثيراً عميقاً!
- ۴) الكتابة فنٌّ يُطلق على تركيب الحروف حيثُ يُثير إعجاب المشاهدين!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

خودت حل کنی بهتره با توجه به دو عبارت «الخطّ فيُعرَف بكتابة الحروف المفردة أو المركّبة» و «إنّ مسيرته قبل الإسلام كانت بطيئة» دو تا از گزینه‌ها به راحتی حذف می‌شود.

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«یأتی ب»: می‌آورد / «المفردة»: تنها / «مسيرة»: حرکت / «يقفّر»: می‌پرد / «أقدم»: کهن‌ترین / «يُعدّ»: به شمار آورده می‌شود / «المحاريب»: محراب‌ها / «تُطلق»: اطلاق می‌شود / «الفنّ»: هنر / «نشأ»: رشد کرد / «الإبداع»: نوآوری / «اهتمّ»: توجه داشت / «صناعة»: صنعت، آرایه / «وَضَع»: وضع کرد / «بسيطة»: ساده / «سُمي»: نامگذاری شد / «الزّخرفة»: ناسازی / «أصعب»: سخت‌ترین / «إنشاء»: به وجود آوردن / «سار»: حرکت کرد / «تغيّر»: عوض شد / «يُعتبر»: به شمار آورده می‌شود / «الفنّان»: هنرمند / «تزيين»: آراستن

قضاوت نهایی	توضیح	ترجمه گزینه
غلط	طبق عبارت «إنّ مسيرته قبل الإسلام كانت بطيئة» رشد داشت ولی کند بود.	پیش از پیدایش اسلام رشدی در کیفیت خط‌های عربی نمی‌بینیم.
غلط	بر اساس عبارت «يستعمله الخطاطون في تزيين المساجد والمحاريب غالباً» نمی‌شود نتیجه گرفت که همه آن‌ها به خط ثلث هستند.	آیات قرآنی که روی دیوار مسجدهای قدیمی وجود دارد، همگی به خط ثلث نوشته می‌شوند.
صحیح	طبق عبارت «لكن نجده يقفّر قفزات سريعة بعد الإسلام» رشد آن بعد از اسلام سریع بوده است.	خط از گونه‌های هنری است که اسلام روی افزایش نیکویی آن‌ها عمیقاً تأثیر گذاشته است.
غلط	طبق عبارت «الخطّ فيُعرَف بكتابة الحروف المفردة أو المركّبة» این تعریف مربوط به خط است نه «نگارش».	نگارش هنری است که به ترکیب حروف به گونه‌ای که شگفتی بینندگان را برمی‌انگیزد اطلاق می‌شود.

نکته غالباً گزینه‌هایی که کلمه «كلّ» در آن‌ها نقش معنایی مهمی دارد نادرست‌اند.

تست و پاسخ ۱۲۹

عین الصّحیح:

- ۱) الخطّ الكوفيّ خطّ اخترعه سكّان مدينة الكوفة حتّى يكتبوا الآيات القرآنيَّة به!
- ۲) الَّذي يقدر على أن يكتب بخط الثَّلث جيّداً يمكن له أن يتعلّم الخطّ الكوفيّ بسهولة!
- ۳) هناك أشياء قديمة تتعلّق بعصر السّاسانيين تُشاهد عليها عبارات بخطّ الثَّلث!
- ۴) إنّما كبار أهل فنّ الخطّ الذين اخترعوا أنواع الخطّ و وضعوا قواعد كتابتها!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

خودت حل کنی بهتره با توجه به عبارت «يُعَدُّ من أجمل الخطوط العربيَّة، و أصعبها في الكتابة» جواب مشخص می‌شود.

پاسخ تشریحی

ترجمه گزینه	توضیح	قضاوت نهایی
خط کوفی خطی است که ساکنان شهر کوفه آن را اختراع کردند تا آیات قرآنی را با آن بنویسند.	طبق عبارت «اهتم أهالي مدينة الكوفة بهذا الخط اهتماماً خاصاً» اهالی کوفه خط کوفی را اختراع نکردند بلکه به آن توجه ویژه داشتند.	غلط
کسی که می‌تواند با خط ثلث به خوبی بنویسد برایش ممکن است که خط کوفی را به سادگی یاد بگیرد.	بر اساس عبارت «حَطَّ الثَّلَث الَّذِي يُعَدُّ من أجمل الخطوط العربيَّة، و أصعبها في الكتابة» خط ثلث از سخت‌ترین خطوط عربی است، پس می‌توان نتیجه گرفت که کسی که آن را خوب می‌داند، یادگیری خط کوفی برایش ساده است.	صحیح
چیزهای قدیمی وجود دارد که به دوره ساسانیان تعلق دارد که روی آن‌ها عبارتهایی به خط ثلث دیده می‌شود.	طبق عبارت «ينسب المورِّخون اختراعها بالفنَّانين المسلمين» اختراع خط ثلث به مسلمانان نسبت داده می‌شود، پس در دوره ساسانیان هنوز اختراع نشده بود.	غلط
بزرگان اهل هنر خط تنها کسانی‌اند که گونه‌های خط را اختراع کردند و قواعد نگارش آن‌ها را بنیان گذاشتند.	بزرگان هنر خط به کسانی هم که خط را به خوبی می‌نویسند گفته می‌شود.	غلط

نکته جملاتی که دارای «إنما» هستند غالباً مشکوک هستند.

تست و پاسخ ۱۳۰

عَيْنُ الخَطِّ في الإعراب و التحليل الصرفي «تغيّر - المورِّخون - الفنَّانين - يُعتبر»:

- تغیّر: اسم - مفرد مذکر - مصدر ثلاثي مزيد من باب تفعّل - معرب / مضاف إليه و مجرور
- المورِّخون: جمع سالم للمذکر - اسم فاعل من فعل مزيد ثلاثي - معرّف بال / فاعل و مرفوع بالواو
- الفنَّانين: جمع سالم للمذکر - اسم مبالغة - معرب - معرّفه / مجرور بـ «بالياء بحرف الجرّ
- يُعتبر: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي من مصدر «عبره» - مجهول / نائب فاعله «الخطّ»

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره تست‌های تحلیل صرفی در کنکور سراسری ظاهر ترسناکی دارند، ولی اغلب آن‌ها ساده بوده و نیاز به دانش عمیقی در موضوعات مربوطه ندارند. اگر تست‌های زیادی حل کنید غلطها برای شما تکراری خواهند شد.

خودت حل کنی بهتره خطا را در بین فعل‌ها جست‌وجو کن.

پاسخ تشریحی بررسی خطای گزینه:

من مصدر «عبره» (فعل) «يعتبر» بر وزن «يفتعل» بوده و از باب افتعال است، پس مصدر آن «اعتبار» است نه «عبره».

نکته «مع» اسم است و غالباً بعد از آن مضاف‌الیه می‌آید، پس «تغیّر» که بعد از آن آمده حتماً اسم است نه فعل.

• عَيْنُ الجواب الصَّحیح في الأسئلة التَّالية: (۱۳۱ - ۱۳۵)

تست و پاسخ ۱۳۱

عَيْنُ الخَطِّ في ضبط حركات الحروف:

- أَسْلَمْتُ قَبِيلَةَ طَى بَعْدَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ بِإِطْلَاقِ أَسْرَاهُمْ!
- الإِمْتِحَانُ تَسَاعَدْنَا عَلَيَّ تَعَلَّمْ دُرُوسِهِمْ فَلَيَعْلَمُوا ذَلِكَ!
- أَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَةِ النَّاسِ كَمَا أَمَرَنِي بِأَدَاءِ الْفَرَائِضِ!
- إِرْحَمُوا عَزِيزاً ذَلَّ و عَالِماً ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره حرکت حرف «لام» هنوز در آزمون‌های سراسری به عنوان سؤال مطرح نشده، پس می‌تواند به عنوان یک سوال جدید، در آزمون‌های سال‌های پیش رو استفاده شود.

خودت حل کنی بهتره آیا حرف «ل» همیشه فته دارد؟!

درس نامه

حرکت حرف «ل»:

این حرف غالباً دارای کسره است ولی در موارد زیر علامت آن تغییر می‌کند:

- اگر به ضمیرها متصل شود (غیر از ضمیر «ی») به صورت «ل» ظاهر می‌شود. ← «لَنَا، لَكُمْ و ...»
- اگر قبل از «ل» + مضارع» یکی از حروف «و» یا «ف» بیاید، حرف «ل» به شکل ساکن درمی‌آید.
مثال: «فَ + لِيَعْلَمُوا» ← فُلْيَعْلَمُوا

نکته حرف «ل» اگر همراه کلمه‌ای غیر از ضمیرها آمده باشد، حرف تأکید است و معمولاً در فارسی ترجمه نمی‌شود.
مثال: ﴿لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلْمُتَلَدِّينَ﴾

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای این گزینه:

تَسَاعَدْنَا (با توجه به معنای این فعل که از «کمک کردن» می‌آید، پس یک فعل مضارع از «سَاعَدَ، يُسَاعِدُ» بوده و حرکت گذاری صحیح آن به صورت «تَسَاعَدْنَا» باید باشد). - فُلْيَعْلَمُوا (با توجه به این که قبل از «لِيَعْلَمُوا»، حرف «ف» آمده، حرف «ل» باید ساکن شود. ← فُلْيَعْلَمُوا)

تست و پاسخ ۱۳۳

عین نكرة وصفة بجملة:

- المؤمن عندما يتوب عن ذنب لا يعود إليه مرة أخرى!
- أيمكن أن تعطيني شريحة جوال لاتصل بأبي في إيران؟
- قالت سفانة لأخي: إنني رأيت خصالا من ذلك الرجل تُعجبني!
- استاد «أذر يزدي» أشهر كاتب لقصص الأطفال مع أنه كان عاملاً بسيطاً!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در کنکورهای جدید معمولاً سؤالات جمله وصفیه به صورت ترکیبی با «صفت از نوع اسم» طراحی می‌شوند.

خودت حل کنی بهتره در این سؤال جمله وصفیه از اسم نکره فاصله می‌گیرد.

درس نامه

جمله وصفیه عبارتی است که بعد از یک اسم نکره آمده و توضیحی درباره آن می‌دهد. هنگام ترجمه، در ابتدای جمله وصفیه حرف «که» آورده می‌شود.

اسم نکره... + که + جمله وصفیه

مثال: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ ← پناه می‌برم به خداوند از قلبی که فروتنی نمی‌کند.
نکره جمله وصفیه

نکته جمله‌ای که با یکی از کلمات ارتباطی مانند «و» - «ف» - «ثَمَّ» - «حَتَّى» - «لِ» - «أَنْ» - «مُوصُولَات» شروع شده باشد، مطمئناً وصفیه نیست.
مثال: ﴿أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ﴾ ← عبارت «عَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ» بعد از اسم نکره «رَسُولًا» آمده ولی چون با حرف «ف» همراه شده، یک عبارت جدید محسوب شده و وصفیه نیست.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- عبارت «لا يعود إليه مرة أخرى» بعد از اسم نكرة «ذَنْبٌ» آمده ولی از لحاظ معنایی به «المؤمن» که معرفه است مربوط شده و ضمناً در ترجمه آن حرف «که» نمی‌آوریم: «مؤمن وقتی از گناهی توبه می‌کند بار دیگر به آن باز نمی‌گردد.»
- «جَوَالٌ» نکره است ولی عبارت «لَا تُتَّصَلُ بِأَبِي فِي إِيرَانَ» در ارتباط با آن نیست: «آیا ممکن است به من سیم کارت بدهی تا با پدرم در ایران تماس بگیرم؟»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

۳ «خصالاً» اسم نکره بوده و «تُعجبنی» درباره آن به کار رفته پس جمله وصفیه است: «سفانه به برادرش گفت: من از آن مرد ویژگی‌هایی را دیده‌ام که خوشم می‌آید.»

۴ در این عبارت، جمله‌ای که با حرف ربط «که» به یک اسم نکره مربوط شود وجود ندارد: «استاد «آذر یزدی» معروف‌ترین نویسنده داستان‌های کودکان است با این که او کارگر ساده‌ای بود.»

تست و پاسخ ۱۳۳

عین «اللام» جاء لبيان طلب:

۱) لَنَسِبحَ في البحرِ علینا أن نَتَعَلَّمَ أسلُوبَ السَّبَاحَةِ الصَّحِیحَ!

۲) لأرسم صورةَ حَدیقةَ جَمِیلَة على السَّبُورَة أحتَاجُ إلى طِبائِیرِ مُلُونَة!

۳) لِیَعْتَمِدوا على أنفُسهم في الأعمالِ حَتَّى تَبْتَدئَ حَیاتهم الجَدیدَة!

۴) لَتَكُون لكَ مَنزلة رَقیعة عند زَملائك ساعِدهم في دروسهم!

پاسخ: گزینه ۳

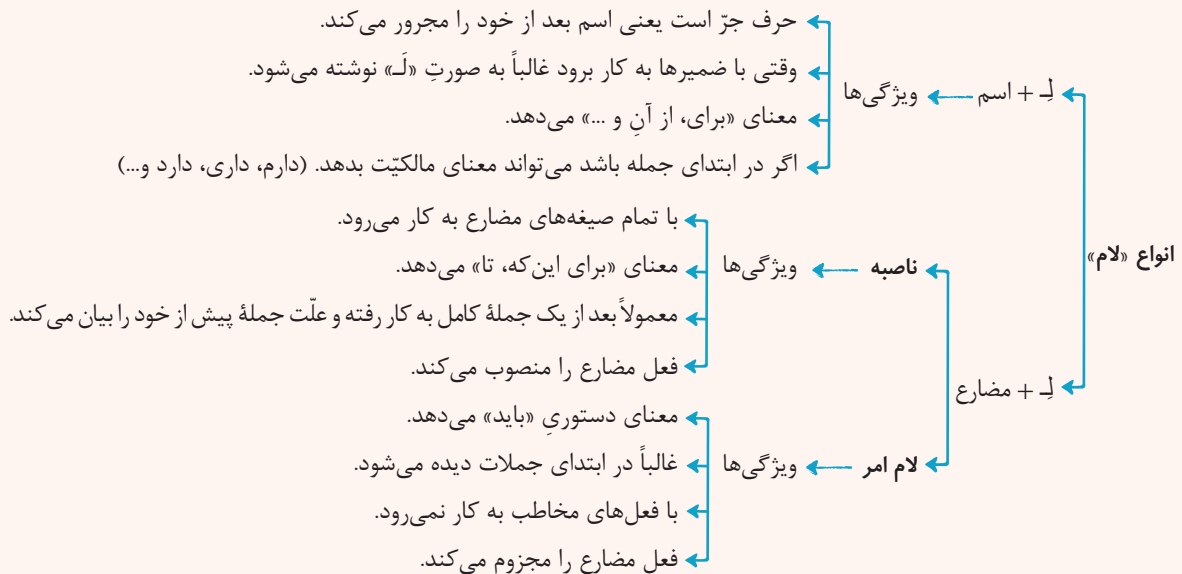
(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۶)

مشاوره شناخت انواع «لام» و کاربرد آن‌ها پای ثابت بسیار از آزمون‌هاست.

خودت حل کنی بهتره «لـ» وقتی برای «بیان طلب» به کار برود، لام «امر» است و باید دنبال گزینه‌ای باشی که «لـ» به معنای «باید» آمده است.

درس نامه

انواع «لـ» را در قسمت زیر می‌توانید ببینید:

نکته در عربی به فعل‌های امر و نهی فعل‌های طلب گفته می‌شود. پس وقتی در صورت سوالات لفظ «طلب» بیاید، غالباً فعل امر یا نهی را می‌خواهیم.

پاسخ تشریحی بررسی ترجمه گزینه‌ها و معنای «لـ»:

۱) برای این که در دریا شنا کنیم باید روش درست شناکردن را یاد بگیریم. ← «لـ» به معنای «برای این که» آمده است.

۲) برای این که تصویر یک باغ زیبا روی تخته سیاه را بکشم به گچ‌های رنگی نیاز دارم. ← باز هم «لـ» معنای «برای این که» می‌دهد.

۳) مردم در کارها باید به خودشان تکیه کنند تا زندگی جدیدشان شروع شود. ← «لِیَعْتَمِدُوا» به معنای «باید تکیه کنند» بوده و فعل امر است پس «لام» هم «لام امر» محسوب می‌شود.

۴) برای این که جایگاه والایی نزد همکلاسی‌هایت داشته باشی آنان را در درس‌هایشان یاری کن. ← باز هم «لـ» به معنای «برای این که» آمده است.

نکته برای این که نوع «لام» را تشخیص بدهید، نباید به جایگاه آن در جمله اعتماد کنید، یعنی براساس این که اول جمله یا وسط جمله آمده، قضاوت نکنید و حتماً معنای عبارت را در نظر بگیرید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

تست و پاسخ ۱۳۴

عین العبارة الصحيحة:

- (۱) لا تظلموا كما لا تُظلموا! (۲) أحسنی كما تُحبون أن يُحسنَّ إليك!
(۳) لا يُحسن إليکم لأتکم لم تحسنوا إلى أحد! (۴) لن تظلموا كما لا تُحبون أن يظلمونکم!

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره این مدل سوال، ظاهراً نکات خارج از اهداف کتاب درسی دارد، ولی یادگیری نکاتش برای تمام دانش آموزان علوم انسانی لازم است.

خودت حل کنی بهتره دقت کنید که چه زمانی «نون» فعل مضارع از آخر آن حذف می شود سپس ...!

درس نامه ●●

حروف ناصبه «أن، لن، كي، حتى، لـ، ليكي» وقتی همراه فعل مضارع بیایند، ظاهر آن را به صورت زیر تغییر می دهند:
الف) فعل های مضارعی که آخرشان «وَن - يَن - اِن» است، نونشان حذف می شود.
مثال: أن يقولون ← أن يقولوا   لن + تظنن ← لن تظنني
ب) فعل های مضارعی که آخرشان «ن» ندارند، غالباً آخرشان «فتحه» (-) می گیرند.
مثال: ليكي + تفرح ← ليكي تفرح   حتى + نفوز ← حتى نفوز

نکته فعل های جمع مؤنث تحت هیچ شرایطی آخرشان تغییر نمی کند.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه ها:

- ۱) «لا تُظلموا» فعل نهي است ولي طبق معنای عبارت، این جا فعل نهي کاربرد ندارد و باید فعل نفي (لا تُحبون) بیاید: «ستم نکنید همان طور که دوست ندارید مورد ستم قرار بگیرید.»
۲) «أحسنني» فعل امر «للمخاطبة» (مفرد مؤنث مخاطب ← أنت) است پس فعل «تُحبون» صحیح نبوده و باید «تُحبين» که برای همان صیغه است به کار برود: «نيکی کن همان طور که دوست داری به تو نيکی کنند.»
۳) به شما خوبی نمی شود، زیرا شما به کسی نيکی نکردید.
۴) «أن يظلمونکم» غلط است، زیرا با آمدن حرف «أن» باید «نون» فعل حذف شود: «أن يظلموا + کم ← أن يظلموكم». ترجمه عبارت: «ستم نخواهید کرد همان طور که دوست ندارید به شما ستم کنند.»

نکته بعد از کلمات زیر آوردن فعل نهي صحیح نیست: «أن، كي، ليكي، حتى، ما، من، کلمات پرسشی.»

تست و پاسخ ۱۳۵

عین الصحيح للفراغ: «أختنا معلمتنا ..... في جامعة طهران!»

- (۱) كانت تُدرّس (۲) صارتنا أستاذتان (۳) أصبحت مشهورة (۴) ليستا مشغولتين بالدراسة

(عربی، زبان قرآن یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

خودت حل کنی بهتره کلمه ای که در گزینه ها بعد از افعال ناقصه آمده، نقش خبر افعال ناقصه را دارد پس باید ...!

درس نامه ●● خبر افعال ناقصه

الف) اگر اسم باشد، باید منصوب شود یعنی غالباً یکی از علامت های «ـَ، يَن، يَنْ» را در آخرش دارد.
مثال:

- «كان الله عليماً»   ● «ليس المسلمون متحدين.»
ب) اگر فعل باشند، تغییر ظاهری ندارند ولی باید از لحاظ جنس و تعداد با «اسم خود» مطابقت داشته باشند.
● كان المعلم يُدرّس   ● كانت المعلمة تُدرّس
● كان المعلمون يُدرّسون

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

نکته وقتی یکی از افعال ناقصه، بعد از مبتدای جمله به کار رفته باشد، دیگر لازم نیست دنبال اسم آن بگردیم و در ادامه جمله باید تنها به دنبال خبر باشیم.

مثال: «المسلمون صاروا مُتَّحِدِينَ.» ← «مُتَّحِدِينَ» خبر «صاروا» بوده و به همین خاطر منصوب شده است.

پاسخ تشریحی دقت کنید که در این عبارت «أُخْتَا» در واقع «أُخْتَانِ» بوده که «نون» آن حذف شده است، یعنی اسم «مثنای مؤنث» است. بررسی گزینه‌ها:

۱) با توجه به این که «أُخْتَا» مثنی است پس «کانت تُدرِّس» که مربوط به «مفرد» است نمی‌تواند صحیح باشد.

۲) «أُسْتَاذَاتَانِ» نقش خبر «صارتا» را دارد پس باید منصوب باشد. ← «أُسْتَاذَاتَيْنِ»

۳) دقیقاً مانند ۱) این عبارت باید به صورت مثنی باشد. ← «أَصْبَحْنَا مشهورتین»

۴) «لیستا مشغولتین» از همه لحاظ مناسب جمله است.

نکته خبر افعال ناقصه را از روی معنای عبارت هم می‌توانید تشخیص بدهید، به این صورت که:

اسمی را که همراه «بود، شد، نیست...» آمده خبر می‌گیریم. (دقیقاً مثل مسند در زبان فارسی.)

مثال: «التَّلْمِیذُ الْکَسُولُ سِیْکُونُ رَاسِباً فِی الْاِمْتِحَانِ.» (دانش‌آموز تنبل در آزمون مردود خواهد بود.) ← کلمه «مردود» همراه «خواهد بود» آمده پس «راسباً» خبر «سیکون» است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تاریخ یازدهم

تست و پاسخ ۱۳۶

کدام موارد درباره نوع رابطه حکومت‌های ایرانی مسلمان با خلافت عباسی در سده‌های سوم تا پنجم هجری درست است؟

(الف) با آن که بدون اجازه و فرمان خلیفه عباسی به قدرت رسیدند، ولی به خاطر سرکوب دشمنان خلافت، مورد تأیید عباسیان بودند. (آل بویه)

(ب) به خاطر مشروعیت و مقبولیت قدرتش نزد مردم، مجبور به اطاعت ظاهری نسبت به خلیفه عباسی بودند. (سامانیان)

(ج) توانستند خلیفه عباسی را مطیع خود سازند و بر بغداد حاکم شوند. (زیاریان)

(د) آن‌ها خود به واسطه شیعه‌مذهب بودنشان مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند. (علویان طبرستان)

(۱) «الف» - «ج» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

(تاریخ یازدهم - درس ۹ - سلسله‌های ایرانی مسلمان)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره ببین این سؤال چندپهلوه! انگار بدون در نظر گرفتن گزینه‌ها، یک دور باید پیش خودت موارد درست رو در نظر بگیری و ببینی توصیف و حکومت داخل پراکنش به هم مربوطه یا نه و بعدش بری سراغ گزینه‌ها! این سبک جدید سؤال کنکور تاریخه.

درس نامه

حکومت	نوع رابطه با خلافت عباسی
سامانیان و طاهریان	مطیع خلافت عباسی هرچند به ظاهر
صفاریان	پر فراز و نشیب
علویان طبرستان	مدعیان خلافت و دشمن درجه یک عباسیان
زیاریان	پر فراز و نشیب
آل بویه	وادارکنندگان خلیفه عباسی به اطاعت از آن‌ها

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

(الف) این توضیح درباره صفاریان و به خصوص یعقوب لیث صفاری درست است. (نادرست)

(ب) این سامانیان و طاهریان بودند که برای کسب مشروعیت و مقبولیت نزد مردم از خلفا اطاعت می‌کردند. (درست)

(ج) آل بویه بود که عباسیان را مطیع خود ساخت. (نادرست)

(د) امیران شیعه‌مذهب علویان طبرستان از سادات علوی بودند و خود مدعی خلافت بودند. (درست)

تست و پاسخ ۱۳۷

کدام موارد درباره حیات ابوعلی سینا و آثار او در سده‌های چهارم و پنجم هجری قمری درست است؟

(۱) این فیلسوف برجسته جهان اسلام با ابوریحان بیرونی، دانشمند برجسته، معاصر بوده است.

(۲) ابوعلی سینا توانست از تلفیق جهان‌بینی اسلامی و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی، فلسفه مشاء را پایه‌گذاری کند.

(۳) کتاب شفای او سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.

(۴) وی با محمد زکریای رازی، که یکی از شیمی‌دانان و فلاسفه به نام آن روزگار محسوب می‌شد، ملاقاتی داشته است.

(تاریخ یازدهم - درس ۹ - فرهنگ و تمدن)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

۱) ابوعلی سینا سال ۳۷۰ ق. به دنیا آمده است و سال ۴۲۸ ق. از دنیا رفته است. از طرف دیگر، بیرونی متولد ۳۶۲ ق. و متوفی ۴۴۰ ق. است؛ پس، این دو دانشمند معاصر بوده‌اند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

- ۲) این فارابی بود که با چنین اقدامی فلسفه مشایی را پایه‌گذاری کرد و ابن سینا آن را به اوج رساند.
- ۳) این توصیف مربوط به دانشنامه‌ی علایی است. کتاب شفا یکی از بزرگ‌ترین دایرةالمعارف‌های علمی است که به دست ابن اندیشمند نوشته شده و در آن علاوه بر فلسفه، به علوم طبیعی و ریاضی نیز پرداخته شده است.
- ۴) ابن سینا معاصر محمد زکریای رازی نبود. محمد زکریای رازی سال ۲۵۱ ق. به دنیا آمده و سال ۳۱۳ ق. درگذشته است؛ در صورتی که ابن سینا شصت و اندی سال بعد از او به دنیا آمده است.

تست و پاسخ ۱۳۸

کدام‌یک از موارد زیر مربوط به دوران حکومت آل‌بارسلان سلجوقی است؟

الف) نجات خلیفه و بغداد از تسلط آل بویه شیعه‌مذهب

ب) گسترش قلمرو سلجوقیان از رود سیحون تا دریای مدیترانه

ج) از بین رفتن بیشتر خاندان‌ها و حکومت‌های محلی

د) شکست امپراتوری روم شرقی در نبرد بزرگ ملازگرد

۱) «الف» - «ج»   ۲) «ب» - «د»   ۳) «ب» - «ج»   ۴) «الف» - «د»

(تاریخ یازدهم - درس ۱۰ - تفولات سیاسی - سلجوقیان)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

سلجوقیان طایفه‌ای از ترکان بودند که پس از گرویدن به اسلام، نخست در ماوراءالنهر و سپس در خراسان مستقر شدند. سه سلطان مقتدر نخست دوره سلجوقی:

۱) طغرل مؤسس اصلی حکومت بود که مستقیماً از خلیفه لقب سلطان رکن‌الدوله را گرفت و نیشابور را پایتخت خود خواند.

۲) آل‌بارسلان، برادرزاده طغرل و دومین سلطان مقتدر سلجوقی بود که باعث گسترش قلمرو این حکومت شد.

۳) ملکشاه پسر آل‌بارسلان و جانشین پدر بود و حکومت سلجوقی و نظام اداری آن در این دوره به ثبات، شکوفایی و انسجام رسید.

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) از اقدامات طغرل است.

ب و د) در زمان آل‌بارسلان نبرد بزرگی با امپراتوری روم شرقی (بیزانس) در ملازگرد رخ داد که منجر به شکست بیزانس گردید و نتیجه‌اش تصرف آسیای صغیر به دست آل‌بارسلان و توسعه قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه شد.

ج) در زمان ملکشاه، سلسله سلجوقی به اوج قدرت رسید و در نتیجه بیشتر خاندان‌ها و حکومت‌های محلی از بین رفتند و یا به اطاعت سلطان سلجوقی گردن نهادند.

تست و پاسخ ۱۳۹

هر یک از توصیفات زیر، به ترتیب مربوط به وضعیت دیوان‌سالاران و وزیران کدام دوره تاریخ ایران است؟

الف) گرچه نظام اداری ایران کامل‌تر و گسترده‌تر شد، ولی جان وزیر هم‌چنان در اختیار سلطان زمان بود.

ب) بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل بویه به خدمت گرفته شدند.

ج) در پی شکل‌گیری تقابل اهل قلم و اهل شمشیر، شاهد نزاعی میان نظامیان و اهل دیوان هستیم.

د) در این دوره، قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره قبل به شدت کاهش یافت و حتی در مواردی منصب وزیر حذف شد.

۱) سامانیان - غزنویان - آل بویه - خوارزمشاهیان   ۲) سامانیان - سلجوقیان - خوارزمشاهیان - آل بویه

۳) غزنویان - غزنویان - سلجوقیان - آل بویه   ۴) سلجوقیان - غزنویان - سلجوقیان - خوارزمشاهیان

(تاریخ یازدهم - درس ۱۰ - نظام اداری)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

در سده‌های سوم تا پنجم هجری، ما کم‌کم شاهد شکل‌گیری حکومت‌ها و امارت‌های ایرانی مسلمان هستیم که هر یک دیوان و نظام اداری خاص خود را داشت؛ ولی وقتی وارد قرون پنجم تا ششم می‌شویم، این نظام منسجم‌تر می‌شود؛ چرا؟ اولاً قلمرو حکومت‌ها گسترده‌تر شده و دوماً خود دیوان‌سالاران تجارب بیشتری کسب کردند. حالا با این مقدمه می‌رویم سراغ بررسی موارد:

الف) در دوره سلجوقیان است که نظام اداری ایران کامل‌تر و گسترده‌تر می‌شود و توصیف دوم عبارت گزینیه، به طور کل درباره همه حکومت‌های این دوره صادق است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

ب) فرمانروایان غزنوی به خوبی دریافتند که برای اداره قلمرو رو به توسعه خود به تشکیلات دیوانی و دیوانسالاران ایرانی نیاز دارند و از همین رو، بسیاری از دیوانسالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوانسالاران حکومت آل بویه را به خدمت گرفتند.

ج) در دوره سلجوقیان، خواجه نظام الملک سعی کرد ضمن ایجاد ثبات و استمرار در فضای حکومت، با نیروی سرکش امیران و نظامیان سلجوقی که به سنت‌های قبیله‌ای خودشان همچنان وفادار بودند، مقابله کند و این سبب شکل‌گیری حرکتی به نام تقابل اهل شمشیر (نظامیان) و اهل قلم (دیوانسالاران) شد.

د) نظام اداری دوره خوارزمشاهیان تداوم نظام اداری سلجوقی بود، ولی با یکسری تفاوت که عبارت‌اند از: ۱) قدرت و نقش وزیر نسبت به دوره قبل به شدت کاهش یافت. ۲) حتی در مواردی منصب وزیر حذف شد.

تست و پاسخ ۱۴۰

هم‌زمان با فرمانروایی منگوقاآن، نوه چنگیز خان مغول، کدام رویدادها در قلمرو جهان اسلام رخ داد؟

الف) یکی از سادات حسینی به عنوان خلیفه، علیه خلیفه عباسی علم شد.

ب) حکومت خاندان بنی‌عباس پس از سده‌ها حکم‌فرمایی، پایان یافت.

ج) نخستین موج حمله مغولان برای حرکت به سوی ایران شکل گرفت.

د) قدرت اسماعیلیان با گشوده شدن قلعه‌های مستحکمشان، از بین رفت.

۱) «الف» - «ب»   ۲) «ج» - «د»   ۳) «ب» - «د»   ۴) «الف» - «ج»

(تاریخ یازدهم - درس ۱۱ - اوضاع سیاسی - هبوم مغولان به ایران)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این سؤال هم سه‌گانه و هم ممتنع؛ سه‌گانه، اگر بدونی منگوقاآن برادری به نام هلاکو داشت که آغازگر موج دوم حملات مغولان بوده و ممتنع و دشواره، اگر نتونی ترتیب رویدادهای تاریخی رو تشخیص بدی!

پاسخ تشریحی در زمان فرمانروایی منگوقاآن، هلاکو خان (برادرش) به منظور نظم‌بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد و نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد و سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان بنی‌عباس پایان داد. سپس به سمت شام رفت، ولی در نبرد عین جالوت از مملوکان مصر شکست خورد. بررسی موارد نادرست:

الف) مربوط به قبل از حمله مغول و در زمان سلطان محمد خوارزمشاه است.

ج) نخستین موج حمله مغولان به دست چنگیز خان انجام شد. هلاکو خان آغازگر موج دوم بود!

تست و پاسخ ۱۴۱

کدام مورد درباره رویکرد دیوانسالاران، شاعران و فقیهان نسبت به تسلط مغولان بر ایران درست است؟

الف) اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام گرفت.

ب) می‌کوشیدند تا زمینه آشنایی مغولان با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری را فراهم کنند.

۱) «الف» هم‌زمان با حکومت غازان شکل گرفت و «ب» در دوران نامسلمانی مغولان انجام شد.

۲) هر دو مورد «الف» و «ب» اجرا شد، ولی یاسای چنگیزی هم‌چنان به قوت خود باقی بود.

۳) «ب» در دوره ایلخانان موفقیت‌چندانی نیافت، ولی «الف» در دوره تیموری به کار گرفته شد.

۴) هم‌زمان با مسلمان شدن مغولان، هر دو مورد «الف» و «ب» شکل گرفت.

(تاریخ یازدهم - درس ۱۱ - ایران در عهد ایلخانان)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره دوره حکومت ایلخانان خودش به دو بخش نامسلمانی و مسلمانی تقسیم می‌شود. تو دوره نامسلمانی عمده تلاش دانشمندان و بزرگان این بود که مغولان رو با فرهنگ ایرانی و دین اسلام آشنا کنند و بعد از مسلمان شدن مغولان، وزرایی مثل خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی دست به اصلاحات گسترده اجتماعی، اقتصادی و ... زدند!

درس نامه ●●

در سراسر دوره حاکمیت ایلخانان (۶۵۴ - ۷۳۶ ق) وضعیت یکسان و یکنواختی وجود نداشت. دوره حاکمیت آن‌ها را می‌توان به دوره نامسلمانی و دوره مسلمانی تقسیم کرد. در دوره نامسلمانی مغول، بزرگان ایرانی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول، تلاش‌های بسیار کردند. بر این اساس به جدول زیر توجه کنید:

دوره نامسلمانی	دوره مسلمانی
<ul style="list-style-type: none"> در این دوره، بزرگان ایرانی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول تلاش بسیار کردند. کسانی چون خواجه نصیرالدین توسی، شمس‌الدین محمد جوینی و برادرش عطاملک جوینی کوشیدند تا مغولان را با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری آشنا کنند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورند. 	<ul style="list-style-type: none"> دوران مسلمانی مغولان هم‌زمان با دوران حکومت غازان‌خان است که خود اسلام آورد. دین اسلام رسمی اعلام شد. در پرتو تلاش‌های رشیدالدین فضل‌الله همدانی، وزیر کاردان ایلخانان، اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام گرفت.

پاسخ تشریحی مورد «الف» مربوط به دوره مسلمانی مغولان و غازان‌خان است و «ب» تلاش افرادی مثل جوینی‌ها و توسی در دوران نامسلمانی مغولان است.

تست و پاسخ ۱۴۲

یک محقق درصدد پژوهش در مورد دو موضوع «الف» و «ب» است. اگر وی سه دوره سلجوقیان، ایلخانان و صفویان را در نظر داشته باشد، اخبار و اطلاعات مربوط به موضوعات زیر در کدام دوره دست اول است؟

الف) پیدایش طریقت‌های صوفیانه صفویه، نعمت‌اللهیه و حروفیه

ب) گرایش بیشتر صوفیان به تشیع

۱) «الف» ایلخانان - «ب» صفویان   ۲) «الف» صفویان - «ب» سلجوقیان   ۳) «الف» - «ب» ایلخانان   ۴) «الف» - «ب» صفویان

(تاریخ یازدهم - درس ۱۲ - گسترش تصوف)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این تست مشابه یکی از تست‌های کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ طراحی شده است. دقت کن! کلاً تو کتاب درباره تصوف به طور ویژه تویه دوره‌ای صحبت می‌شه و اونم دوره مغول - تیموریه. یادت نره حتی هسته اولیه تصوف صفویه هم برمی‌گرده به همین دوره.

پاسخ تشریحی یکی از تحولات مهم دوران ایلخانان و تیموریان، رشد قابل توجه طریقت‌های صوفیانه بود:

۱) در این دوره طریقت‌های صوفیانه بزرگی همچون صفویه، نعمت‌اللهیه، حروفیه، نوربخشیه، نقش‌بندیه و مشعشعیه ظهور کردند و با فعالیت خود را گسترش بخشیدند.

۲) در قرن نهم هجری (دوره ایلخانان و تیموریان) به تدریج تغییر و تحول چشمگیری در فعالیت طریقت‌های صوفیانه به وجود آمد. از یک سو صوفیان به تشیع گرایش بیشتری نشان دادند و از طرف دیگر، به تدریج برخی از طریقت‌ها مانند طریقت صفوی وارد سیاست شدند و برای به دست گرفتن قدرت، با فرمانروایان و پادشاهان به رقابت برخاستند.

بنابراین، هر دو مورد «الف» و «ب» مربوط به دوره ایلخانان است و یقیناً بر این اساس، اطلاعات و منابع مربوط به این دو موضوع در دوره ایلخانان دست اول است.

تست و پاسخ ۱۴۳

در کدام گزینه، دوره‌های زمانی هر یک از موارد زیر، به درستی مقایسه شده است؟

الف) شهر هرات یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام بود.

ب) شاهنامه مصور دموت، تدوین گردید.

ج) هنر نگارگری به‌ویژه در خراسان گسترش یافت.

د) شاهنامه بایسنقری، خوشنویسی و مصور شد.

۱) «الف» و «ب» مربوط به دوره ایلخانان است و «ج» و «د» از جمله رویدادهای دوران جانشینان تیمور است.

۲) برخلاف «ب»، هر یک از موارد «الف»، «ج» و «د» مربوط به دوران تیموریان است.

۳) به ترتیب «الف» و «ج» مربوط به دوران تیموریان و «ب» و «د» مربوط به دوران ایلخانان است.

۴) «الف»، «ب» و «ج» مربوط به دوره حکومت تیمور گورکانی و «د» مربوط به دوره جانشینان او است.

(تاریخ یازدهم - درس ۱۲ - هنر و معماری - نگارگری و خوشنویسی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

درس نامه ●●

قلمرو پهناوری که مغول‌ها در بخش وسیعی از آسیا، از چین تا دریای مدیترانه فتح کردند، دارای پیشینه فرهنگی و هنری عظیم و پیشرفته‌ای بود. در نتیجه فتوحات مغول، تجارب و سنت‌های هنری و هنرمندان سرزمین‌های فتح‌شده با یکدیگر پیوند خوردند و زمینه مناسبی برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانان و تیموریان فراهم شد.

پاسخ تشریحی الف، ج و د) هنر نگارگری در روزگار جانشینان تیمور چون شاهرخ و نوادگانش از جمله بایسنقر میرزا، در سراسر ایران به‌ویژه خراسان گسترش یافت. فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده در عصر تیموری، شاهنامه بایسنقری است که به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاهرخ که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد. شهر هرات در زمان شاهرخ تیموری و جانشینانش به خاطر داشتن ثروت هنگفت، کتابخانه‌های بزرگ و هنرمندان نامدار، به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.

ب) در عصر ایلخانان هنر نگارگری که تلفیقی از سنت‌های نقاشی ایرانی و چینی بود، بیشتر در کتاب‌آرایی و مصورساختن کتاب‌های تاریخی و متون ادبی و نیز کتاب‌های پزشکی، جانورشناسی و نجوم جلوه‌گر شد. ایلخانان مغول از مشوقان پدیدآوردن شاهنامه‌های مصور به شمار می‌روند. نمونه باقی‌مانده آن، شاهنامه مشهور به دموت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

جغرافیای یازدهم

تست و پاسخ ۱۴۴

کدام گزینه جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«کشورهای ..... در اثر توسعه فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم تا چهارم، به کشورهای ..... تبدیل می‌شوند.»

- (۱) نیمه‌پیرامونی مانند کره جنوبی و استرالیا - مرکز
- (۲) پیرامونی مانند مراکش و سنگاپور - نیمه‌پیرامونی
- (۳) نیمه‌پیرامونی مانند کره جنوبی و مراکش - مرکز
- (۴) پیرامونی مانند مراکش و بنگلادش - نیمه‌پیرامونی

پاسخ: گزینه ۴

(جغرافیای یازدهم - درس ۸ - مرکز - پیرامون)

مشاوره این تست مشابه یکی از تست‌های کنکور سراسری اردیبهشت ۱۴۰۳ است. در خواندن کتاب درسی حتماً به تفکیک میان مفاهیم مرتبط بپردازید؛ چرا که در کنکورهای اخیر تفاوت و تشابه میان مفاهیم مرتبط، مورد توجه ویژه طراحان قرار داشته است.

درس نامه

منظور از مرکز، کانون‌های سلطه اقتصادی بر جهان است و از ویژگی‌های این نوع کشورها، برخورداری از صنایع نو (فعالیت نوع دوم) و خدمات پیشرفته (فعالیت نوع سوم)، فناوری بالا (فعالیت نوع چهارم) و نیروی ماهر و متخصص و زیرساخت‌های مناسب برای توسعه اقتصادی مانند حمل‌ونقل پیشرفته و سطح بالای زندگی و رفاه اجتماعی است، مانند کشورهای آمریکای شمالی، اروپای غربی، ژاپن و استرالیا. کشورهای پیرامون عمدتاً تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام‌اند. این کشورها از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تری قرار دارند و به واردات کالاهای صنعتی از مرکز وابسته‌اند. کشورهای نیمه‌پیرامون بین مرکز و پیرامون قرار گرفته‌اند. از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند اما هنوز از نظر اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند.

پاسخ تشریحی

کشورهای پیرامونی در اثر توسعه فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم تا چهارم، قابلیت تبدیل به کشورهای نیمه‌پیرامونی و مرکز را دارند. (درستی ۴)

ضمن این‌که «استرالیا» نوعی کشور مرکز (رد ۱)، «سنگاپور» نوعی کشور نیمه‌پیرامونی (رد ۲) و «مراکش» نوعی کشور پیرامونی (رد ۳) است.

تست و پاسخ ۱۴۵

با توجه به عبارت «در جغرافیای سیاسی، جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی تأثیر می‌گذارند و برعکس، سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز بر فضاهای جغرافیایی مؤثرند.» موارد «الف» تا «د» در متن زیر به ترتیب با کدام گزینه مطابقت دارد؟

«در سال ۱۹۸۶ میلادی، طی قراردادی مشترک میان انگلستان و فرانسه، عملیات احداث تونل مانش آغاز شد و ۸ سال بعد این تونل افتتاح شد.

«الف» «ب»

این تونل انگلستان را که از قاره اروپا جدا مانده بود، به آن قاره متصل کرد و به این ترتیب روابط اقتصادی و تجاری بین این کشور با دیگر کشورهای

«د»

«ج»

اروپایی تسهیل شد.»

- (۱) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی - فضای جغرافیایی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز
- (۲) ناحیه سیاسی فراملی - تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی - ناحیه سیاسی فراملی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز و پیرامون

- (۳) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی - ناحیه سیاسی فراملی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز
- (۴) ناحیه سیاسی ملی - تأثیر فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی - فضای جغرافیایی - گسترش تعاملات اقتصادی میان کشورهای مرکز و پیرامون

(جغرافیای یازدهم - درس ۹ - جغرافیای سیاسی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

مشاوره این تست مشابه یکی از تست‌های کنکور سراسری اردیبهشت ۱۴۰۳ است.

درس نامه ● توافق‌ها و تصمیمات سیاسی و اقتصادی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد. در سال ۱۹۸۶ میلادی، براساس تصمیم و توافق حکومت‌های انگلستان و فرانسه طی قراردادی مشترک، عملیات احداث تونل مانس آغاز شد و سرانجام در سال ۱۹۹۴ افتتاح شد.

پاسخ تشریحی کشورها نوعی ناحیه سیاسی ملی به حساب می‌آیند (رد ۲). ضمن این‌که احداث تونل مانس بیانگر تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضای جغرافیایی است (رد ۲ و ۴).

اتحادیه اروپا با قاره اروپا تفاوت دارد و قاره اروپا ناحیه سیاسی فراملی نیست. (رد ۲ و ۳)
انگلستان به همراه کشورهای اروپای غربی، کشورهای مرکز به حساب می‌آیند. (رد ۲ و ۴)

نکته قاره اروپا یک فضای جغرافیایی بوده که تحت مدیریت نظام‌های سیاسی ملی و فراملی قرار دارد، نه این‌که خودش ناحیه سیاسی ملی یا فراملی باشد!

تست و پاسخ ۱۴۶

کدام گزینه با مشخصات ناحیه معرفی شده در متن زیر تدوین و تنظیم شده است؟
«کشور چین از سال ۲۰۰۰ میلادی تاکنون در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است و به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است.»

- ۱) پس از ایالات متحده آمریکا، از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان است.
- ۲) پیش از جنگ جهانی دوم، به همراه شوروی سابق و اروپای شرقی بلوک شرق را تشکیل داد.
- ۳) در این کشور همانند عراق، ناحیه سیاسی ویژه درون ناحیه سیاسی ملی قرار گرفته است.
- ۴) با استفاده از شرکت‌های چندملیتی، از نیروی کار ارزان‌قیمت - کشورهای پیرامون بهره می‌برند.

پاسخ: گزینه ۳ (مغرافیای یازدهم - درس ۷ - دامداری تباری / درس ۸ - نابرابری در اقتصاد جهانی / درس ۹ - انواع نواحی سیاسی)

مشاوره حتماً حتماً مباحث و ویژگی‌های مربوط به اشخاص، کشورها، پدیده‌های جغرافیایی و ... رو به شکل ترکیبی و منسجم بخونید.

درس نامه ● ناحیه سیاسی ویژه منطقه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود را دارد؛ مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری.

پاسخ تشریحی نواحی خودمختار جزء نواحی سیاسی ویژه هستند و از جمله این نواحی می‌توان به بندر هنگ‌کنگ در چین و کردستان در عراق اشاره کرد.

- ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند. (رد ۱)
- پس از جنگ جهانی دوم، کشورهای کمونیستی (شوروی سابق، چین و اروپای شرقی) بلوک شرق را تشکیل دادند. (رد ۲)
- این عبارت از مشخصات کشورهای مرکز به شمار می‌رود؛ در حالی که چین در نظام سرمایه‌داری جهانی یک کشور نیمه‌پیرامونی است. (رد ۴)

تست و پاسخ ۱۴۷

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- الف) در کنار مزارع غله تجاری، معمولاً کارخانه‌هایی ایجاد می‌شوند که در اصطلاح به آن‌ها «کشت و صنعت» می‌گویند.
ب) امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی (پلانتیشن‌ها) شرکت‌های بزرگ چندملیتی هستند.
- ۱) کارخانه‌های نوع «ب» توسط سرمایه‌داران اروپایی و آمریکایی تأسیس شده‌اند و بخش اصلی آن‌ها برخلاف کارخانه‌های نوع «الف»، در کشورهای صنعتی (مرکز) قرار دارد.
  - ۲) کارخانه‌های نوع «الف»، علاوه بر ایفای نقش در فعالیتهای نوع سوم اقتصادی، همانند کارخانه‌های نوع «ب» بر فعالیت‌های نوع دوم اقتصادی تمرکز دارند.
  - ۳) پراکندگی مزارع کشت غله تجاری «الف» بیش از مزارع پلانتیشن «ب» بوده و مزارع «ب» در نزدیکی سواحل دریاها واقع شده‌اند.
  - ۴) کارخانه‌های مونتاژ «الف» و «ب» در کشورهای پیشرفته صنعتی یا مبدأ قرار دارد و شعبه‌های آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.

پاسخ: گزینه ۳ (مغرافیای یازدهم - درس ۷ - کشت غله تباری - کشت تک‌محصولی تخصصی)

درس نامه

- مزارع غله تجاری معمولاً بسیار بزرگاند و کاشت و برداشت محصول در آنها به صورت ماشینی انجام می‌شود. گاه این مزارع به صورت شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می‌شوند. در این نوع کشاورزی، معمولاً در کنار مزارع، کارخانه‌هایی برای تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات در بازارهای مصرف پدید می‌آید که در اصطلاح به آنها «کشت و صنعت» می‌گویند.
- به مجموعه زمین‌های وسیعی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارند نیز پلانتیشن می‌گویند.

پاسخ تشریحی

از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است؛ ضمن این‌که نواحی کشت برنج در جنوب و جنوب شرقی آسیا واقع شده‌اند. در صورتی که مزارع پلانتیشن تنها در نواحی استوایی قرار دارند و جهت سهولت در صادرات محصولات در نزدیکی دریاها واقع شده‌اند. (درستی ۳)

شرکت‌های کشت و صنعت نیز همچون شرکت‌های چندملیتی (بخش اصلی‌شان) در کشورهای مرکز نظیر آمریکا و اروپا واقع شده‌اند. (رد ۱)

در مجموعه‌های کشت و صنعت، فعالیت‌های نوع سوم اقتصادی یا خدمات (نظیر توزیع محصولات در بازار) انجام می‌شود؛ اما تمرکز آنها بر فعالیت‌های نوع اول اقتصادی (تولید محصولات کشاورزی) است. (رد ۲)

بخش مرکزی شرکت‌های چندملیتی (ب) در کشورهای پیشرفته قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آنها در سایر نواحی است. بخش مرکزی کارخانه‌های نوع «الف» همان شرکت‌های چندملیتی است و خود کارخانه‌ها در کشور میزبان در کنار مزارع غله تجاری واقع‌اند. (رد ۴)

تست و پاسخ ۱۴۸

در خصوص تجارت بین‌الملل و حفاظت از اقتصاد کشورها، کدام عبارت مفاهیم مربوط به مناطق آزاد تجاری (۱) و اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری (۲) را به درستی بیان می‌کند؟

- ۱) ایجاد موازنه تجاری منفی برای کشورهای عضو (۲) نمایانگر ناکارآمدی برخی از این اتحادیه‌هاست.
- ۲) ایجاد معافیت‌های مالیاتی در (۱) برخلاف (۲) امری رایج است.
- ۳) کاهش تعرفه‌های گمرکی و عدم الزام ویزا برای مبادلات به ترتیب از ویژگی‌های (۲) و (۱) است.
- ۴) به ترتیب (۱) و (۲) ناحیه سیاسی ویژه و ناحیه سیاسی فراملی به حساب می‌آیند.

(بغرافیهایی یازدهم - درس ۸ - تجارت بین‌المللی و حفاظت از اقتصاد کشورها)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره هنگام خواندن کتاب درسی حتماً دیدگاه مقایسه‌ای داشته باشید.

درس نامه

- کشورها معمولاً برای این‌که تأثیرات منفی تجارت خارجی را بر صنایع خود کاهش داده و به رونق اقتصادی دست یابند، کارهایی نظیر تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای و ایجاد مناطق آزاد تجاری انجام می‌دهند.
- اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرد و کشورهای عضو با امضای موافقت‌نامه‌هایی به افزایش تجارت بین کشورهای منطقه کمک می‌کنند.
- مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند و در این مناطق به بازرگانان و تولیدکنندگان امتیازات گوناگونی داده می‌شود.

پاسخ تشریحی

«کاهش تعرفه‌ها و عوارض گمرکی» از مشخصات مشترک میان مناطق آزاد تجاری (۱) و اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای (۲) و «عدم الزام ویزا برای مبادلات»، از مشخصات مناطق آزاد تجاری (۱) به شمار می‌روند. (درستی ۳)

فزونی مقدار واردات بر صادرات یعنی موازنه تجاری منفی، بیانگر ناکارآمدی مناطق آزاد تجاری (۱) است و نه اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای (ناحیه‌ای) (۲). (رد ۱)

ایجاد معافیت‌های مالیاتی از مشخصات مشترک میان مناطق آزاد تجاری (۱) و اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای (۲) است. (رد ۲)

اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری (۲)، ناحیه سیاسی به حساب نمی‌آیند. (رد ۴)

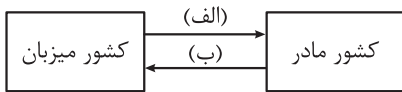
نکته اتحادیه اروپا یک اتحادیه اقتصادی - سیاسی و بنابراین یک ناحیه سیاسی است و از این لحاظ، با اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای متفاوت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۱۴۹

در صورتی که علائم «الف» و «ب» بیانگر مبادله بین دو کشور باشند، کدام عبارت مطالب درستی را بیان می‌کند؟

- ۱) در مسیر «الف»، کشور میزبان کالاهای حاصل از فعالیت نوع دوم اقتصادی را به کشورهای از قبیل ژاپن و فرانسه صادر می‌کند.
- ۲) در مسیر «ب»، کشورهای مادر نظیر آمریکا و آلمان به انتقال فناوری‌های حاصل از فعالیت نوع چهارم اقتصادی می‌پردازند.
- ۳) در مسیر «الف»، کشورهای مادر نظیر ایتالیا به دریافت نیروی کار ارزان و منابع طبیعی از کشورهای پیرامون می‌پردازند.
- ۴) در مسیر «ب»، کشورهای میزبان کالاهای حاصل از فعالیت نوع دوم اقتصادی را از کشورهای نظیر انگلیس دریافت می‌کنند.

(بغرافیهای یازدهم - درس ۸ - مرکز - پیرامون)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

شرکت‌های چندملیتی به سرمایه‌گذاری در کشورهای پیرامون علاقه‌مندند؛ زیرا از این طریق به امتیازات زیادی دست پیدا می‌کنند. اولاً با احداث کارخانه‌ها در کشورهای دیگر از منابع طبیعی آن نواحی استفاده می‌کنند؛ دوم این که از نیروی کار ارزان قیمت این نواحی برخوردار می‌شوند و سوم چون که در کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی چندان جدی و سخت نیست، فعالیت شرکت‌های چندملیتی در این‌گونه کشورها آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود.

پاسخ تشریحی

کشورهای مادر یعنی کشورهای پیشرفته صنعتی همچون ژاپن و فرانسه، نیاز صنعتی (کالاهای حاصل از فعالیت اقتصادی نوع دوم) کشور خود را تأمین کرده و به شکلی خودکفا عمل می‌کنند. (نادرستی ۱)

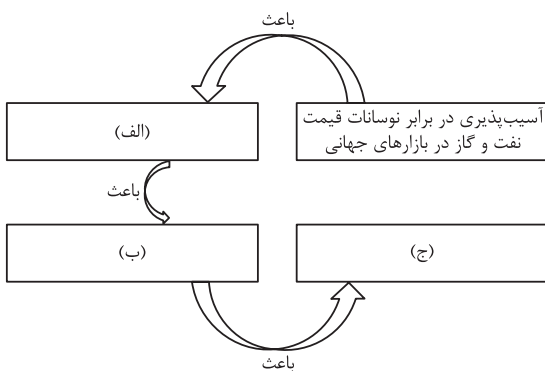
شعبه اصلی شرکت‌های چندملیتی در کشورهای پیشرفته صنعتی (مادر) است و طراحی و فناوری‌های اصلی تولید (فعالیت نوع چهارم) در کشورهای مادر صورت می‌گیرد. (درستی ۲)

در شرکت‌های چندملیتی، از نیروی کار ارزان قیمت کشورهای میزبان برای خود همان کشورها استفاده می‌شود. (نادرستی ۳)

کشورهای میزبان، خود به تولید کالاهای صنعتی پرداخته و نیاز به واردات آن از کشورهای مادر ندارند. (نادرستی ۴)

تست و پاسخ ۱۵۰

کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- ۱) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای صادرکننده - تشکیل سازمان اوپک - جلوگیری از افزایش قیمت نفت در بازار جهانی
- ۲) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای واردکننده - ایجاد ثبات قیمتی در بازارهای جهانی نفت و گاز - تشکیل سازمان اوپک
- ۳) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای واردکننده - تشکیل سازمان اوپک - ایجاد ثبات قیمتی در بازارهای جهانی نفت و گاز
- ۴) ایجاد شوک‌های عظیم به اقتصاد کشورهای صادرکننده - اتحاد کشورهای صادرکننده نفت و گاز - تشکیل سازمان اوپک

(بغرافیهای یازدهم - درس ۸ - انواع نواحی از نظر مبارزات تجاری جهانی)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره شکل این نوع سؤال مشابه یکی از سؤالات کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●●

اقتصاد کشورهایی که به طور عمده مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام است، در برابر نوسانات قیمت در بازارهای جهانی آسیب پذیری زیادی دارد و کاهش قیمت خرید محصولاتشان می تواند شوک های عظیمی به اقتصادشان وارد کند. در بین کشورهای صادرکننده، برخی کشورها برای دفاع از منافع خود و جلوگیری از آسیب پذیری ناشی از کاهش قیمت نفت در بازار جهانی، با یکدیگر متحد شدند و سازمان «اوپک» را به وجود آورده اند.

پاسخ تشریحی سازمان اوپک توسط کشورهای صادرکننده نفت ایجاد شد. (رد ۲ و ۳)

جلوگیری از کاهش قیمت نفت در بازار جهانی از اهداف سازمان اوپک به حساب می آید. (رد ۱)

قاپی نکنی: اوپک اتحادیه تجاری - اقتصادی منطقه ای (ناحیه ای) نیست!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

فلسفه یازدهم

تست و پاسخ ۱۵۱

کدام گزینه درباره ابزارهای شناخت انسان درست است؟

- (۱) عقل انسان به جز شناخت تجربی می‌تواند از طریق حواس بیرونی، علل پیدایش شادی و افسردگی را کشف کند.
- (۲) عقل انسان می‌تواند با استفاده از شناخت تجربی، یافته‌هایی سودمند درباره کل هستی به دست بیاورد.
- (۳) بی‌واسطه‌بودن شناخت شهودی بدین معناست که تجربه، آزمایش، استدلال و تدریج هیچ جایگاهی در به دست آمدنش ندارند.
- (۴) به دست آوردن معرفت و حیانی برای همه انسان‌ها مقدور است، ولی شهود و حیانی مختص پیامبران است.

پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه یازدهم - درس ۷)

درس نامه

معرفت وحیانی	شهود عارفانه
(۱) از جانب خدا نازل شده	(۱) مشاهده قلبی خود عارف است.
(۲) در انتقال آن به مردم اشتباه وجود ندارد.	(۲) ممکن است یک عارف در بیانات خود اشتباه کند.
(۳) هدف آن هدایت مردم است.	(۳) لزوماً هدف هدایت مردم را ندارد.
(۴) وحی فقط به پیامبران اختصاص دارد.	(۴) برای هر کسی است که خالصانه به تزکیه نفس بپردازد.

پاسخ تشریحی

معرفت وحیانی به دانش‌هایی گفته می‌شود که از طریق وحی به دست بشر رسیده‌اند، مانند قرآن کریم که هر کس به اندازه همت و توانایی خویش می‌تواند از آن بهره ببرد؛ ولی شهود وحیانی اختصاص به پیامبران دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) یافتن علل افسردگی و هر نوع شناختی از حالات درونی انسان با کمک حواس درونی اتفاق می‌افتد، نه حواس بیرونی.
- ۲) تجربه، امکان شناسایی جهان به صورت کلی را ندارد. بنابراین شناخت کل هستی از طریق «شناخت عقلی» یا همان «عقل محض» اتفاق می‌افتد.
- ۳) شناخت شهودی از طریق تقویت ایمان و تعالی نفس همراه با عبادت خالصانه و به تدریج به دست می‌آید.

تست و پاسخ ۱۵۲

تعیین کنید عبارات زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از انواع شناخت هستند؟

الف) محاسبه انتگرال اعداد

ب) تحلیل نتایج نظرسنجی از استادان فلسفه دانشگاه

ج) تفاوت بین مداد و خودکار

- (۱) شناخت عقلی - شناخت عقلی - شناخت حسی
- (۲) شناخت تجربی - شناخت تجربی - شناخت تجربی
- (۳) شناخت عقلی - شناخت تجربی - شناخت حسی
- (۴) شناخت عقلی - شناخت عقلی - شناخت تجربی

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه یازدهم - درس ۷)

پاسخ تشریحی

- محاسبه انتگرال اعداد یک محاسبه ریاضیاتی و از طریق عقل است. دانش ریاضیات و فلسفه حاصل شناخت عقلی است.
- تحلیل نتایج نظرسنجی یک دانش تجربی است.
- شناخت تفاوت‌ها و تمایزها از طریق حواس صورت می‌گیرد، اما استفاده از تفاوت‌ها به کمک عقل صورت می‌گیرد.

تست و پاسخ ۱۵۳

با توجه به مباحث مربوط به شناخت عقلی و شناخت تجربی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) شناخت عقلی ذیل ابزار حس محسوب می‌شود.
- (۲) شناخت تجربی سبب پیدایش اصل علیت گردیده است.
- (۳) شناخت عقلی برخلاف شناخت حسی فقط به عقل محض متکی است.
- (۴) شناخت عقلی فاقد توانایی پایه‌گذاری دانش است.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه یازدهم - درس ۷)

درس نامه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) شناخت عقلی به هیچ عنوان از حس استفاده نمی‌کند که ذیل آن قرار گیرد.
- ۲) علیت پایه و اساس شناخت تجربی است، پس علیت یک اصل تجربی نیست.
- ۳) با شناخت عقلی دانش‌هایی مثل فلسفه و ریاضی پایه‌گذاری می‌شوند.

تست و پاسخ ۱۵۴

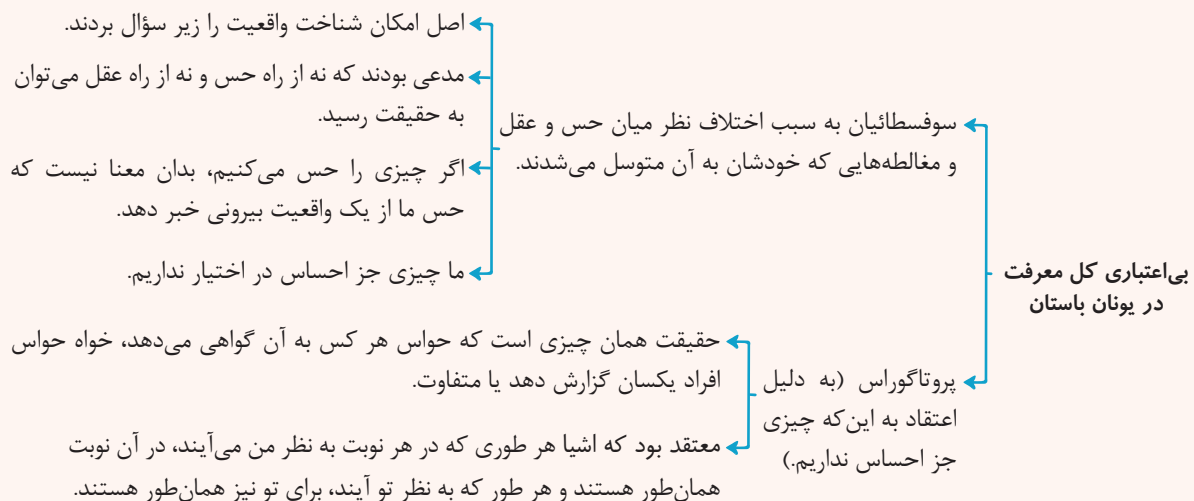
کدام گزینه می‌تواند بازتاب شعار «هر کس هر چه پنداشت حقیقت است» باشد:

- ۱) هر کس تصورات خود را حقیقت می‌پندارد.
- ۲) دانش حقیقی ثابت، قابل دستیابی نیست.
- ۳) امکان دارد چند نفر در یک نظر با هم اشتراک داشته باشند.
- ۴) حس ابزار معتبر و پایدار شناخت است.

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی

اگر شعار «هر کس هر چه پنداشت حقیقت است» را بپذیریم نتیجه آن این خواهد بود که به دانش حقیقی نخواهیم رسید. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) و ۳) شاید این جملات، جملات درست و مرتبگی با سوفیست‌ها باشد، اما نمی‌تواند نتیجه جمله صورت سؤال باشد. شاید مترادف آن یا تحلیل آن باشد.
- ۴) ابزار حس، ابزار مورد نظر سوفیست‌ها بود، اما نمی‌تواند پایدار باشد و طبق شعار خود سوفیست‌ها در هر لحظه، آن‌چه دریافت شود حقیقت است و لذا پایدار نیست.

تست و پاسخ ۱۵۵

چه تعداد از گزاره‌های زیر درست است؟

- اندیشمندان یونان باستان نخستین اندیشمندانی بودند که به طور مستقل به بحث معرفت‌شناسی پرداختند.
- تنها فیلسوف مسلمانی که تلاش کرد در فلسفه خود بین عقل، شهود و وحی ارتباطی ایجاد کند، ملاصدرا بود.
- از نظر افلاطون تنها مسیر وصول و درک عالم مُثُل که جهانی برتر از جهان طبیعت است عقل نیست.

۱) صفر   ۲) یک   ۳) دو   ۴) سه

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

افلاطون اثبات می کند که جهانی ماورای طبیعت وجود دارد که می توان آن را از طریق عقل درک نمود. از طرفی افلاطون می گوید که استادش، سقراط، آن جهان را از طریق شهود مشاهده کرده است.

بررسی سایر گزینه ها:

عبارت اول غلط است، چون در یونان باستان مباحث معرفت شناسی به صورت مستقل مطرح نبوده است.

عبارت دوم نیز نادرست است، چون تلاش برای پیوند بین عقل و شهود و وحی در جملات بسیاری از فیلسوفان مسلمان از جمله ابن سینا، فارابی، شیخ اشراق و خواجه نصیر و ... وجود دارد.

نکته افلاطون، عقل، حس و شهود را معتبر می دانست، اما برای عقل ارزش بیشتری قائل بود، چراکه موجب می شد حقیقت برتر هستی

یعنی عالم مُثُل را درک کنیم.

تست و پاسخ ۱۵۶

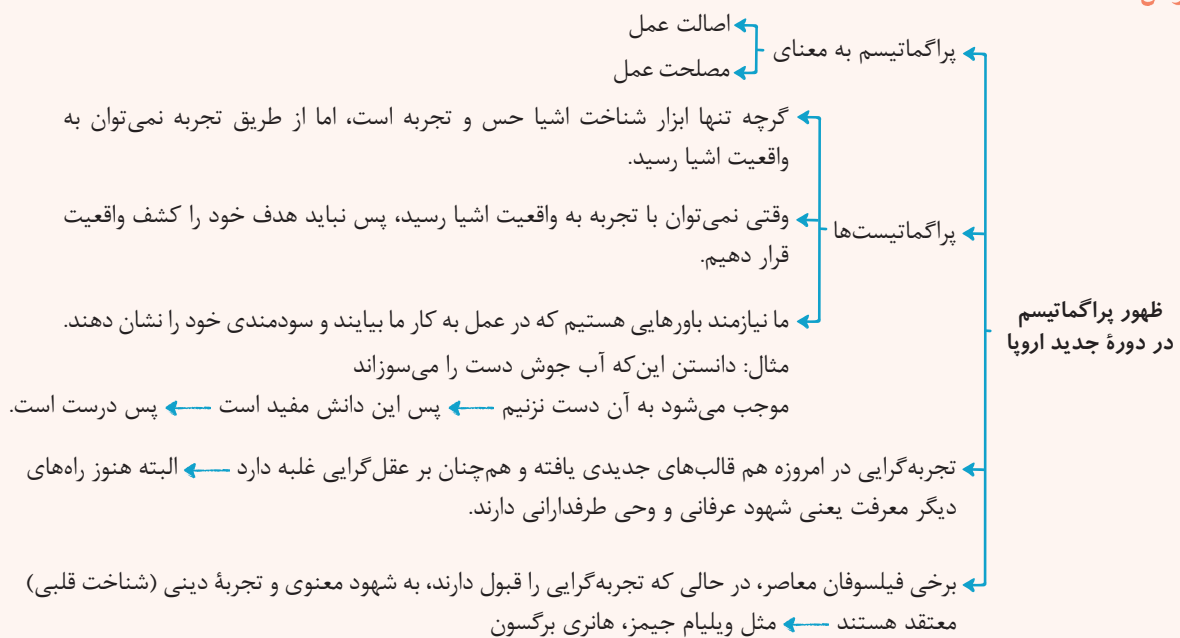
کدام عبارت درباره فیلسوفان دوره جدید اروپا نادرست است؟

- ۱) کانت معتقد است بدون همکاری حس و عقل هیچ علمی برای انسان به وجود نمی آید.
- ۲) از نظر دکارت تجربه و همکاری حس با عقل معتبر است و دانشی که از این طریق حاصل می شود قابل اعتماد است.
- ۳) پوزیتیویست ها معتقدند که به هیچ وجه نمی توان گفت خدا وجود دارد و همچنین نمی توان گفت که خدا وجود ندارد.
- ۴) پراگماتیست ها معتقدند که تنها می توانیم گزاره هایی که برای ما سودمند هستند را از واقعیت کشف کنیم و به آن عمل نماییم.

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی از نظر پراگماتیست ها تنها ابزار شناخت حس و تجربه است ولی تجربه هم نمی تواند واقعیت را بشناسد؛ یعنی انسان نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهد.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) از نظر کانت علم فقط با همکاری حس و عقل به دست می آید.

۲) دکارت که یک فیلسوف عقل گراست، شناخت تجربی را معتبر می داند.

۳) از نظر پوزیتیویست ها مفاهیمی که تجربه پذیر نیستند مانند خدا، نفس، اراده و ... اصولاً قابل بررسی علمی نیستند و عقل نمی تواند درباره نفی یا اثبات آن ها حرفی بزند.

تست و پاسخ ۱۵۷

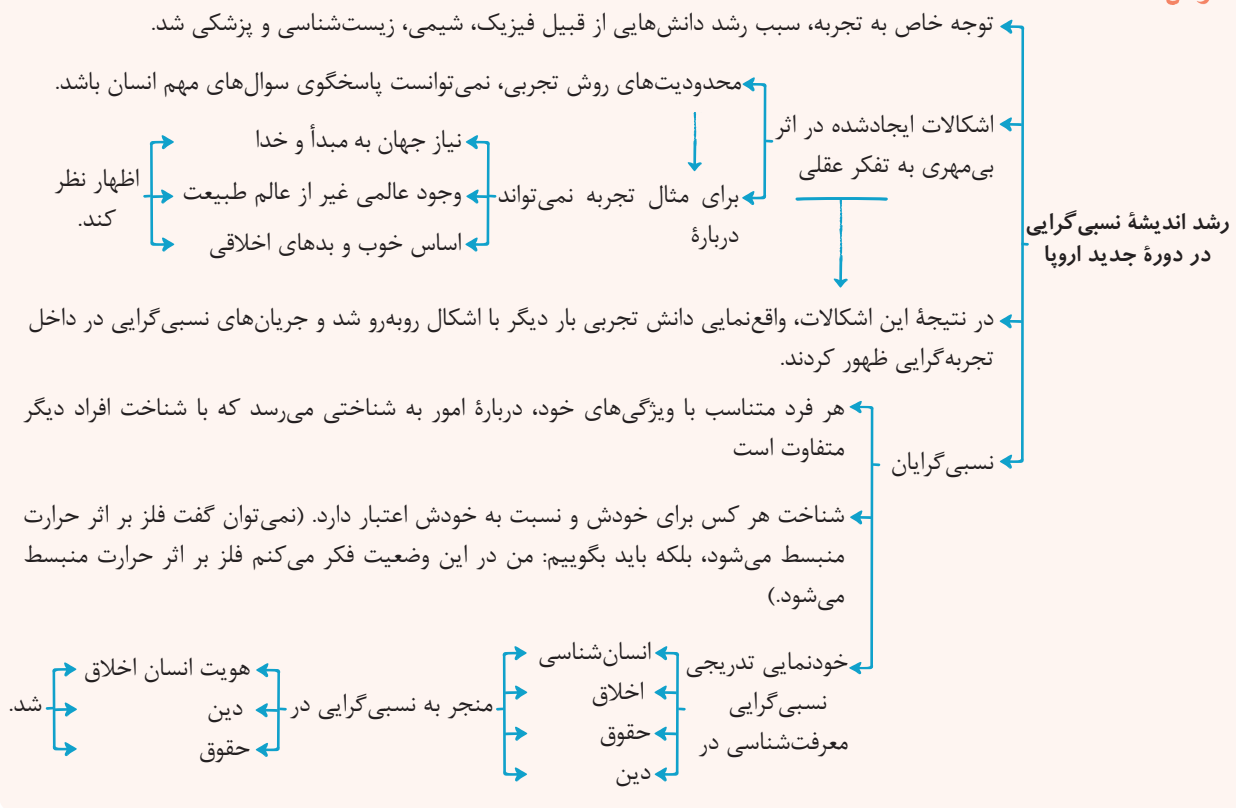
کدام گزینه بیانگر اختلاف نظر اصلی نسبی‌گرایان و سوفسطائیان است؟

- (۱) انسان ابزاری جز حس در اختیار ندارد.
- (۲) حس نمی‌تواند انسان را به واقعیت برساند.
- (۳) واقعیت و حقیقت وجود ندارد.
- (۴) هر کس هر چه می‌فهمد، همان درست است.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

درس نامه

پاسخ تشریحی هم نسبی‌گرایان و هم سوفیست‌ها معتقدند انسان چیزی جز حس در اختیار ندارد اما این حس واقع‌نما نیست. با این تفاوت که سوفیست‌ها می‌گویند اصلاً واقعیتی وجود ندارد، اما نسبی‌گرایان می‌گویند واقعیت وجود دارد، اما حس ما را به آن نمی‌رساند.

تست و پاسخ ۱۵۸

کدام عبارت درست است؟

- (۱) مسئله حقیقت انسان از مسائلی است که در دوره جدید اروپا مطرح شده است.
- (۲) از نظر افلاطون، نفس جزء عقل است و در همه موجودات جاوید است.
- (۳) دکارت همانند ماتریالیست‌ها انسان را ماشین پیچیده می‌داند و این تنها نقطه اشتراک او با ماتریالیست‌ها بود.
- (۴) دکارت و کانت در نحوه اثبات وجود روح اختلاف داشتند، اما در غیرمادی بودن روح مشترک بودند.

پاسخ: گزینه ۴

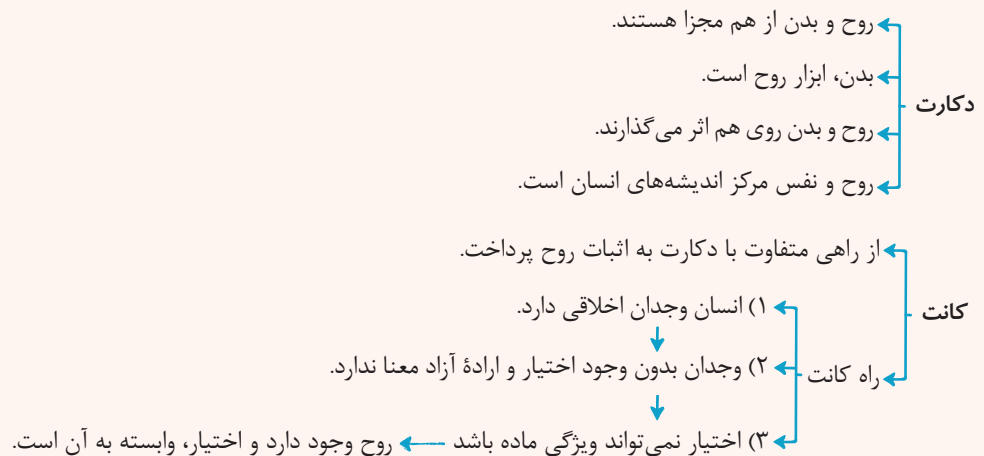
(فلسفه یازدهم - درس ۹)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی راه پذیرش روح در فلسفه دکارت و کانت متفاوت بود، اما وجه اشتراک هر دو آن بود که هر دو به وجود روح معتقد بودند و آن را غیرمادی می‌دانستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- مسئله حقیقت انسان از ابتدا مورد توجه فلاسفه بوده است.
- از نظر افلاطون نفس جزء عقلانی انسان است و سایر حیوانات را واجد آن نمی‌دانست.
- دکارت فقط بدن را ماشین پیچیده می‌دانست، نه انسان را.

تست و پاسخ ۱۵۹

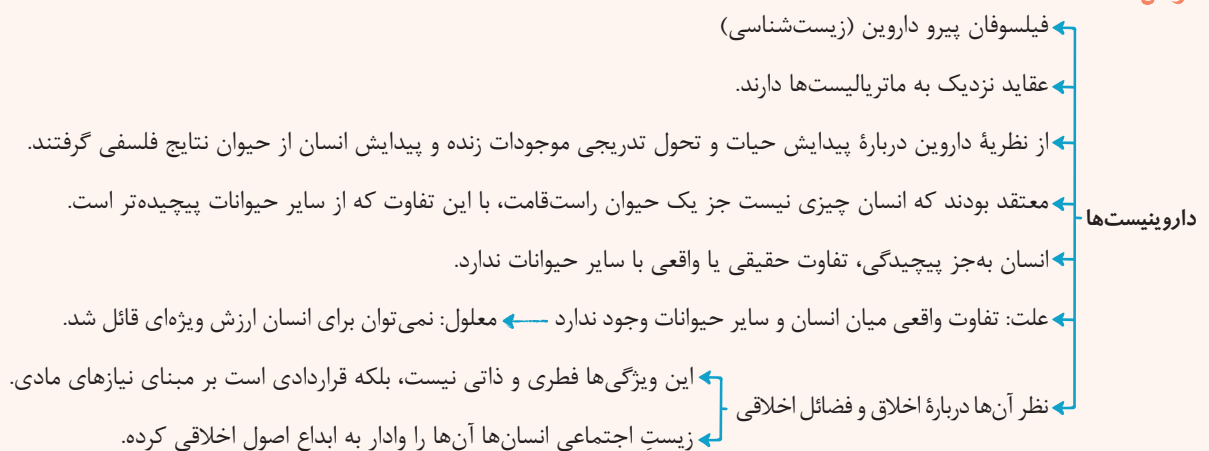
خاستگاه دیدگاه داروینیست‌ها نسبت به این که نمی‌توان برای انسان ارزش واقعی قائل شد، چیست؟

- انسان یک ماشین مادی پیچیده است که ذهن و روانش چیزی جز مغز و سلسله اعصاب او نیست.
- رعایت قوانین اخلاقی توسط انسان به دلیل اجبار زندگی و زیست اجتماعی است.
- انسان نیازهای غیرمادی دارد، اما آن‌ها خودشان از آثار نیازهای مادی هستند.
- انسان به‌جز پیچیدگی هیچ تفاوت واقعی با سایر موجودات ندارد.

(فلسفه یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

نکته دقت کنید داروین درباره تک‌بندی یا دو‌بندی بودن انسان هیچ حرفی نمی‌زند.

پاسخ تشریحی از نظر داروینیست‌ها آن چه موجب ارزشمندی است، داشتن تفاوت واقعی است، اما انسان تفاوت واقعی با سایر موجودات ندارد، پس ارزش و برتری هم ندارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

تست و پاسخ ۱۶۰

مجزا بودن روح و جسم از یکدیگر طبق دیدگاه دکارت، کدام گزینه را در پی ندارد؟

- (۱) رابطه روح و جسم یک طرفه است.
 (۲) روح و جسم با هم تفاوت دارند.
 (۳) جسم ابزاری است برای روح.
 (۴) روح حقیقت انسان را تشکیل می دهد.

(فلسفه یازدهم - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- هم درباره بدن و هم درباره نفس تحقیق کرده است.
 او بدن را (نه انسان را) ماشینی پیچیده می داند که به طور خودکار (غیرارادی) فعالیت می کند.
 به عقیده او، بدن حقیقت انسان را تشکیل نمی دهد.
 از نظر او «من» همان «روح» یا «نفس» است که مرکز اندیشه های ماست ← تعریف نفس یا روح از نظر دکارت
- دکارت
- روح و بدن کاملاً از یکدیگر مجزا هستند.
 علی رغم مجزا بودن، روح و بدن با یکدیگر هستند و روح از بدن استفاده می کند ← مثل عینک و چشم
 رابطه روح و جسم از نظر دکارت
 روح و بدن تأثیر متقابل دارند، اما بدن ابزار روح است.
 استدلال می کند.
 ویژگی های روح
 استدلال ها را می پذیرد یا رد می کند.
 روح از قوانین فیزیکی آزاد است ≠ بدن

پاسخ تشریحی

درست است که روح و جسم از هم مجزا هستند، اما روح هم اثر متقابل دارند و هر کدام روی دیگری اثر می گذارد.

پایه دوازدهم

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دوازدهم - مرحله چهارم - ۱۶ شهریور ۱۴۰۳

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبابی
زبان و ادبیات فارسی	الهام حسین خانی - ابوالفضل قاضی - مهدی کرانی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی
زبان عربی	کاظم غلامی
تاریخ	علیرضا کاهیدوند
جغرافیا	علی زیبا
فلسفه (۲)	علی اکبر آخوندی - سیاوش خداشناس - سعید رحیمیان - مجید قدرتی پور

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبابی	علی شهبابی	علی شهبابی	مرتضی محمدی نژاد	شمیم پهلوان امیرحسین قنبری
زبان و ادبیات فارسی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	یعقوب کیانی	جمال طباطبائی نژاد	معصومه رحمانی مائده سهل الدین
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان	علی سلوکی کوثر شاه حسینی مرتضی عزیزی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی کاظم غلامی	جمال الدین هنرور محمدنوید راست خدیو حسام حاج مومن	منیژه خسروی احسان کلاته
تاریخ	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	مهسا اصغری
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	وجیهه صادقی مالواجردی
فلسفه (۲)	محمدجواد سدهدی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانیپور	محمد مهدی بادامه علی سلوکی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانیپور

مشاور محتوایی: مریم صالحی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

ریاضی و آمار دوازدهم

تست و پاسخ ۱۶۱

با ارقام فرد یک رقمی و حروف A تا F چند رمز ۴ کارا کتری می‌توانیم بسازیم، به طوری که تکرار در آن نباشد و شروع و پایانش با حروف باشند؟

$$۲۱۶۰ \quad (۴)$$

$$۲۳۴۰ \quad (۳)$$

$$۲۴۰۰ \quad (۲)$$

$$۲۵۸۰ \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی گام اول: رمز ۴ کارا کتری به صورت مقابل است:

حرف   عدد یا حرف   عدد یا حرف   عدد یا حرف   حرف

گام دوم: با خانه‌های اول و آخر شروع می‌کنیم. ۶ حرف داریم (F, E, D, C, B, A)؛ پس خانه اول ۶ حالت و خانه آخر ۵ حالت دارند:

حرف   عدد یا حرف   عدد یا حرف   عدد یا حرف   حرف

گام سوم: در کل ۲ حرف تا این‌جا استفاده شده، پس ۴ تا حرف و ۵ تا عدد باقی‌مانده‌اند (۱, ۳, ۵, ۷, ۹) که روی هم ۹ تا هستند؛ پس در خانه‌های

وسط به ترتیب ۹ و ۸ حالت دارند:

$$\frac{۶}{حرف} \times \frac{۹}{عدد یا حرف} \times \frac{۸}{عدد یا حرف} \times \frac{۵}{حرف} = \frac{۹ \times ۸}{۷۲} \times \frac{۶ \times ۵}{۳۰} = ۲۱۶۰$$

تست و پاسخ ۱۶۲

چند عدد چهاررقمی زوج بدون ارقام تکراری داریم که در آن‌ها ارقام ۱، ۴ و ۹ وجود ندارند؟

$$۴۴۰ \quad (۴)$$

$$۴۳۰ \quad (۳)$$

$$۴۲۰ \quad (۲)$$

$$۴۱۰ \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره در دو حالت «یکان صفر باشد» و «یکان ۲ یا ۶ یا ۸ باشد»، تعداد حالات را حساب می‌کنیم، بعد با هم جمع می‌کنیم.

پاسخ تشریحی

گام اول: در کل ۷ رقم زیر را داریم:

$$۸, ۷, ۶, ۵, ۳, ۲, ۰$$

برای آن که عدد چهاررقمی زوج باشد، باید یکانش زوج باشد؛ دو حالت برای یکان در نظر می‌گیریم:

• یکان صفر باشد: سه خانه دیگر را با ۶ رقم باقی‌مانده پر می‌کنیم:

$$\frac{۶}{ه} \times \frac{۵}{ص} \times \frac{۴}{د} \times \frac{۱}{ی} = ۱۲۰$$

• یکان ۲ یا ۶ یا ۸ باشد: پس یکان ۳ حالت دارد، بعد می‌رویم سراغ هزارگان که صفر و رقمی که در یکان استفاده شده، نمی‌تواند باشد؛ پس

۵ حالت دارد. تا این‌جا ۲ رقم از ۷ رقم استفاده شدند (صفر به بازی برمی‌گردد!)؛ پس برای دو خانه دیگر به ترتیب ۵ و ۴ حالت داریم:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{به جز} & & \text{به جز} & & \text{به جز} & & \\ \text{یکان و هزارگان} & & \text{یکان و هزارگان} & & \text{استفاده شده} & & \\ \uparrow & & \uparrow & & \uparrow & & \\ \frac{۵}{ه} & \times & \frac{۵}{ص} & \times & \frac{۴}{د} & \times & \frac{۳}{ی} = ۳۰۰ \end{array}$$

ترتیب پرکردن خانه‌ها در هر دو حالت: ی ← ه ← ص ← د

$$۱۲۰ + ۳۰۰ = ۴۲۰$$

گام دوم: مجموع دو حالت بالا برابر است با:

تست و پاسخ ۱۶۳

۳۲ نفر را به چند طریق می‌توان روی ۳۵ صندلی قرار داد، به طوری که ۳ صندلی خالی بماند؟

$$p(۳۲, ۳) \quad (۴)$$

$$۳۲! \quad (۳)$$

$$\frac{۳۵!}{۳!} \quad (۲)$$

$$p(۳۵, ۳) \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول: برای نفر اول ۳۵ صندلی داریم:

برای نفر دوم ۳۴ صندلی (همه صندلی‌ها به جز صندلی نفر اول) داریم.

برای نفر سوم ۳۳ صندلی (به جز صندلی نفر اول و دوم) داریم.

:

و برای نفر سی و دوم ۴ صندلی داریم.

گام دوم: پس تعداد کل حالات طبق اصل ضرب برابر است با:

گام سوم: عبارت بالا را در $3 \times 2 \times 1$ ضرب و بر آن تقسیم می‌کنیم:

$$35 \times 34 \times 33 \times \dots \times 4$$

$$\frac{35!}{\underbrace{3 \times 2 \times 1}_{3!}} = \frac{35!}{3!}$$

تست و پاسخ ۱۶۴

به چند طریق می‌توانیم از بین ۱۱ نفر، یک گروه ۸ نفره انتخاب کنیم؟

۳۶۰ (۴)

۳۳۰ (۳)

۱۸۰ (۲)

۱۶۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

تعداد حالت‌های انتخاب (ترکیب) r شیء از بین n شیء متمایز که ترتیب قرارگرفتن آن‌ها برایمان مهم نیست را با $c(n, r)$ یا c_r^n یا $\binom{n}{r}$ نشان می‌دهیم و برابر است با:

$$\binom{n}{r} = \frac{n!}{(n-r)!r!}$$

پاسخ تشریحی

گام اول: تعداد حالات انتخاب ۸ نفر از بین ۱۱ نفر، برابر با $\binom{11}{8}$ است.

گام دوم: با توجه به فرمول ترکیب، عبارت بالا را باز می‌کنیم:

$$\binom{11}{8} = \frac{11!}{(11-8)!8!} = \frac{11!}{3!8!}$$

$$\frac{11 \times 10 \times 9 \times 8!}{3 \times 2 \times 1 \times 8!} = 165$$

۱۱! را برحسب ۸! می‌نویسیم:

تست و پاسخ ۱۶۵

به چند طریق می‌توانیم از بین ۱۱ بازیکن فوتبال (شامل ۱ گلر، ۴ دفاع، ۳ هافبک و ۳ مهاجم)، یک گروه ۵ نفره انتخاب کنیم، به طوری که حداکثر ۲ تا از مدافعین در آن باشند؟

۳۸۱ (۴)

۳۷۱ (۳)

۳۶۱ (۲)

۳۵۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی گام اول: ۱۱ بازیکن ما، شامل ۴ دفاع و ۷ بازیکن با پست‌های دیگر است.

برای آن که حداکثر ۲ مدافع در این گروه ۵ نفره باشند، سه حالت داریم:

• ۲ مدافع از بین ۴ مدافع و ۳ نفر از بین ۷ بازیکن دیگر انتخاب شوند:

$$\binom{4}{2} \times \binom{7}{3} = \frac{4 \times 3}{2} \times \frac{7!}{4!3!} = 6 \times 35 = 210$$

• ۱ مدافع از بین ۴ مدافع و ۴ نفر از بین ۷ بازیکن دیگر انتخاب شوند:

$$\binom{4}{1} \times \binom{7}{4} = 4 \times \frac{7!}{4!3!} = 4 \times 35 = 140$$

• صفر مدافع از بین ۴ مدافع و ۵ نفر از بین ۷ بازیکن دیگر انتخاب شوند:

$$\binom{4}{0} \times \binom{7}{5} = 1 \times \frac{7!}{5!2!} = \frac{42}{2} = 21$$

$$210 + 140 + 21 = 371$$

گام دوم: مجموع حالات بالا برابر است با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۶۶

یک مجموعه ۹ عضوی، چند زیرمجموعه ۲ یا ۸ عضوی دارد؟

۴۲ (۱)

۴۳ (۲)

۴۴ (۳)

۴۵ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

(۱) تعداد زیرمجموعه‌های k عضوی یک مجموعه n عضوی، برابر با $\binom{n}{k}$ است.

(۲) برای انتخاب ۲ از n می‌توانیم از رابطه زیر استفاده کنیم:

$$\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2} \xrightarrow{\text{مثال}} \binom{10}{2} = \frac{10 \times 9}{2} = 45$$

(۳) انتخاب $n-1$ از n ، برابر با همان n است:

$$\binom{n}{n-1} = n \xrightarrow{\text{مثال}} \binom{15}{14} = 15$$

پاسخ تشریحی گام اول:

تعداد زیرمجموعه‌های ۲ عضوی یک مجموعه ۹ عضوی برابر است با:

$$\binom{9}{2} = \frac{9 \times 8}{2} = 36$$

تعداد زیرمجموعه‌های ۸ عضوی یک مجموعه ۹ عضوی برابر است با:

$$\binom{9}{8} = 9$$

$$36 + 9 = 45$$

گام دوم: تعداد زیرمجموعه ۲ عضوی یا ۸ عضوی را می‌خواستیم؛ پس باید مجموع دو حالت بالا را حساب کنیم:

تست و پاسخ ۱۶۷

مقدار n در تساوی $C(n+1, 4) = P(n, 2)$ کدام است؟

۲۱ (۱)

۲۲ (۲)

۲۳ (۳)

۲۴ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه مقایسه تبدیل و ترکیب

$C(n, r)$	$P(n, r)$	
ترکیب (انتخاب) r شیء از n شیء	جایگشت r شیء از n شیء	چی می‌خوانیم؟
تشکیل گروه r نفره با n نفر	تشکیل صف r نفره با n نفر	تعریف
نیست.	است.	محل قرارگرفتن افراد در آن مهم ...
$C_r^n, \binom{n}{r}$	P_r^n	نمادهای دیگر
$C(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!r!}$	$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$	فرمول
$\binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1$; $\binom{n}{1} = \binom{n}{n-1} = n$; $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$	$P(n, 1) = n$; $P(n, 2) = n(n-1)$; $P(n, n) = n!$	روابط پر استفاده
$P(n, r) = C(n, r) \times r!$		رابطه بین C و P

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول:

سمت چپ تساوی را به کمک فرمول ترکیب باز می‌کنیم:

$$C(n+1, 4) = \frac{(n+1)!}{(n+1-4)! \times 4!} = \frac{(n+1)!}{(n-3)! \times 24}$$

سمت راست تساوی را به کمک فرمول تبدیل باز می‌کنیم:

$$P(n, 3) = \frac{n!}{(n-3)!}$$

گام دوم: عبارت‌های به‌دست‌آمده را در معادله جای‌گذاری می‌کنیم:

$$C(n+1, 4) = P(n, 3) \Rightarrow \frac{(n+1)!}{(n-3)! \times 24} = \frac{n!}{(n-3)!}$$

جای $(n+1)!$ می‌نویسیم $n! \times (n+1)$ و بعدش $n!$ را ساده می‌کنیم:

$$\frac{(n+1) \times n!}{24} = n! \Rightarrow \frac{n+1}{24} = 1 \Rightarrow n+1 = 24 \Rightarrow n = 23$$

تست و پاسخ ۱۶۸

به چند طریق می‌توانیم از بین ۷ دانش‌آموز پایه دهم، ۵ دانش‌آموز پایه یازدهم و ۳ دانش‌آموز پایه دوازدهم، یک تیم ۴ نفره تشکیل دهیم، به طوری که از هر سه پایه، حداقل یک نفر در آن باشد؟

۶۴۰ (۴)

۶۳۰ (۳)

۶۲۰ (۲)

۶۱۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

گام اول: سه حالت داریم:

۲ دهمی و ۱ یازدهمی و ۱ دوازدهمی:

$$\binom{7}{2} \times \binom{5}{1} \times \binom{3}{1} = \frac{7 \times 6}{2} \times 5 \times 3 = 315$$

۱ دهمی و ۲ یازدهمی و ۱ دوازدهمی:

$$\binom{7}{1} \times \binom{5}{2} \times \binom{3}{1} = 7 \times \frac{5 \times 4}{2} \times 3 = 210$$

۱ دهمی و ۱ یازدهمی و ۲ دوازدهمی:

$$\binom{7}{1} \times \binom{5}{1} \times \binom{3}{2} = 7 \times 5 \times 3 = 105$$

گام دوم: مجموع سه حالت بالا برابر است با:

$$315 + 210 + 105 = 630$$

تست و پاسخ ۱۶۹

۴ ورزشکار روس، ۴ ورزشکار اوکراینی و یک ورزشکار ترک می‌خواهند در یک ردیف کنار هم بایستند و عکس یادگاری بگیرند. در چند حالت هیچ دو ورزشکار روس و اوکراینی کنار هم قرار نمی‌گیرند؟

۵۷۶ (۴)

۱۲۹۶ (۳)

۱۰۲۴ (۲)

۱۱۵۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خود حل‌کنی بهتره! اول حالات ممکن را تصور کنید؛ بعد بروید سراغ حساب کتاب!

پاسخ تشریحی

گام اول: باید روس‌ها در یک سمت و اوکراینی‌ها در سمت دیگر و ورزشکار ترک بین آن‌ها باشد؛ پس دو حالت داریم:

$$\text{تعداد حالت} = 4! \times 1 \times 4! = 24 \times 24 = 576$$

۴ تا روس، ترک، ۴ تا اوکراینی

$$576 \xrightarrow{\text{مثل بالا}} \text{تعداد حالت}$$

۴ تا اوکراینی، ترک، ۴ تا روس

$$576 + 576 = 1152$$

گام دوم: مجموع دو حالت بالا برابر است با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۷۰

یک پاساژ ۴ درب برای ورود و خروج دارد. سه نفر به نام‌های حسن، مسعود و سعید به چند طریق می‌توانند وارد پاساژ شوند و از آن خارج شوند به شرطی که فقط یکی از آن‌ها از همان دری که وارد می‌شود، از همان در هم خارج شود و هم‌چنین درب‌های ورودی‌شان متفاوت باشد؟

۶۴۸ (۴)

۶۱۵ (۳)

۵۷۶ (۲)

۵۴۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره ایده این سوال از کنکور دی‌ماه سال ۱۴۰۱ گرفته شده است.

پاسخ تشریحی

گام اول: سه حالت داریم:

• حسن از همان دری که وارد می‌شود، از همان در خارج شود، ولی دو نفر دیگر درب ورود و خروجشان متفاوت باشد:

$$\frac{3}{\text{خروج سعید}} \times \frac{3}{\text{ورود سعید}} \times \frac{2}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{3}{\text{خروج مسعود}} \times \frac{3}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{1}{\text{خروج حسن}} \times \frac{3}{\text{ورود حسن}} = 216$$

به جز ورودی
به جز ورودی
به جز ورودی
به جز ورودی
به جز ورودی

خودش
حسن و مسعود
خودش
حسن
همان ورودش

• مسعود از همان دری که وارد می‌شود، از همان در خارج شود، ولی دو نفر دیگر درب ورود و خروجشان متفاوت باشد:

$$\frac{3}{\text{خروج سعید}} \times \frac{3}{\text{ورود سعید}} \times \frac{2}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{1}{\text{خروج مسعود}} \times \frac{3}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{3}{\text{خروج حسن}} \times \frac{3}{\text{ورود حسن}} = 216$$

• سعید از همان دری که وارد می‌شود، از همان در خارج شود، ولی دو نفر دیگر درب ورود و خروجشان متفاوت باشد:

$$\frac{3}{\text{خروج سعید}} \times \frac{3}{\text{ورود سعید}} \times \frac{2}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{3}{\text{خروج مسعود}} \times \frac{4}{\text{ورود مسعود}} \times \frac{1}{\text{خروج حسن}} \times \frac{3}{\text{ورود حسن}} = 216$$

گام دوم: مجموع سه حالت بالا برابر است با:

$$216 \times 3 = 648$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

علوم و فنون ادبی دوازدهم

تست و پاسخ ۱۲۱

در کدام گزاره از دیدگاه تاریخ ادبیات، «خطا» وجود دارد؟

- (۱) با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات پررونق تر شد.
- (۲) انجمن ادبی خاقان در تهران و به ریاست فتحعلی شاه و با هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط دوره صفوی و دوره های پس از آن تشکیل شد.
- (۳) مشتاق اصفهانی در زمان ناصرالدین شاه با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد.
- (۴) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری یکی از عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی بود.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره هر نکته ای در مباحث تاریخ ادبیات می تواند در آزمون ها مورد سؤال باشد؛ بنابراین سرسری گرفتن تاریخ ادبیات و به راحتی گذشتن از مطالب آن می تواند به نتیجه تلاش های شما آسیب بزند. حتی حفظ کردن به تنهایی نمی تواند کمک کننده باشد؛ پس باید مطالب را درست تحلیل کنید و به خاطر بسپارید. دوره های مختلف ادبی را با دوره های مختلفی که در تاریخ با آن ها آشنا شده اید، مقایسه کنید و به ذهن بسپارید. فضای ذهنی خود را طبقه بندی کنید و هر اثر یا خالق آن را در طبقه مخصوص خود قرار دهید تا هرگز فراموش نکنید که کدام شاعر یا نویسنده در کدام دوره بوده است.

خودت حل کنی بهتره پاسخ، مشتاقانه خودش را نشان می دهد؛ شما دقت کنید و کار نادر را به ناصر نسپارید!

پاسخ تشریحی مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد.

تست و پاسخ ۱۲۲

توضیحات ارائه شده در کدام گزینه با نام ذکر شده در مقابل آن، مغایرت دارد؟

- (۱) پرچم دار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر دوره بازگشت که حماسه ای مذهبی نیز سروده است. (صبای کاشانی)
- (۲) در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت و در طنز، هجو و هزل چیره دست بود. (ایرج میرزا)
- (۳) از جانب مظفرالدین شاه به ادیب الممالک ملقب شد. فعالیت اصلی اش روزنامه نگاری بود و سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. (میرزا محمدصادق امیری فراهانی)
- (۴) از شاعران شاخص دوره بیداری که تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی شیرازی بود. (محمدتقی بهار)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره برای آمادگی در پاسخ به چنین سؤالاتی، مطالب تاریخ ادبیات را باید کدگذاری (رمزگذاری) کرد. مثلاً دانستن ارتباط بین فرخی و شعر مسعود سعد (که هر دو شاعر زندانی بودند) یا ارتباط بین بهار (که خودش اهل خراسان است) با شعر سبک خراسانی به شما کمک می کند تا به پاسخ این تست برسید.

پاسخ تشریحی توضیحات ۴ در ارتباط با فرخی یزدی است، نه محمدتقی بهار.

نکته مهم ترین شاخصی که به شما کمک می کند تا متوجه نادرستی ۴ شوید این است که بهار بیشتر مشابه سبک خراسانی شعر می سراید و می دانید که سعدی از شاعران سبک عراقی است.

تست و پاسخ ۱۲۳

انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

- «شمس و طغرا: میرزا حسن خان بدیع»، «تاریخ تطور نظم فارسی: ملک الشعراء بهار»، «روزنامه نسیم شمال: سید اشرف الدین گیلانی»، «داستان باستان: محمدباقر میرزا خسروی»، «تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم الاسلام کرمانی»، «منشآت: علی اکبر دهخدا»
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره در مبحث تاریخ ادبیات، نام‌های مشابه را بیابید و بارم‌گذاری به خاطر بسپارید. این کار بهتر است به صورت یک جدول طراحی و تهیه شود. البته لازم به یادآوری نیست که جدولی که خود دانش‌آموز زحمت طراحی و نوشتن آن را می‌کشد چه قدر با جدول‌های آماده و قابل خرید تفاوت دارد و تأثیرگذارتر است.

پاسخ تشریحی ۲۱ انتساب سه اثر در صورت سؤال نادرست آمده است: ۱) رمان شمس و طغرا اثر محمدباقر میرزا خسروی است. ۲) داستان باستان از میرزا حسن خان بدیع است. ۳) منشآت از قائم‌مقام فراهانی است، نه دهخدا. پدیدآورندگان دیگر آثار درست معرفی شده‌اند.

دام تستی برای به دام انداختن دانش‌آموزانی که مطالب را فقط حفظ می‌کنند و در کارشان فهم و تحلیل یا حتی رمزگذاری جایی ندارد، چنین سؤال‌هایی ابزار خوبی است. تست‌هایی که در آن‌ها نام‌های مشابه به جای یکدیگر می‌آیند. نام‌هایی مانند «میرزا حسن خان» و «محمدباقر میرزا»

تست و پاسخ ۱۷۴

از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند «خطا» دیده می‌شود؟

«از اوایل دوره قاجار، اندکاندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و همراه با آن شعر دوره بازگشت نیز با انتقاد روبه‌رو شد. موضوعات جدید در جامعه و ادبیات پیش آمد و اصطلاحات غربی نیز وارد شعر شد. شعر در این دوره دوباره بین مردم آمد و صدای فریاد آن‌ها شد. شاعران خود را وقف مردم کردند، اما به صورت خیال بیش از محتوا توجه داشتند.»

سه (۱) چهار (۲) یک (۳) دو (۴)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در تست‌های این‌چنینی که تعداد خطاها را از شما می‌خواهد، چند نکته را در نظر داشته باشید: ۱) در متن داده‌شده به اما و اگرها بیشتر دقت کنید، احتمال خطا در این موارد بیشتر است. ۲) به قسمت‌هایی که در آن به تاریخ یا دوره یک رویداد اشاره می‌شود (مانند اوایل یا اواسط دوره قاجار و ...) نیز توجه ویژه داشته باشید. ۳) به فعل جملات دقت کنید که مثبت یا منفی بودن آن‌ها نیز مهم است. ۴) مانند هر تست شمارشی دیگر، بالای هر قسمتی که خطا تشخیص دادید، علامتی بزنید و در آخر علامت‌ها را بشمارید تا در شمارش دچار اشتباه نشوید و با وجود دانستن مطلب سراغ گزینه اشتباه نروید.

پاسخ تشریحی در این متن دو مورد نادرستی از دیدگاه تاریخ ادبیات وجود دارد: ۱) از اواسط دوره قاجار مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران در جامعه مطرح شد. ۲) شاعران این دوره به محتوا بیشتر توجه داشتند، نه به صورت خیال.

تست و پاسخ ۱۷۵

پایه‌های آوایی کدام بیت با دیگر ابیات، «تفاوت» است؟

۱) خوش آمد گل وز آن خوش‌تر نباشد	که در دستت به‌جز ساغر نباشد
۲) سحر بلبل حکایت با صبا کرد	که عشق روی گل با ما چه‌ها کرد
۳) گل بی رخ یار خوش نباشد	بی باده، بهار خوش نباشد
۴) چرا چون لاله خونین‌دل نباشم	که با ما نرگس او سرگران کرد

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پایه‌های آوایی، به طور کلی بر دو گونه است: ۱) پایه‌های آوایی همسان ۲) پایه‌های آوایی ناهمسان

۱) پایه‌های آوایی همسان:

پایه‌های آوایی همسان، به دو صورت است: الف) همسان تکراری ب) همسان دولختی

الف) پایه‌های آوایی همسان تکراری:

وزن‌هایی که در آن‌ها یک وزن‌واژه، به صورت پی‌درپی تکرار می‌شود؛ برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱) فعولن فعولن فعولن

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

آزمون مرحله چهارم

دوازدهم انسانی

- ۲) فعولن فعولن فعولن فعل
- ۳) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
- ۴) مفاعیلن مفاعیلن فعولن
- ۵) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
- ۶) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
- ۷) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
- ۸) فعلاتن فعلاتن فعلن
- ۹) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
- ۱۰) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
- ۱۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
- ۱۲) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع
- ۱۳) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن
- ۱۴) مفتعلن مفتعلن فاعلن
- ۱۵) مستفعل مستفعل مستفعل مس تف
- ۱۶) فاعلن فاعلن فاعلن فع
- ۱۷) مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن

ب) پایه‌های آوایی همسان دولختی:

وزن‌هایی که در آن‌ها دو وزن‌واژه، به صورت متناوب (یکی درمیان) تکرار می‌شود؛ برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

- ۱) مفتعلن فاعلن، مفتعلن فاعلن
- ۲) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
- ۳) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن
- ۴) مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن)
- ۵) فعلاّت فاعلاتن فعلاّت فاعلاتن
- ۶) مستفعل مفعولن، مستفعل مفعولن (مفعول مفاعیلن، مفعول مفاعیلن)
- ۷) فاعلاّت مفعولن، فاعلاّت مفعولن
- ۸) مستفعلن فع، مستفعلن فع (فع لن فعولن، فع لن فعولن)
- ۹) پایه‌های آوایی ناهمسان:

وزن‌هایی که از سه یا چهار وزن‌واژه متفاوت و ناهمسان تشکیل می‌شوند؛ البته در بعضی از این وزن‌ها، دو وزن‌واژه تکراری وجود دارد، ولی چون دو وزن‌واژه دیگر متفاوت است آن‌ها را ناهمسان می‌دانیم.

برخی از مهم‌ترین وزن‌های ناهمسان عبارت‌اند از:

- ۱) فاعلاتن مفاعلن فعلن
- ۲) مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
- ۳) مفتعلن فاعلاّت مفتعلن فع
- ۴) مفعول فاعلاّت مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعّل)
- ۵) مفعول مفاعلن مفاعیلن (مستفعل فاعلاّت مفعولن)
- ۶) مفعول مفاعلن فعولن (مستفعل فاعلاّت مس تف فع لن)
- ۷) مفعول مفاعیل فاعیل فعولن (مستفعل مستفعل مستفعل مس تف)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی پایه‌های آوایی بیت (۳) ناهمسان و پایه‌های آوایی دیگر ابیات، همسان است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) خُ شَا مَدْ كَلْ / وَ زَانْ حُشْ ثَرْ / نَ بَا شَدْ (U / ---U / ---U / ---U : مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن))
- ۲) سَ حَرْ بَلْ بَلْ / حَ كَا يَتْ بَا / صَ بَا كَرْدَ (U / ---U / ---U / ---U : مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن))
- ۳) كَلْ بِي رُخْ يَارْ حُشْ نَ بَا شَدْ (مَسْتَفْعِلُ فاعلاتُ مُسْ تَفْ (فَعْلُن)) یا (مفعولُ مفاعِلنِ فعولن) وزن ناهمسان است.
- ۴) چَ رَا چُنْ لَا / لَ خُونِیْنِ دِلْ / نَ بَا شَمْ (U / ---U / ---U / ---U : مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن))

تست و پاسخ ۱۷۶

کدام بیت، پایه‌های آوایی ناهمسان دارد؟

- ۱) نیست بر جای خویش مرغ سلیمان
  - ۲) دلا ز منزل یاران نسیم باد بهاران
  - ۳) مشتاقی و صبوری از حد گذشت یارا
  - ۴) بروم ز چشم مستش نظری تمام گیرم
- باز گویی مگر هوای سبا کرد
گمان مبر که ز خاکم به جز غبار رساند
گر تو شکیب داری طاقت نماند ما را
که بدان نظر ببینم رخ خوب لاله‌رنگش

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه •• پایه‌های آوایی ناهمسان

می‌دانیم که در شعر فارسی، وزن‌هایی وجود دارد که پایه‌های آوایی و وزن‌واژه‌های آن‌ها، همسان تکراری یا همسان دولختی نیست؛ یعنی یک وزن‌واژه، در وزن آن‌ها تکرار نشده یا از دو وزن‌واژه که به طور متناوب و یک‌درمیان تکرار شده باشند، تشکیل نشده‌اند، بلکه در این وزن‌ها، «وزن‌واژه‌ها» ناهمگون و غیرتکراری‌اند و ممکن است از چهار یا سه وزن‌واژه متفاوت و ناهمسان تشکیل شده باشند.

به بیت زیر توجه کنید:

درد عشقی کشیده‌ام که مپرس زهر هجری کشیده‌ام که مپرس

پایه‌های آوایی	دَرِ دِ عِشْ قِی	کِ شِی دِ اَم	کِ مِ پُرس
	رَه رِ هِج رِی	چِ شِی دِ اَم	کِ مِ پُرس
نشانه‌های هجایی	- U -	- U - U	- U U
وزن‌واژه‌ها	فاعلاتن	مفاعِلن	فعلن

پس از خواندن درست بیت، تقطیع هجایی و جداسازی پایه‌های آوایی درمی‌یابیم که این بیت از سه پایه آوایی، تشکیل شده و وزن‌واژه‌های آن، به صورت ناهمسان آمده است.

توجه برای به دست آوردن پایه‌های آوایی ناهمسان، بهتر است هجاها را از آغاز به صورت چهارتایی برش بزنیم.

اکنون به پایه‌های آوایی بیت زیر توجه کنید:

به حُسْنِ خُلُقِ و وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد

پایه‌های آوایی	بِ حُسْنِ نِ خُلُقِ	قُ وَ فَا كَسْ	بِ يَارِ مِا	نَ رِ سَدْ
	تُ رَا دَ رِیْنِ	سُ خَ نِیْنِ كَا	رِ كَا رِ مِا	نَ رِ سَدْ
نشانه‌های هجایی	- U - U	- - U U	- U - U	- U U
وزن‌واژه‌ها	مفاعِلن	فعلاتن	مفاعِلن	فعلن

این بیت از چهار پایه آوایی ناهمسان «مفاعِلنِ فعلاتنِ مفاعِلنِ فعلن» تشکیل شده است. با کمی دقت درمی‌یابیم که پایه‌های آوایی این بیت را نمی‌توان به دسته‌های همسان تکراری یا دولختی جدا کرد. وزن این بیت، «مفاعِلنِ فعلاتنِ مفاعِلنِ فعلن» است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی با خوانش درست و تقطیع مصراع اول هر بیت، می‌بینیم که بیت (۱) وزن ناهمسان دارد.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نیست بر جا / ی خیش مُر / غِ شِ لَی مان: فاعلاتن مفاعِلن فاعلاتن (وزن ناهمسان)

(۲) دِ لا زِ مَن / زِلِ یا ران / نَ سی مِ با / دِ بَ ها ران: مفاعِلن فاعلاتن؛ مفاعِلن فاعلاتن (وزن همسان دولختی)

(۳) مُش تا قِ ئِ / ض بو ری // از حَدْ گُ دُشْ / ت یا را: مستفعلن فعولن، مستفعلن فعولن (وزن همسان دولختی)

(۴) بَ رَ وَمِ زِ / چش مِ مَس تش / نَ ظَ ری تَ / ما مِ گِ رَم: فاعلاتن فاعلاتن، فاعلاتن فاعلاتن (وزن همسان دولختی)

تست و پاسخ ۱۷۷

کدام بیت، وزن ناهمسان دارد و به دو صورت، دسته‌بندی هجایی می‌شود؟

(۱) آنچه به غفلت گذشت عمر نخواندم

(۲) امروز در فراق تو دیگر به شام شد

(۳) نرفت تا تو برفتی خیالت از نظرم

(۴) گفتا که ای نادیده کام از نوجوانی

عمر دگر خواهیم از خدا به غرامت

ای دیده پاس دار که خفتن حرام شد

برفت در همه عالم به بیدلی خبرم

بعد از تو بر دنیای فانی خاک بر سر

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

همان‌طور که می‌دانید، گاهی می‌توان پایه‌های آوایی یک بیت را به دو صورت بُرش زد؛ مثلاً پایه‌های آوایی بیت زیر را به دو صورت برش می‌زنیم:

(۱) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست

پایه‌های آوایی	بِن مای رُخ	کِ با عُ گ	لِس تا نَ ما	رِ زوست
	بُگ شای لَب	کِ قَن دِ فَ	را وا نَ ما	رِ زوست
نشانه‌های هجایی	- U - -	U U - U	- U - -	- U
وزن‌واژه‌ها	مستفعلن	مفاعِلُ	مستفعلن	فَعْل

(۲) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست

پایه‌های آوایی	بِن مای	رُخ کِ با ع	گُ لِس تا نَ	ما رِ زوست
	بُگ شای	لَب کِ قَن د	فَ را وا نَ <td>ما رِ زوست</td>	ما رِ زوست
نشانه‌های هجایی	U - -	U - U -	U - - U	- U -
وزن‌واژه‌ها	مفعولُ	فاعلاتُ	مفاعِلُ	فاعلن

هم‌چنین وزن بیت زیر را به دو صورت می‌توانیم نشان دهیم:

از کرده خویشتن پشیمانم / جز توبه ره دگر نمی‌دانم

پایه‌های آوایی	آز گر دِ ی	خیش تَن پَ	شی ما تَم
	جُز تو پَ رَ	ه دِ گر نِ	می دا تَم
نشانه‌های هجایی	U U - -	U - U -	- - -
وزن‌واژه‌ها	مستفعلُ	فاعلاتُ	مفعولن (مستفعل)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

وزن بیت مذکور را به این صورت نیز می‌توان تعیین کرد:

پ شی ما تم	ی خیش تن	آز گر د	پایه‌های آوایی
ن می دا تم	ر ه د گر	جُز تو پ	
— — — U	— U — U	U — —	نشانه‌های هجایی
مفاعِلن	مفاعِلن	مفعولُ	وزن واژه‌ها

پاسخ تشریحی تنها بیت ۲ را می‌توان به دو صورت ناهمسان «مستفعلن مفاعِلُ مستفعلن فَعْل» و «مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» دسته‌بندی هجایی کرد.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) آن چ پ غف / لت گ دشت / عمر ن خان / دم: مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فَع
- ۲) ام رو ز در / ف را ق ت / دی گر پ شا / م شد: مستفعلن مفاعِلُ مستفعلن فَعْل
- یا: (ام رو ز / در ف را ق / ت دی گر پ / شا م شد: مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن)
- ۳) ن رفت تا / ت پ زف تی / خ یال تز / ن ط زم: مفاعِلن فاعلاتن مفاعِلن فَعْلن
- ۴) گف تا ک ای / ناد ی د کا / مز نو ج وا / نی: مستفعلن مستفعلن مستفعلن فَع

تست و پاسخ ۱۷۸

کدام بیت را می‌توان به دو صورت «همسان» و «ناهمسان» دسته‌بندی هجایی کرد؟

- ۱) هر خسی از رنگ گفتاری بدین ره کی رسد
- ۲) از بس که خون فروچکد از تیغ آسمان
- ۳) منعم مکن ای ناصح، پندم مده ای مشفق
- ۴) نی طاقت آن تا ز غمت صبر توان کرد

- درد باید عمرسوز و مرد باید گامزن
ماند شفق به دامن در خون کشیده‌ای
کز حرف ملامت‌گو من گوش کبری دارم
نی فرصت آن تا نفسی با تو برآرم

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

وزن «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُسْتَف» (مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فاعِلن) به دو صورت همسان و ناهمسان، نشان داده می‌شود؛ نمونه:
تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت

پایه‌های آوایی	تا زفت م	را آز ن ظ	ران چش م ج	هان بین
نشانه‌های هجایی	U U — —	U U — —	U U — —	— —
وزن	مستفعلُ	مستفعلُ	مستفعلُ	مُسْتَف (فع لن)

نظم همسان «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُسْتَف (فع لن)» بر نظم ناهمسان برتری دارد و وزن بیت را بهتر نشان می‌دهد؛ اگرچه نشانه‌های هجایی این بیت را می‌توان به شیوه ناهمسان «مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ مفاعی (فاعِلن)» نیز سامان داد.

پایه‌های آوایی	تا زفت	م را آز ن	ظ ران چش م	ج هان بین
نشانه‌های هجایی	U — —	U — — U	U — — U	— — U
وزن	مفعولُ	مفاعیلُ	مفاعیلُ	فاعِلن (مفاعی)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی بیت (۴) را می‌توان به دو صورت همسان و ناهمسان دسته‌بندی هجایی کرد.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) هَر خ سی از / زَن گ گُف تا / ری پ دین زه / کی ر سَد: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (وزن همسان تکراری)
- ۲) اَز بَس کِ خون / فُ رو چ ک / دَز تی غِ آ / س مان: مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعْل (وزن ناهمسان)
یا: اَز بَس کِ / خون فُ رو چ / ک دَز تی غِ / آ س مان: مفعولُ فاعلاتُ مفاعلُ فاعلن (وزن ناهمسان)
- ۳) مَن عَم مَ کُ / نی نا صح / پَن دَم مَ دِ / ای مُش فِق: مستفعلُ مفعولن، مستفعلُ مفعولن (وزن همسان دولختی)
یا: مَن عَم مَ / کُ نی نا صح / پَن دَم مَ / دِ ای مُش فِق: مفعولُ مفاعیلن، مفعولُ مفاعیلن (وزن همسان دولختی)
- ۴) نی طاق تِ / آن تا ز عُ / مَت صَبِر تِ / وان کرد: مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مُستَف (فَع لَن) (وزن همسان تکراری)
یا: نی طاق تِ / تِ آن تا ز / عُ مَت صَبِر / تِ وان کرد: مفعولُ مفاعیلُ مفاعلُ فاعولن (وزن ناهمسان)

تست و پاسخ ۱۷۹

کدام بیت مفهومی مخالف با ابیات دیگر دارد؟

- ۱) جز این قَدَر نتوان گفت در جمال تو عیب
- ۲) من اسیرم در کف مهر و وفای خویشتن
- ۳) به حُسنِ خُلُق و وفا کس به یار ما نرسد
- ۴) حُسنِ خُلُقِی از خدا می‌طلبم خوی تو را

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سؤالات بخش قرابت معنایی کنکور سراسری، از تمام بیت‌ها و عبارتهای آمده در متن درس‌ها، خودارزیابی‌ها و کارگاه‌های تحلیل فصل کتاب‌های درسی علوم و فنون ادبی طرح می‌گردد. برای پاسخ گویی به این سؤالات، بخش «مفهوم و قرابت معنایی» کتاب «علوم و فنون ادبی جامع خیلی سبز» را مطالعه کنید.

پاسخ تشریحی بیت (۳) خوش اخلاقی و وفاداری یار را می‌ستاید، ولی ابیات دیگر از نامهربانی و بداخلاقی او سخن می‌گویند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) تنها عیب جمال و زیبایی یار این است که از طبع و اخلاق او، مهربانی پدید نمی‌آید.
- ۲) من گرفتار مهر و وفای خود هستم و گرنه معشوق، آدم سنگ‌دل و نامهربانی بیش نیست.
- ۳) کسی در خوش اخلاقی و مهر و وفا به یار ما نمی‌رسد؛ تو نمی‌توانی این سخن را انکار کنی.
- ۴) از خدا برای تو اخلاقی خوش، طلب می‌کنم تا دیگر دل ما از بدخویی و نامهربانی تو پریشان نشود.

تست و پاسخ ۱۸۰

بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن‌شناس نه‌ای جان من، خطا این‌جاست

- ۱) به دهقان نادان چه خوش گفت زن
- ۲) سخن را به اندازه‌ای دار پاس
- ۳) ز صاحب‌غرض تا سخن نشنوی
- ۴) چنین گفت بیننده‌ای تیزهوش:

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در چنین سؤالاتی، مفهوم صورت سؤال را در عبارتی کوتاه در نظر می‌گیریم، سپس آن مفهوم را در ابیات گزینه‌ها جست‌وجو می‌کنیم تا به پاسخ درست برسیم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی معنی بیت صورت سؤال:

وقتی سخن عارفان اهل دل را می‌شنوی، نگو اشتباه است؛ عزیز من! تو سخن‌شناس نیستی و راز سخن آنان را در نمی‌یابی، اشتباه این جاست.

معنی بیت ۴: بیننده‌ای باهوش چنین گفت: «وقتی راز و معنای سخنی را درک نمی‌کنی، خشمگین مشو و بر آن عیب مگیر.»

بیت صورت سؤال و بیت ۴ هر دو می‌گویند: «وقتی راز و معنی سخنی را درک نمی‌کنی، بر آن خرده نگیر.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

معنی بیت ۱: همسر دهقان نادان، چه خوب به او گفت: «یا از روی دانش سخن بگو یا سکوت کن.»

معنی بیت ۲: سخنی را که بیان می‌کنی به‌گونه‌ای مدیریت کن که باورکردنی باشد!

معنی بیت ۳: مواظب باش تا سخن آدم مغرض را نپذیری، زیرا اگر آن را به کار ببندی پشیمان می‌شوی.

جامعه‌شناسی دوازدهم

تست و پاسخ ۱۸۱

عبارت درست درباره «ذخیره دانشی»، «دانش علمی» و «دانش عمومی» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) ذخیره آگاهی راهنمای زندگی انسان‌هاست - با تلاش برای حل مشکلات زندگی شکل می‌گیرد - در صورت فقدان آن، زندگی اجتماعی مختل می‌شود.
- (۲) جهان اجتماعی آن را در اختیار انسان قرار می‌دهد - تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی می‌افزاید - گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است.
- (۳) شامل تجربه‌های فردی و اجتماعی انسان‌هاست - عمیق‌تر و گسترده‌تر از دانش عمومی است - مانند هوا برای زندگی انسان ضروری است.
- (۴) انسان اغلب از اهمیت آن غافل است - با تأمل در دانش عمومی به دست می‌آید - یادگیری دانش عمومی تا پایان عمر انسان ادامه می‌یابد.

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

- ذخیره دانشی ← تعریف: هر آن چیزی است که از تجربیات و مطالعات خود می‌آموزیم. ذخیره دانشی، راهنمای زندگی افراد است.
- (ذخیره آگاهی) ← ابعاد: الف) دانش عمومی (حاصل از زندگی)، ب) دانش علمی (تخصصی)
- مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌هاست که ما با اعضای جهان اجتماعی، در آن شریک و سهیم هستیم.
- جهان اجتماعی این دانش را در اختیار ما قرار می‌دهد.
- گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.
- اغلب از اهمیت آن غافلیم.
- بیشتر از آن استفاده می‌کنیم و کم‌تر بدان توجه داریم.
- با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید.
- عمیق‌تر و دقیق‌تر از دانش عمومی است.
- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.
- با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نادرست (مربوط به دانش عمومی است). - درست - درست
- ۳) درست - نادرست (دانش علمی عمیق‌تر و دقیق‌تر از دانش عمومی است؛ اما دانش عمومی گسترده‌تر از دانش علمی است). - درست
- ۴) نادرست (مربوط به دانش عمومی است). - درست - درست

تست و پاسخ ۱۸۲

موارد کدام گزینه در ارتباط با ویژگی‌های افرادی که درباره مسائل دانش علمی دارند، صدق می‌کند؟

- (۱) تلاش برای افزایش ذخیره دانش عمومی و غنی کردن دانش علمی - شناسایی آسیب‌ها و اشکالات موجود در دانش عمومی
- (۲) رسیدن به درک عمیق از دانش عمومی جهان اجتماعی - برخورداری از شناخت دقیق و توانایی پیدا کردن راه حل‌های صحیح
- (۳) قدرت دفاع از حقایق موجود در شناخت علمی - قدرت ارائه راه حل‌های صحیح و شناخت دقیق از مسائل و مشکلات
- (۴) شناسایی مشکلات و ارائه راهکار برای برخی از آن‌ها - قدرت و توانایی دفاع از حقایق موجود در دانش عمومی جهان اجتماعی

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

نکات

- (۱) در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی اجتماعی؛
الف) همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آن‌ها راه‌هایی پیشنهاد می‌کنند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

(ب) افرادی که درباره این مسائل شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه حل‌های صحیح پیدا کنند.

- ← به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد.
- ← کسی که دانش علمی دارد
- ← آسب‌ها و اشکالات مربوط به دانش عمومی را شناسایی می‌کند.
- ← قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نادرست (تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند). - درست

۳) نادرست (کسی که دانش علمی دارد، قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند). - درست

۴) نادرست (مربوط به افرادی است که از شناخت عمومی درباره یک موضوع برخوردارند). - درست

تست و پاسخ ۱۸۳

در رابطه با دیدگاه‌های مختلف درباره ارتباط دانش عمومی و دانش علمی، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- براساس دیدگاه اندیشمندانی که معتقدند دانش عمومی در مقابل دانش علمی ارزش ناچیزی دارد، دانش عمومی از چه راهی حاصل می‌شود؟
- کدام دیدگاه معتقد است که دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد و اصلاح آن را دارد؟
- از نظر متفکرانی که دانش عمومی را اساس هر گونه دانشی می‌دانند، دانش‌ها چه نسبتی با واقعیت دارند؟

۱) حس و تجربه و به صورت نظام‌مند - اندیشمندانی که برتری دانش علمی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌دانند - کشف و بازخوانی واقعیت

۲) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - اندیشمندانی که معتقدند دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند - کشف و بازخوانی واقعیت

۳) حس و تجربه و به صورت نظام‌مند - اندیشمندانی که برتری دانش علمی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌دانند - خلق و بازسازی واقعیت

۴) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - اندیشمندانی که معتقدند هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست - خلق و بازسازی واقعیت

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی در ارتباط با رابطه دانش عمومی و دانش علمی، سه دیدگاه وجود دارد:

عبارت اول: مطابق با دیدگاه اول: تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید، ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است.

عبارت دوم: مطابق با دیدگاه سوم: دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند، بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند. از این‌رو، هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست.

عبارت سوم: مطابق با دیدگاه دوم: دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. این گروه از اندیشمندان دانش عمومی را پایه و اساس هر گونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌دانند.

تست و پاسخ ۱۸۴

به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر نشان‌دهنده موضوع یا روش کدام علوم است؟

- از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث می‌کند.
- بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود.
- قوانین کلی و عام موجودات را بررسی می‌کند.
- پدیده‌های مستقل از اقدام و عمل انسان را مطالعه می‌کند.

۱) علوم انسانی - فلسفه - متافیزیک - علوم اجتماعی

۲) علوم طبیعی - علوم اجتماعی - متافیزیک - علوم طبیعی

۳) علوم انسانی - فلسفه - فلسفه - علوم طبیعی

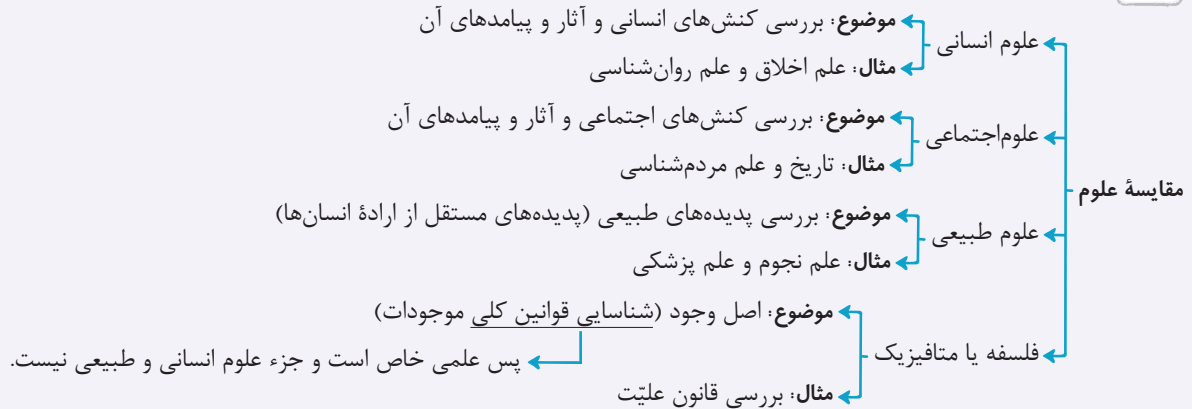
۴) علوم طبیعی - علوم اجتماعی - فلسفه - علوم اجتماعی

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

نکته

پاسخ تشریحی فعالیت‌های ارادی انسان در علوم انسانی بررسی می‌شود. در مقابل، فعالیت‌های غیرارادی انسان (مانند کارکرد دستگاه گوارش یا ضربان قلب) در علوم طبیعی بررسی می‌شود؛ زیرا فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها مربوط به جهان طبیعی است. علوم اجتماعی بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود (نه برعکس). فلسفه یا متافیزیک، قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند. این قوانین شامل همه موجودات می‌شود و مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و اجتماعی نیست؛ بنابراین فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است. پدیده‌های طبیعی، مستقل از اقدام و اراده انسان هستند و در علوم طبیعی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

تست و پاسخ ۱۸۵

علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

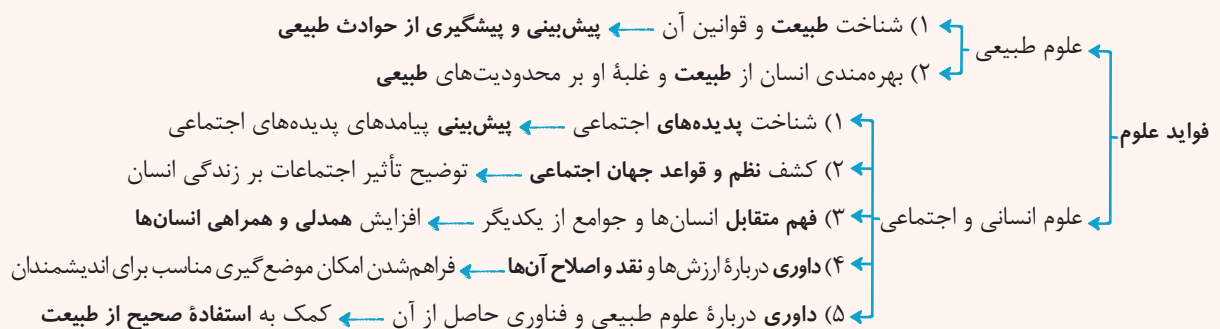
- دانشمندان می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی انسان را توضیح دهند.
- علوم اجتماعی به استفاده صحیح انسان‌ها از طبیعت کمک می‌کند.
- انسان‌ها می‌توانند از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات در امان باشند.

- ۱) شناخت پدیده‌های اجتماعی - ظرفیت داوری علوم اجتماعی توسط علوم طبیعی - پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های انسانی
- ۲) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها - شناخت پدیده‌های اجتماعی و انسانی
- ۳) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - داوری علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - شناخت قواعد زندگی
- ۴) شناخت پدیده‌های اجتماعی - نقد و اصلاح هنجارها و ارزش‌های اجتماعی توسط علوم اجتماعی - شناخت نظم در جهان اجتماعی

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد (علت) می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند (پیامد).

علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند؛ هم‌چنین این علوم، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند (علت) و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند (پیامد).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات (علت)، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم (پیامد).

تست و پاسخ ۱۸۶

با توجه به عبارتهای زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) امروزه، فناوری بر زندگی بشر سیطره یافته است و زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.

ب) از دینامیت برای شکستن سنگ در معادن سنگ و تخریب ایمن سازه‌های عظیم استفاده می‌شود.

۱) مورد «الف» از معایب فناوری است و مورد «ب» نشان‌دهنده استفاده صحیح از فناوری به کمک علوم طبیعی است.

۲) مورد «الف» برخلاف «ب» از محدودیت‌های فناوری است و علوم اجتماعی درباره آن به انسان آگاهی می‌دهد.

۳) مورد «ب» برخلاف «الف» نشان‌دهنده وجود ظرفیت دآوری درباره فناوری در علوم اجتماعی است.

۴) مورد «ب» نشان‌دهنده رهایی از محدودیت‌های علوم طبیعی است و مورد «الف» محصول شناخت پدیده‌های طبیعی و انسانی است.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی عبارت «الف» مربوط به یکی از محدودیت‌هایی است که فناوری برای انسان ایجاد کرده است. در مقابل، عبارت «ب» بیانگر فرصتی است که فناوری برای زندگی انسان به ارمغان آورده است. علوم اجتماعی هم درباره فرصت‌ها و هم درباره محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد و از این طریق تلاش می‌کند تا روش استفاده صحیح از طبیعت را به آن‌ها نشان دهد. بررسی گزینه‌های نادرست:

۱) استفاده صحیح از فناوری به کمک علوم اجتماعی و انسانی انجام می‌شود، نه علوم طبیعی.

۳) مورد «الف»، نوعی دآوری درباره علوم طبیعی و فناوری توسط علوم اجتماعی است.

۴) مورد «الف»، محصول شناخت پدیده‌های طبیعی است، نه انسانی.

تست و پاسخ ۱۸۷

به ترتیب، رابطه «علوم انسانی و علوم اجتماعی»، «علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی» و «فلسفه و علوم انسانی» در کدام گزینه آمده است؟

۱) موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است - علوم اجتماعی یکی از شاخه‌های جامعه‌شناسی است - فلسفه بخشی از علوم انسانی است.

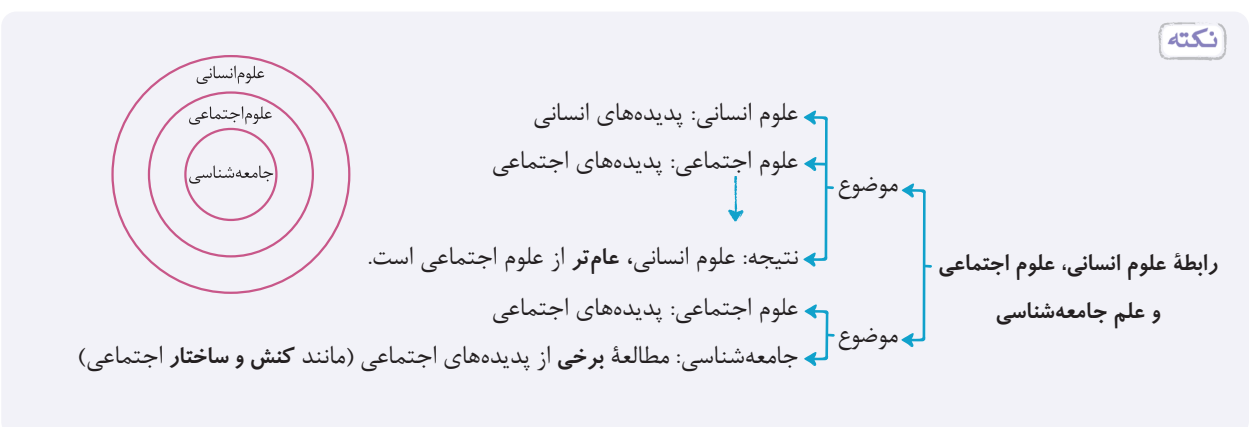
۲) علوم انسانی بخشی از علوم اجتماعی محسوب می‌شود - علوم اجتماعی بر جامعه‌شناسی تقدم دارد - روش فلسفه و علوم انسانی متفاوت است.

۳) علوم اجتماعی عام‌تر از علوم انسانی است - جامعه‌شناسی به مطالعه جوامع و علوم اجتماعی می‌پردازد - علوم انسانی روش فلسفی دارد.

۴) برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند - جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است - فلسفه جزء علوم انسانی نیست.

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند،

ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند. (رد ۲ و ۳)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

علوم اجتماعی شاخه‌های متفاوتی دارد؛ جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است. (رد ۱) و تأیید (۴)

فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است.

تست و پاسخ ۱۸۸

درستی (د) یا نادرستی (ن) عبارتهای زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- پرسش و پاسخ راهی اختصاصی برای فهم جهان هستی به روی انسان‌ها می‌گشاید که در دیگر موجودات وجود ندارد.
- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، علوم اجتماعی از علوم طبیعی اهمیت بیشتری دارد.
- جهان‌های اجتماعی براساس هویت اجتماعی اعضای خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.
- در پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، عده‌ای در جهان غرب به جای موضوع، بر روش علوم تأکید کردند.

(۱) د - ن - ن - ن (۲) د - د - ن - ن (۳) د - ن - ن - د (۴) ن - د - د - ن

پاسخ: گزینه ۱

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

پاسخ تشریحی: بررسی عبارتهای نادرست:

عبارت دوم: علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این‌رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

نکته: به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

عبارت سوم: جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

عبارت چهارم: در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید کردند.

تست و پاسخ ۱۸۹

کدام گزینه درباره «نظریات اندیشمندانی که معتقدند موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی یکسان و روش آن‌ها متفاوت است» درست است؛ اما درباره پیامدهای تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی «نادرست است»؟

- (۱) روش علوم اجتماعی، همان روش علوم طبیعی یعنی روش تجربی است - دانش عمومی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند.
- (۲) برخی رشته‌های دانشگاهی مثل هنر و فلسفه علوم اجتماعی، روش تجربی دارند - زندگی اجتماعی انسان‌ها مختل می‌شود.
- (۳) وجود انسان به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌یابد - دانش علمی توان لازم برای حل مشکلات دانش عمومی را نخواهد داشت.
- (۴) مطالعات فرهنگی از روش‌های غیرتجربی استفاده می‌کند - دانش عمومی از دانش علمی حمایت همه‌جانبه نمی‌کند.

پاسخ: گزینه ۱

(پایه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

نکته: ارتباط علوم انسانی و علوم اجتماعی:

در این زمینه، سه دیدگاه وجود دارد:

(۱) علوم انسانی و علوم اجتماعی یکی هستند.

(۲) موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی، یکسان است و درباره امور انسانی بحث می‌کنند، اما روش آن‌ها متفاوت است.

• روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی و ...) ← روش تجربی (طبیعی)

• روش علوم انسانی (هنر، فلسفه علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) ← روش‌های غیرتجربی

(۳) علوم انسانی و اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند. این نگاه وجود انسان را به ابعاد اجتماعی‌اش تقلیل نمی‌دهد و کنش‌های انسان را به کنش‌های اجتماعی او فرو نمی‌کاهد.

پاسخ تشریحی: بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست - نادرست (یکی از پیامدهای تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی این است که دانش عمومی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند).

(۲) نادرست (هنر و فلسفه علوم اجتماعی روش غیرتجربی دارند). - نادرست (پیامد فقدان دانش عمومی است).

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

علوم اجتماعی

۳) نادرست (مربوط به رویکرد کسانی است که معتقدند علوم انسانی و اجتماعی موضوعات متفاوتی دارند (دیدگاه سوم)). - درست

۴) درست - درست

تست و پاسخ ۱۹۰

پاسخ هریک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- رویکرد دنیوی جهان متجدد، در صورت ورود به چه جوامعی منجر به تعارض در ذخیره دانشی آن‌ها می‌شود؟
- چرا در علوم اجتماعی، شاخه‌ها و دانش‌های مختلفی پدید آمده است؟
- تقسیم‌بندی جامعه‌شناسی به تبیینی، تفسیری و انتقادی بر چه مبنایی صورت گرفته است؟

(۱) جوامعی که فقط علم تجربی را دانش علمی می‌دانند - تفاوت کنش اجتماعی و ساختار اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی
(۲) جوامعی که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - خرد و کلان بودن پدیده‌های اجتماعی

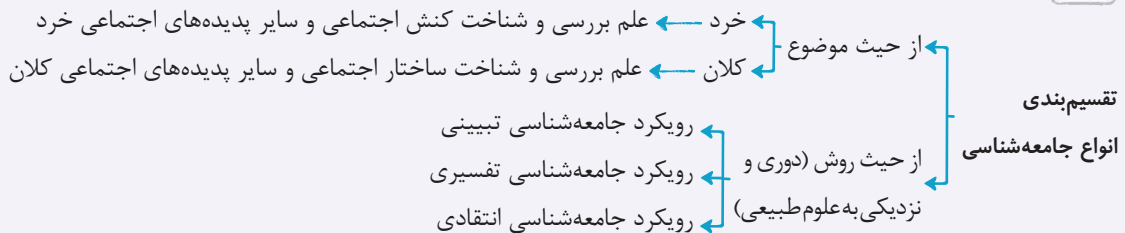
(۳) جوامعی که علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کنند - تفاوت کنش اجتماعی و ساختار اجتماعی - خرد و کلان بودن پدیده‌های اجتماعی
(۴) جوامعی که دانش علمی را به دانش تجربی منحصر نمی‌بینند - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی

پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱ و ۲)

پاسخ تشریحی جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را علم می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. وقتی چنین رویکردی به جوامع دیگر (که علم را به تجربه محدود نمی‌کنند و عقل و وحی را نیز می‌پذیرند)، سرایت می‌کند، در این جوامع، تعاریف متعدد و گاه متضادی، از علم رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی پدید می‌آورد. زندگی اجتماعی انسان به دلیل این که ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی (علوم اجتماعی) متفاوتی را پدید آورده است. در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است: جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی.

نکته

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

عربی، زبان قرآن دوازدهم

• للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۹۱-۱۹۶):

تست و پاسخ ۱۹۱

﴿مَا أُبْرئِ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لِأَمَّارَةٌ بِالسَّوْءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي﴾:

- ۱) بی گمان من نفس خویش را می‌راند چه نفس بسیار فرمان‌دهنده به بدی است مگر با رحمت پروردگارم.
- ۲) نفس خود را بی گناه نمی‌دانم همانا نفس است که پیوسته امرکننده به بدی است مگر این که پروردگارم رحم کند.
- ۳) نفس من بی گناه نیست بی تردید نفس من بسیار فرمان‌دهنده به زشتی است جز این که پروردگارم رحم نمایند.
- ۴) نفس خود را بی گناه نمی‌شمارم یقیناً نفس بسیار امرکننده به بدی است مگر این که پروردگارم رحم کند.

پاسخ: گزینه ۴

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سوال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب است، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید چون

گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره حواست به جایگاه «إِنَّ» توی جمله باشه! / «مَا أُبْرئِ» یه فعل مضارع هست، حواست به صیغه‌ش باشه! / «أَمَّارَةٌ»

بر وزن «فَعَالَةٌ» هست یعنی اسم مبالغه هست، پس حواست به ترجمه‌ش باشه!

درس نامه •••

۱) کلمه «إِنَّ»: قطعاً» برای تأکید بر روی کَلِّ جمله‌ای به کار می‌رود که بر سر آن می‌آید، در نتیجه باید به جایگاه آن در ترجمه دقت کنیم! این کلمه باید در ابتدای جمله‌ای که قبل از آن قرار گرفته ترجمه شود!
مثال: «مَا أُبْرئِ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لِأَمَّارَةٌ بِالسَّوْءِ...»

بی‌گمان من نفس خویش را می‌راند چه نفس بسیار فرمان‌دهنده به بدی است... x
 نفس خود را بی گناه نمی‌شمارم یقیناً نفس بسیار امرکننده به بدی است... ✓

نکته در عبارت‌هایی که از آیات قرآن نیستند مجازیم کلمه «إِنَّ» را اصلاً ترجمه نکنیم و نمی‌توانیم با ترجمه‌نشدن آن ردّ گزینه کنیم!
 ۲) به اسم‌هایی که بر وزن «فَعَالٌ» یا «فَعَالَةٌ» هستند اسم مبالغه می‌گوییم. اگر این اسم‌ها بر یک صفت یا یک ویژگی دلالت کنند، در ترجمه آن‌ها از لفظ «بسیار» استفاده می‌کنیم.

مثال: «كَذَّابٌ»: بسیار دروغگو / «أَمَّارَةٌ»: بسیار امرکننده

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«مَا أُبْرئِ»: بی گناه نمی‌شمارم / «إِنَّ»: قطعاً، یقیناً / «أَمَّارَةٌ»: بسیار امرکننده / «بِالسَّوْءِ»: به بدی / «إِلَّا»: مگر این که / «رَبِّي»: پروردگارم
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) بی گمان (کلمه «إِنَّ» بر سر جمله «النَّفْسَ لِأَمَّارَةٌ...» آمده است، بنابراین باید همان‌جا ترجمه شود نه در بخش اول این عبارت!) - رحمت
 «رَحِمَ» در این آیه فعل است ولی «رحمت» اسم و نادرست است!

۲) است که (اضافی است!) - پیوسته («أَمَّارَةٌ» اسم مبالغه است، پس در ترجمه آن از لفظ «بسیار» استفاده می‌کنیم نه «پیوسته»!)

۳) بی گناه نیست («مَا أُبْرئِ») یک فعل مضارع غیراسنادی و از صیغه متکلم وحده (أنا) می‌باشد و ترجمه آن به شکل «بی گناه نمی‌شمارم» صحیح است!

تست و پاسخ ۱۹۲

«الَّذِينَ يَفُوزُونَ بِالْعِلْمِ فَلْيَسْتَعْمِدُوا فِي تَقَدُّمِ الْمَجْتَمَعِ لِأَنَّهُ لَا خَيْرَ لِعِلْمٍ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ النَّاسُ!»:

- ۱) کسانی که در پی رستگاری با علم هستند باید آن را در پیشرفت جامعه به کار بگیرند، زیرا دانشی که مردم هیچ بهره‌ای از آن نمی‌برند خیری ندارد!
- ۲) کسانی که دانشی را به دست می‌آورند باید در راه پیشرفت جامعه به کار ببرند، زیرا دانشی که مردم از آن سودی نمی‌برند هیچ خیری ندارد!
- ۳) کسانی که دانش را به دست می‌آورند باید آن را در پیشرفت جامعه به کار ببرند، زیرا هیچ خیری ندارد دانشی که مردم از آن بهره‌مند نمی‌شوند!
- ۴) کسانی که به وسیله دانش رستگار می‌شوند آن را برای پیشرفت جامعه به کار می‌برند، زیرا دانش وقتی که مردم از آن هیچ سودی نبرند خیری ندارد!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «العلم» معرفه‌ست یا نکره؟ / «لا» در «لا خیر» از نوع نفی جنسه پس باید چه‌جوری ترجمه بشه؟

درس نامه ●●

اگر حرف «لا» بر سر یک اسم مفرد و نکره بیاید، غالباً لای نفی جنس بوده و به شکل «هیچ ... نیست» ترجمه می‌شود. اما اگر «لا» بر سر فعل مضارع بیاید قطعاً لای نفی جنس نبوده و نباید به شکل «هیچ» ترجمه شود!

مثال: «لا خیر فیه»: هیچ خیری در آن نیست ✓ خیری در آن نیست ✗ (لای نفی جنس است!)

«لا ینتفع به الناس»: مردم از آن بهره نمی‌برند ✓ مردم از آن هیچ بهره‌ای نمی‌برند ✗ (لای نفی است نه نفی جنس!)

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«الذین»: کسانی که / «یفوزون ب»: به دست می‌آورند / «فلیستخدموه»: باید آن را به کار ببرند / «تقدّم»: پیشرفت / «المجتمع»: جامعه / «لإنه»: زیرا / «لا خیر لـ»: هیچ خیری ندارد / «لا ینتفع به الناس»: مردم از آن بهره‌مند نمی‌شوند
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) در پی رستگاری با علم هستند («یفوزون بالعلم» یعنی «علم را به دست می‌آورند») - هیچ بهره‌ای از آن نمی‌برند («لا ینتفع» یک فعل مضارع منفی است و حرف «لا» در آن از نوع نفی است نه نفی جنس، پس به معنی «هیچ» نمی‌باشد!) - خیری ندارد («لا» در «لا خیر: هیچ خیری...» از نوع نفی جنس بوده و باید به شکل «هیچ» ترجمه شود!)

۲) دانشی («العلم» معرفه است، ولی «دانشی» نکره است و باید به شکل «دانش» ترجمه می‌شود!) - راه (اضافی است!)

۳) به وسیله دانش رستگار می‌شوند («یفوزون بالعلم» یعنی «علم را به دست می‌آورند») - به کار می‌برند (معادل «یستخدمون» است نه «لیستخدموا»!) حرف «لـ» در این عبارت لام امر و به معنی «باید» است! - هیچ سودی («لا ینتفع» یک فعل مضارع منفی است و حرف «لا» در آن از نوع نفی است نه نفی جنس، پس به معنی «هیچ» نمی‌باشد!) - خیری ندارد (مانند ۱)

نکات ۱) تفاوت معنایی دو فعل زیر را به خوبی به خاطر بسپارید که بسیار پرکاربرد هستند.

إِنْتَفَع ← سود برد (يَنْتَفِعُ ← سود می‌برد)

نَفَعَ ← سود رساند (يَنْفَعُ ← سود می‌رساند)

۲) فعل «فاز، یفوز» به تنهایی به معنی «پیروز شدن، رستگار شدن» است، ولی زمانی که بعد از آن حرف جرّ «ب» قرار می‌گیرد معنایش تغییر می‌کند و به شکل «به دست آوردن» ترجمه می‌شود.

مثال: «یفوزون بالعلم»: با علم رستگار می‌شوند ✗ علم را به دست می‌آورند ✓

تست و پاسخ ۱۹۳

«المزارعون في هذه المنطقة يتمنون: لیت المَطَر ینزل فإِنَّ أشعَةَ الشَّمسِ المحرقة تُمیت زرعهم!»:

۱) کشاورزان در این منطقه آرزو دارند: کاش باران ببارد، زیرا پرتوهای سوزان خورشید کشت آنان را می‌میراند!

۲) کشاورزان این منطقه آرزو کردند که: کاش باران می‌بارد، زیرا اشعه خورشید سوزان دارد کشت آنان را می‌میراند!

۳) آرزوی کشاورزان در این ناحیه این است که: کاش بارانی ببارد، چون پرتوهای سوزان خورشید باعث مرگ کشتشان می‌شود!

۴) در این منطقه کشاورزان آرزومند هستند: کاش باران ببارد، زیرا اشعه سوزان خورشید کشت آنان را می‌راند!

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «یتمنون» اسمه یا فعل؟ ماضیه یا مضارع؟ / «تُمیت» چه‌طور؟ ماضیه یا مضارع؟

درس نامه ●●

۱) فعل مضارعی که بعد از «لَبِيتَ: کاش» یا «لَعَلَّ: شاید» بیاید، غالباً به شکل مضارع التزامی ترجمه می‌شود! دقت کنید که «لَبِيتَ» و «لَعَلَّ» قادر به تغییر دادن زمان فعل نیستند و نباید فعل مضارع بعد از آن‌ها را به شکل ماضی ترجمه کنیم!

مثال: «لَبِيتَ الْمَطَرَ يَنْزِلُ»: کاش باران بیارد ✓ کاش باران می‌بارد ✗

۲) موصوف و صفت باید از نظر جنس، تعداد، معرفه یا نکره بودن و از نظر اعراب با هم مطابقت داشته باشند. گاهی فقط از طریق یکی از آن‌ها باید موصوف و صفت را تشخیص بدهیم، مثلاً در ترکیب «أَشْعَةُ الشَّمْسِ الْمُحَرَّقَةُ»، «المُحَرَّقَةُ» و «أَشْعَةُ» هر دو منصوب هستند در حالی که «الشَّمْسِ» مضاف‌الیه و مجرور است، در نتیجه «المُحَرَّقَةُ» صفت «أَشْعَةُ» است نه «الشَّمْسِ»!

«أَشْعَةُ الشَّمْسِ الْمُحَرَّقَةُ»: پرتوهای سوزان خورشید ✓ اشعه خورشید سوزان ✗

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«المُزَارِعُونَ»: کشاورزان / «يَتَمَنُونَ»: آرزو دارند، آرزو می‌کنند / «لَبِيتَ»: کاش / «المَطَرَ»: باران / «ينزل»: بیارد / «فإن»: زیرا / «أَشْعَةُ الشَّمْسِ الْمُحَرَّقَةُ»: پرتوهای سوزان خورشید / «تُمِيتُ»: می‌میراند / «زرعهم»: کشت آنان
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) کشاورزان این منطقه (حرف «فی: در» ترجمه نشده است!) - آرزو کردند («يَتَمَنُونَ» مضارع است، ولی به شکل ماضی ترجمه شده است!) - که (اضافی است!) - می‌بارید («ينزل» مضارع است و قبل از آن فعل ماضی به کار نرفته است تا بتوانیم آن را به شکل ماضی استمراری ترجمه کنیم!) - اشعه خورشید سوزان («المُحَرَّقَةُ» صفت «أَشْعَةُ» است و باید در کنار آن ترجمه شود، ولی به اشتباه به شکل صفت برای «الشَّمْسِ» ترجمه شده است!) - دارد کشت آنان را می‌میراند (کلمه «دارد» اضافی است!)

۳) آرزوی کشاورزان («يَتَمَنُونَ» فعل است، ولی «آرزو» اسم است!) - که (مانند ۲) - بارانی («المَطَرَ: باران» معرفه است، ولی به شکل نکره ترجمه شده است.) - باعث مرگ ... می‌شود (معادل عربی «باعث می‌شود» فعل «يُسَبِّبُ» است که در این عبارت نیامده است، ضمناً «تُمِيتُ» فعل مضارع است، ولی «مرگ» اسم است نه فعل!)

۴) آرزومند هستند (معادل دقیقی برای «يَتَمَنُونَ: آرزو دارند» نیست!) - می‌راند است («تُمِيتُ» فعل مضارع است، ولی «میراند» ماضی نقلی است نه مضارع!)

تست و پاسخ ۱۹۴

عَيْنُ الْخَطَأِ:

- ۱) هناك أشخاص يزعمون أنهم يختلفون مع الآخرين في الخلق: مردمی وجود دارند که می‌پندارند در آفرینش با دیگران تفاوت دارند،
- ۲) مع أن الله قد خلق الناس من طينة واحدة و هم أكفاء في الخلق: با این که خداوند مردم را از یک گل آفریده و آنان در آفرینش هم‌تراز هستند،
- ۳) لا فرق بينهم عنده و لكنهم مختلفين في اللون و اللغة: و در نزد او هیچ فرقی ندارند اگرچه در رنگ و زبان متفاوت هستند،
- ۴) فإنما الناس كلهم من أم و أب فلا يفخر أحدٌ بنسبه! مردم همگی‌شان تنها از یک پدر و مادر هستند و کسی نباید به اصل و نسب خود افتخار کند!

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید! این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستند ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتان را بگیرند!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

درس نامه ●●

۱) معنی اصلی کلمه «هناك» «آن‌جا» است، ولی وقتی در ابتدای جمله قرار می‌گیرد دیگر به این معنی نیست و به شکل «وجود دارد، هست» ترجمه می‌شود. (مانند ۱) در همین سؤال)

مثال: «هناك أشخاص يزعمون أن...»: اشخاصی وجود دارند که... ✓ آن‌جا اشخاصی هستند که... ✗

۲) ساختار «قد + فعل ماضی» معادل ماضی نقلی در فارسی است.

مثال: «قد خُلِقَ»: آفریده است

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

۳) اگر علامت انتهای فعل مضارع در ساختار «لا + مضارع» تغییر کرده باشد یعنی فعل نهی داریم و در ترجمه فعل نهی باید به شکل زیر عمل کنیم:
 نهی مخاطب ← امر منفی ← مثال: «لا تفخروا»: افتخار نکنید
 نهی غایب و متکلم ← نباید + مضارع التزامی ← مثال: «لا یفخر»: نباید افتخار کند

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

«هناك»: وجود دارد / «بیر عمون»: می‌پندارند / «مَعَ الْأَخْرَيْن»: با دیگران / «مَعَ أَنْ»: با این که / «قَدْ خَلَقَ»: آفریده (آفریده است) /
 «أَكْفَاء»: جمع «كُفُو»: برابر، هم‌تراز / «لَا فَرْقَ بَيْنَهُمْ»: هیچ فرقی میان آنان نیست / «و لَكِنَّ»: ولی، اما / «اللَّوْن»: رنگ / «اللُّغَةُ»: زبان /
 «إِنَّمَا»: فقط، تنها / «لَا يَفْخُرُ»: نباید افتخار کند
 خطاهای این گزینه: «بینهم: میان آنان» ترجمه نشده است. - اگرچه «معادل «و إن» یا «و لو» است نه «و لكن: اما!»
 ترجمه صحیح این گزینه: «نزد او هیچ فرقی میان آنان نیست، اما آنان در رنگ و زبان متفاوت هستند.»

تست و پاسخ ۱۹۵

«وقتی خریدارها در خریدن کالایی تردید می‌کنند فروشنده می‌تواند آن‌ها را راهنمایی کند!»:

- ۱) إذا تردّد المشترّون في شراء البضائع يقدر البائع على إرشادهم!
- ۲) المشترّون عندما تردّدوا في شراء بضاعة البائع يستطيع أن يرشدهم!
- ۳) إنّ المشترّين يتردّدون حين شراء البضاعة فالبائع يقدر على أن يرشدهم!
- ۴) حينما يتردّد المشترّون في شراء بضاعة يستطيع البائع أن يرشدهم!

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کن!

خودت حل کنی بهتره «کالایی» معرفه‌ست یا نکره؟ / «تردید می‌کنند» ماضیه یا مضارع؟

درس نامه

برای انتخاب صیغه مناسب از یک فعل برای یک جمله باید به این نکته توجه کنیم که انجام‌دهنده قبل از فعل آمده است یا بعد از فعل. به این صورت که:

اگر انجام‌دهنده قبل از فعل آمده باشد ← باید فعل را هم صیغه با انجام‌دهنده بیاوریم.
 اگر انجام‌دهنده بعد از فعل آمده باشد ← باید فعل را به شکل مفرد (مذکر یا مؤنث) بیاوریم.

مثال: التَّلَامِيذُ ذَهَبُوا ✓ التَّلَامِيذُ ذَهَبَ ✗
 ذَهَبَ التَّلَامِيذُ ✓ ذَهَبُوا التَّلَامِيذُ ✗
 ذَهَبَتِ التَّلَامِيذَاتُ ✓ التَّلَامِيذَاتُ ذَهَبَتِ ✗

پاسخ تشریحی کلمات مهم:

وقتی: «إِذَا، عِنْدَمَا، حَيْثَمَا» / خریدارها: «الْمُشْتَرُونَ» / در خریدن کالایی: «فِي شِرَاءِ بَضَاعَةٍ» / فروشنده: «الْبَائِعُ» / می‌تواند: «يَسْتَطِيعُ، يَقْدِرُ» /
 آن‌ها را راهنمایی کند: «أَنْ يَرشِدَهُمْ»
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) تَرَدَّدَ «تردید می‌کنند» مضارع است، ولی «تَرَدَّدَ» ماضی از باب تَفَعَّلُ است! - البضائع (این کلمه هم جمع است و هم معرفه، ولی «کالایی» هم مفرد است و هم نکره!)

۲) تَرَدَّدُوا «تردید می‌کنند» مضارع است، ولی «تَرَدَّدُوا» ماضی از باب تَفَعَّلُ است!

۳) البضاعة (این کلمه معرفه است و معادل «کالا» است نه «کالایی»، زیرا «کالایی» نکره است!) - حين شراء البضاعة (این عبارت یعنی «هنگام خرید کالا». در واقع کلمه «حين» در جای صحیحی نیامده است، زیرا «وقتی» برای فعل «تردید می‌کنند» به کار رفته است!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

تست و پاسخ ۱۹۶

عَيْنَ مَا لِيُنَاسِبَ لِمَفْهُومِ الْعِبْرَةِ: ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ شَاهِعُونَ﴾

- (۱) بی مغز بود سر که نهادیم پیش خلق
(۲) فروتنی بود دلیل رسیدگان کمال
(۳) ما ضعیفان فارغیم از تحصیل جاه
(۴) ز خاک آفریدت خداوند پاک
- دیگر فروتنی به در کبریا کنیم!
که چون سوار به منزل رسد پیاده شود!
مسند ما خاکساری تخت ما افتادگی!
پس ای بنده افتادگی کن چو خاک!

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، پس باید از قبل بررسی شده باشند!

خودت حل کنی بهتره بیتی جواب است که به مفهوم «دعوت به فروتنی» دلالت نکند.

پاسخ تشریحی ترجمه عبارت: «قطعاً مؤمنان رستگار شده‌اند، کسانی که در نمازشان فروتن هستند.»
مفهوم عبارت: «فروتنی و افتادگی به پیروزی و رستگاری ختم می‌شود!»
در (۱)، (۲) و (۴) مفهوم دعوت به افتادگی و فروتنی دیده می‌شود، اما در بیت (۳) چنین نیست!

• عَيْنَ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ فِي الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۱۹۷-۲۰۰):

تست و پاسخ ۱۹۷

عَيْنَ مَا يَنْسَابُ لِلْفِرَاعِ: «..... وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا..... أَكْثَرَ النَّاسِ لَا تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِهَ فَيَسْتَعِينُونَ بِمَنْ..... قَدْرَةَ لَهُمْ!»

- (۱) لَعَلَّ - كَأَنَّ - لَا (۲) إِنَّ - لَأَنَّ - لَيْسَتْ (۳) إِنَّ - وَلَكِنَّ - لَا (۴) إِنَّمَا - وَلَكِنَّ - لَيْسَتْ

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره یکی از تیپ تست‌های رایج در درس ۱ دوازدهم استفاده از جاهای خالی در صورت سؤال و انتخاب حرف مشتبهه بالفعل مناسب در گزینه‌هاست. برای حل چنین سؤالاتی باید بر معانی حروف مشتبهه بالفعل تسلط داشته باشیم.

خودت حل کنی بهتره عبارت صورت سؤال رو ترجمه کن و گزینه‌ها رو دونه‌دونه در جاهای خالی بگذار و ببین با کدام گزینه بیشتر تناسب داره. ضمناً به علامت آخر «قدره» هم توجه کن.

درس نامه

(۱) ترجمه حروف مشتبهه بالفعل:
إِنَّ: قطعاً، بی‌شک، همانا... / أَنْ: که / كَأَنَّ: گویی، مثل این‌که، مانند / لَكِنَّ: ولی، اما / لَيْتَ: کاش / لَعَلَّ: شاید
(۲) به اسمی که بلافاصله بعد از لای نفی جنس می‌آید اسم لای نفی جنس گفته می‌شود. این اسم باید نکره باشد و هیچ علامتی جز یک فتحه (ـَ) در انتهای آن قرار نمی‌گیرد، در نتیجه اسم لای نفی جنس «ال»، تنوین، کسره و ضمه نمی‌گیرد.
مثال: «لا» در «لا طالب» ← لای نفی جنس ✓ «لا» در «لا خوف» ← لای نفی جنس ✗

پاسخ تشریحی ترجمه صورت سؤال: «..... وعده خدا حق است ..... بیشتر مردم دل‌هایشان با آن آرام نمی‌گیرد، پس از کسانی

یاری می‌جویند که ..... قدرتی برایشان.»

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) شاید - مثل این‌که - هیچ ..... نیست
(۲) قطعاً - زیرا - نیست
(۳) قطعاً - ولی - هیچ ..... نیست ✓
(۴) فقط - ولی - نیست

توضیح: با توجه به حرکت‌گذاری کلمه «قدره» برای جای خالی سوم به لای نفی جنس نیاز داریم نه «لیس»!

نکته به تفاوت دو کلمه «إِنَّ: قطعاً» و «إِنَّمَا: فقط، تنها» بسیار توجه کنید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

تست و پاسخ ۱۹۸

عین «كَأَنَّ» مختلفة في المفهوم:

- (۱) كَأَنَّ أهل العلم باقون و لكنَّ الجهال لا يُذكرون بعد موتهم! (۲) العافية كأنها أعظم ثروة للإنسان لا يُدرك قدرها إلا إذا مرض!
 (۳) كَأَنَّ الأعصاب في الجسم خيوط بيضاء يجري فيها الحسُّ! (۴) إعمل لدنياك كأنك تعيش أبداً فاعمل لآخرتك كأنك تموت غداً!
 (عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره ترجمه و کاربردهای مختلف حروف مشبیه از ساده‌ترین و رایج‌ترین سوالات آزمون‌هاست.

خودت حل کنی بهتره بررسی کن ببین در کدام گزینه «كَأَنَّ» به معنی «مثل و مانند» هست و در بقیه این‌طوری نیست!

درس نامه

کلمه «كَأَنَّ» گاهی به معنی «انگار» است و برای بیان حدس و گمان و تخمین به کار می‌رود و گاهی به معنی «مثل، مانند» است و برای تشبیه به کار می‌رود. برای تشخیص این موضوع باید به ترجمه جمله دقت کنیم.
مثال: «كَأَنَّ إرضاء جميع الناس غاية لا تُدرَكُ: گویی خشنودساختن تمام مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود.»
 (در این عبارت «كَأَنَّ» به معنی «مثل، مانند» نیست و صرفاً برای حدس و تخمین به کار رفته است).
 «كَأَنَّهُ جبلٌ مرتفعٌ: او مانند کوهی بلند است.»
 (در این عبارت «كَأَنَّ» به معنی «مثل، مانند» است و برای تشبیه به کار رفته است).

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) گویی اهل علم جاودان هستند، ولی جاهلان پس از مرگشان یاد نمی‌شوند! (کاربرد «كَأَنَّ» ← تخمین)
- ۲) سلامتی گویی بزرگ‌ترین ثروت برای انسان است که قدرش را مگر زمانی که بیمار شود نمی‌داند! (کاربرد «كَأَنَّ» ← تخمین)
- ۳) اعصاب در بدن مانند رشته‌های سفیدی هستند که حس در آن‌ها جاری است. (کاربرد «كَأَنَّ» ← تشبیه)
- ۴) برای دنیایت کار کن گویی که تا ابد زندگی می‌کنی و برای آخرت کار کن گویی که فردا می‌میری. (کاربرد «كَأَنَّ» ← تخمین)

تست و پاسخ ۱۹۹

عین «لا» يمكن أن تكون للنهي:

- (۱) لا تظنَّ أنَّ جسمك صغير بسيط فإنَّ الله قد جعل فيه عالماً أكبر! (۲) إن كنتَ من أعطي نعمَ الدنيا الكثيرة فحذرَّ أن لا تغرَّكَ الدنيا!
 (۳) من لا يقبل مواظباً يُقدِّمها له المعلم فسوف يُعلِّمه الدهر المواظب! (۴) أ لا تعلم أنَّ ما يرفعُ شأنك و قيمتك هو عملٌ أحسنه و مال أنفقته؟!
 (عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره تشخیص انواع «لا» یکی از پرتکرارترین تست‌ها در کنکور و آزمون‌های آزمایشی است، پس لازم است به طور کامل بر انواع مختلف و ترجمه هر یک از آن‌ها مسلط باشید!

خودت حل کنی بهتره بررسی کن ببین کدام فعل رو می‌شه به شکل نهی (دستوری منفی) ترجمه کرد.

درس نامه

در زبان عربی حرف «لا» انواع مختلفی دارد. برای تشخیص نوع «لا» ابتدا باید به کلمه بعد از آن توجه کنیم.
 حالت اول: لا + مضارع ← «لا» در این حالت یا از نوع «نهی» است و یا «نهی».

روش تشخیص:

اگر علامت انتهای فعل مضارع توسط «لا» تغییر کرده باشد ← لای نهی داریم و به شکل دستوری منفی ترجمه می‌شود.
 اگر علامت انتهای فعل مضارع توسط «لا» تغییر نکرده باشد ← لای نفی داریم و به شکل مضارع منفی ترجمه می‌شود.

مثال: لا تذهبون ← لای نفی داریم ← نمی‌روید

لا تذهبوا ← لای نهی داریم ← نروید

تذکر اگر علامت انتهای فعل مضارع مشخص نباشد باید جمله را ترجمه کنیم و اگر فعل معنای دستوری داشته باشد لای نهی داریم و اگر فعل معنی دستوری نداشته باشد لای نفی داریم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

عربی

مثال: رجاءٌ لا تُكَلِّمُ ← لطفاً (سخن نگو ✓ سخن نمی‌گویی ✗) ← لای نهی داریم.

لماذا لا تُكَلِّمُ؟ ← چرا (سخن نمی‌گویی ✓ سخن نگو ✗) ← لای نفی داریم.

حالت دوم: لا + اسم ← «لا» در این حالت لای نفی جنس است، به شرط آن که اسم بعدش «ال» و تنوین نداشته باشد و تنها یک فتحه (ـَ) در انتهای آن باشد. در این صورت به معنی «هیچ... نیست» می‌باشد.

مثال: لا خَيْرَ في الكذب ← لای نفی جنس داریم ← هیچ خیری در دروغ نیست.

پاسخ تشریحی در تمام گزینه‌ها «لا + مضارع» داریم، ولی در هیچ‌کدام علامت انتهای فعل مشخص نشده، پس ناچاریم جمله‌ها را ترجمه کنیم و از این طریق نوع «لا» را تشخیص دهیم.
ترجمه گزینه‌ها:

۱) گمان نکن که بدنت کوچک و ساده است، زیرا خداوند جهانی بزرگ‌تر را در آن قرار داده است. ← می‌تواند لای نهی باشد.

۲) اگر کسی هستی که نعمت‌های بسیار دنیا به او داده شده پس بر حذر باش که دنیا تو را مغرور نسازد. ← لای نفی داریم.

۳) هر کس پندهایی را که معلم به او می‌دهد نپذیرد روزگار آن پندها را به او خواهد آموخت. ← لای نفی داریم.

۴) آیا نمی‌دانی که آن چه شأن و ارزش تو را بالا می‌برد همان کاری است که آن را به خوبی انجام داده‌ای و مالی است که آن را انفاق کرده‌ای؟ ← لای نفی داریم.

نکته هرگاه یک حرف ناصبه (آن، کی، لکی، حتی و...) در کنار ساختار «لا + مضارع» بیاید حتماً «لا» از نوع نفی است. (مانند «لا» در ۲)

مثال: علیکم أن لا تکذبوا ← نوع لا: نفی ✓ نهی ✗

تست و پاسخ ۲۰۰

عَيْنَ حَرْفًا جَاءَ لِرَفْعِ الشُّكِّ عَنِ وَقُوعِ مَا بَعْدَهُ:

۱) حضر السِّيَاحُ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ وَ لَكِنَّ الدَّلِيلَ لَمْ يَحْضُرْ!

۲) قَالَ الْإِمَامُ الْحَسَنُ (ع): إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقِ الْحَسَنُ!

۳) نَحْنُ مَا رَسْنَا كَثِيرًا لِلنَّجَاحِ فِي الْمِبَارَاةِ النَّهَائِيَّةِ لَعَلَّنَا نَفْرَحَ الْمَوَاطِنِينَ!

۴) لَا دَاءَ أَصْعَبُ مِنَ الْجَهْلِ وَ خَيْرُ الدَّوَاءِ لَهُ التَّقَهُ وَ التَّعَلُّمُ!

پاسخ: گزینه ۲

(عربی، زبان قرآن دوازدهم - درس ۱)

مشاوره ترجمه و کاربردهای مختلف حروف مشبّهه از ساده‌ترین و رایج‌ترین سؤالات آزمون‌هاست.

خودت حل کنی بهتره رفع شک در واقع همون تأکیدیه! پس چک کن بین کدوم حرف مشبّهه بالفعل تأکید ایجاد می‌کنه!

درس نامه ●●

حرف	ترجمه	کاربرد
إِنَّ	قطعاً، همانا	تأکید بر کلّ جمله بعد از خود و رفع شک از آن
أَنَّ	که، این‌که	ربط دادن دو جمله
كَأَنَّ	گویي، مانند	گاهی تشبیه / گاهی حدس و تخمین
لَكِنَّ	ولی، اما	تکمیل جمله قبل از خود و رفع ابهام از آن
لَيْتَ	کاش	بیان ناامیدی و حسرت
لَعَلَّ	شاید، امید است	بیان شک و امیدواری

پاسخ تشریحی حرف «إِنَّ: قطعاً» در ۲ باعث تأکید و رفع شک از وقوع جمله بعدش می‌شود و پاسخ صحیح است.

تذکر دقت کنید که رفع شک و رفع ابهام را با هم اشتباه نگیرید!

رفع شک از جمله بعدی ← باید به دنبال «إِنَّ: قطعاً» بگردیم.

رفع ابهام از جمله قبلی ← باید به دنبال «لَكِنَّ: ولی» بگردیم.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تاریخ دوازدهم

تست و پاسخ (۲۰۱)

یک محقق پس از پژوهش درباره تاریخ ایران در عهد قاجار، پرسش‌های اصلی پژوهش خود را به صورت زیر دسته‌بندی کرده است. این پژوهشگر پاسخ هر یک از پرسش‌های خود را در کدام منبع می‌تواند پیدا کند؟
الف) واقعیت قتل امیرکبیر چیست؟

ب) طبقات اجتماعی مختلف ایران چه نقشی در بروز انقلاب مشروطه داشتند؟

ج) در سال ۱۲۵۳ ق، چه اتفاقاتی در ایران رخ داده است؟

د) وضعیت گمرک و مالیات‌های اقتصادی در دوران قاجار چگونه بود؟

۱) تاریخ ذوالقرنین - نشریات - کاغذ اخبار - سفرنامه‌ها

۲) حقایق الاخبار ناصری - نشریات - دولت علییه ایران - اسناد آرشیوی

۳) حقایق الاخبار ناصری - تاریخ بیداری ایرانیان - کاغذ اخبار - سفرنامه‌ها

۴) تاریخ ذوالقرنین - تاریخ بیداری ایرانیان - دولت علییه ایران - اسناد آرشیوی

پاسخ: گزینه ۳

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - مبحث تاریخ‌نگاری معاصر)

پاسخ تشریحی الف) میرزا محمدجعفر خورموجی، مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری و نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را در کتابش، بازتاب داده است.

ب) از یک طرف، اساس کار تاریخ‌نگاری معاصر، توجه به تمام ابعاد یک رویداد است و از طرف دیگر، انقلاب مشروطیت هم تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آن‌ها را به ابعاد گوناگون یک حادثه به‌ویژه نقش مردم، جلب کرد. حالا در این میان، میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی در تاریخ بیداری ایرانیان، مشخصاً به این موضوع توجه کرده است.

ج) روزنامه کاغذ اخبار که توسط میرزا صالح شیرازی در ایران در سال ۱۲۵۳ ق چاپ شد، منبع دست اولی برای وقایع این سال است.

د) سفرنامه‌ها کتاب‌های پرمحتوایی هستند و اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع‌های اقتصادی مثل مالیات، گمرک، راه‌ها و ... ارائه می‌دهند؛ پس این پژوهشگر ما باید سراغ سفرنامه‌ها برود تا بتواند به پاسخ مورد نظرش برسد.

تست و پاسخ (۲۰۲)

یک محقق درصدد پژوهش درباره دو موضوع «الف» و «ب» است. اگر در سه متن تاریخ ذوالقرنین، صدرالتواریخ و جامع‌التواریخ اخبار مربوط به این رویدادها ثبت شده باشد، کدام متن‌ها در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادهای زیر نوشته شده است؟

الف) دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه

ب) وضعیت ایران در زمان فتحعلی‌شاه قاجار

۲) «الف»: جامع‌التواریخ - «ب»: تاریخ ذوالقرنین

۱) «الف»: تاریخ ذوالقرنین - «ب»: صدرالتواریخ

۴) «الف» - «ب»: تاریخ ذوالقرنین

۳) «الف» - «ب»: صدرالتواریخ

پاسخ: گزینه ۴

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - مبحث تاریخ‌نگاری سنتی و معاصر - منتقدان تاریخ‌نویسی سنتی)

مشاوره این نوع تست در کنکور سراسری اردیبهشت ۱۴۰۳ رونمایی شد.

درس‌نامه

تاریخ ذوالقرنین اثر خاوری شیرازی از مورخان مشهور دربار فتحعلی‌شاه است. صدرالتواریخ هم فقط می‌دانیم اثر محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه است و در آن امیرکبیر را ستایش کرده! جامع‌التواریخ هم مربوط به دوره مغولان (عهد غازان‌خان) و اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی است؛ پس با این تفاسیر فعلاً تاریخ ذوالقرنین می‌تواند کاندیدای ما باشد برای بررسی موارد «الف» و «ب»!

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) دور اول و دوم جنگ‌های ایران و روسیه، در زمان سلطنت فتحعلی‌شاه قاجار رخ داد. از آن طرف هم می‌دانیم خاوری شیرازی با وی معاصر بوده است؛ پس می‌توان زمان تألیف تاریخ ذوالقرنین را نزدیک به این حادثه دانست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

ب) تاریخ ذوالقرنین معاصر با فتحعلی شاه است ... ؛ پس وضعیت ایران در زمان فتحعلی شاه در این کتاب آمده است. بنابراین، این محقق برای هر دو موضوع باید سراغ کتاب تاریخ ذوالقرنین برود.

تست و پاسخ ۲۰۳

کدام موارد درباره وضعیت نشریات از دوره مشروطه تا پایان قاجار و تا قبل از انقلاب اسلامی درست است؟
الف) مجله‌های تخصصی و نشریات به خصوص در موضوعات تاریخی چاپ می‌شدند.
ب) روزنامه وقایع اتفاقیه با هدف رشد آگاهی سیاسی مردم چاپ شد.
ج) در این دوره، شاهد رشد سریع نشریات در ایران هستیم.
د) با وجود نوسان فعالیت‌های مطبوعاتی، شاهد کاهش تنوع و رشد نشریات پس از قاجار هستیم.

۱) «الف» - «ج»   ۲) «الف» - «د»   ۳) «ب» - «ج»   ۴) «ب» - «د»

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - نشریات)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی برای رسیدن به پاسخ این سؤال، بررسی موارد کفایت می‌کند:

الف) عبارتی درست است. پس از قاجار و در دوره‌های بعد با وجود آن که فعالیت‌های مطبوعاتی نوسان داشته است، در مجموع، نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند و مجله‌های تخصصی در موضوعات تاریخی شروع به انتشار کردند.
ب) روزنامه وقایع اتفاقیه یا همان دولت علیّه ایران، روزنامه امیرکبیر است. این روزنامه در دوره قاجار چاپ می‌شد، ولی مربوط به پیش از مشروطه است.

نکته تو دوره امیرکبیر، هنوز اسمی از مشروطه و قانون اساسی نبود! 😊

ج) دقت کنید که پس از پیروزی انقلاب مشروطه، نشریات رشد سریعی پیدا کردند.
د) پس از قاجار و در دوره‌های بعد با وجود آن که فعالیت‌های مطبوعاتی نوسان داشته است، در مجموع نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند و مجله‌های تخصصی در موضوعات تاریخی شروع به انتشار کردند.

تست و پاسخ ۲۰۴

کدام موارد درباره نقش اندیشمندان و متفکران در تحولات تاریخ اروپا درست است؟

الف) متفکران از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفتند و به دنبال استقلال جامعه بودند. (آمریکا)
ب) معتقد بودند که از طریق پیشرفت سیاسی و اقتصادی، باید رقیب دیگر کشورهای استعمارگر شد. (آمریکا)
ج) برخی از آن‌ها بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کردند و تشکیل حکومت را حاصل قراردادی اجتماعی می‌دانستند. (فرانسه)
د) با طرح مباحث علمی و ادبی به انتقاد وضع موجود در جامعه‌شان پرداختند که در نهایت ختم به انقلاب شد. (فرانسه)

۱) «ب» - «ج»   ۲) «الف» - «د»   ۳) «ج» - «د»   ۴) «الف» - «ب»

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ - اروپا و آمریکا؛ انقلاب و استعمار)

پاسخ: گزینه ۲

تیزبازی: از شما می‌پرسم: تو درس دوم، به جز کشور فرانسه که برای انقلابش، روشنفکران و متفکران جامعه دست به کار شدند، کشور دیگری رو نام می‌بره؟ نه!

درس نامه

تحولات جهان در قرن هجدهم به بعد، همگی یا به انقلاب ختم شد، یا به مشروطه و ایجاد نوعی اصلاحات در جامعه. ماجرای روسیه متفاوت است؛ روسیه تصمیم گرفت به استعمارگر درجه یک جهان تبدیل شود. آمریکا تلاش کرد به استقلال برسد، انگلستان تلاش کرد به مشروطه برسد و منشأ الهی سلطنت را زیر سؤال ببرد و فرانسه تلاش کرد به انقلاب برسد که موفق هم شد ... انقلاب‌هاست که نیازمند تفکر و متفکر و اندیشه و اندیشمند هست؛ پس این‌که موارد «الف» و «ب» به آمریکا پرداخته، چندان درست نیست!

پاسخ تشریحی در فرانسه، تحت تأثیر عصر روشنگری اروپا، فلاسفه و روشنفکرانی ظهور کردند که اندیشه‌هایشان، مردم را به سوی انقلاب رهنمون ساخت. گروهی از این روشنفکران به اصحاب دایرةالمعارف معروف شدند که با طرح مباحث علمی و ادبی شروع به انتقاد از وضع موجود کردند (تأیید مورد «د»). ولتر، مونتسکیو و روسو سه تن از مشهورترین آنان بودند که هر یک عقاید منحصر به فردی داشتند:

روسو	ولتر	مونتسکیو
بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کرد و تشکیل حکومت را حاصل قراردادی اجتماعی می‌دانست. (تأیید مورد «ج»)	از اطاعت انسان از عقل مادی و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت. (رد مورد «الف»)	از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می‌کرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

بنابراین موارد «ج» و «د» درست هستند؛ دلیل نادرستی «الف» را که گفتیم و می‌ماند مورد «ب»؛ گرچه این مورد دربارهٔ سیاست‌های آمریکا پس از استقلال درست است، ولی حاصل اندیشهٔ متفکران نیست! بیشتر نتیجهٔ کار خود سیاستمداران آن دوره و مملکت است.

تست و پاسخ ۲۰۵

هر یک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف وضعیت اقتصادی و سیاسی ایران در زمان کدام یک از حکومت‌ها تا سال ۱۱۹۳ ه. ق. است؟

- الف) برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفته شد تا به تأسیس نیروی دریایی اقدام شود.
 ب) گشایشی با کشورهای فرانسه و انگلستان برای امور تجاری و امتیاز ایجاد مراکز اقتصادی، حاصل نشد.
 ج) برای رفع اختلافات مذهبی با عثمانی از طریق جنگ و گاهی هم از در مصالحه، تلاش بسیار کردند.
 د) بخشی از ایل افشار را برای محافظت از مرزهای خراسان در برابر هجوم ازبکان به شمال آن دیار کوچاندند.
- (۱) افشاریه و زندیه - صفویه - زندیه - زندیه
 (۲) افشاریه - صفویه - افشاریه - زندیه
 (۳) افشاریه و زندیه - زندیه - صفویه - زندیه
 (۴) افشاریه - زندیه - افشاریه - صفویه

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ - ایران از نادرشاه افشار تا آقامحمدخان قاجار)

پاسخ: گزینهٔ ۴

نکته حیطهٔ زمانی این سؤال، صفویه را هم در بر می‌گیرد.

نکته سال ۱۱۹۵، سال مرگ کریم‌خان زند است.

پاسخ تشریحی

الف) نادرشاه افشار برای انگلیسی‌ها، معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و درصد درآمد از دانش آنان در زمینهٔ تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند.

ب) در دورهٔ کریم‌خان زند، هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند، اما چون با او به توافق نرسیدند، گشایشی در روابط صورت نگرفت.

ج) نادرشاه افشار پس از آن که به سلطنت رسید، برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی به‌ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی، بسیار تلاش کرد. او گاهی با جنگ و زمانی با زبان مصالحه و مذاکره و دادن امتیاز درصد حل مشکل برآمد.

د) ایل افشار از ایل‌های قزلباش بود که در به سلطنت رساندن حکومت صفویان نقش داشتند. در عصر صفوی بخشی از این ایل را برای محافظت از مرزهای خراسان در برابر هجوم ازبکان به نواحی شمال آن دیار کوچاندند.

تست و پاسخ ۲۰۶

در یک موقعیت فرضی، دو گروه نسبت به پیامدهای انقلاب صنعتی واکنش منفی نشان دادند؛ کدام گزینه در این باره درست است؟

الف) گسترش استعمار و افزایش غارت

ب) افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران

- (۱) مخالفان اروپایی و ساکنان آمریکا در تقابل و مبارزه با پیامدهای «الف» و «ب» به سر می‌بردند.
 (۲) ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف «ب» بودند و مخالفان اروپایی در تقابل با «الف» قرار داشتند.
 (۳) مخالفان اروپایی در تقابل با «ب» قرار داشتند و ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف «الف» بودند.
 (۴) ساکنان کشورهای آسیایی و آفریقایی مخالف هر دو پیامد «الف» و «ب» بودند و آن را نوعی بهره‌کشی می‌دانستند.

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ - مبدع انقلاب صنعتی - دگرگونی جهان)

پاسخ: گزینهٔ ۳

مشاوره در واقع صورت سؤال می‌خواهد از شما بپرسد، هر یک از موارد «الف» و «ب» مربوط به چه حوزه‌ای از جهان است؟ اروپا، آسیا یا آفریقا؟

درس نامه

انقلاب صنعتی موجب تغییر مناسبات انسانی، اجتماعی و اقتصادی در اروپا و جهان شد؛ زیرا در نتیجهٔ صنعتی شدن، کشورهای اروپایی به مواد اولیه، نیروی کار ارزان، بازار فروش محصولات، سرمایهٔ مادی فراوان و حمایت دولت‌ها نیاز پیدا کردند. این امر دو پیامد مهم داشت: الف) گسترش استعمار و غارت کشورهای آسیایی و آفریقایی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

(ب) افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران (در داخل اروپا)

انقلاب صنعتی اگرچه موجب قدرت و رفاه بیشتر اروپاییان شد، اما مسائل و مشکلات بزرگی همچون گسترش بی‌رویه شهرها، رشد سریع جمعیت، به وجود آمدن فاصله طبقاتی، نارضایتی‌های اجتماعی و اقتصادی و آلودگی‌های زیست‌محیطی به وجود آورد.

پاسخ تشریحی «الف» ناظر بر کشورهای آسیایی و آفریقایی است، کلیدواژه آن هم استثمار و غارت است و «ب» ناظر بر خود اروپاست، کارگران اروپایی هستند که باید شبانه‌روز کار کنند، بنابراین اگر بخواهد علیه «الف» مخالفتی صورت بگیرد، از سوی ساکنان آسیا و آفریقا خواهد بود و اگر بخواهد علیه «ب» مخالفتی صورت بگیرد، خود اروپایی‌ها هستند؛ پس آن‌چه که در (۳) آمده، درست‌تر است.

تست و پاسخ ۲۰۷

کدام موارد درباره وضعیت سیاسی حکومت گورکانیان هند تا پیش از سال ۱۸۵۷ م. درست است؟

الف) استعمارگران اروپایی بخش‌هایی از هند را با دامن‌زدن به اختلافات دینی و قومی در هند تصرف کردند.

ب) کشورهای اروپایی با تأسیس کمپانی‌های هند شرقی، استعمار خود را افزایش داده بودند.

ج) تا پیش از این سال، ملکه انگلستان خود را امپراتریس هند و بریتانیا می‌خواند.

د) دولت هند رسماً جزئی از قلمرو انگلستان محسوب می‌شد.

(۱) «الف» - «د» (۲) «الف» - «ب» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ - حکومت‌های مسلمان در گرادب مشکلات)

پاسخ: گزینه ۲

نکته سال ۱۸۵۷ م. سالی است که هند رسماً جزئی از قلمرو انگلستان شد!

درس نامه

حکومت گورکانیان هند یا مغولان کبیر را محمد بابر، نواده تیمور گورکانی، تأسیس کرد. او بر بخش بزرگی از هندوستان حکومت کرد، اما کشورش در قرن ۱۸ دچار استعمار اروپاییان شد و روزبه‌روز شدت آن افزایش یافت، تا جایی که در نهایت انگلستان بی‌رقیب ماند و پس از سرکوب شورش سربازان هندی، هند را رسماً جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد.

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) این مسئله مربوط به قبل از سال مطرح‌شده است. پس از ایجاد رقابت میان استعمارگران، جنگ‌هایی بین آن‌ها در گرفت که با پیروزی انگلستان به پایان رسید.

ب) عبارتی درست است! کشورهای اروپایی، شرکت‌های تجاری را که ایجاد می‌کردند، کمپانی هند شرقی می‌خواندند.

ج) ملکه بعد از ۱۸۵۷ م. این لقب را گرفت.

د) در سال ۱۸۵۷ م. این اتفاق افتاده است!

پس موارد «الف» و «ب» درست‌اند.

تست و پاسخ ۲۰۸

کدام مورد درباره رویدادهای تاریخ انگلستان در فاصله سال‌های ۱۶۴۶ تا ۱۶۸۸ م. درست است؟

(۱) کرامول که با پادشاه انگلستان وارد جنگ شده بود، پس از پیروزی، نظام سلطنتی را برانداخت.

(۲) انگلستان به قدرت اول جهان تبدیل شد و به بخش‌های بزرگی از قاره‌های دیگر دست یافت.

(۳) با تحریکات فرانسویان و تمایل اشراف آمریکایی به استقلال، انگلستان وارد جنگ طولانی با سرزمین آمریکا شد.

(۴) ماشین بخار اختراع و تکمیل شد و توانست نیروی بخار، به جای نیروی انسان به کار گرفته شود.

(تاریخ دوازدهم - درس ۲ - اروپا و آمریکا؛ انقلاب و استعمار)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره با توجه به رویکرد جدید کنکور، حواستون باشه که هر جا کتاب داره دوره تاریخی ذکر می‌کنه یا عدد و رقم سال رو ذکر کرده، دقتتون رو دو برابر کنید تا اگر روزی، سوآلی از سال و دوره داده شد، بتونید جواب بدید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

پاسخ تشریحی سال ۱۶۴۶م. مصادف با پیروزی کرامول بر چارلز یکم (پادشاه انگلستان) است و سال ۱۶۸۸م. سال بروز مجدد ستیز میان مجلس و سلطنت است که پس از مرگ کرامول اتفاق افتاد؛ بنابراین باید حادثه‌ای را انتخاب کنید که بین این سال‌ها رخ داده است. بررسی گزینه‌ها:

۱) بعد از پیروزی کرامول بر چارلز یکم، وی نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس‌جمهور شد. او سپس به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد و آن را منحل کرد.

۲) انگلستان پس از انقلاب باشکوه و در زمان حکومت ملکه ویکتوریا به قدرت اول جهان تبدیل شد.

۳) این حادثه در سال ۱۷۵۵م. رخ داد که در نهایت منجر به استقلال آمریکا شد.

۴) مربوط به انقلاب صنعتی است که در قرن ۱۸ رخ داد و ربطی به محدوده زمانی صورت سؤال ندارد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

جغرافیای دوازدهم

تست و پاسخ ۲۰۹

با توجه به عبارت «سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری، مقر و موقعیت آن است»، موارد «الف» تا «د» در متن زیر به ترتیب با کدام گزینه مطابقت دارد؟

«شهر پیشابور که در شمال غربی کازرون قرار دارد، در دوره ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود. این شهر تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود و جنگ و بیماری سبب از بین رفتن آن شد.»

- ۱) سکونتگاه - مقر یک سکونتگاه - عامل انسانی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عامل انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۲) مکان - مقر یک سکونتگاه - عامل طبیعی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۳) سکونتگاه - موقعیت - عامل انسانی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه
- ۴) مکان - موقعیت - عامل طبیعی مؤثر در گسترش یک سکونتگاه - عوامل طبیعی و انسانی مؤثر در زوال یک سکونتگاه

(مقرافیای دوازدهم - درس ۱ - مقر و موقعیت)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره این تست مشابه یکی از تست‌های کنکور سراسری اردیبهشت ۱۴۰۳ است. یه توصیه این‌که هنگام خواندن کتاب درسی، به تفاوت کلمات توجه کافی داشته باشین تا وقتی طرح با لفظ بازی می‌کنه از پس سؤال بریبیین.

درس نامه

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون و هم‌چنین جایگاه آن در سطح ناحیه است. موقعیت یک سکونتگاه در ادامه حیات یا گسترش آن سکونتگاه و یا حتی نابودی و زوال آن نقش مهمی ایفا می‌کند.

پاسخ تشریحی هر شهر یک سکونتگاه به حساب می‌آید؛ ضمن این‌که در کتاب جغرافیای (۳)، مفهوم مکان هم‌معنا با مقر در نظر گرفته شده است و با مفهوم سکونتگاه تفاوت دارد. (رد ۲) و (۴)

گاه منظور از موقعیت یک سکونتگاه نوع نسبی آن بوده که وابسته به موقعیت سایر پدیده‌های پیرامون همچون شهرها می‌باشد. (رد ۱) و (۲) اهمیت ارتباطی عامل گسترش، جنگ که یک رویداد سیاسی است عامل انسانی و شیوع طاعون عامل طبیعی زوال این سکونتگاه به حساب می‌آیند. (رد ۱، ۲) و (۴)

تست و پاسخ ۲۱۰

کدام مورد جاهای خالی در عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«مناطق ..... در اثر گسترش در مسیرهای ارتباطی و پیوند میان خود به مناطق ..... تبدیل می‌شوند.»

- ۱) ابرشهری مانند مگالاپلیس شمال شرقی آمریکا - مادرشهری
- ۲) ابرشهری مانند توکیو یا سئول - مادرشهری
- ۳) مادرشهری مانند مگالاپلیس شمال شرقی آمریکا - ابرشهری
- ۴) مادرشهری مانند توکیو یا سئول - ابرشهری

(مقرافیای دوازدهم - درس ۱ - از مادرشهر تا زنجیره کلان شهرها)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

در برخی از شهرهای جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود. در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد. برخی، مگالاپلیس را منطقه ابرشهری نامیده‌اند.

پاسخ تشریحی به مادرشهر و شهرک‌های اقماری و حومه‌های اطراف آن منطقه مادرشهری می‌گویند.

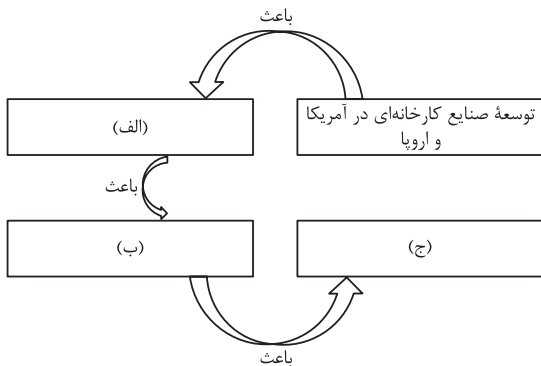
مناطق مادرشهری با گسترش و پیوند میان خود قابلیت تبدیل به مناطق ابرشهری را دارند و نه بالعکس. (رد ۱ و ۲)

توکیو و سنول از مناطق مادرشهری بوده و مگالاپلیس شمال شرقی آمریکا نیز نوعی منطقه ابرشهری است. (رد ۲ و ۳)

نکته توکیو و سنول از آنجایی که پایتخت کشورهای ژاپن و کره جنوبی به حساب می‌آیند، نوعی مادرشهر هستند که به همراه حومه‌ها و شهرک‌های اقماری اطراف خود منطقه مادرشهری را تشکیل می‌دهند.

تست و پاسخ ۲۱

کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

۱) مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت از شهر به روستا - گسترش

کشت تجاری - افزایش آستانه جمعیتی روستاها

۲) مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت از روستا به شهر - خرید

زمین‌های روستایی و گسترش کشت تجاری - کاهش روستانشینی

۳) مهاجرت تدریجی و کوتاه‌مدت از روستا به شهر - گسترش کشت

تجاری - تبدیل نقاط روستایی به حومه شهرها

۴) مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت از روستا به شهر - کاهش آستانه

جمعیتی روستاها - گسترش کشت تجاری در روستاها

(مغرافیای دوازدهم - درس ۱ - تغییر در روستانشینی و سکونتگاه‌های روستایی)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره روندهای موجود در کتاب درسی رو دقیق تحلیل کنین! چرا که طراحان توکنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ خیلی به این جور موارد علاقه نشون دادن!

درس نامه

در سده نوزدهم و قرن بیستم میلادی در کشورهای توسعه‌یافته (اروپا و آمریکای شمالی)، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای، مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد که این مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت طی ده‌ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفت.

پاسخ تشریحی در سده نوزدهم و قرن بیستم میلادی مهاجرت از روستاها به شهرها در کشورهای توسعه‌یافته تدریجی و طولانی‌مدت بوده

است. (رد ۱ و ۳)

کاهش روستانشینی نیز از پیامدهای خرید زمین‌های کشاورزی توسط شهرنشینان و گسترش کشت تجاری به حساب می‌آید. (رد ۱ و ۴)

دام تستی کاهش روستانشینی از پیامدهای خرید زمین‌های کشاورزی توسط شهرنشینان به شمار می‌رود، نه علل آن!

نکته تبدیل نواحی روستایی به حومه شهرها پیامد گسترش شهرهاست.

تست و پاسخ ۲۲

کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«قاره‌های آسیا و آمریکای لاتین .....

۱) به ترتیب دارای سطح پایین و بالای شهرنشینی بوده و به طور مشترک رشد شهرنشینی آن‌ها همگام با توسعه صنایع کارخانه‌ای بود

۲) به ترتیب دارای سطح پایین و بالای شهرنشینی بوده و به طور مشترک رشد شهرنشینی آن‌ها همگام با توسعه صنایع کارخانه‌ای نبود

۳) به طور مشترک دارای سطح پایین شهرنشینی بوده و به ترتیب رشد شهرنشینی آن‌ها بیشتر و کم‌تر از مقدار رشد در قاره اروپاست

۴) به طور مشترک دارای سطح بالای شهرنشینی بوده و به ترتیب رشد شهرنشینی آن‌ها کم‌تر و بیشتر از مقدار رشد در قاره اروپاست

(مغرافیای دوازدهم - درس ۱ - تغییر در روستانشینی و سکونتگاه‌های روستایی)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره حتماً میان نواحی مختلف با استفاده از ملاک‌های متعدد دیدگاه‌های مقایسه‌ای برقرار کنین. قطعاً این کار به افزایش تسلطون از مبحث مورد نظر کمک می‌کند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●●

با ورود کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین به دوره صنعتی شدن، مهاجرت‌های فزاینده از روستا به شهر در این نواحی نیز به وقوع پیوست؛ اما این مهاجرت‌ها با توسعه صنعتی همگام نبود.

پاسخ تشریحی

قاره‌های آسیا و آمریکای لاتین به ترتیب دارای سطح پایین و بالای شهرنشینی هستند. (رد ۳ و ۴)
 ضمن این که رشد شهرنشینی در این قاره‌ها برخلاف قاره‌هایی همچون اروپا و آمریکای شمالی، با تحولات صنعتی همگام نبود. (رد ۱)
 رشد شهرنشینی در قاره آسیا و آفریقا بیش از سایر قاره‌های جهان است. (رد ۴)

نکته مقدار رشد شهرنشینی در قاره‌های آسیا و آفریقا (۱/۵) تقریباً ۴ برابر مقدار رشد در سایر قاره‌های جهان (۰/۴) است.

تست و پاسخ ۲۲۳

کدام مورد با مشخصات سکونتگاه ذکر شده در متن زیر تدوین و تنظیم شده است؟

«مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا، از بوستن تا واشنگتن، نمونه‌ای از اولین مگالاپلیس‌های جهان است.»

۱) این مادرشهر آستانه جمعیتی نفوذ کم‌تری نسبت به یک منطقه ابرشهری دارد.

۲) این منطقه ابرشهری در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه، از کلان‌شهرها به رأس نزدیک‌تر است.

۳) این جهان‌شهر در سلسله‌مراتب حوزه نفوذ سکونتگاه هم‌ردیف با توکیو است.

۴) این کلان‌شهر دارای دامنه نفوذی بیش از یک منطقه مادرشهری است.

(پغرافیای دوازدهم - درس ۱ - از مادرشهر تا زنجیره کلان‌شهرها)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره حتماً مفاهیم موجود در کتاب درسی رو با توجه به اطلاعات دیگه‌ای که به دست آوردین تحلیل کنین؛ این دقیقاً می‌شه همون ترکیبی خوندن! دقیقاً مثل تحلیل مشخصات شهر «بوستن».

درس نامه ●●

در برخی از بخش‌های جهان، گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل موجب می‌شود زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید بیایند که به آن‌ها مگالاپلیس می‌گویند. مگالاپلیس‌ها معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و کریدوری و برخی نیز شکل خوشه‌ای و کهکشانی پیدا کرده‌اند.

پاسخ تشریحی مگالاپلیس شمال شرق ایالات متحده آمریکا زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرهاست که از بوستون تا واشنگتن به شکل

زنجیره‌ای متصل شده‌اند. مگالاپلیس منطقه ابرشهری نیز نامیده می‌شود. بنابراین، این منطقه ابرشهری شمال شرق آمریکا که مجموعه‌ای از مادرشهرها و کلان‌شهرهاست در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه به رأس نزدیک‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مگالاپلیس شرق آمریکا از چند مادرشهر تشکیل شده و یک منطقه ابرشهری است و یک مادرشهر نیست.

۳) این مگالاپلیس از چند مادرشهر و کلان‌شهر تشکیل شده اما توکیو یک کلان‌شهر است، پس مگالاپلیس شرق آمریکا در سلسله‌مراتب حوزه نفوذ سکونتگاه هم‌ردیف با توکیو نیست و حوزه نفوذ بیشتری دارد.

۴) مگالاپلیس شرق آمریکا از چند کلان‌شهر و مادرشهر تشکیل شده است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

تست و پاسخ ۲۱۴

در تصاویر زیر، علامت «**الف**» بیانگر اثرات متقابل پدیده‌هاست. براساس موارد ترسیم‌شده، کدام عبارت درست است؟

الف) اقتصاد شهر اقتصاد روستا

ب) فرهنگ شهر فرهنگ روستا

ج) بعد اجتماعی شهر بعد اجتماعی روستا

- ۱) براساس مورد «ب»، شهرها خدمات درمانی را به روستاها عرضه می‌کنند.
- ۲) براساس مورد «الف»، شهرها نیروی کار ساده را به روستاها ارائه می‌دهند.
- ۳) از مشخصات اصلی رابطه «ج»، یکسان‌بودن تأثیرات اجتماعی شهر و روستاست.
- ۴) «الف» بیانگر نوع رابطه نابرابر میان نواحی شهری و روستایی است.

(جغرافیای دوازدهم - درس ۱ - روابط شهر و روستا)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره این تیپ تست برای نخستین بار در کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ مطرح شد؛ پس خودتون رو برای تست‌های مشابهش آماده‌کنین!

درس نامه

از دیرباز شهر و روستا با یکدیگر وابستگی و روابط متقابل داشته‌اند، اما نوع و چگونگی روابط شهر و روستا در زمان‌های مختلف و در نواحی مختلف جهان متفاوت بوده است. روابط شهر و روستا را می‌توان از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مطالعه کرد.

پاسخ تشریحی

مبادله نابرابر بین شهر و روستا سبب شده شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد؛ بنابراین «الف» بیانگر رابطه نابرابر میان نواحی شهری و روستایی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) خدمات درمانی در بعد فرهنگی رابطه متقابل قرار نمی‌گیرد.
- ۲) شهرها نیروی کار ساده (بعد اقتصادی) را از روستاها دریافت می‌کنند.
- ۳) تأثیرات اجتماعی شهر و روستا یکسان نیست و متفاوت است.

تست و پاسخ ۲۱۵

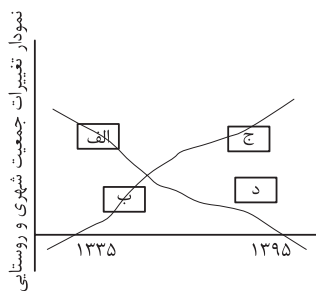
مطابق با تصویر زیر، کدام مورد به موضوع نادرستی پرداخته است؟

۱) «الف» به عواملی همچون استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان و کمبود زمین در روستاها اشاره دارد.

۲) «ج» به عواملی نظیر کمبود فرصت‌های شغلی و افزایش خشکسالی در روستاها اشاره می‌کند.

۳) «د» به عواملی همچون آلودگی هوا و گرانی مسکن در نواحی شهری اشاره دارد.

۴) «ب» به عواملی نظیر دستمزد بیشتر و فزونی خدمات و تسهیلات شهری اشاره می‌کند.

(جغرافیای دوازدهم - درس ۱ - تغییرات جمعیت شهری و روستایی ایران)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●●

مواردی همچون استفاده از ماشین‌آلات به جای انسان، کمبود زمین، کمبود فرصت‌های شغلی، افزایش خشکسالی، کمبود خدمات رفاهی و آموزشی و بهداشتی، درآمد و چرای بیش از حد دام از مهم‌ترین عوامل دافعه در مهاجرت‌های روستا به شهر به شمار می‌روند.

پاسخ تشریحی

منحنی دارای شیب منفی (به سمت پایین) مربوط به روستانشینی و منحنی دارای شیب مثبت (به سمت بالا) مربوط به شهرنشینی است. در ۱، ۲ و ۴ به درستی به عوامل دافعه و جاذبه مهاجرت‌های روستا به شهر اشاره شده است؛ اما در ۳، عامل اساسی در مهاجرت معکوس (یعنی مهاجرت از شهر به روستا) مطرح شده است که ارتباطی با نمودار مذکور ندارد.

نکته عامل دافعه روستا هم می‌تونه به عنوان افزایش جمعیت شهری مطرح بشه!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

فلسفه دوازدهم

تست و پاسخ ۲۱۶

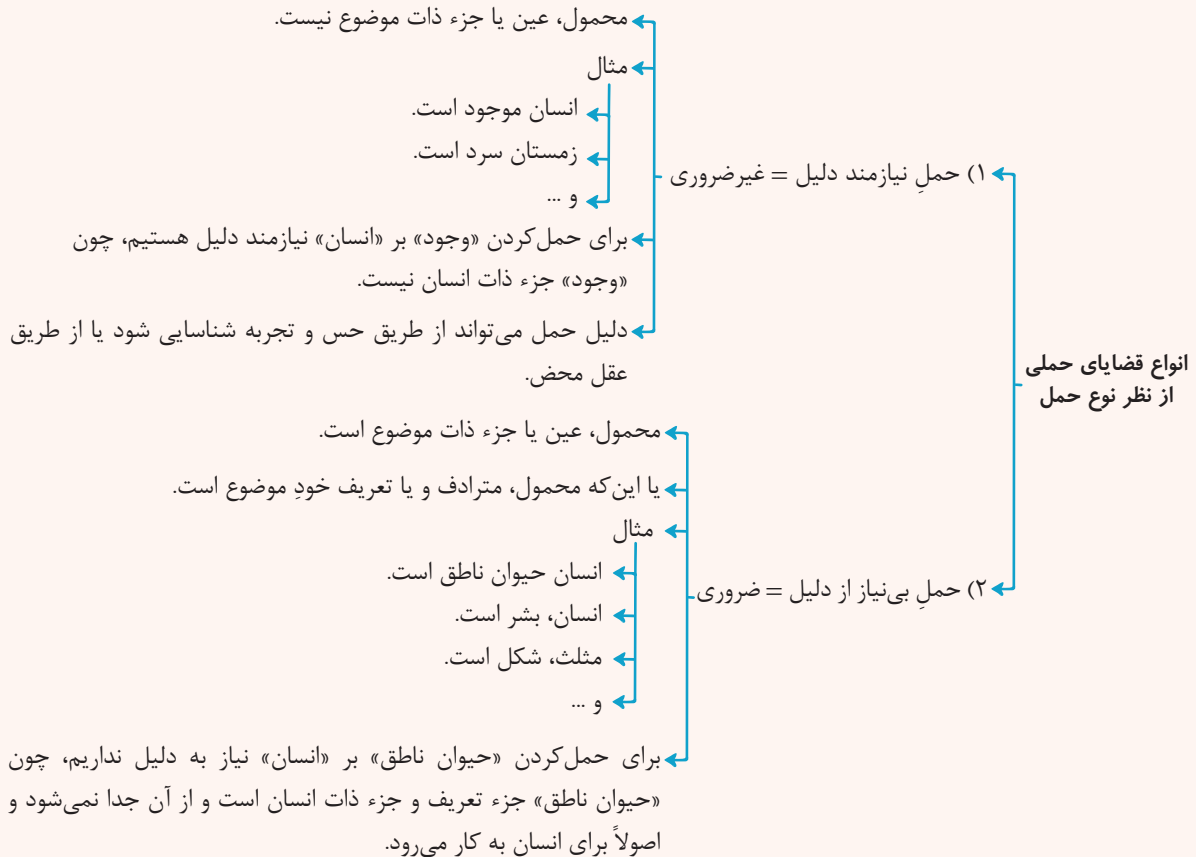
حمل ۱۸۰ درجه برای مثلث مانند کدام حمل است؟

- (۱) شکل برای مستطیل (۲) انسان برای جاندار (۳) جسم نامی برای اسب (۴) میوه برای سیب

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی

انسان بودن برای جاندار، حمل شایع صنایع (غیر ضروری) است. همان‌طور که سه زاویه داشتن یا ۱۸۰ درجه بودن برای مثلث حمل شایع صنایع (غیر ضروری) است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) حمل ذاتی
۳) حمل ذاتی
۴) حمل ذاتی

نکته سه ضلعی برای مثلث حمل ضروری است، اما ۱۸۰ درجه چون نمی‌توان از دلایش سؤال پرسید و متکی به سه ضلعی بودن است، حمل ذاتی (ضروری) نیست.

تست و پاسخ ۲۱۷

کدام حمل نیازمند دلیل است؟

- (۱) انسان بر ناطق (۲) دارای ضلع بر مربع (۳) دانش بر تصور (۴) حیوان بر جانور

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

پاسخ تشریحی حمل ناطق بر انسان بی‌نیاز از دلیل است، اما حمل انسان بر ناطق به دلیل نیاز دارد، زیرا انسان از اجزای تعریفی ناطق نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۳ محمول ویژگی ذاتی موضوع است.

۴ محمول عین موضوع است.

تست و پاسخ ۲۱۸

کدام گزینه بیانگر عبارت درستی است؟

۱) وجود و ماهیت در ذهن از هم تفکیک می‌شوند، اما در جهان خارج چنان آمیخته‌اند که جدایی ندارند.

۲) اگر موضوع و محمولی همواره با یکدیگرند، حمل آن محمول بر موضوع بی‌نیاز از دلیل است.

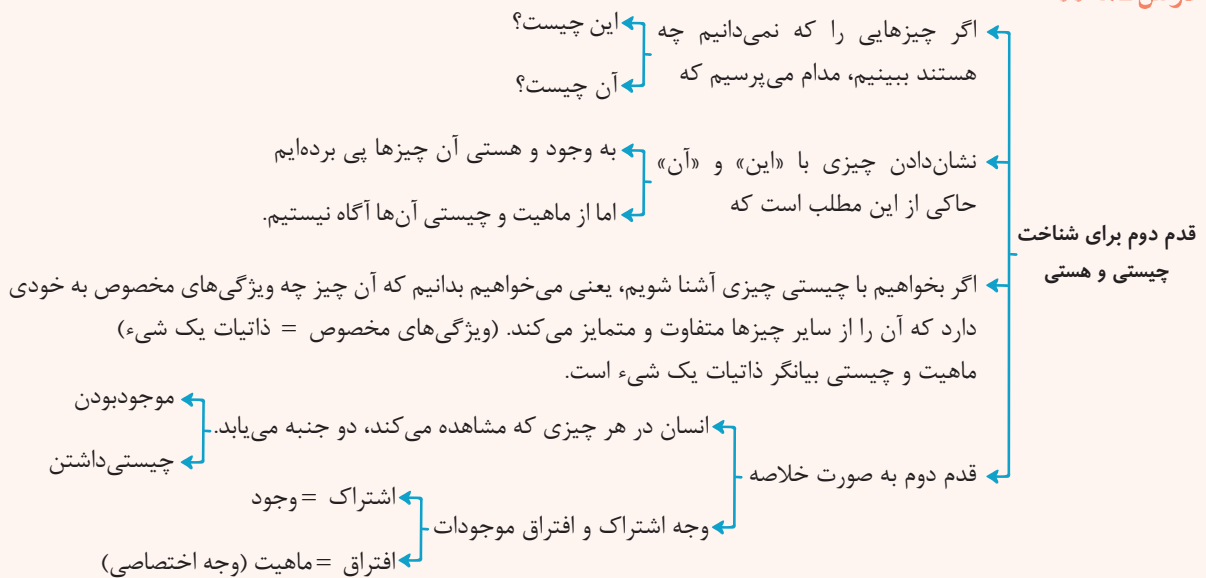
۳) مشترک بودن جنبه وجود در اشیا به معنی این‌که واقعیات جهان از یک سنخ هستند نیست.

۴) اگر وجود جزئی از ماهیت بود، تبیین تفاوت‌ها و تمایزهای اشیا از یکدیگر ممکن نبود.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پاسخ تشریحی مشترک بودن جنبه وجود میان اشیا به این معناست که از همه اشیا مفهوم مشترک وجود انتزاع می‌شوند؛ اما به معنای هم

سنخ بودن (یکی بودن) واقعیات در جهان خارج نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در جهان خارج یک واقعیت واحد داریم که هر دو مفهوم وجود و ماهیت از همان انتزاع می‌شود. ترکیب و آمیختگی وجود و ماهیت مردود است.

۲) ممکن است حملی وجوبی باشد و موضوع و محمول همواره همراه یکدیگر باشند، اما محمول جزء تعریف موضوع نباشد، مثل حمل دارای قطر بر مربع.

۴) در این فرض تفاوت‌ها را می‌توان براساس سایر اجزای ماهیات تبیین کرد، اما اگر ماهیت عین وجود بود دیگر نمی‌شد تمایزی میان اشیا قائل بود.

تست و پاسخ ۲۱۹

اولین قدم در بحث از نسبت وجود و ماهیت کدام است؟

۱) وجود جهان خارج   ۲) منشأ اثر بودن وجود   ۳) شناخت دو جنبه در اشیا   ۴) مغایرت وجود و ماهیت

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

درس نامه ●●

ما می‌دانیم که در اطراف ما چیزهایی واقعی هست که برحسب نیاز از آن‌ها استفاده می‌کنیم تا نیاز ما را برطرف سازند.

مثال

← گرسنه شویم به سراغ غذا می‌رویم ← چون می‌دانیم غذا هست.

← تشنه شویم به سراغ آب می‌رویم ← چون می‌دانیم آب هست.

و ...

← آن‌چه که پیرامون ما وجود دارد امور واقعی است، نه امور تخیلی.

قدم نخست
برای شناخت
چیستی و هستی

← انسان‌ها می‌دانند که اشیا و موجوداتی پیرامون آن‌ها وجود دارند که می‌توان به آن‌ها علم پیدا کرد.

← واقعیت مستقل از ذهن وجود دارد ≠ سوفیست‌ها.

← واقعیت مستقل از ذهن موجب اعمال و رفتار ما می‌شود و منجر به استفاده از اشیای پیرامون می‌شود.

← قدم نخست به صورت خلاصه ← آن‌چه منشأ اثر در جهان است، همان وجود یا واقعیت می‌باشد.

پاسخ تشریحی

قدم اول پذیرفتن این است که اشیایی واقعی در جهان خارج وجود دارند و ما می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم و آن‌ها نیازهای ما را برطرف می‌سازند یعنی منشأ اثر هستند.

تست و پاسخ ۲۰

نسبت حمل در کدام قضیه «متفاوت» است؟

- (۱) مثلث متساوی‌الاضلاع قائم‌الزاویه نیست.
(۲) بیضی زاویه ندارد.
(۳) لوزی متوازی‌الاضلاع است.
(۴) عدد اول فرد است.

پاسخ: گزینه ۳

(فلسفه دوازدهم - درس ۱)

درس نامه ●● بررسی شیوه وجود در موجودات جهان

← نسبت‌های سه‌گانه میان قضایا همان جهات قضایا یا مواد قضایا هستند.

← در این قضایا، محمول ذاتی موضوع خود می‌باشد.

← محمول برای موضوع خود «ضروری» و «واجب» است.

مثال

← مثلث شکلی سه‌ضلعی است.

← جانور جاندار است.

← دوزنقه شکل است.

← انسان جسم است.

← اسب جاندار است.

← خدا غنی است.

← مجموع دو ضلع مثلث بزرگ‌تر از ضلع سوم است.

رابطه ضروری در
نسبت‌های سه‌گانه
میان قضایا

← حمل‌های بی‌نیاز از دلیل حتماً ضروری هستند.

← چند نکته ← برخی از حمل‌های نیازمند دلیل ضروری هستند، مثل اوصاف خدا.

← حمل‌های مرتبط با خدا ضروری است، اما نیازمند دلیل است.

رابطه امکانی همان رابطه «لاقتضا» است.

در این قضایا، محمول برای موضوع خود ضروری نیست.

در این قضایا، موضوع می تواند این محمول را بپذیرد.

در این قضایا، موضوع می تواند این محمول را نپذیرد.

محمول برای موضوع خود حالت امکانی دارد.

رابطه امکانی در نسبت های سه گانه قضایا

مثال

- دیوار خانه ما سفید است.
- جاندار جانور است.
- شکل مثلث است.
- انسان ده چشمی است.
- میز موجود است.
- ارتفاع و میانه در مثلث یکی است.
- مجموع دو ضلع مثلث بزرگتر از ضلع سوم است.

یک نکته مهم: چیزهای عجیب و فرضی امکانی محسوب می شوند. (امتناعی نیستند.)

رابطه امتناعی همان رابطه «محال» است.

در این قضایا برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است.

رابطه امتناعی در نسبت های سه گانه قضایا

مثال

- مجموع زوایای مثلث برابر با سه قائمه است.
- انسان، جماد (غیرجاندار) است.
- تعداد موجودات روی زمین بی نهایت است. (تعداد باید بی شمار باشد، نه بی نهایت.)
- انسان غیر حیوان است.

چیزهای عجیب و فرضی امتناعی نیستند.

چیزهای ضروری اگر نقیض شوند و با «غیر» مثال انسان حیوان است. (ضروری)

بیایند، محال می شوند. انسان غیر حیوان است. (امتناعی)

پاسخ تشریحی نسبت در قضیه ۴ امکانی است؛ چون عدد ۲ که زوج است عدد اول هم هست، اما نسبت در سایر گزینه ها وجوبی است.

تست و پاسخ ۳۳۱

آن چه در جهان خارج موجود است .....

(۱) امکان ذاتی اش توسط علت از بین رفته است

(۲) ذاتاً امتناع وجود نداشته است

(۳) واجب الوجود بالغیر است

(۴) ذاتاً امکان بالغیر داشته است

پاسخ: گزینه ۲

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

پاسخ تشریحی آن چه در جهان خارج موجود است (موجودات)، یا واجب الوجود بالذات است (فقط خدا) و یا واجب الوجود بالغیر (سایر

موجودات) (رد ۳) و در هر صورت، امتناع ذاتی نداشته است و آلا موجود نبود و نمی شد.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) ممکن است واجب بالذات باشد. ضمناً علت امکان ذاتی را از بین نمی برد، بلکه آن را در عین امکان ذاتی، به وجوب بالغیر می رساند.

(۴) امکان بالغیر بی معنا و غلط است. در اصل می توان گفت امکان بالغیر مصداق ممتنع الوجود بالذات است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

نکته

موجودات جهان (آنچه در جهان وجود دارد) ← یا واجب‌الوجود بالذات هستند ← فقط خدا
یا واجب‌الوجود بالذات هستند ← ممکن‌الوجودهای بالذاتی که علت برای وجودشان فراهم شده است.

تست و پاسخ ۳۳

از نظر ابن‌سینا کدام گزینه به ممکن‌الوجود در شرایطی که علت فراهم باشد امکان تحقق می‌دهد؟

- (۱) واجب‌الوجود بالذات (۲) امکان ذاتی (۳) علت (۴) خروج از رابطهٔ امکانی

(فلسفهٔ دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی فارابی و ابن‌سینا گفته‌اند: چون این موجودات با «وجود» رابطهٔ امکانی دارند، همین رابطهٔ امکانی به ذات و ماهیت آن‌ها اجازه می‌دهد که اگر علت وجود آن‌ها فراهم شود، آن‌ها نیز موجود شوند و در خارج تحقق یابند.

نکته

دقت کنید که در خود سؤال گفته شده چه خصوصیتی در ممکن‌الوجود هست که در صورت فراهم شدن علت آن هم موجود می‌شود. یعنی (۱)، (۳) و (۴) تکرار سؤال هستند.

تست و پاسخ ۳۳

مفهومی که در ذهن ما هست، ولی در خارج وجود ندارد:

- (۱) قطعاً ممتنع‌الوجود بالذات است و هیچ‌گاه موجود نخواهد شد.
(۲) قطعاً ممکن‌الوجود بالذات است و می‌تواند در آینده موجود شود.
(۳) قطعاً تاکنون علتی که آن را موجود کند محقق نشده است.
(۴) قطعاً هنوز از حالت امکانی خارج نشده، ولی در آینده واجب‌الباغیر می‌شود.

(فلسفهٔ دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

مفهومی که در ذهن ما هست ولی در خارج وجود ندارد، می‌تواند یک ممکن‌الوجود بالذات یا یک ممتنع‌الوجود بالذات باشد، ولی به هر حال علتی که آن را موجود کند، وجود نداشته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این مفهوم قطعاً ممتنع‌الوجود بالذات نیست، بلکه ممکن است ممکن‌الوجود بالذات باشد.
(۲) این مفهوم می‌تواند یک ممتنع‌الوجود بالذات باشد.
(۴) اگر ممتنع‌الوجود بالذات باشد، در آینده نیز موجود نخواهد شد.

نکته

دقت کنید که تمام مفاهیم فرضی و تحلیلی، امکانی هستند یعنی ممکن‌الوجود بالذات هستند، اما چون تاکنون علتی برایشان فراهم نشده است، ممتنع‌الوجود بالباغیر شده‌اند.

تست و پاسخ ۳۳۴

نسبت موضوع و محمول در عبارت «مربعی که کشیدم پنج ضلع دارد.» با کدام گزینه تناسب دارد؟

- (۱) انسان شاعر است. (۲) شاعر انسان است. (۳) خدا وجود دارد. (۴) نیستی، هست.

(فلسفهٔ دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی

نسبت در قضیهٔ «مربعی که کشیدم پنج ضلع دارد» امتناعی است؛ یعنی محال است که مربع کشیده شده پنج‌ضلعی باشد. در قضیهٔ «نستی، هست» نیز دارای رابطهٔ امتناعی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «انسان شاعر است» دارای رابطهٔ امکانی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه

۲ «شاعر انسان است» دارای رابطهٔ وجوبی است.

۳ «خدا وجود دارد» دارای رابطهٔ وجوبی است.

نکته دقت کنید جمع نقیضین مثل «نیستی، هست»، «سیاه سفید»، «شبِ روز» امتناعی و محال است.

تست و پاسخ ۲۲۵

کدام عبارت صحیح است؟

- ۱) میان وجود و تمامی ماهیت‌ها رابطهٔ امکانی برقرار است.
- ۲) همهٔ اشیا و موجودات جهان احتمالاً در دستهٔ واجب‌الوجود قرار دارند.
- ۳) «انسان ممکن‌الوجود است» از نظر نسبت‌های سه‌گانه امکانی است.
- ۴) «آن‌چه ذاتاً ممکن‌الوجود است» تعریف کاملاً درستی از واجب‌الوجود بالغیر نیست.

(فلسفهٔ دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینهٔ ۴

پاسخ تشریحی آن‌چه ذاتاً ممکن‌الوجود است، می‌تواند واجب‌الوجود بالغیر باشد مثل انسان، میز و... یا ممکن‌الوجودی که هنوز موجود نشده است مثل دیو.

لذا تعریف دقیقی نیست و عبارت صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) میان وجود و برخی ماهیت‌ها رابطهٔ امکانی است، اما برخی ماهیت‌ها رابطهٔ امتناعی دارند.
- ۲) آن‌چه الان موجود است قطعاً واجب‌الوجود است حالا یا بالذات یا بالغیر.
- ۳) این جمله یک رابطهٔ وجوبی است. چون کل معنی جمله حرف قطعی و درستی می‌زند.